

Anh Đ c

Hòn đ t

Ch 1

Quyên nói:

- Ch Ba, bây giờ ch tin em ch a, em đã nói anh Ba nh có quên ch đâu. Th nh vì t đ c thì t m i c m đ ng làm sao. Mà nh g i v m i tám cái th r i ch ít i gì. Đó, v y mà ch c ng th này th n ... Thôi, th nh l c h t r i, còn th ch c cũng ch ng t i tay nh cái nào đâu! Em c quá, ngoài B c thì cũng là trong n c m mình, v y mà b y năm tr i bao nhiêu th g i đ u l c m t. Thì t là c... Nh ng, nh ng b a nay ch h t th c m c r i, ph i không? K o ch c nói: - "E ra ngoài ng sung s ng vui v quá r i không còn nh ai n a". Đó, ch th y oan cho anh Ba ch a?

Quyên nói v i ch ru t c a mình m t cách v i vàng và m ng r . Coi cô nh bênh anh r , nh ng chính là cô m ng cho ch cô. Cô gái chia x và vun vào cái ni m vui l n mà su t b y năm tr i nay ch c a cô m i có đ c. Lúc đó, đôi bàn tay đ y đ n c a cô lát lát i hoa lên, m t cô long lanh, và đôi khi môi cô mím i.

C m cái th đ a tr cho ch, Quyên g i i t m nh. Cô tho t b c t i túm l y con bé Thúy t ngoài b c thang nhà, kéo nó i v i cô, chìa t m nh ra:

- Nghe đi út h i nè, ông này là ông nào đây?

- Ba c a con!

Con bé nói, đ a đôi bàn tay nh nh n c m t m nh, nhìn đầu đầu. Nó thì thảo nh c i:

- Ba c a con mà!

- Sao con bi t?

- Má nói... má nói đó là ba c a con!

Con bé ng c c đôi m t đen tròn nh hai h t nhần lên:

- Có ph i thì t là ba c a con không, h i đi út?

Quyên không đáp. Cô b th c cháu lên b v n, đ t nó ng i yên trên đùi mình, r i m i g t nh đ u:

- Ph i r i, ba c a con đó. T g i này ph i nh cho k nghe! V y là hai cha con bi t m t nhau r i.

Quyên day sang ch

- Ch Ba, theo nh th anh Ba nói thì nh đã nh n đ c cái th sau cùng c a ch, c t m hình ch ch p v i con Thúy... Tr i i, b y năm nh m i bi t m t con Thúy đó nghe!

R i Quyên x a yêu ngón tay tr vào trán con Thúy:

- B y năm tr i ba mỳ m i bi t cái m t mỳ r i đó Thúy à. H i ba mỳ đi thì đã có mỳ đâu, h i đó ch a đ mỳ mà...

Nghe em gái nói, ch S li n nh i h t s c r r t nh ng ngày cu i cùng anh San ch ng ch tr v nhà tr c khi lên đ ng t p k t. Nh ng hôm y, cũng t i cái nhà sàn lát ván cũ k này, anh San v n nói chuy n nh th ng, v n c i cái c i c i m nh ngày th ng. Riêng S , ch m i hi u s bình th ng y làm sao. Ch ng ch c i p đ i p i m y n: - "Hai năm thì có lâu la gì!". Nh ng trong đêm ch t, anh m i nói th c đ u anh đã nghĩ: - "Em à, nói v y đ má đ ng lo, t i nghĩ p má. Ch v i em, thì anh nói anh không tin h n đ nh hai năm đâu. Có khi ch a t i m t năm thì súng s n i, nh ng có khi không ph i hai năm mà là b n ho c năm năm. Nên t i mình ph i chu n b tnh th n...". Anh y c n b o: - "H cái chuy n gì mà mình có tính tr c thì ch ng x y ra mình v n v ng h n". Sau đó, trong đêm khuya, anh co cánh tay kéo đ u ch ng sát vào. Lâu sau, ch t nghe anh nói, nh t nh: - "Không bi t ngoài B c có cây trái nh trong mình không? có soài, có mắ c t, có b i i không? Cái gì ch b i i thì ch c có r i nghe. Mà không bi t b i i ngoài đó tháng nào đâm bông, ch a ch c là g n giáp T t nh trong mình đâu...". Tho t nghe, S cho r ng anh c nói l ng đi, nh ng li n đó ch bi t. Ch bi t anh đã nghĩ gì tr c khi anh nói ra cái câu t ng nh b ng qu y. Hai năm tr c đó, trong b a t i c bà con Hòn Đ t th t b đ i đánh th ng i chi n tr ng Long Châu Hà tr v , lúc S b ng đ n th c ăn ra cho b đ i, ch có ng đầu anh San đã đ ý t i ch. Theo i anh, thì lúc đó anh đã nghe th y mùi h ng

bông bồng i thoang thoang mà S đã c n th n g i lên mái tóc dày m t l th n g c a mình. Hai ng i quen nhau trong bu i liên hoan t i đó. V sau g p l i S , l a lúc v ng ng i, anh San c i h i kh : - "Sao lóng rày cô Ba S không g i bông b i n a?",

S mím môi c i, th n đ m t.

Chuy n c a hai ng i là th . M i tình đó b t đ u ch m hé gi a các chi n th ng ngày càng đ n đ p trong c n c, m i tình đó n y n gi a tháng ch p các v n b i Hòn Đ t đang đ ra hoa. Hai năm sau h làm đám c i. y là m t đám c i vui nh t vùng Hòn, đúng vào lúc ta đ i th ng gi c Pháp Đ i n Biên Ph . T b y đ n nay đã h n b y năm. Hai ng i g n gửi nhau nhi u l m là m t tháng. Mãi t i hôm nay h m i đ c tin nhau qua m t b c th m ng và g p l i nhau qua m t t m nh nh .

B y năm tr i! Nghe em gái mình nói, S h u nh không tin th i gian y là có th c. Ch th n th b o:

- Mau quá!... M i đó mà đã b y năm!

- ... mà ch nê, ch c anh Ba nh đầu bi t t i mình t trong này gian nan ra sao đâu h ch Ph i nh mà bi t cái năm t i nó b t ch lên qu n ép làm t ly khai ch ng, cái tr n mà ch b nh t "chu ng c p", "chu ng s u"... Cha, nh mà bi t!...

S m m c i h i n h u:

- Bi t gì đ c... Thì ch c cũng có nghe nói, mà không rõ đ c đâu!

Gi a lúc hai ch em nói chuy n v i nhau, con bé Thúy se s t kh i lòng Quyên. Nó l m c m b t i bên cái r may, m m m tìm trong r may l y ra m t chi c g ng tròn. R i nó men vào trong góc, ch b ván áp sát vách. Nó ng i m t mình, l ng l . Lát sau, nó m i t t gi t m nh lên còn tay kia nó c m chi c g ng soi. Con bé nó coi m t nó trong g ng và coi m t ba nó trong nh. Nó coi đi coi l i, coi nó v i ba nó có gi ng nhau không, t m t đ n mũi, t mi ng đ n vành tai. Nó th y m t và chân mày ba nó sao không gi ng nó l m. M t nó thì tròn, m t ba nó thì h i dài mà s c. Còn chân mày c a ba nó thì r m quá. Song nó m ng r n lên khi th y mũi và mi ng ba nó gi ng nó ghê. H n h con bé l i nhìn, l i tìm ki m nh ng nét gi ng khác. Nó hy v ng r ng m i nét gi a nó và ba nó đ u gi ng. Vì nó yêu ba nó l m. Tình yêu y đ c gieo vào tâm kh m tr th c a nó b t đ u t khi nó đ c bi t trên đ i này nó còn có m t ng i cha. Nó v n tin r ng ba nó cũng t t, cũng hay, và nh t đnh là ba nó yêu nó h n c . H i sáng, khi m nó đ a nó xem t m nh, b o ng i trong nh là ba nó thì nó tin ngay. Cũng có ph n là vì m nó bao gi cũng nói th t, nh ng chính khi coi nh, nó c ng ng nh đã có l n g p ba nó r i. Th c ra thì nó ch g p ba nó trong trí t ng tr th c a nó qua nh ng l i m k .

V v c này, ph i nói là ch S c ân h n mãi. Lúc chia tay, ch có gi m t t m nh anh San, ch v n c t k t m nh y trong bóp. Năm năm m i sáu, lúc b n đ ch b t ch gi i lên qu n, chúng xét g p và xé nát.

Năm đó ch m i sinh con Thúy.

Ng i trò chuy n v i em, S đã li c th y con mình làm gì h t c . Nh ng ch gi v nh không th y. Ch đ a m t nháy Quyên. Quyên ngo nh nhìn. Th y con bé Thúy đang l ng l , chăm chú làm các v c nh n đ ng đ n m c y, thì cô b m mi ng c nh n c i. Nh ng lát sau, không nín đ c, cô c i i phi ra. Con bé Thúy đ m t, lúng túng, ng ng ngh u úp t m nh và chi c g ng vào ng c.

S không c i. Ch h i:

- Sao, con? Con v i ba có gi ng nhau không?

Con bé ngó l ch khác, không đáp. Loáng cái đã th y đôi m t to đen c a nó r n r n. S bi t s m mu n gì con mình cũng khóc. Tính nó hay h n mát, t bé đã v y, m ch v n nói:

- Con nh nó gi ng y nh mày h i đó!

Chính ch bây gi , không h u sao, khi th t h i con câu v a r i, m m t ch b ng cay cay, nóng nóng. Ch đ ng d y b c t i góc b ván ôm l y con. R i h u nh cùng m t lúc, hai m con đ u n c n .

Quyên ng i m m c i. Cô bi t gi t n c m t c a ch và cháu mình ch y ra cũng ch ng qua b i ni m vui đ n hôm nay đã g i d y nh ng n i t i trong bao năm gian kh , hy sinh và mong đ i, nên cô không l y th làm lo. Lát sau, không mu n đ ti ng khóc nh h ng đ n tin vui cho ch mình, cho c nhà, cô đ ng v t d y, nói:

- Kh ghê, h i bi t tin t c anh Ba thì ch v i con Thúy c r r th than v i nhau, bây gi có tin anh Ba thì khóc. Thi t h t bi t hai m con r i. - Đo n Quyên quay l ng: - Thôi, hai ng i i đó khóc cho đã thêm đi. Tôi đi ki m má cho má hay coi!

- Má hay rồi! - Chị Sò nói giọng nghèn nghẹn ngào, và tiếp: Má đi ra bãi kiếm tôm cá gì đó, nói chị u nay làm bữa cơm.

Quyên đứng lên, mặt đỏ lên:

- Cha!... Mẹ đi đâu có mặt cái thày của anh Ba mà bà già làm tức rồi. Đây tôi chỉ công nghệ như anh Ba vậy chứ có má làm heo...

- Tức từng gì, nghe anh Tám Chị nỡ vì chú Ngươn vậy, má mà ỉ...

- Ờ, ờ... sáng nay cuối hè nghỉ huyển y mà rồi đã bắt mẹ c. Xổ xổ chứ có mợ anh vậy tại đây.

Em có gộp mợ anh đi VT3 của anh Ngươn đóng ờ ờ hai, mợ y như nói anh Tám sỗ vớ công tác ở đây mặt thối gian ngươn.

Chị Sò hỏi, giọng đã bình tĩnh trở lại:

- Nghe nói kỳ này anh Tám đi có bữa làm bí thư huyện rồi phải không?

- Phải, anh đã đi có bữa làm bí thư, phê trách cán dân vậy... Em nghĩ anh Tám làm bí thư là xứng đáng. Chờ anh hỏi đến thì không, chờ nào cán sỗ bắt đánh phá đồ thì anh thôi, cán c không nguy hiểm mợ y như cũng tình như thối ng.

- Thì t, lúc đó là n nào gộp anh tao cũng thối y đồ lo hèn. Nghĩ cũng ờ, nông dân mình qua cách mạng rồi lên nhieu ng ờ i giới đi. Anh Tám cũng là nông dân rồi đó chứ gì! Má nói hỏi còn Tây nhà anh Vĩnh Hanh, mùa gặt nào cũng thối y như quỵ nóp xu ng đây gặt m ờ n...

- Nghe đầu hè đi đó anh đã hò t đồ ng rồi.

- Ờ, anh hò t đồ ng lâu rồi. Cui nông dân vậy chứ hò t đồ ng cách mạng lâu thì hiều nhieu, biết nhieu, hỏi đi có cái chứ c chèn. Mà anh tình cảm ghê ờ m. Nhỏ hỏi tao bắt tại nó bắt, lúc đi có thối vớ, anh vớ t thối nhố c nhố an ờ i hoài. Mợ cái thối đó tao nhố có đồ a cho mày coi mà, Quyên?

- Có, em có coi!

Sò liếc em gái, cười nói tiếp:

- Thì chuyện gì mà mày vì công nghệ Ngươn không khéo chút nào là tan rồi. Anh Tám mà không cho hay thì mày còn khóc lâu!

Quyên cười chúc chim, có vẻ nhố đồ c ý ờ m. Nhố cười có của cô hoàn toàn vui vẻ và biều hiều n đồ y đồ rồi giá mà đi có gộp sỗ rồi chẳng n a thì sỗ rồi đó đâu cũng chỉ là t m đồ y thôi. Bao giờ cũng vậy, ngay trong lúc khố c khó khăn cô cũng c t ờ i luôn, t ờ ng chố ng su t đồ i cô sỗ t ờ i mãi nhố thố. Ngoi t rố cái đồ o năm năm m ờ i tám thì cô đã khóc lóc vớ t vớ trố n m t tháng. Nhố ng rồi sau cái tháng đó, m ờ i n ờ i đau buồn c của cô bố ng đồ ng ờ i giữ sỗ ch.

Chuyện này có dính dáng t ờ i ng ờ i thanh niên tên Ngươn mà chị Sò vớ a nhố c t ờ i. Ngươn là anh thố nhà in, làm liên lạc viên ờ n ờ i thành Rố ch Giá. Anh bố giố c bắt năm năm m ờ i làm rồi bồ đồ a lên Phú Lồ i. T ờ i Phú Lồ i, Ngươn đã tham gia cuố c đồ u tranh chố ng vớ đồ u đồ c tù nhân ờ n nhố t t trố c đồ n nay c ờ a M - Di m. Sau đó, anh là m t trong sỗ ng ờ i sỗ ng sót bố giố c chố ra liố ng biố n. Đồ c đồ ờ ng đồ n b ờ n tàu, anh t ờ trên xe cam-nhông nhố y đồ i xuố ng, ờ n vào phố. Đồ ng bào ờ đồ chố t cái còng trên tay anh, giố u kín anh, rồi đồ a anh đi. Lúc vớ Hồn Đồ t, Ngươn m ờ i có hãm hai tuố i đồ i, nhố ng anh có đồ ờ c t ờ i ba tuố i Đồ ng. Anh vào Đồ ng trong tù. Kố chuyố n cho Quyên nghe, anh nói rồi ng trong buố i k t nồ p, anh giố n m tay chào c Đồ ng t ờ ng t ờ ng trong lòng, chứ không có c Đồ ng treo trố c m t. Vớ đây cuố i năm năm m ờ i chín, anh phê trách thanh niên. Và anh đã gộp Quyên trong thối gian y. Hố đó, Quyên m ờ i m ờ i bố y tuố i, hỏi Hồn Đồ t cùng bao xóm xã khác bồ b ờ n Di m đánh phá khố c liố t. Có ờ n anh n m trong cái h m bí m t đồ ờ i sần nhà Quyên g ờ n hai tháng, sỗ p đồ t chố vớ cho Quyên đi công tác. Đồ n khi Quyên t ờ đồ ng công tác đồ ờ c rồi thì anh ờ i phố i chuyố n đi chố khác, vì giố c đã đánh hố i đồ ờ c anh. Cái h m thố hai c a anh đồ ờ i m t n m m giố n m giố a m t đám m thố t. Đêm đêm, có m t cô gái nhố đi ra và chui xuố ng đồ ờ i m. Cô gái nhố y là Quyên. Hố u nhố đêm nào Quyên cũng ờ n ra đó, đêm c m cho anh, bàn bố c công viố c. Nhieu khi cô đem cho anh c chui vớ và xoài n a. Cô bắt anh phố i thay quố n áo, rồi thố ờ ng vớ quố n áo đã b ờ n c a anh vớ giố t. Có nhố ng lúc k t cô không ra đồ ờ c, thì m Sáu ra. ờ n nào xuố ng h m, m cũng khố c. M t hôm, m nói vớ i anh:

- Tao nghĩ không ờ mình c nhố nhố c nhố vớ y hoài sao Ngươn? Nó m bố ng mình, nó đồ p đồ u mình, anh em chố t không biố t bao nhiêu rồi. Hôm qua, con Quyên vớ i con Sỗ vớ rồi ng mố kiố m đồ ờ c xố ờ ng thố c a bố y anh em mình bố nó đồ p b a trố c, kiố m gộp ờ trong bầu.

Nói rồi m bố ng m t khóc:

Ngươn hỏi:

- Vớ y chứ Ba vớ i em út đem nhố ng xố ờ ng đó vớ đồ ờ đâu?

- Hai đồ a nó bố c trong ni-lông đem giố u trong hang Hồn rồi!

Có m t hôm, bà m n m tay anh do đồ mải, lúc sau m ờ i chố m rồi nói:

- Ngõn à, tao coi mày nhõ con cõa tao. Tao hõ i thiõ t, mày có thõ õng con Quyên không? Nõ u nhõ có thõ õng thì nói tao biõ t, tao gõ cho!

Ngõn cõ m đõng õm chõ m lõ y mõ. Dĩ nhiên là trõ c khi mõ Sáu nói thõ, anh võ i Quyên đã thõ õng nhau nhiõ u. Nhõ ng anh cõ m đõng sung sõ õng hõ n vì thõ y mõ Sáu nói ra điõ u õ y giõ a lúc cõ sõ bõ đánh phá đõ đõ i nhõ t, giõ a lúc anh phõ i nấu mình đõ õ i cái hõ m tãm tũ i và kỳ lõ nhõ t. Anh nghĩ mõ Sáu muõ n giao đõ i cô gái út cho anh, ngoài sõ thõ õng yêu riêng anh, õ t còn vì mõ tin và yêu thõ õng cách mõ ng. Nõ m trong hõ m tũ i, anh cõ nghĩ sao mõ không tính đõ n vì cõ anh có thõ hy sinh nay mai? Sao mõ không sõ con gái mình cõ cõ c. Ngày õ y, Quyên mõ i lõ n, trông đã xinh, khõ p vùng có nhiõ u ngõ õ i ghõ m ghé mai mõ i, trong đó có cõ nhõ ng tên sĩ quan làm ra võ đõng đõ n và nhõ ng gã con trai bõ nh bao thõ õng võ bấ Tre tũ m biõ n. Bà mõ đã nhiõ u lõ n nói võ i lõ i xóm:

- Con tôi sanh ra không phõ i đõ gõ cho hõ ng đó đâu!

Còn Quyên thì trõ c nhõ ng lõ i tán tũnh cõ a bõ n õ y, cô bõ c bõ i lõ m. Đẽm đẽm, khi cô sõ p đõ t chân tũ i đãm mõ hoang võ ng, thì nõ i bõ c bõ i phiõ n toái cõ a cô võ chuyõ n đó không còn nõ a, và lòng cô tràn ngõ p bao nõ i yêu thõ õng cùng hy võ ng. Hõ i nhõ, không bao giõ cô dám đi qua đãm mõ õ y, kõ cõ ban ngày, thõ mà nay cô đi tũ i đó chõ ng chút sõ sõ t. Không, đõ đó không có con ma nào cõ. Có phõ i đõ phòng là đõ phòng bõ n công an. Nhõ ng chõ này bõ n chúng lõ i không ngõ tũ i. Ngõ n yên õ n sõ ng õ đõ õ i đó gót hai thắng rõ i mõ i chuyõ n vào õ cõ. Tai hõ a xõ y đõ n võ i anh vào buõ i trõ a, lúc anh đàng trên đõ õng tũ cõ ra rĩa xóm. Bõ n giõ c phõ c kích bõ t đõ õ c anh. Ngay chiõ u hõm đó, căn cõ trong rõ ng bõ đõch bao. May mõ n, là anh em đi bõ t võ p cõ, chõ có cái chõi trõ ng không. Anh em bõ t võ p gõ n đõ y nghe bõ n lính biõ t kích lảo nháo:

- Đ.mõ, sao nó chõõ đây?

Có thõ ng bõ o:

- Nó chõõ đây trúng rõ i. Chõ c tũ i nó biõ t đõ ng nẽn đã đõ i.

Bõ n lính nõ m rình gõ n nõ a tiõ ng đõ ng hõ mõ i kéo đi. Anh em thoát đõ õ c võ nói:

- Thõi, thõ ng Ngõn khai ra hõ t rõ i!

- Thì còn gì nõ a, ngoài nó thì ai vô đây!

- Thiõ t là không hiõ u nõ i... anh em mình tin tũ õng nó, nghe nó bõ bõ t mình cũng không đõ i cõ, võ y mà nó trõ mõ t nhõ võ y à?

Cái tin nói Ngõn bõ bõ t võ a mõ i võ võ i Quyên thì kõ đó lõ i có tin ghẽ gõ m hõ n nói Ngõn đã khai báo. Trong mõ t ngày, Quyên nhõ n đõ õ c hai tin đõ. Ban đõ u cô không tin, không bao giõ cô tin Ngõn lõ i phõ n bõ i. Cõ nhà, tũ mõ cô đõ n chõ Sõ, cũng đõ u không tin sõ thõ t lõ i là thõ. Nhõ ng không lâu sau, khõ p Hõn Đõ t đõ u đõ n Ngõn là ngõ õ i đã chõ căn cõ cho đõch đánh. Tũ t cõ mõ i ngõ õ i tũ t đõ u nhìn Quyên võ i cõ p mõ t thõ õng hõ i. Quyên tũ i tãm cõ mõ t mảy. Cô có cõ m tũ õng nhõ bõ mõ t cây gõ y cõ a ai bõ t thĩnh lĩnh phang trúng ngang lõ ng. Cô khóc suõ t đẽm và nghĩ rõ ng nõ u Ngõn đã võ y thì giõ a cô võ i Ngõn đâu còn có gì nõ a, và tình yêu thõ là tan nát rõ i sao? Đõi lúc nghĩ lõ i võ con ngõ õ i Ngõn, cô bõ ng muõ n kêu lên: - "Không, không phõ i võ y đâu!". Có cái gì khiõ n cô hoõ ng sõ trõ c nhõ ng lõ i đõ n đấi, nhõ ng lõ i không muõ n tin lõ i đõ n đấi võ i sõ suy xét và lòng tin cõ a cô đõ i võ i Ngõn. Cô tìm gõ p anh Hai Thép bãy giõ đã là bí thõ chi bõ đõ hõ i. Anh Hai Thép nói: - "Út Quyên à, bãy cõ bình tĩnh. Chuyõ n này trong chi õ y võ a rõ i có bàn nhõ ng chõ a thõ y có bõ ng cõ gì đích xác là do Ngõn khai ra, cho nẽn chi õ y võ n chõ a kũ t luõ n. Anh Tám Chõ n vĩa t thõ võ nói: "Chuyõ n đó khoan đấ, võ i bõ y nhiõu sõ vĩa c mà đã võ i cho đõng chí ta là phõ n bõ i thì không đõ õ c. Đành rõ ng phõ i cõ nh giác. Nhõ ng thõ ng đõch bãy giõ có nhiõ u mõ u hiõ m lõ m. Vĩa c này tôi đàng cho điõ u tra, hõ thõ c ra sao tôi sõ báo cho các đõ ng chí hay". Quyên nghe anh Hai Thép nói thì hõ i mõ ng. Cô trõ võ nhà võ i niõ m hy võ ng le lỏi trõ lõ i. Cô nói võ i chõ Sõ:

- Chõ a chõ c đâu, trong Đõ ng cũng chõ a kũ t luõ n kia mà!

- Thì tao đã nói, các đõng viên chõ có đõ õ c thông báo sõ vĩa c nhõ võ y và bõ o phõ i cõ nh giác đõ phòng thõi. Mãy cõ khóc hoài, phõ i đõ coi đã chõ, lõ n rõ i chõ bõ còn con nĩt sao!

Quyên nói:

- Thõi em nghe lõ i Đõ ng, nghe lõ i chõ. Em không nghĩ gì nõ a.

- õ cõ võ y đi!... Nhõ ng tao hõ i... - Nói đõ n đây, chõ Sõ do đõ mõ t lúc rõ i nhìn thõ ng vào mõ t Quyên, nói tiõ p - Nhõ ng... nõ u Đõ ng chõ biõ t Ngõn võ n tũ t thì không nói chi, còn giá nhõ Ngõn hõ thiõ t rõ i thì mãy tĩnh sao?

Quyên ngõ i lõ ng đi rõ t lâu mõ i đấp, giõ ng uõ t nghõ n:

- Tĩnh sao nõ a... coi nhõ không có õ nh, coi õ nh chõ t rõ i chõ sao! Gõ p õ nh, em sõ ...

- Sao sao?

Quyên biết chắc đã có ý trêu mình, cô vùng vằng:

- Tôi chỉ nghĩ đó hay hay, bây giờ em không nói trêu c làm chi?

May thay, sự việc không phải đến đến chỗ như hai chị em giận dỗi. Một lát sau, anh Tám Chín từ trên huyênh vang, cho gọi Quyên vào phòng. Câu đầu tiên của anh Tám là:

- Nè, út Quyên kiếm gà cho tôi ăn đi, rồi tôi nói cho nghe!

Trời ơi, mới nghe nói thế Quyên đã hiểu ngay. Tim cô đập thình thịch, cô nhào tới nắm chặt tay anh Tám. Anh Tám mỉm cười nhìn cô với ánh mắt vui vẻ và thông cảm. Anh lập tức:

- Nghe có đúng ý làm gà cho tôi ăn không chứ?

- Có, có... Quyên nói vội, mắt đỏ lên.

Anh Tám bày giở mắt ra nhìn cô kéo tay cô ra góc chòi. Anh khẽ nói:

- Mày hôm nay nghe út Quyên buồn lắm hả? Thôi đừng buồn nữa, Ngọn vờn tít, rồi tít. Anh đừng lo, giúp cái tàn thuốc xong đi, rồi tiếp:

- Mày đây, ta vừa bắt được một con đười ươi, chúng có khai ra một số chuyện, trong đó có chuyện gì có bao giờ tháng trước. Nguyên do là bọn đười ươi xóm Chùa ngày nào cũng leo lên cây sao hai người đi theo dõi trong rừng rậm. Chúng nói một buổi chiều chúng thấy gì gì a rồi có khối bay lên. Chúng liền báo cho tôi thì nghe Xâm vô đánh. Đợi chờ có việc, chờ có một người không nhỡ việc thôi...

Quyên thở phào, nhún nhún người.

2

Đang đi, anh Tám Chín chợt dừng lại nhìn từ trên xuống, trầm tư bèn Ngọn:

- Có một cái gì ở Hòn là tôi thấy nó khác đi. Tháng này Hòn coi xanh tít quá. Chú ngó kia, măng con ta lên lá non coi mắt tôi chứ à?

Ngọn và chú bèn vào anh Tám là Đọt cũng dừng lại. Đọt bên anh Tám, Ngọn đi a mắt nhìn về phía Hòn Đọt. Anh cũng có cảm giác rất dễ chịu, ngay từ đầu đến cuối ngày về Hòn.

Hòn Đọt nổi lên trên Hòn Me và Hòn Sóc, gọi là lên xóm, về tháng này trông xanh tít quá. Bởi vì vừa sang tháng chạp ta, đã nghe gió thổi từ đây thổi về trong rừng. Cây cối trên Hòn và các xóm nằm liền Hòn với rừng rậm, tràn trề nhựa sống. Vùng Hòn với những ngọn vòm lá của các loại cây ăn quả đều sum sê, nhẫy nhẫy. Những ngôi nhà trong xóm, mái lá và ngói đều chen nhau coi đông đúc như một thị trấn. Nhà còn có leo lên trên Hòn thoải thoải, xa ngó các nhà nhà ng chuồng chim câu, có cái vách ván đã bị rách vì mưa nắng, có cái còn mới nguyên, vách lát bằng ván sao nổi lên đồ sộ. Xa quá khỏi Hòn một chút, là bãi Tre. Thấp thoáng nhà cây tre đứng ngà cao vút, vàng óng, những cây tre lâu nay với đứng đứng, bình yên và thanh thản, mới cho bao nhiêu năm tháng đã đi qua, mới cho bao nhiêu gió mưa đã thổi qua.

Sau rừng tre này, bên cạnh còn lâu đời hơn, với đang rực rỡ, mang mang một màu xanh lục.

Đúng đây, khi sóng sánh bắt đầu yên lặng, Ngọn thấy đôi chân bãi Tre như có một đôi chân vờn bèn ng ren, thỉnh thoảng lại dậm lên.

Anh Tám vờn vai Ngọn, chợt bèn cựa mình đi tới và nói:

- Cảnh Hòn đẹp thì... Tôi ngày xưa khi tôi đi này chửa mấy năm mà cảnh đã thay đổi hơn. Trước cần gì a năm, như quí chúng tôi tranh giành nên nó cũng không phá đổ gì.

- Nghe đâu nó đã rồi thu hoạch hóa học một số nhà trong tỉnh mình hả anh?

- Có, những càng rồi nó càng chết. Có đâu là sau ngày mình quí nó, nó hoang vắng lúc, nay đã tỉnh tỉnh rồi. Chúng đã bắt đầu chà xát mặt nhún mắt sự rồi.

- Đây thì kẻ như đã bắt bắt rồi rồi...

- Nó sẽ còn chà nhún rồi rồi a chứ. Tôi nó đó biết đây là căn cứ của mình. Nó bắt một cái cuốc đi tranh tràn vô thì xã đầu xuýt phát tay đây. Với rồi, Hòn Đọt là một điểm nằm trong khu vực tiếp giáp của hai xâm lược Đông Nam á. Về phía ta, ta cũng không muốn chúng nó tiếp cận này. Nếu chúng có đóng chốt, ta cũng phải đi đi...

Anh Tám Chín dừng lại. Lát sau, anh chợt rồi tít hóm hóm rồi nói:

- Riêng chú thì Hòn Đọt còn có một chút quan trọng hơn. Một tình chú đi đông đi tây gì đi nữa, những chân chú đã bén rồi rồi Hòn rồi...

Ngọn nhoẻn miệng cười. Anh Tám hỏi:

- Sao, tính ngoài ngày làm đám cưới à? Thôi, Tết này làm luôn đi. Tôi ráng "cười" lên làm cho hôn một trận coi. Sau Tết tôi đi học rồi. Ông bà mình có nói: "Cười và vui thì cười và liến tay..." gọi m ra rồi là biết chỉ nghe. Nên nhớ làm cách mạng và cười và vui, hai chuyện mới coi qua thấy như có mâu thuẫn, những trong đời sống nào đó lại thấy như một và nhau. Tết thiên nhiên chuyển đổi cũng có

anh cõn i vớ rớ i sanh ra bê bết, nhõng có nhiõu anh lớ i yên tâm hăng hái hõn. Cũng tùy, tùy "anh" tùy "em"... Phõn chú thì tôi xin miõn nói, còn út Quyẽn thì tôi có thõ nói: đó là mớ t cô gái rớ t tũt, công viõ c Đoàn nó hăng hái tháo vát, công viõ c vớ n tũ c, nõ u nõ ng may vá nó làm cõ gõn hõ . Vớ sớ c thì khá quá đi chõ . Đành rõng cái chuyõn hiõ u lõ m hõ i nõ m có làm chú bõ c, nhõng chú cũng phõ i thõ y qua chuyõn đó út Quyẽn nó nhõ thõ nào. Tôi thõ y chú phõ i mõ ng, vì nõ u cô ta nghe tin chú nhõ vớ y mà không vớ t vấ đau đõn chỉ hõ t thì mõ i nguy. Đõng này nó nhõ muõn điên lên đõ c mà...

Nghe anh Tám nói, Ngõn cõ i tũ m tũm. Anh cõ giõ u nõ i đõ c ý cõ a anh. Thõ c ra, đõ u tiên nghe chuyõn đó thì anh dõa lõ m, nhõng vớ sau càng nghĩ kõ anh lõ i càng thõ y thõ ng Quyẽn tin Quyẽn hõn. Chính anh cũng tũ đõn lòng: "Mình đã hai lõ n bõ bết, hai lõ n trõn thoát. Nõ u có mớ t lõ n thõ ba nõ a thì cũng phõ i vớ ng nhõ vớ y!".

Bõ i vì anh biõ t rõ Quyẽn đã khõ sõ ghẽ gõ m nhõ thõ nào rõ i, khi cô hay mớ t cái tin nhõ thõ .

Vào tũ i đõ u xóm, anh Tám Chõn hõ i Ngõn:

- Anh em trong đõ i chú đóng đõu?

- Giõ a xóm. Anh ghé đó chõ ?

- Đõ c, ghé coi có Hai Thép đõ không?

Anh Tám quay lõ i vớ vai chú bõ o vớ cõ a anh, hõ i:

- Có muõn vớ nhà chõ i không, Đõ t?

Đõ t nhoõn cõ i, gõ t đõ u. Anh Tám nói:

- Thõi, cho chú vớ Linh Quỳnh thăm nhà, mai qua, nghe!

Chú Đõ t bõ o vớ hõ n hõ xõ c lõ i dõy đõi khõ u cac-bin nói:

- Cháu đõ!

Nói xong, chú rõ o bõ c nhõ chõ y.

Tõ xóm Hòn Đõ t qua Linh Quỳnh chõ có bõ n cây sõ .

Xóm Hòn Đõ t lõ n ngay chân Hòn. Cuõ i xóm là bãi Tre, cách biõn vài trăm thõ c. Sau lõ ng xóm, còn mớ t quãng vớ n cây sum sê, rõ i tũ i sông Vàm Rãng. Sông không rõng cho lõ m, ngày hai lõ n, nõ c sông lõ n và rồng theo triõ u biõn, theo tiõ ng bìm bõp kêu nghe tũ tiõ ng tù và thõ i giõ c. Nhà cõ a Hòn Đõ t san sát bên đõ ng, xen vào giõ a nhõng vớ n mít trái treo vàng xám, giõ a nhõng vớ n dõ a, vớ n cau, và nhõng cây ăn trái khác nhõ mãng cõ u, lê ki ma, mãng cõ t. Đõ đây có nhà cõ t trõ t, nhõng cũng có nhà sàn phõ i đi lên bõ c thang. Tùy theo lõ i vào nhà mà bõ c thang đó bõ c bên trái hoõ c bên phõ i. Nhõng nhà lõ n lõ p ngõi thõ ng có bõ c thang õ hai bên, lên xuõng bên nào cũng tũn.

Ngõ i ta bõ o ngày mùa đõng ngoài Tri Tôn trông vớ Ba Hòn thõ y giõ ng nhõ hình mớ t cô gái vớ a tũnh giõ c nõng nõm trên chiõ c chiõ u vàng, chân cô gái duõ i ra và đõ u nhõ m tũ i phõa mớ t đõ i lõ a xanh phõ phõ t.

Chiõ c chiõ u vàng là đõng lúa chín tũ i. Và tũ m đõ i lõ a xanh õ y là dòng sông đó chẳng?

Anh Tám và Ngõn đi vào gõn tũ i giõ a xóm thì nghe trõ c mớ t vớ ng tũ i tiõ ng đõn ca. Chõ c sau, có mớ t giõ ng nõ cõ t lên. Ngõn kêu:

- Ca sĩ Năm Nhõ tũ i tôi bõ t đõ u trõ i giõ ng rõ i!

Anh Tám Chõn bõ o:

- Mõ y chú vớ đóng õ đây coi bõ đõ i lên hõ ng đõ ha! Năm Nhõ ca đó hõ?... Ca khá lõ m, giõ ng đã tũ t lõ i biõ t đõ u khiõ n tiõ ng ca. Hèn chi tũ i lính bõ t nó mê cũng phõ i... à, nghe đõu hôm mõ y chú làm ăn õ bõ t Cà Tõ ng, tũ i lính tuyên bõ không bõ n đõ nghe ca hõ ?

Ngõn gõ t đõ u:

- õ, tũ c cõ i lõ m. Có thõ ng kêu: - Cô Năm thõ ng nhõ õ i, làm sáu câu nõ a đi, anh em tũ i tôi là dân mô đõ u à, không bõ n bõ y đõu!

- Cũng hay. Tũ i nó không bõ n bõ y là hay rõ i. Nhõng nõ i dung bài ca ra sao? Chuyõn này hõ i tình tũ đây, tôi cũng đõ t lõ m, nhõng tôi nghĩ là lõ i lõ bài ca cõ a mình có tình có lý, sao cho lính nghe rõ i nó chán ngõ y cuõ c đõ i làm lính, sao cho nó nhõ vớ , nhõ con muõn bõ trõn rảo. Không nên dùng lõ i lõ cõ ng nhõ c, cũng không nên mùi quá... Chà, chõ c Năm Nhõ ca nhiõ u bõ n mùi đõ hõ ? Nên chi tũ i nó mõ i kêu là "Cô Năm thõ ng nhõ " đó chõ gì?

- Không đõn nõ i đõu anh... Năm Nhõ nhiõ u phen cũng tũ c m ình lõ m. Cô ta nói: - "Tũ i lính mõ c đõch đó, tôi mà không vì cách mõ ng, còn lâu tôi mõ i ca cho tũ i nó nghe!".

- à, còn chú Diõp hõ c sinh õ Rõ ch Giá mõ i vớ đó thì sao/

- Chú ta cũng tũ t thõi. Anh ta cũng thõ ng. Nhõng tũ t nhiên đõ i vớ i cuõ c sõ ng này chú ta còn nhõ u bõ ngõ .

- Ngoài thành mồi vô thì đâu a nào cũng vậy. Có giúp đỡ nó. Con em có a đến ng chí mình đã hy sinh, mình phải có trách nhiệm.

Tiến ng đến ca vng ng l i m i lúc m t r h n. Anh Tám nghe biết ngay tiến ng đến để c quy n c a ông T Đ n, liền nói:

- T ngày b m t i gi , ngón đến c a ông T nghe càng xúc động.

Anh Tám và Ng n đi m t đ i n a thì đã gặp th y cây me l n. C nh g c me c th y là nhà ông T Đ n, coi nh m t cái quán c c. Hai ng i m i b c vào thì m t con chó phèn to t trong ch y x ra kêu , cúi li m chân hai ng i và v y đuôi r i rít. Trong nhà v a ch i d t bài Vừng lên, anh em i! theo đi u Kim ti n. Anh em trong đ i v o trang ng i vây quanh cô Nh và ông T Đ n. Th y hai ng i b c vào, h la lên:

- Anh Tám v i Năm Ng n t i r i kìa!

Anh Tám b t tay m i ng i. Anh ôm vai m t thanh niên coi đáng d p r t h c sinh, c i nói:

- Sao! Đi đây có vui không, Di p?

- D vui!

C u thanh niên tên Di p đáp, c i b n l n nh con gái. Anh Tám l i b t tay cô Nh , anh g t g t m y cái:

- Xin chào ca sĩ!

Năm Nh đ m t kêu lên:

- Anh Tám.

Anh Tám Ch n đến bên ông T Đ n:

- Bác T lóng này m nh luôn h bác?

- Tám Ch n đó à?

Ông già mù th t h i r i run run đ a tay s lên kh p ng i anh, n n nót c m tay anh m t cái l ng l . Lâu sau, ông m i ch m r i h i ti p:

- Sao lâu nay không th y v ? Hay có v mà không ghé tui!

Anh Tám đ t nh tay lên đôi vai gầy c a ông già:

- M c công chuy n quá không v đ c, bác à. N u có v thì t ph i ghé thăm bác ch !

Anh ngó tr c sau h i:

- Con Tím nó ch y đâu r i bác?

- Nó đi mò cá ngoài sông...

Ông T không nói gì n a. Ông c đ a c p m t sâu th m nh mu n c nh n anh Tám. Nh ng ông đầu th nh n th y anh đ c. Chín năm nay ông không nh n th y gì, k c thiên nhiên l n con ng i. Ngay nh g c me c nh nhà ông, hay chồm Hòn, hay b bãi, mà nh t là nh ng con ng i ông yêu m n ông đ u không trông th y. Đành r ng có nh ng cái ông đã th y lúc m t còn sáng, nh ng nh ng cái y nay đ u đã khác đi. N i kh tâm b c nh t giầy v o ông già mù này chính là đ đây. Ông ch nghe s bi n thiên quanh mình mà không th y đ c s bi n thiên đó, cho nên ông càng ph i t ng ra đ th y. Chính vì th mà khi u t c ông cũng u t c h n, lúc sung s ng ông cũng sung s ng h n. T i cái g c me c th , cách đây không lâu, b n đ n Hòn Đ t đã trói qu t tay m t ch cán b vào thân cây r i dùng đinh đóng su t qua hai bàn tay ch. Ông nghe ch ch i r a, gào thét và tiến ng sủng n . Sau cùng, ông nghe tiến ng kêu l n: - "Cô bác i, hãy tr thù cho cháu!". Th r i m t lo t sủng n a n vang. T trong nhà, ông qu qu ng ch y ra. B n gi c đ y ông tr l i. Lúc chúng đi, ông nh m h ng g c me l m c m b t i. Nh ng ch cán b không có đ y n a. Chúng đã đem xác ch đi m t r i. Ông ôm g c me khóc. N c m t ng p đ y h m t ông đêm hôm đó và c nh ng ngày hôm sau. Th r i đêm đêm, ông t ng nh th y ch cán b , nghe l i tiến ng kêu, hình dung ra g c me sây sát v t đ n, in sâu v t đinh đóng. G c me đ i v i ông đã đ i khác, là v y. Nh ng ngày đi đ u tranh, đ u đ ng tr n l y l i vì m a đ m tháng tám, ông v n n m tay đ a cháu, đ i bà con ùn ùn kéo ngang là nh p vào, đi lên bót, lên qu n. Đ u tranh th ng l i v , ông hình dung con đ ng tr c nhà in đ y nh ng đ u chân. Và ông sung s ng h n, cũng là sung s ng nh th . Ngày đ ng kh i, t c nh ng bu i x t i b n ác ôn, ông đ u có m t. Hôm x tên ch M u - tên già gian ác nh t vùng, lúc anh Hai Thép v a thay m t tòa cách m ng h i ý ki n bà con có đ ng ý x t nó không, ông nhóng lên gi tay và la l n: - "T hình, t hình!". Bà con ai cũng có c m t ng là ông ngó th y đ c. Ai cũng nh ng ch ông đ ng. Ông h i: "B n à?". Ng i bên c nh đáp: - "Không, ché không b n!". Ông l i h i: "Ai chém?". Khi ng i ta b o chém là Ba Rèn thì ông "à" lên m t tiến ng đ y tin t ng.

H i năm b n m i b y, lúc m t ông còn đang sáng, ông có th y Ba Rèn chém Vi t gian. H i đó, hi m đ n cũng nh b y gi , Ba Rèn chém b ng mã t u. Anh ta không bao gi vung mã t u lên

quá đũa. Anh đỡ lấy miếng mỡ nướng còn tên phở nướng, rồi ông nhai anh chừa chém, thôi mà bắt người cày tay anh gọt mỡ nhai miếng cái, đũa tên phở nướng cạo nướng xuống. Lúc đó, ông Tô đứng đợi kỳ đến lúc đũa tên ác ôn chĩa mũi vào rồi nghe cái "phích" xuống bãi cỏ, ông mới cúi đầu quỳ gối đi về.

Nhà cầm uốt, sếp họ và niềm vui sống của ông Tô mù cho đến bây giờ vẫn không có gì thay đổi. Bây giờ nó cũng sâu thẳm như hai hồ nước ông đang cố nhìn anh Tám Chấn.

Chấn ông bảo:

- Mà nói với chị rồi thì ghé, không rồi thì thôi, tôi biết Tám Chấn vẫn ở anh em mới lo công chuyện cách mạng. Biết với là tui mới. Tui coi như anh em có ghé thăm tui rồi đó...

Anh Tám hỏi:

- Bác Tô ơi, đỡ rầy bác còn uống rượu nữa không?

Ông Tô đến không đáp ngay. Chốc sau, ông mới nói:

- Còn, mà không nhiều...

- Bác Tô uống ít là tốt!

- Chú Tám nói phải, nói phải... Nhưng họ đó khác, bây giờ khác. Chú nghĩ, họ đó có nghe tiếng còi chào của tôi nó đổ p đổ u anh em mình, tui họ chỉ chú ý tui có nghe đến không? Mà tui lại không có mặt, tui còn làm gì đâu ngoài cái việc bòn mót gạo để dành, đêm đêm lóng tai nghe coi có chú nào về không, để quờ quờ ngó bẻ ngó thúng gạo để ăn mừng. Mừng chú bẻ ngó gạo đi rồi, tui thao thao c, lúc đó tui mới uống...

Đến ngày giỗ, ông tiếp:

- Còn tôi ngày mình đến ngày tôi đi, tui không uống nữa đâu!

Anh Tám thì nắm chặt bàn tay gõ gõ của ông già mù. Mặt ông nheo, anh lại nghe thấy miếng cái gì rơi xuống rồi mất mãi rồi, rồi sôi lên, thôi thúc khôn tả trong lòng.

3

Quyên xách con cá chép còn tươi rồi đặt lên sán nước. Cô xỏ ngón tay áo vào khuỷu, rồi cầm con dao phay đâm vào sán chọt đứt sợi tơ tre xỏ mang cá. Quyên bắt đầu đánh vảy. Bàn tay trái cô xòe hết năm ngón mà nắm không hết con cá. Con cá chép thì tươi. Mẹ Sáu nói nó cần tươi và bẻ n ký. Mẹ xách nó từ bãi Tre về đây rồi phải tươi luôn.

Quyên cầm dao đánh soàn soẹt lên mình con cá loảng nước, anh ánh sáng tím. Nhưng cái vảy cá văng ra, to gần bằng ngón xu. Quyên thích thú lấy tay xỏ nó lại, chọt cái này lên cái kia, nhìn cái này, rồi lại tiếp tục đánh nốt đám vảy còn lại. Con cá lớn là thế mà cô xoay trở làm coi gần hết. Cô chọt một nhát thì đứt rồi cái kỳ, chọt nhát nữa, đứt rồi cái đuôi. Phút chốc con cá chép đã làm xong, chọt con mỡ ruồi. Quyên vội chỉ cạo cổ cán đặt trên miệng bếp mức nước đổ vào cái vòm sành da đen của nhà để, rồi nhấc con cá thả vào.

Cô dội nước gạo nấu cháo sán rồi ngửi thơm.

Lúc sắp sả và vớt con cá ra để mỡ nướng. Quyên chọt nghe ngoài bếp thang nhà có tiếng gõ vui vui, sang sang:

- Má ơi!

Cô nghe đúng là tiếng anh Tám Chấn. Rồi lại nghe:

- Má...

Tiếng sau có vẻ mừng rỡ và âu yếm. Quyên biết ngay là tiếng Ngọt. Cô liền đi con cá xuống, rửa tay và rửa bàn tay vuốt nhấc ngó sếp tóc lòa xòa hai bên thái đầu. Cô nhón gót chạy ra, kêu rồi rít:

- Úi, anh Tám!

Cô vẫn vẫn ở anh Tám Chấn, còn Ngọt thì cô chừa mặt nhìn miếng cái. Thấy Ngọt mới cái áo sơ mi đen của ai rồi ngùng thình thì cô tức cái quá. Ngọt cũng vậy, anh chọt ngó gì cô c, rồi anh ngó xuống giường nhà, đang tay đón con Thúy sà vào lòng. Ngọt hôn con Thúy chùn chụt. Hôn xong miếng cái lại "m" lên miếng tiếp coi vẻ ngon lành lắm. Con bé hôn lại anh, hôn không rõ kêu thì anh không chú. Ngọt nắm vòng tay ra, chọt phía anh Tám Chấn. Con bé chọt tay tôi anh Tám. Còn miếng bẻ c của tôi chọt anh, nó đứng lại, xuôi tay, rồi miếng ôm lấy anh hôn rồi kêu kêu.

Cả nhà đều nhìn con bé bẻ c miếng vui vẻ, trừu mến. Mẹ Sáu đang ngó nhai trầu, trầu trầu c cái này. Quyên đứng sau lưng mẹ, dùng ngón tay trỏ nhấc lông nhím trên đầu tóc bẻ c của mẹ và cô c cái lúm cái hai má. Rồi c cái của Sếp có nén gối họ. Nhưng miếng chọt ngay ra. Miếng chọt chọt ý tiếp c chọt của con chọt không sao giữ được rồi sung sướng xen chút hạnh phúc. Sếp an ủi cái chọt Sếp đây niềm u lắm. Để con gái vợ là kẻ quờ c tình yêu thì ng chọt ngó, vợ là sếp hiên diện của chọt, c của anh. Con bé gần bố miếng ngó rồi lại hớt sếp để thọt ng

và trong tròng.

- Thúi đi héc ché a? - Anh Tám hỏi.

- Đồ con đi héc rồi. - Con bé đáp nhún nhún.

- Con đi mót mình à?

- Ngoi đi vớ con. - Nói thế này, con Thúi đi a mót liếc nhìn ngoi nó - Bà a nào ngoi cũng đi vớ con hót hả!

M Sáu ngoi trên bờ vắn vớ nh tai vuốt tét cọt trưư mép, nói:

- Bà a nào tao cũng đi a nó đi rồi rồ c nó vớ đó Tám. Mà nó cọt không chầu chầu, nó nói: - "Ngoi đi con đi mót mình, con đi đi c!"... Đồ nó đi mót mình sao đi c kia ché! Thế ng Tám coi, máy bay bà a nào cũng rừ rừ, còn tàu sọt lâu lâu cọt mé biếc n thọt cà-nông phum phum. Đi a đón nó nhún vớ y mà suốt buốt i tao còn phọt phọt ng, hãy có hời máy bay thì thôi tim tao nó cọt nhún y lia. Huống hời là đi nó đi mót mình, đi c đi ng rồi máy bay thế này, nó biếc hóm m nào mà chui?

- Đồ c đi ng mớ y bác có đào hóm! - Con bé nói.

- Thế ng Tám coi nó nói đó... Có đào hóm? Đành là có, nhún ng tao hời, rồi hóm có rờn cọt đi thì sao?

Tên mót mớ ng trưư mớ i, m Sáu bớ vào mớ ng nhai rau rầu:

- Con nít thế này con nó quỳnh thì nó nhún y đi, có biếc rờn rít gì đâu. Ngoi cọt i lờn còn bớ cái nờn đó hoài...

Anh Tám đang vén áo thọt lờn ng súng ngỏn, nghe m Sáu nói thì bớt cọt i. Mớ i ngoi cọt cũng đi u cọt i. Quyên cọt i lâu hóm n hót. Cô ghé cọt m lên vai mớ, nói:

- Má tôi bớ nhất lờm, anh Tám cọt i!

M Sáu lờn m cô gái út:

- Phời mà, thì tao nhất!...

Anh Tám Chọt nghĩ bớ ng: "Không đâu, m Sáu không nhất đâu! Vì năm năm m cọt i tám, chính mót anh trông thọt mót thọt thách đi đi nhọt xọt đi n vớ i m Sáu. Đồ đó xọt ra câu chuyện hai tên lính đang ngoi trên chòi gác đi n Hòn Đọt thọt y trong mé Hòn có mót em bé cọt i trâu. Tên này thách tên nờn nờu bớ n trúng em bé nó sọt thua cuốt c mót đi u thuốt c thọt m. Tên lính giết ng súng ngỏm bớ n. Phát súng n. Em bé thế này ng trâu ngã lẫn xuốt ng. Hay tin đó, bà con Hòn Đọt uốt quá, hót vác thầy em bé ùn ùn kéo ra bót. Anh Hai Thép phọt i cho Sọt và chọt Hai Thép theo. Anh đi n: - "Phọt i bớt chúng trọt ng trọt tên bớ n em bé, phọt i đi t đi c yêu cọt u đó vớ i bớt cọt giá nào". Anh Tám và anh Hai Thép ngoi trong mót ngôi nhà bên này sông theo dõi cuốt c đi u tranh. Bớ n giết c ngăn không cho đi ng bào kéo tọt i bót. Khi bà con đòi trọt ng trọt tên giết ng cọt i, chúng bớ o em bé chọt i là do rọt i ro bớ đi n lờc. Bà con xông lên. Thế ng Xăm, ngoi cọt i Khọt Me lại, lúc bớ y giết là đi n trọt ng, xách súng cọt c-bin chọt y ra. Nó chĩa súng vào ngoi cọt m Sáu, vì m là ngoi cọt i xông tọt i trọt cọt i tiên.

Thế ng Xăm thét:

- Đi vớ! Bà bớ cọt i mót bớ c, tôi bớ n lờn!

Tình thế hót sọt c gắng. Trong bớt cọt mót cuốt c đi u tranh nào, thế ng hay không là cọt phút y.

Thế ng Xăm ác ôn lờm, nó dám bớ n bà mớ nhún chọt i. Nờu lúc đó, m Sáu lùi lời thì cuốt c đi u tranh kọt nhún họt ng. Nhún ng không, m Sáu không lùi lời. Mớ nói vớ i tên Xăm câu gì, anh Tám cọt xa nên không nghe đi c, nhún ng anh thọt y mũi súng cọt c-bin cọt a tên Xăm cọt run lên. Giết a lúc đó, mót ngoi cọt i đàn bà cọt phía sau lách tọt i đi ng chen vào giết a họt ng súng cọt a thế ng Xăm và m Sáu. Đó là thím Cà Xọt i, m ruốt cọt a thế ng Xăm. Thím nói gì vớ i thế ng Xăm, rồi đi t nhiên bớ cọt c phọt tọt i đi họt ng súng cọt a thế ng Xăm lên. Bà m Sáu cùng đoàn ngoi cọt i thọt a lúc đó chọt y ào vớ.

Lờn y, cuốt i cùng đi chọt i trời gồ tên lính sát nhân lời. Thế ng Xăm họt a sọt bớ tù nó. Sau đó vớ, anh Tám họt i m Sáu khi y m đã nói gì vớ i thế ng Xăm. Mớ bớ o:

- Tao nói: - "Xăm à, mầy bớ n tao nhún bớ n bà Cà Xọt i thôi". Và câu nói cọt a bà Cà Xọt i khi đó là:

- "Đi ng bớ n bà Sáu, bớ n tao đây. Ngoi cọt tao nờ, bớ n đi, Xăm!".

Thế ng Xăm không bớ n đi c. Nó là mót tên ác ôn khét tiết ng, nhún ng nó chọt a thọt bớ n mớ nó.

... Bây giết, nhìn m Sáu, anh Tám nhún rõ ràng ngày y mũi súng đã chĩa vào ngoi cọt m nhún thọt nào.

Anh họt i m:

- Máy bay thì má sọt nhún vớ y, còn họt i nờm lúc đi ng trọt c họt ng súng cọt a thế ng Xăm, sao má không sọt?

M Sáu không đáp. Lát sau, m chọt m rầy nói:

- Máy bay tao cũng không sọt đâu. Sọt là sọt cho con cho cháu. Chọt tao thì già rồi, sọt xuốt ng lờ rồi mà còn sọt nọt i gì, Tám!

Má típ p i:

- Nói là nói vậy chứ tao chưa chết đâu. Tao còn phải đi nhìn nhà thờ ng nh t, đi th y m t C H . Đ c th y hai đ u đó thì tao nh m m t m i đành!

Anh Tám nói:

- S m mu n gì má cũng s nhìn th y đ c hai đ u đó!

- Ch c hôn Tám, ch c thi t hôn Tám?

M Sáu h i i và ng c m t kh n thi t nhìn anh Tám nh th m h i thêm: "Sao? Có gì m i không? Đ ng nói sao, nói i tao nghe, tao m ng v i coi!".

M Sáu cho r ng cái gì anh Tám cũng bi t, cũng thông báo tr c h t. H anh Tám nói là m tin, tin r ng cái đó ph i, cái đó đúng. M tin anh Tám là tin Đ ng, tin anh là ng i c a Đ ng đ n đ t bao b c cho m , cho con cháu c a m và xóm làm s ng yên m, vui v và hi u thu n.

- Ch c ch n ch - Anh Tám nói v i m - Má à, bây gi không ph i nh tr c. H i đó, mình mu n s ng yên, mu n th ng nh t, nh ng M - Di m nó không cho mình s ng. Ai đòi th ng nh t thì nó ch t đ u, m b ng. Ch u không n i bà con mình m i làm đ ng kh i. Đã đ ng kh i lên r i thì ch ng nào giành đ c i cu c s ng t t đàng hoàng mình m i ch u, b ng không mình s không buông súng.

- Đánh hoài à? - Bà m h i.

Anh Tám đáp:

- N u nó còn c hi p mình thì mình còn đánh hoài. H t ng i này đ n ng i khác. Ch ng nào M rút h t m i thôi!

- Tao gó b M nó ngoan c m, ch ng nào nó m i ch u rút h t?

- Mình có đánh nó m i rút. Tây h i đó cũng v y!

Bà m đ hai tay vào lòng, th p gi ng:

- Bi t v y r i...

Đo n m chép mi ng:

- Lo cho t i bây thôi, ch ng v xa nhau, ch tao thì già c r i... Mà đ u tao nói thi t v i Tám, tao già thì già ch t i bay đi t i đâu tao cũng b n theo t i đó. Đi đ u chính tr tao đi hoài đ c. Hay là n u c m típ t cho b đ i tao cũng n u đ c...

Ch t ngo nh i th y Quyên v n còn đ ng bên c nh, m i y tay xô kh con:

- Sao mà còn đ ng đây?

R i m d u gi ng:

- Đi làm cá đ i, con. Chi u r i. N u c m cho m y anh m y nó ăn!

Quyên t t nh c c m kh i vai m , đi ra nhà sau. Ng n cũng n m tay con Thúy đi theo.

... Quyên i t b ng con cá đ i i dao lên. Cô kh h i Ng n b y gi đ ng đ ng sau l ng cô tháo súng ng n treo lên vách:

- Anh b t khính cái áo c a ai v y, anh Ng N?

- Áo c a anh Th m!

- Còn b qu n áo em g i cho anh đâu?

- Cho anh em r i!

- L i cho!

Quyên m cá, đ m r a. Tay làm mi ng cô nói:

- Nè anh, ch Ba m i đ c th anh Ba, anh bi t ch a?

- Bi t r i! Sao, ng v n đàng hoàng ch ?

Quyên h i gi u môi:

- ngoài mà không đàng hoàng! Ai cũng đ c h c t p, đ c c giáo đ c. Anh Ba nh t l m. Đ c th , em t i nghi p cho anh quá. Thôi, nh căn đ n ch Ba đ th nghe... Nào là ph i bình tĩnh, ph i cho con Thúy đi h c... - Nói t i đó, Quyên ng ng i m t giây, và típ gi ng nh h n - Nghe v t i mình, nh cũng có h i thăm...

4

M Sáu đ m tr i lên b ván chi c chi u bông. Chi c chi u bông này là m t trong đôi chi u c a nhà m Sáu ch đ m tr i khi có gi k , đ m típ c.

Ng n ng i u ng n c trà trên ván v i anh Tám ch t nghe ngoài đ ng có típ ng ai nói chuy n gi ng nh típ ng anh Hai Thép. Ng n ch y ra. Hai Thép đã đi vào t i sân. Anh bí th chi b này vóc ng i h i g y mà ch c. Đ u anh bu c ngang m t cái khăn r n, nách c p m t chi c c p gi da th c a tr con đi h c và mang m t chi c ra-đi-ô bán đ n ki u Nh t. M t tay gi chào Ng n theo ki u nhà binh r i b c nh nh y lên b c thang. Bàn chân trái c a anh b đ t hai ngón, c

hồ ch hồ ch lên tằm gồ bồ c.

- Mồ i vồ hồ chú? Ông Tám Chồ n đâu?

- Ở trong nhà.

Vào nhà, anh Hai Thép liếc cái cồ p giồ da vào góc vắn, ngó anh Tám Chồ n cồ i và nháy mồ t:

- Mồ i xuồ ng hồ ông?

Hồ i xong, anh gồ p gồ p mồ thêm mồ t cái cúc áo nồ a, tay tháo cái khăn rồ n trên đầ u xuồ ng đầ p đầ p mồ hôi đầ hồ tồ ngồ c. Anh Tám rút mồ t chun trà, đầ t trồ c mồ t Hai Thép.

Hai Thép nhồ c chén trà lên, cồ i nói:

- Tồ i tôi đầ i ông xuồ ng quá xá. Cái vồ đầ t bồ cha con thồ ng chồ mồ u xáo canh hồ i đó nay giồ i quyồ tồ i nồ t đầ . Không phồ i đầ đâu nghe ông!

Anh Tám Chồ n cồ i cồ i:

- Thì tôi có nói là đầ đâu!

Hai Thép đầ a chun trà lên tồ p mồ t hồ p rồ t kêu, chép chép miồ ng:

- Tôi đầ i ông xuồ ng đầ ng hồ i ý kiồ n ông vồ mồ y khoồ n, giồ tồ nhồ cái khoồ n...

Anh Tám Chồ n vồ i giồ tay khoát khoát:

- Thôi, uồ ng nồ c đi, rồ i đầ ă n cồ m vồ i tồ i tôi. Mai đầ, mai hồ ng tính. Bồ a nay ông xồ hồ i "giồ i nghồ " mồ t bồ a đi!

Hai Thép ngồ i xuồ ng vắn, rút nồ c uồ ng liên tồ p hai ba chun nồ a. Mồ Sáu đầ sau bồ p đi ra, thồ y Hai Thép liếc nồ i:

- Hai Thép đó à? Còn Ba Rền vồ i thồ ng Năm Tồ n đâu?

- Cháu không gồ p. Cháu đầ nhà đi thồ ng tồ i đây.

- Tôi có nhồ n mồ y đầ a nó chỉồ u nay đầ i ă n cồ m, giồ sao chồ a thồ y tồ i?

- Ồ i, hồ i nào lo cho mồ y thồ ng đó, má đầ i!

Quyên đầ bồ ng thồ c ă n ra. Mồ i ngồ đầ i đầ ngồ i nói chuyồ n liồ n lách chồ cho cô đầ t đầ cua xào đầ m và đầ tôm chiên vào giồ a. Mùi chiên xào bay thồ m quá. Đầ tôm chiên coi mồ i thích làm sao. Nhồ ng con tôm to bồ ng ngón chân cái đầ lồ t vồ , hồ ng hào nồ m cong mình đầ i đầ p nồ c sồ t cả chua đầ tồ i. Kồ đó, chồ Sáu đầ i bồ ng tồ p mồ t thau nhôm đầ ng gồ i đầ đầ trồ n vồ i khô cá bô i xé. Anh Hai Thép cúi nhìn thau gồ i, xoa xoa tay, khồ u Sáu nói:

- Mồ y món này tao ngồ đầ u khá. Thồ nào rồ i tao cũng cho má bồ y trồ tồ i hồ c tồ p, nhồ ng nồ u chồ em bây chồ đầ n bồ y nhiều món đó thì tồ i tao chồ a chồ ă n đâu!

Quyên mau miồ ng:

- Còn cá chồ m chiên nồ a, anh Hai à!

Hai Thép vồ tay đánh bồ p mồ t cái:

- Có cá chồ m chiên nồ a à! - Nhồ ng anh vồ i khoát khoát nhồ tay: - Không, có cá chồ m tồ i tao cũng chồ a chồ ă n.

Quyên trồ mồ t, Sáu nói:

- Con Quyên khồ quá, anh Hai mà mầy không biồ t à, đầ nh nói xa nói gồ n đó mà...

Hai Thép cồ i, hài lòng:

- Con Sáu khá đầ m... Vồ y cái tao nói xa nói gồ n đó có không? Có thồ đem ra đây, mau đi!

Sáu ngồ mồ , cồ i i. Mồ Sáu nói:

- Thôi, con vô buồ ng... đem ra đi, mồ t chai thôi. Chồ không có, Hai Thép nói không chồ ă n thì tồ đầ!

Sáu vào buồ ng, lát sau cồ m ra mồ t chai rồ u trong vồ t. Hai Thép đầ a hai tay vồ i ngang chai rồ u, ôm vào lòng nhồ sồ bồ đầ i. Anh vồ a rung đầ i vồ a khoát tay ra đầ nh cho anh Tám và Ngồ n qua. Rồ i anh quay nhìn thồ ng vào mồ t Ngồ n, cồ đầ y giồ ng thồ t đầ u dầ ng:

- Mầy vồ nhà tao thồ y mầy nhu mì đầ m đầ m, tao thồ đầ ng quá, Ngồ n!

Anh dạy qua mồ Sáu nói:

- Má à, vồ nhà đây coi nó mồ mồ vồ y chồ đầ chồ khác, tồ nầy giồ thôi bồ nhà bồ cồ a vồ i nói rồ i nghe má!

Mồ Sáu đầ c đầ u cồ i. Anh Hai Thép khoái chí nhìn Ngồ n đầ ngồ đầ ng nghồ leo lên vắn...

Hai Thép rút rồ u ra ly. Anh nài nồ mồ Sáu phồ i uồ ng mồ t chút. Mồ không chồ uồ ng. Anh mồ i tồ i Quyên, Sáu. Hai chồ em, cồ i, đầ c đầ u. Anh đầ a ly lên chồ m vồ i anh Tám Chồ n và Ngồ n.

Ba cái ly đầ y mồ i giồ lên vồ a chồ m vào nhau đánh "cồ p" mồ t cái chồ t ngoài sân có tiồ ng chân đi thình thịch. Và tiồ ng chân đó lát sau vồ i vồ nhồ y lên bồ c thang. Ba ngồ đầ i cồ n ly rồ u trên tay chồ a ai uồ ng mồ t hồ p thì Tồ n và anh Ba Rền xồ ng xồ c bồ c vào. Hai anh bồ t tay anh Tám và Ngồ n rồ i ngồ i ghé xuồ ng vắn. Tồ n thì thào:

- Vợ a có tin cho hay địch tập trung tại Tri Tôn ngót ngàn quân. Thế nào mai nó cũng càn, nhóc chớ a biết càn đâu.

- Bao nhiêu, gần một ngàn quân à? - Anh Tám hỏi lại.

Tên gọi đó là:

- Một tiểu đoàn chốt ở đây, một tiểu đoàn bảo an và thêm một đơn vị biệt kích.

- Đơn vị biệt kích chốt ở đây à? Anh em cho biết rõ nhé! Vợ y! Ba Rền nói.

Anh Tám Chín lắng nghe, cau mày. Anh chầm chậm đi và thấy trên tay mình cái nút, thông thoáng mát mẻ, ngửi thấy mùi hương, anh cho nó vào miệng. Anh nói với người bạn:

- Thôi thôi mình làm bằng lý này thôi. Tranh thủ ăn cơm đi. Má, cô Sáu với cô Quyên cũng lấy chén ra ăn cơm luôn thôi. Tôi nghĩ nó đánh được. Nhưng nếu nó đánh thì cũng giết được nó. Có đơn vị chốt ở đây à? Anh Tám Chín hỏi.

- Sao mấy bà này không thấy "đám già" nó quẩn cà?

- Đâu nhất thiết phải có "đám già" quẩn.

Đơn vị người bạn ăn cơm xong, một Sáu thu dọn mâm chén. Cũng trên bàn đó, bây giờ mấy người bạn ngồi xuống. Anh Hai Thép bước xuống cái khăn lên đứng, nói:

- Thấy rõ là nó đánh vùng Hòn Rền. Tôi đã nghe có bàn gì thì bàn mau mau đi rồi chuồn bỏ đi phó ngay. Theo tôi, một đơn vị Ba Rền cho tập hợp anh em du kích ở đây xung quanh, gài mìn ở đây. Còn với tôi thì nó lo bảo vệ các đơn vị ở đây. Các đơn vị sẽ chú ý một đơn vị tranh chấp pháp luật ngăn chặn sẽ đánh phá các địa điểm. Chút nữa, tôi sẽ đi qua nhà cho với tôi hay luôn!

Anh Tám Chín đặt bàn tay lên bàn, ngón tay trái của anh nhấp nhấp:

- Đang ý với Hai Thép. Nhưng nên nhớ nhé! Vợ y là quân sẽ địch đông đấy! Với tình hình Hẻm thì ra sao? Khi đánh nhau với chúng nó, có chỗ lánh né không?

- Hẻm còn thì ít thôi. Chỗ cho một vài đơn vị. Đơn vị cát khó đào quá, chỗ bấp bênh hoài. Mìn đây là chỗ sắp nổ, chỗ của công nhân là kíp. Tôi thì tính bố trí chỗ đánh chúng ngoài với nó. Chỗ nào thì nhất định phải lánh né vô hang.

Anh Tám Chín im đi một lúc. Người bạn anh thoáng vẻ lo lắng. Anh bảo:

- Phải ráng khốc liệt hơn nữa sao chứ? Đơn vị thì bắt đầu quá...

Anh Ba Rền nói:

- Hang Hòn là chỗ chốt rất ngon. Đó một đơn vị người bạn mình có thể chốt ở đây để trấn thủ. Đơn vị của chúng ta cũng vậy...

- Đơn vị của chúng ta khác, bây giờ khác... Tôi cũng tin là hang Hòn có địa hình chông chênh, nhưng nếu xét về một địa hình không thì không được... Nhưng thôi, hiện tại là không có hầm để ẩn nấp ngoài xóm, cũng phải đành giữ quy tắc nhé! Vợ y thôi. Chỗ nói với lâu dài thì không thể chờ chực ở hang Hòn làm chỗ ẩn nấp duy nhất được đâu.

Đang qua Ngọn, anh Tám nói:

- Đơn vị công tác của chú cũng kết hợp với anh em du kích chiến đấu luôn.

Tên gọi đó là:

- Đơn vị của tôi, đơn vị tôi có sáu súng: ba má, ba tôm-xông, và một chiếc lăm trái MK3. Tôi có thể chiến đấu.

Ba Rền hỏi bạn, nắm tay Ngọn gọi gọi. Anh Hai Thép bảo:

- Tôi thấy anh Tám không nên ở đây.

Anh Tám Chín suy nghĩ một lúc rồi nói:

- Không vì cái gì, tôi ở đây thôi!

Rồi kéo anh Hai Thép lại, anh nói:

- Tôi sẽ ở ngoài xóm giúp đỡ bà con đấu tranh chánh trị. Anh lại coi nhà nào thì tìm.

Hai Thép thoáng vẻ mừng rỡ, nói luôn:

- Anh Tám có thể ở nhà tôi. Với tôi thì tập hợp anh em các đơn vị tranh chấp với anh giúp thì hay quá. Hầm bí mật ở nhà tôi cũng vậy, thôi anh cứ ở đó!

Anh Tám Chín gật đầu. Rồi anh tiếp:

- Hai Thép cho ai chuyển qua Linh Quỳnh kêu chú Đột có tôi với. Có thể Đột tham gia chiến đấu.

Nhưng với sự có thêm một cây còng-bin. Đột nó bắn còng-bin khá giỏi!

Ba Rền nói với người bạn qua Linh Quỳnh ngay. Giờ lúc này, Tên an ninh nhích lại gần mấy người bạn, khẽ bảo:

- Còn việc này nữa... Nếu địch nó bắt ở đây thì nó cũng xài tới đây, dùng tên này chớ. Hiện nay, còn thằng Ba Phi mình đi đó theo dõi chỗ bắt. Mình phải tính sao, chớ không...

- Phải bắt thôi. Thằng nó chốt ở đây nó nguyên hình lộ ra. Có vẻ nó nổ a.

- Tôi có thể nghĩ ông bắt nó rồi chứ ! Anh Tám Chín nói. - Và anh tiếp - Cho bắt đi!
 Nhưng không biết nghĩ sao, anh hỏi:
 - Thế đó thì nay theo dõi nó thấy có hiện tượng gì mới không?
 Tân đáp:
 - Chưa thấy gì mới.
 Anh Tám gõ gõ ngón tay xuống bàn:
 - Chưa bây giờ nó đang chờ đợi thì ừm. Nếu bắt nó khai thác liên tục được thì hay quá. Thế nào nó cũng biết.
 Ngăn nghe nói bắt gián tiếp thì xen vào bắt ư:
 - Thế trước kia nay mình có được ra cái gì chưa ng ta là mình theo dõi nó không?
 Tân nói:
 - Không, nó không biết đâu!
 Hai Thép bắt ư:
 - Đi bắt nó phải biết trí cho kẻ. Đó meo ừm, cần ghé rìa trước coi họ chỉ vào thì gì thì quân có thể lĩnh vô không?
 Ngăn hỏi:
 - Đợi cánh thì tôi giúp cho mới tay!
 Hai Thép gật đầu:
 - ừ, vậy thì chờ ừm. Phải làm liên đi. Tôi rồi. Đi ra thì ngoi là vậy a?
 Ngăn đứng lên.
 Quyên ừm làng chợ ra đứng sau cây xanh-tuya đem ra đưa Ngăn. Ngăn thì túng vào ừm, rồi cùng Tân bắt c thót ra cửa. Hai Thép đỡ:
 - Bắt được c cửa đưa thấy nó vào hang nghe!
 Ra thì đứng ng. Ngăn đi sát vào Năm Tân, nói:
 - Tôi tính mình bắt thấy ng này phải mảnh ừm mới chút, anh Năm! Phải giữ nó khai rồi hẳn ng bắt!
 Tân chìa hỏi, hỏi:
 - Gì làm sao?
 Ngăn kể mình nói rồi vào tai Tân. Tân nghe xong ừm vẻ thích thú ừm. Anh ta khen:
 - Hay, hay!
 Ngăn nói thêm:
 - Tôi có thể sĩ quan. Đợi lo!... Bởi trước giờ mình cũng bắt nó mà. Nhưng trước giờ có một chút quan hệ ừm... anh thì nó bắt mới, cần biết vòng ngoài, đợi thì tôi vô.

Chương 2

1

Cái thời trận Tri Tôn bé nhỏ chỉ vào hôm nay đứng ng mĩ mãn lên. Xe cam-nhông chở lính thì Rạch Giá rồi đuổi nhau chợ xuồng. Bởi bắt c mùa mưa trên con đường ng đợc nhợt cửa pha pha như quân ừm. Bởi xông pha vào các tiệm m m c, các tiệm tạp hóa, các căn phố trệt và phố ừm m m c t. Bởi lính thì trên xe nhẩy xuống, lũ ừm t kéo đi trong vòng bắt ừm. Bởi lính chỉ ừm m c để trai đi, bắt bắt kích m c để r n, giày da và giày b n n r m r p, bắt bắt p.

Đợi ng bèo bên phố đợi ng xem chúng kéo qua, xì xầm bàn tán. Ngăn thì ta thấy có nh ng tên quen mới trong đó đi bắt kích, nhưng chỉ ng có ai dám dòm bắt này c. Bởi lính chỉ ừm c t Sài Gòn xuống còn đưa mắt nhìn xem hai bên phố, chờ bắt bắt kích thì mới g m g m, ừm lòng, súng tôm-xông và c c-bin cửa chúng mang đưa chúm mũi xuống đất.

Thợ ng Xăm, tên trung úy, chỉ huy đi đi bắt kích có đôi mắt trẻ ng đã, lịch phịch đi sau cùng. Họ m m c bắt r n thấy quân ừm chỉ n r n hình sóng biển, bò sát ừm y kho ng ừm r t ừm c ừm ng. Đưa họ đi cái kết và v n v n có ba m nh và đi che gáy và che hai bên mang tai. Lo ừm kết này v n g ừm là kết "ba rêm". Bởi đuôi thợ ng Xăm đeo s s kho u súng ng n còn 12, bao da súng màu hung hung g n gi ng nh da m t cửa h n. Ngoài ra, họ còn khoác m t kho u c c-bin và m t cái cúp cúp. Nhưng tên lính bắt kích trong đó đi họ đưa ăn m c gi ng nh họ, đeo c c-bin hoặc tôm-xông, tên nào cũng có dao găm m, và trông tên nào cũng hung t n.

Đang đi, bắt ng tên trung úy Xăm ghé t t vào m t quán gi khát gi a pha. Họ ngang nhiên vào y m t chai la-ve, đưa mắt nháy ng ừm chỉ quán Hoa Kiều m t cái rồi đi ra. Vậy a đi, thợ ng Xăm vậy rút so t ừm ừm dao bên hông. M t tay họ n c m chai la-ve gi lên, m t tay họ n tr s ng dao

phớt mắt nh ngang c̣ chai. C̣ chai ṿng tọ c đi. Ḅ t ṛ ̣ u trào ra. Ḥ n ḍ ng ḷ i, ng̣ a c̣ đ̣ a chai la-ve rót vào mị ng. Ḥ n ụ ng ḥ t đ̣ hai pḥ n ba chai, ṛ i đ̣ a cho tên lính đi tṛ ̣ c. Tên lính c̣ m chai la-ve khoái trá ụ ng ṇ t cḥ còn ḷ i. Cḥ ng nḥ tên lính này đã quen ụ ng nḥ ṿ y nhị u ḷ n ṛ i.

Ḅ y gị , có ḷ nh ṭ tị u đoàn lính ḅ o an truỵ n ḷ i:

- Ḍ ng ḷ i, đ̣ ng đi lên ṇ a!

Nguyên là đ̣ n quân chi khu này cḥ có tḥ cḥ a thêm đ̣ ̣ c hai tị u đoàn trong ṣ trên ba tị u đoàn lính ṃ i đ̣ n. Đó là hai tị u đoàn lính cḥ ḷ c. Ḅ n còn ḷ i là ḅ n ḅ o an và bị t kích thì đ̣ ̣ c ḷ nh đ̣ ng ̣ ngoài, trên nḥ ng khọ nh rụ ng tṛ ng khô, ṇ .

Ṃ t tên đ̣ i úy tị u đoàn tṛ ̣ ng ḅ o an cao ḷ n truỵ n ḷ nh ̣ y ra sau, ṛ i cho nḥ ng đ̣ i đ̣ i c̣ a ḥ n kéo vào khọ nh rụ ng.

Tên X̣m cầu nḥu:

- Đ.ṃ , ṿ x̣ c̣ a tôi mà ḅ t tôi ng̣ rụ ng à?

Song nói tḥ cḥ ḥ n cũng khoát tay xua ḅ n lính áo ṛ n c̣ a ḥ n đ̣ v ào cḥ đ̣ t tṛ ng giáp pḥ . Ṇ ng chị u vàng ṿ t tṛ i xụ ng ṃ t rụ ng. Trên khọ nh đ̣ t tṛ ng ḅ ḍ n ṣ ch quanh chi khu, ḅ n lính cḥ y ṭ i cḥ y lui. Chúng tṛ i nḥ ng ṭ m tăng, dành cḥ làm ḅ p ṇ u, tụ ng ̣ c ṇ c họ c ṛ ̣ u cḥ a trong các bi-đ̣ ng Ṃ . Có tên cḥ a chi đã ṇ m lẫn ḳ nh, ng̣ a ṃ t lên tṛ i phì phèo hút thụ c. Ṭ đ̣ m lính ̣ y nghe toát ra mùi chua loét c̣ a ṃ hôi, mùi thụ c lá Bát-tô xanh, mùi ṛ ̣ u tṛ ng và c̣ mùi ṣ p bôi tóc lọ i ṛ tị n. Ṭ t c̣ nḥ ng mùi đó ḥ p ḷ i là cái mùi lính nói chung, nghe ḷ m ḷ m, ṿ n đ̣ ṛ t ṣ n có ̣ nḥ ng tên lính đánh thuê.

Tḥ ng X̣m c̣ i phanh áo. Hai c̣ tay ḥ n đeo không bị t bao nhiêu dây bùa cà tha vàng họ c đ̣ . Và trên ḅ ng̣ c ṇ nang c̣ a ḥ n ḷ ng ḷ ng ṃ t ṣ i dây chuỵ n bụ c cái ṃ t cḥ n ḅ ng ngà có nanh vàng chìa ra coi ṛ t đ̣ ṣ . Cái ṃ t cḥ n ṿ i nḥ ng dây cà tha ̣ y tḥ ng X̣m coi nḥ bùa ḥ ṃ ng c̣ a ḥ n. Ḥ n ḅ t ṇ m ng̣ a ra trên ṭ m ṿ i ḅ t xám. Đị u thụ c trên môi ḥ n đã cháy mụ n ḥ t mà cḥ ng nḥ ḥ n không hay. Thành lính, ḥ n đ̣ a tay gị t pḥ t ṃ u thụ c, ṿ t đi và ng̣ i ḅ t đ̣ y. Ḥ n ḷ ḷ gị ̣ ng đôi ṃ t tṛ ng gị ngó ḅ n lính c̣ a ḥ n ḅ y gị đang ḷ i bánh ṃ ra. Ṃ t tên lính bé chọ t lụ n ṭ i bên ḥ n:

- Ṃ i anh Hai đi ăn c̣ m!

Tḥ ng X̣m ụ ọ i đ̣ ng đ̣ y đi theo tên lính đ̣ n tṛ ̣ c ṃ t ṭ m ṿ i ḅ t. Trên ṭ m ṿ i ḅ t có tṛ i gị y báo, đ̣ t ṇ a con gà quay, hai ̣ bánh ṃ ḷ n và ṃ t ḥ p cá mồi đã ṃ ṇ p. X̣m ngó qua, x̣ ng gị ng ḥ i:

- Ḥ t ṛ ̣ u ḥ ṃ y?

- Tḥ a anh Hai, còn.

Tên lính bé chọ t ̣ y x̣ng x̣i đ̣ t vào gị a ṭ m ṿ i ḅ t bi-đ̣ ng ṇ ng tṛ ch. Ṃ t tḥ ng X̣m ṿ t sáng lên. Ḥ n ṿ i tay cḥ p cái bi-đ̣ ng ḷ c ḷ c, ra ṿ hài lòng. Ḥ n ṃ nút đ̣ a lên mị ng ṭ p ngay ṃ t ḥ p ṛ i ṃ t ḥ p ṇ a. C̣ m bi-đ̣ ng đ̣ a cho tên lính, tay ḥ n cḥ p ḷ y đuôi con gà quay đ̣ a lên mị ng, c̣ n, đ̣ t ra, nhai nghị n ng̣ u. Nḥ ng chị c ṛ ̣ ng trong ṃ m ḥ n ḷ a sáng, nḥ m nḥ m. Ḥ n đ̣ a tay qụ t ṃ gà dính ̣ hai bên mép. Tên lính cùng ăn, cùng ụ ng ṿ i ḥ n, coi ḥ i có ṃ nḥ ng có ṿ ḥ ḥ . Tḥ ng X̣m tu ṛ ̣ u ng̣ c. Ḥ n "khà" ṃ t cách khoái trá ṛ i ḷ i x̣e tḥ gà ăn.

Tên lính và ḥ n ăn ḥ t ṇ a con gà, ụ ng ḥ t ṃ t bi-đ̣ ng ṛ ̣ u thì ánh ṇ ng đã ṭ t. Nḥ ng ṃ t tṛ i thì ṿ n còn đ̣ ṣ m đ̣ i ven đ̣ ng xa.

Tḥ ng trung úy bị t kích ngà ngà ṛ ̣ u ̣ y cḥ i ṿ i đ̣ ng lên, đ̣ a hai tay cào cào ṣ ̣ n. Ḥ n ng̣ ̣ c nhìn ṃ t tṛ i, mị ng ḷ m ḅ m ṃ t câu cḥ i ṭ c cḥ có ṃ i mình ḥ n hị u, ṛ i nhe rằng c̣ i i không ra tị ng. Ḅ n lính cũng đã có nhị u đ̣ a say nḥ ḥ n. Nḥ ng ṛ ̣ u đã ḥ t, và chúng đang ḅ bánh ṃ chia nhau ăn. Có nḥ ng tên lính đã c̣ i ḥ n áo, đ̣ ḷ ḅ ng̣ c đen bóng x̣m đ̣ y hình ṛ ng ṛ n. Có ṃ t ṣ lính đi khuôn c̣ i. Tḥ c̣ i tràn g̣ c ḅ đôi, ṃ i đ̣ a xách hai mị ng, không bị t chúng ḷ y ṭ đầu.

Đêm ṭ i ṿ a ṣ p xụ ng thì chúng đ̣ t ḷ a. Ṇ i này ṃ t đ̣ ng, ṇ i kia ṃ t đ̣ ng. Ḷ a ḅ c pḥ ng pḥ ng, cháy sáng ṭ ng ḷ m rụ ng. Ḅ n lính ṇ u ṇ c ḅ ng ḥ ng-gô x̣ x̣u vào, ng̣ i ḷ m cḥ m bên ng̣ n ḷ a. Ṃ c dù có ḷ nh c̣ m vào pḥ , chúng ṿ n ḷ n đi mua ṛ ̣ u, mua thêm la-ve và đ̣ nḥ u. Ḷ nh c̣ m là ḷ nh c̣ a ḅ cḥ huy hành quân, nḥ ng các tên cḥ huy đ̣ n ṿ không c̣ m lính c̣ a chúng. Tḥ ng X̣m cḥ ng nḥ ng không c̣ m ṃ a ḥ n còn ó ré nḥ u nḥ t cùng ḅ n đàn em bị t kích. Ḅ n này không ng̣ t ṃ i ṃ c, tán ṭ ng ḥ n. Tên nào cũng đ̣ u g̣ i ḥ n ḅ ng anh Hai. Chúng còn ṃ i ṃ c ṃ t tên thị u úy ṃ t x̣ ng, ṃ t sâu tḥ m và g̣ i tên này ḅ ng anh Ba. Tḥ ng X̣m thích lính g̣ i mình ḅ ng anh Hai ḥ n là g̣ i ḅ ng "ngài trung úy".

Tên chị M u đã ép cô gái Cà X i xinh đẹp v i v i h n. Ngày y anh Th ch Kha là ng i yêu Cà X i bu n quá b i đi làm phu b i cây lên t n Kông-pông-chàm. Sau khi đ đ c th ng Xăm, tên ch M u b t đ u không ngó ngàng đ n Cà X i n a. Y đ ý t i nh ng cô gái khác, tr h n. Nh ng lúc đó Cà X i đã có mang v i y đ a con th hai. Sau cùng, y đ u Cà X i ra kh i nhà, còn th ng Xăm thì y gi i u nuôi. Bà Cà X i b hòn màu c a mình, ôm b ng th t th u b c ra kh i cái nhà n n đúc. Bà v xóm Hòn Đ t che t m m t túp chòi, ban ngày đi g t lúa m n, t i v chòi ng . Lúc s p đ , bà đau quá, bò lê ra đ ng c v g c r mà nhai. Tình c đ em y hai m con m Sáu đi đầu bên b n dò Vàm Răng v g p. m i đem bà Cà X i v nhà. Bà Cà X i sanh

con Cà Mồi thì nhà mẹ Sáu. Đợi có một tuần rồi sau thì anh Thợ ch Kha trên Kông-pông-chàm về. Anh đến nhà sắp trở về một mẹ Sáu lấy mà xin cho rồi có bà Cà Xì đến đưa con mẹ đi. Hai người ăn uống với nhau không mấy ngày thì anh Thợ ch Kha bắt mẹ Mồi cho người đi rình chém khi anh đang đi vào rừng để nấu cơm. Anh Thợ ch Kha dùng búa chém lòi chỗ một tay, rồi người anh thì bắt chúng vây chém trên tay, chấy với chỗ tay trái của sân nhà. Thợ là người đó bà Cà Xì nên nuôi con Cà Mồi thì lớn. Cà Mồi càng lớn càng dốt tay, giết người như giết thú. Duy có tay Xăm thì bé đến nỗi với chị Mồi đủ để nâng niu, càng lớn càng giết người. Mồi và mẹ thì một tay. Thợ Xăm gần bố với cha nó ngay từ nhỏ người mẹ nó ở trên Hòn, ngay từ nhỏ người mẹ nó đến nỗi cha nó để đoán chiếm bán ra tay thợ có khi. Nó ở trong ngôi nhà nên đúc phong tỏa, và lớn lên. Ngôi nhà này khi kháng chiến đã bị phá, và với nó thì cũng bị cách mạng lấy chia cho dân. Chị Mồi bị chấy lên Rạch Giá. Mãi hòa bình lập lại, y trở về với thợ Xăm bị y giết đã là thiêu úy quân đội tay sai Diêm. Y giết chết, chết nhà lớn và cùng thợ con trai trở thù cách mạng với tất cả nỗi căm oán chết cha trong bao năm. Thợ Xăm còn để đứa con của cha nó, vì chính tay nó cầm súng Mồi, và đi theo nó có một tay ác ôn lừa người như nó tuy nhiên các đến quanh vùng. Bị bắt kích của thợ Xăm thợ nào cũng chấy giết như người. Chúng rồi thì nà cán bộ trên rừng trở về, mò vào các khu rừng tràm, đánh phá căn cứ cách mạng cả ngày lẫn đêm. Có khi giết đêm mà ta tìm thấy lúc trời và rừng sáng, súng của chúng nổ ran. Bà con trên Hòn mà khi nghe tiếng súng của bên thợ Xăm ai cũng lo sợ nghĩ đến con mình, cháu mình và người người cần bộ thân thì chết của mình với ngã xuống. Người có một người nghe tiếng súng y còn hàng ngàn đầu đến gần trăm ngàn lớn hơn người khác. Người đó là bà Cà Xì với.

Ngày đó người khời, tên chị Mồi bắt đến thì. Thợ Xăm chấy thoát. Thế đó, nó càng thêm hung dữ.

Cho dù ở Hòn Đột hay là ở trên khắp thế gian, người mẹ nào mà con có nỗi đau khổ riêng của mình, người thợ cũng có nỗi khổ mẹ nào lớn có nỗi đau khổ như bà Cà Xì.

Hai còn làm sắp bớt Hòn Đột, thợ Xăm với thợ thợ đem với vóc, vàng bạc mà nó có để cho bà Cà Xì và con Cà Mồi. Người hai mẹ con đều không lấy. Thợ chỉ có lớn bà Cà Xì đã lấy với các thợ ra sân, rồi bắt người khóc.

Nên thợ Xăm nói:

- Nghe bà già tao theo Việt có người!

Nó nói đúng.

Chợ người có lớn chính mẹ nó đã thợ thợ có mũi súng của nó đó sao?

2

Vào giờ này, bà Cà Xì đang lớn tuổi thì quán của thím Ba ở ngã ba Hòn Đột. Bà đi trong đêm thì, tay cầm một cái chai không. Ở Hòn Đột ban đêm, họ thợ y đến người nào đi không đèn đóm thì bà con đều nhìn người đó là bà Cà Xì. Bị ngoài bà thì thợ có ai đi như một cái bóng như thợ. Người người đàn bà mà khắp Hòn Đột này ai cũng cho là có hại dài dài y khi đi trong đám thì mẹ tài xế! Chợ bao giờ bà ta với chân vì một mô đột hay một trứng. Hình như bà bắt tay trái và tránh để tay phải.

Lúc bà Cà Xì đến quán ngã ba thì quán vắng người không có một ai. Bà bước vào quán, thợ y trên quầy như người đèn người khói có mẹ mình thím Ba đang người đến lớn thợ thì bán đồ trong ngày. Nghe tiếng chân người bước vào, thím Ba đứng lên. Thím hỏi, người nghe êm như ru:

- Thím Cà Xì đó à? Đi mua chi mà khuya vậy?

Bà Cà Xì không đáp, giữ cái chai không lên. Thím Ba hiểu ngay. Thím đến một cho xong sự thì lớn rồi rồi lách ra quầy, đi đóng rồi cho bà Cà Xì. Thím Ba này thợ tay với cái tên của thím quá. Người thím béo mập làm sao! Thím lách qua quầy quầy một cách khó khăn. Tay thím lúc với ra đón lấy chai không của bà Cà Xì coi mẹ có người, nức ních. Thím xách cái chai bước tới rồi rồi, cầm một cái cống tre móc rồi vào trong hũ đổ vào chai. Tuy chai không có đột phiêu, thợ mà thím rót không đổ ra ngoài một giọt.

Cầm chai rồi đưa cho bà Cà Xì, thím Ba nhìn bà Cà Xì lâu và hỏi thợ người Khó Me:

- Ne, néak dăng rồi người này tên!

Bà Cà Xì lấy cái dây tóc bù rồi vàng sém:

- Rồi người này?

Thím Ba nói rồi vào tai bà:

- Nè, thợ Xăm nó mẹ với Tri Tôn đó nghe! Hôm qua, tôi đi bắt hàng thợ y nó ở trên xe nhà

binh nháy xuống...

Bà Cà Xí chộp chộp mọt, hời hợt:

- Thế ng Xăm h, thế ng Xăm nó vớ Tri Tôn h?

Bà Cà Xí cho con gái hay cái tin đó rồi đi lủi bủ ván, ngời kéo xồm mọt gỏi lên. Lát sau, bà rút rổ rau ra chén, uống nhè uống nhè c. Nhè ng bà chường có mọt chén. Rồi ngời đó, bà ngó bóng mình in trên vách. Đêm nào cũng vậy, sau khi đan xong hai hoc ba bao cà ròn, bà Cà Xí lủi uống mọt chén rổ rau. Ai ngời ta uống rổ rau vào thì say và quên hết mọt sự, chớ bà Cà Xí thì ngời c lủi, càng uống vào bà càng tỉnh và nhớ hết. Bà nhìn Cà M (thợ ngời khi cô vớ n ngời đan mọt mọt), nhớ lủi thớ bà bẻng tuợ nó, nhớ nhớ ng cái nời dọt nung đồ rổ c do tay bà n n, nhớ nhớ ng đêm dù kê anh Thợ ch Kha bên Sóc Trợ ng qua sòm vai hoàng tợ còn bà thì sòm vai cô gái bốt c. Rồi b mọt c c a chớ M u hi n lên, rồi ki p sợ ng trong cái nhà n n đúc phong tô. Nhè ng ngày c c mà vui vớ anh Thợ ch Kha. Tai h a đ n, hình nh Thợ ch Kha ngã s p tr c nhà, hai tay vớ xuống đ t. Bà nh t c, nhớ gi a lúc hình bóng mình in trên vách và nhìn bóng con gái đang đ n đất. Bà không quên ngày bà đ c cách mợ ng c p đ t. Rồi thì là thế ng Xăm, vớ nhè ng bà con anh em b nó m bẻng, đ p đ u.

"Thợ ng Xăm mợ i vớ trên qu n" tiợ ng thím Ba ú nói ban nầy bây gi hầy còn vắng vợ ng bên tai bà.

"Lủi đi b n gi t bà con n a chớ gì?" bà l m nh m nghĩ bẻng rồi i mu n kêu: - "Trợ i i nó léo lánh vớ đây chi vớ y hợ trợ i? Phợ i chi nó ch t đi có h n không?".

Ngợ i i mợ nào mà lủi mu n con mình ch t? y vớ y mà nhi u l n bà Cà Xí mong mợ cái ch t đ n vớ i thợ ng Xăm đ y. N u thợ ng Xăm ch t, chớ c bà s b t khợ h n. N u nó c c còn sợ ng đi sát hợ i mợ i ngợ i thợ này mãi thì lúc nào đó ch c bà phợ i ch t. Hoc là nó ch t, hoc là bà ch t. Chớ có mọt trong hai cái lủi y mợ i xong. Cà M có l n đã nói vớ i bà:

- Má sanh y ra làm chi? Y không phợ i anh c a tui đâu!

y, Cà M có l n nói bà nhợ thợ. Bà cũng có l n b o vớ i lủi xóm: - "Thợ ng Xăm, nó có phợ i là con c a tui đâu!". Nhi u l n bà xuống giợ ng nhợ van vớ - "Mợ y ngợ i làm n làm phợ i c đợ ng coi nó là con c a tui". Nhè ng sau câu nói đó, bà Cà Xí càng đau lòng nhợ điên nhợ đợ i. Mọt ngợ i i mợ đợ con ra vì lủi gi đó mà không dám nhợ n là con c a mình thì sợ đau lòng đợ l n rợ i, chớ có cái mợ c đợ ít hay nhi u. Bà Cà Xí thì đau lòng thái quá, và vì bà vớ n lủi là mọt ngợ i Khợ Me có tánh tình ngay thợ t, nên nợ i đau đợ n đó ghê gợ m l m, có lúc làm bà nhợ đợng trí. Bợ y nầy nay, bà Cà Xí i trong trợ ng thái nhợ điên nhợ không điên. Nét mọt bà ngợ ngắc, khoen mọt bà càng tím đợ m, và ngợ i ta ít thợ y bà đi ra đợ ng ban ngày. Bà chợ hay ra đợ ng lúc bóng đêm s p xuống. Có lủi bà cho là đêm đen sợ phợ kín đợ không ai nhìn thợ y bà.

Có đợ n hàng trăm l n bà đã l a lủi khuyên thợ ng Xăm. Trợ c mọt bà, thợ ng Xăm không bao giợ cãi. Có khi hợ n ngúc ngo c đợ u vớ khó ch u, hoc nói giợ cách bợ m trợ n: - "à, má nghe lủi Viợ t cợ ng đợ tời hợ?". Nhè ng rồi i hợ n cợ i ngay. Nợ cợ i c a hợ n coi hi n lành n a là khác. Nhè ng lúc gợ p mợ, thợ ng Xăm chợ ng nhợ có vớ trợ lủi hình dáng mọt đợ a con, chớ không có dáng đợ p mọt thợ biợ t kích. Thành ra ban đợ u bà Cà Xí cợ l m l n, cợ ngợ ngợ không biợ t con mợ mình nó có mợ bẻng moi gan ngợ i thợ t nhợ ngợ i ta đợ n đợi không. Nhè ng rồi i bà không ngợ ngợ gi n a. Mọt hôm, thợ ng Xăm ghé nhà. Thợ y khoe mép hợ n đợ ng nhợ chợ y máu, Cà Xí kêu:

- Sao miợ ng mầy chợ y máu vớ y, Xăm?

Thợ ng Xăm vớ i đợ a tay chúi mép, không nói chi hợ t. Khi hợ n đi rợ i, bẻng Cà M tợ ngoài xóm hợ hợ i chợ y vớ ô m mọt rợ lên và cho biợ t thợ ng Xăm vớ a mợ bẻng hai ngợ i i bợ Tre, lủi y gan, vô nhà bà con mợ n đợa nhợm xào ă. Bà Cà Xí nghe nói té x u. Lúc tỉnh đợ y bà sợ c nhợ nhợ ng vớ t máu rợ mợ mép thợ ng Xăm thì lủi ngợ quay ra x u mọt l n n a. Lủi mọt hôm khác, thợ ng Xăm đi biợ t kích Vàm Rợng bợ t vớ mợ y ngợ i i chợ ng biợ t là cán bợ hay dân thợ ng. Nghe tin thợ ng Xăm s p mợ bẻng hợ tợ i ngợ ba, bà Cà Xí vớ i chợ y ra đợnh năn nợ thợ ng Xăm tha cho hợ. Khi b a chợ y ra đợ n nợ i thì thợ ng Xăm đã dùng dao bén khoét đít mợ y ngợ i này, khoét sâu lổm vào. Rồi hợ n mợ trợi. Nhè ng ngợ i này đợ c mợ trợi vớ a nhợ m tợ i thì ruợ t đợi lờ ra phợa sau. L n y, bà Cà Xí hét lên mọt tiợ ng rợ i ngợ lẩn bợ t tỉnh gi a đợ ng. Thợ ng Xăm sai lính khiêng bà vớ nhà. Lúc chiợ u tợ i, bà tỉnh đợ y, thợ y Cà M đợ ng bên, bà li n chợ i chợ i hai bàn tay thết to: - "Trợ i i i! Thợ ng Xăm, mầy đi đi!".

Bà con nói rợ ng bà Cà Xí bợ t đợ u điên đợ i kợ tợ hôm đó.

Đêm nay cũng vớ y, bà Cà Xí lủi uống...

Đáng lủi nhợ lủi thợ ng, bà chường mọt chén. Nhè ng giợ uợ ng hợ t chén thợ nhợ t, bà lủi run rợ y mợ nút chai, rút thêm chén n a.

Chén rượu u th hai bà uống chén mãi rồi chén không uống rồi vàng nh chén tr c.

Cà M c m cúi đân, mỉm ng l u b u:

- Má uống nữa h ? Thôi, má không đ c uống nữa a! Thôi đi... má i.

Ngoài đ ng b y gi chén có tí ng chó s a gâu gâu. R i m t tí ng h i t sên v ng v ào:

- M i, ôn mìn nầu ph tét t?

Cà M nghe ra tí ng Quyên, li n buông cái bao đân d , đ ng d y đáp ra:

- Chá mìn.

Cô lè l m c a. Quyên đ i M i sên, kéo tay M ng i xu ng, thì th m:

- Nè, M đã hay gì ch a?

- Ch a.

- Gi c r c r ch s p b đ y. M t chút n a s có loa thông báo cho b à con hay. Lính v Tri Tôn đông l m. Anh em du kích đ u đã chu n b. Tôi m i đi xu ng chông v đây!

M th c m c:

- Sao không kêu tôi đi?

- Cà M có chuy n làm mà, đ ng lo. Kỳ này đnh đ Cà M i trong t h p pháp. M bi t không, nghe có th ng Xăm v Tri Tôn n a đó?

- Em bi t r i!

Quyên r r:

- Cà M nè, n u càn vô đây, mình đánh chông đánh l u đ n đã đanh, nh ng ph i đ u tranh, ph i giúp đ u kích. Cà M chén a b i, v i l i t i gi c nó cũng n Cà M là em th ng Xăm, Cà M ráng lo công chuy n liên l c, tí p t ...

Cà M n n n:

- Thôi mà, đ em đi gài l u đ n cho!

- L u đ n thì có ng i khác gài r i.

Cà M ng m nghĩ m t giây, r i nói:

- Thôi đ c. Thi t... M không mu n g p m t t i nó, ch Quyên à. G p t i nó khó ch u l m!

Quyên quàng c M, thân thi t:

- Thì có ai mu n g p t i nó đâu, nh ng cách m ng c n v y... A, m y anh có đ n, M ph i khéo léo, đ ng nóng n y, có t c mình cũng ráng đ n xu ng, khi c n nói ng t ph i nói ng t, c n hát Xa ri ca keo cũng c hát... Đó v y đó, ch c M đ hi u r i. Tin t ng M l m à, nghe!

Cà M mím môi, g t m nh đ u trong bóng t i. Tr i c khi Quyên ra v , Cà M ôm chén m y

Quyên hôn chùn ch t r i m i buông cho Quyên đi.

Cánh c a nhà ông T Đ n đã khép ch t. Ng n và hai đ i viên c a anh là Tr ng và T i đang m c nh ng b qu n áo bi t kích. Ng n m c xong b đ r n sĩ quan g n lon thi u úy, li n ch p lên đ u cái k t ba rêm. T i và Tr ng cũng đã c i trang xong.

- Sao, coi gì ng ch a?

T n nói:

- Gi ng l m. Th nào th ng Ba Phi cũng b m c!

T i và Tr ng khoác m i ng i m t kh u t om-xông. Ng n rút kh u côn 12, tháo băng, l y đ n trên lòng bàn tay. Đ m th y đ n v n còn đ tám viên, anh đóng băng cho súng vào bao. Năm T n không mang súng, anh gi t cây mã t u sáng lóa s n, đ c thit ngang b ng m t cái khăn choàng s c.

Ng n nói:

- Đi thôi!

B n ng i m c a ra kh i nhà.

H đi m t m ch kh i xóm V n Th nh, băng qua ru ng. V ào g n t i xóm V n Hi p. T n b o ba ng i i ng i đ i, đ anh vào bám.

Ba ng i i ng i đ c m t ch c thì T n tr ra, thì thào:

- Êm, đi đi!

B n ng i i l i đi, T n d t m i ng i i đi men ra b sông. Xa xa, phía tr c m t đã th y ánh đèn tr i đáy Ba Phi. N c sông đang đ ra bi n, réo lên nh ng ch xoáy. Ng n đèn xanh treo c t đáy gi a c rung lên b i dòng n c ch y xi t. Năm T n kh b o:

- Đêm nay đáy nó không đóng?

L thuy n đêm nào có đóng đáy thì m t c t đáy có treo đèn đ .

ánh đèn xanh ngoài c t đáy Ba Phi soi l m m t kho ng n c sông cu n cu n. Tr i đáy hi n rõ đ n. Nói là cái tr i ch nó là c m t cái nhà sàn c t ch ra sông, gác mình trên nh ng cây c c

lò n. Trong nhà le lói ánh đèn. Càng tối i gần, mùi i ng i càng ng i th y rõ mùi tanh c a tôm cá, mùi mu i, mùi v s n ngâm, nh ng cái mùi mà b t c tr i đáy nào cũng có. T n r tai Ng n:

- Nó có nhà.

- Đ c c r i, đ t i tôi vào. Anh c đ i đây!

D t l i, Ng n và T i, Tr ng b c c d n lên. Đã quen xông xáo vào nh ng n i nguy hi m. Ng n đi r t t th ng t i c a không chút do d . T i và Tr ng bám sát gót Ng n. Ng n d ng l i c a nghe ngóng. Bên trong có ti ng nói chuy n r m rì. Ng n c l ng nghe mà nghe không rõ. Anh gi tay v đ m đ p vào t m c a l p lá. Ti ng nói chuy n bên trong im b t. Ng n l i v c a m t l n n a và kh g i:

- Ông Ba có nhà không?

Trong nhà im thin thít. Lát sau, i trong b ng c t lên m t ti ng h i r t đồng d c:

- Ai kêu c a đó?

- T i tôi đây, m c a đi!

Ng n nghe có ti ng dép kéo l p x p trên sàn ván, đi ra phía c a. K đó, nghe cây ngáng c a phía trong rút "so t" m t cái. Cánh c a m hé. M t m đàn bà, m t b th, xách cây đèn chai gi lên. M đ a c p m t lá dăm li c nhìn Ng n, Ng n ch a h g p m ta bao gi . Nh ng anh đoán ch c đây là m ch tr i đáy. Anh h i:

- Có ông Ba nhà không?

Đôi con m t lá dăm c a m đàn bà ch t nháy sáng:

- Có, có. M i m y ông vô nhà.

Ng n đ a tay lên mi ng ra hi u b o m nói kh .

M đàn bà nánh ra m t bên cho anh b c vào. T i và tr ng cũng vào theo. Ng n th n nhiên đ a gót giày đá khép cánh c a l i.

V a lúc y, t m màn che c a bu ng bên trái ch t đ ng đ y và m t cái đ u sói bóng thò ra. Đó là m t th ng đàn ông ch c ch ng năm m i tu i, m c áo thun lá, ng i m p b u, hai m t tho t trông có v l đ nh ng i m i ng d y. Ng n g t đ u chào y:

- Ông là ông Ba Phi?

Y khom l ng, ch p hai tay vô ng c:

- Th a ph i!

Nhìn cái v cóm róm c a y, Ng n th y công vi c b c c đ u đã xuôi l t. Anh b o:

- Tôi có chuy n mu n nói v i ông. Xin t gi i thi u, tôi là thi u úy i đ i đ i ông Xăm. Trung úy phái tôi t i g p ông...

Anh gi tay ch bao quát phía sau l ng nhà:

- T i tôi m i chi khu vô t i.

- Bi t r i, bi t r i... xin m i quý ông vô trong n ày!

Nói xong, y vén t m rèm v i lên. Ng n b c qua c a rèm. Bên trong là gian bu ng r ng, có kê m t b ván ng a lên n c r t bóng. Trong n a là m t cái gi ng l n đã buông mùng. Ba ng i i đi l i ng i lên b ván ng a. Ng n nheo m t nhìn qua gian bu ng r i quay l i nói:

- Ông i đây sung s ng quá h ! T i tôi không đ c ăn ngon ng yên nh ông đầu... Vi t c ng lóng này phá r i d l m!

Tên ch tr i đáp cung kính:

- D , th a thi u úy tôi cũng bi t. H i x , tôi có hay tin quý ông v . V ch ng tôi m ng l m. i đây, v ch ng tôi mong m i quý ông v , đ i hoài, đ i hoài... T i đây, y ngó v b o: - Này, n u n c đi!

Đo n y nh i n m t ch tay ra ngoài:

- M y ông v n m ngoài h t r i h ?

- .

- Tr i đ t, tôi có hay bi t gì đâu, m y ông v êm quá!

K đó y ch i t c m t câu, r i rít ch t hai hàm răng:

- Đ.m , tr n này cho t i nó th y m h t. i đây t i Vi t c ng nó l ng l m, thi u úy. Đ tôi ch th ng nào con nào, i đây, tôi n m h t th y. Tôi ch cho ông "x" t i nó nh x m nhác ch i!

Ng n g t đ u:

- Tôi g p ông cũng là vì chuy n đó.

- Đ c c, đ c c.

V a nói tên Ba Phi b c nhón t i cái k treo trên vách, b ng l i m t cái khay b ng g tr c đen mun. Trên khay có b m chén s v hình con r ng màu đ , và m t gối thu c th m hi u Ru-bi. Y

mở gói thuốc, rút thuốc cung kính đưa mẹ Ngõn, Tí và Trùng, rồi đi vào bếp coi nấu cơm. Ngõn cầm đũa thuốc, khều đũa đưa đũa thuốc vào móng tay cái. Mẹ vợ, sau khi đã bóc cơm nấu lên bếp, giở bếp ra đũa ng xắn gợn Ngõn, híp mắt hỏi:

- Mẹ y cậu còn "ém" ở đây lâu không?

Ngõn đáp:

- Lâu. Chỉ vậy?

Đuôi mắt lá dăm của mẹ Ba Phi nháy mắt hỏi:

- Mẹ y cậu có muợn "lai rai" chút đỉnh "ba xít" không?

Nghe mẹ ta hỏi, Ngõn nghĩ: "Mình không nên trả lời". Anh đưa mắt liếc mẹ đàn bà, cười ỉu ỉu và mím, chân nhấp nhấp:

- Có tôm cua gì không?

- Cha, bữa nay tôm cua thì không có. Có tôm khô... à, mà mẹ y cậu ăn cháo vớt nghe, có vớt tôm pít m!

Rồi, không đợi Ngõn trả lời, mẹ quay vào bếp khiêng chĩnh:

- Ông ơi, bát vớt đi ông, bát hai con!

Thằng chĩnh đang đũa coi ăn trong đáp:

- Ông, đũa c, đũa đó... thì ừ ừ vậy mẹ y cậu ừ ừ trà, nấu cơm sôi rồi!

Y xách cơm nấu ra, chèo vào bình đã bốc trà sôi. Đũa mắt chĩnh, y nhấc bình rót cơm ra các chun. Xoa xoa đôi bàn tay béo múp múp, y mẹ i mẹ i ngửi ừ ừ ng. Y cũng húp một chun, khà khà rồi đưa ba ngón i ngửi đó, xằng quợn bực tức rút mẹ y cây lót sàn, buông chân xuống. Tiếng vớt kêu cộp cộp, Ngõn ngửi cơm chun trà ngó xuống thấy mẹ i mẹ i ngửi cơm chĩnh trãi trên ngửi. Y đang quợn quợn chĩnh vớt. Ngõn ngó thấy nó háng háng bát vớt bao nhiêu lòng anh càng cảm giận bực nhiều. Anh nghĩ bực: "Thằng này quợn là mắt thĩnh tay sai đũa c".

Bực vớt càng kêu và chĩnh tán loạn đũa i sàn. Con mẹ vợ ngửi chĩnh hóm trên sàn, miêng ngửi mẹ y sớt i lát đũa. Thĩnh chĩnh bát đũa c con vớt nào đưa lên, mẹ ta liếc chĩnh phéo cánh, ừ y lát đũa tránh chân liêng xuống sàn.

Bát vớt rồi, thĩnh chĩnh liếc sớt sớt ra sông tắm. Tắm xong, y lên nhà đi vòng ra phía sau, giở i liếc nấc c ngửi nghe ào ào. Minh y vợn mẹ t cái xà rồng sớt sớt, sớt sớt đi ra, tay cầm lĩa c chĩnh cái đũa sớt i chĩnh còn liếc mẹ tớt p xuống ột. Ngõn đưa tay ngoáy:

- Ông Ba, đừng khời mắt thì giở, trợn c khi ăn cháo vớt, mình bàn công chĩnh mẹ t chút!

- Đũa, đũa c!

- Ông có bận ở vùng này ch?

Tên chĩnh trãi đáy không đáp, lúi lúi đi vào nhà sau. Mắt lát, y trãi ra, hai ngón tay kẹp mắt cái ng trúc đã khô. Y ngửi xuống ván, đũa cái ng trúc đó lên bếp vợ, và lôi ra trĩnh ng trúc mắt t m giở y cuồn nhấc bếp ng mút đũa. Ngõn vợn c cơm cuồn giở y trên tay, tháo ra. Tí và Trùng lạnh liếc nhấc bìn cái chun nấu cơm bìn góc ra đũa t m bìn đũa đũa vo cuồn liếc. Trên trĩnh giở y mạnh nguyên, Ngõn thấy nét bút chì bi màu xanh vợn vợn, nhễ ngợt chi li; nhà cửa, vợn n cây, và nhễ ng quanh tròn nhễ tròn c và anh đoán là các hòn. Nhễ ng trông thì thì bi t thì, chĩnh anh không hiểu ra n.

Tên chĩnh trãi đáy chĩnh đưa mắt nhìn anh. Sau đó, y nhấc nhấc trông ra cửa, cánh cửa đã gài t nẩy giở Ngõn nói:

- Đũa ng sớt, xung quanh đây không có ai ngoài lính cửa tôi. Ông c vĩa nói. Chĩnh ông bi t là ngày mai tôi đánh vô Hòn.

- Tôi bi t...

Tên chĩnh trãi đáy khều rồi kéo mí xà rồng n bĩnh vợn n guồn liếc cho chĩnh, ngửi i h i nh m t i. Cái móng tay trĩnh dài, vàng khè khời thuốc cửa y gí t i gí lui trên t m bìn đũa:

- Đây, cái nhà nào tôi có đánh đũa chéo đũa là nhà tôi Vi t cĩnh rảo. Thì ừ ừ chú ý nghe!

Ngõn liếc p liếc:

- Nhà có đũa chéo đũa... bi t rồi!

Tên chĩnh trãi đáy liếc dùng móng tay cái, cũng cẩu bìn nhễ ngónt r c a y, b a b a xuống mắt giở y:

- Cơm này có mắt cái công trĩnh ng cửa t i nó chĩnh sủng t t o. Chĩnh đó, tôi có báo mắt t liếc rồi, máy bay t i liêng cháy rĩnh mà t i nó vác chĩnh đũa c h t... Còn hang Hòn đây rĩnh nguy hi m. Trĩnh cần trĩnh c, t i nó rút vô hang, mình t n công vô bao nhiêu chĩnh b y nhiều. Nay n u muồn đánh ph i c t đũa ng rút vô hang m i đũa c.

Nghe tên đũa p nói, Ngõn nghĩ th m: "M, thĩnh này liếc h i th t!... Đũa c rồi, tao sớt giở t m y nh"

giống mẹ con chó!".

Đợi cho tên chó trèo đầy vách để ông chèo o xong xuôi, Ngọn củn tằm bện để lại, để a trèo và vai y:

- Đợi c rùi. Tọt, tọt lùm!... Tròn này mà kẹt què thò nào ông cũng để c lãnh tiền thò ông.

... Tọt đây, Ngọn thò y chèo c kéo dài tèn ketch này mọt cách vô ích. Bầy nhiều cũng để lùm.

Bầy nhiều cũng để khi n tìm anh sôi lên rùi. Anh để a mọt nhảy Tọt và trèo. Hai ngọ i nheo mọt đáp lại.

Ngọn vò nhò vào vai tên chó trèo đầy bầy gì đang cúi rớt ròi u ra ly:

- Thôi ông bện, để ng rớt nà. Không ai uống đâu. Đang nói, Ngọn để ng lên quát - Dẹp đi! Nói cho mày biết, tao không phải là ngài thiêu úy c a mày đâu. Chúng tao là l c l ông võ trang cách mạng tọt bọt mày đây, hiểu chưa?

Lúc Ngọn mọt bọt để u nói, Tọt đã gí sát nòng khòu tôm-xông vào ngực tên chó trèo đáp. Y chò tay, la

- Ê, ê... để ng gì n!

- Không gì n đâu!

Ngọn lầy dây trời thúc y lại. Mọt vò b Trèo lòi x nh x ch t b p ra. Lát sau, c hai vò chèo mọt i vò l, mọt tái mét. Thò ng chèo ch a u ng mọt giết ròi u nào mà mọt c để ng u lên. Sau l n dây trời, hai tay y run giết. Con mọt vò tr mọt, cái c p mọt kinh đ và s hãi mu n để ng tròn.

4

Ba ngọ i giòi vò chèo tên chó trèo vò tọt để u xóm V n Thò nh thì đêm đã khuya. Tọt cho hai du kích đến vò chèo tên chó trèo vò Hòn. Còn Ngọn, Tọt i, Trèo, sau khi thay quần áo, cùng Tọt n vào ven vò n, chò b trí chòi n để u.

Ven vò n này giáp vò i nhò ng cánh để ng ròi ng tròi t Tri Tôn đến vùng Hòn. Địch mu n đánh Hòn Đọt, thò ông chúng p vào đây tròi c.

Ba ngọ i mọt i len vào vò n thì g p anh Ba Rền.

Ba Rền hỏi:

- Sao? Bọt để c nó ch a?

Tọt đáp:

- Bọt để a vò Hòn ròi!

Mọt i ngọ i k cho Ba Rền nghe chuyện bọt vò chèo tên chó trèo đầy, Ba Rền khoái chí c i ha h. Anh kéo tay mọt i ngọ i ch vò vò n, nói:

- Hi n anh em còn đào công s. Ông Tám Ch n mọt i t b o phò i đào công s cho t ba ba. Đào riêng, nhò ng ch m l i thành t. ông nói không có h m ven vò n thì không thò đánh để c. Và ông còn hăm n u h m đào không k thì ông không cho đánh.

- Nhò đâu ròi?

- ông vò i Hai Thép vò ròi. C cô Nhò, chú Di p, ông cũng kêu vò trèo h t! Ông Tám Ch n bình thò ông thò y ông đ, t i chò ng làm công vi c tôi ngăn ông quá!

Ba Rền nói xong xách cây đèn chai xăng xái đến ba ngọ i ra ven vò n. V a đi anh v a đến:

- Đi theo tôi nghe, coi chò ng chông lòi què đa!

Năm Tọt n vò n thò o để ng, đâu có h m chông anh ta để u biết. Ngọn không thò o, nên anh bám sát chân anh Ba Rền. H đi xuyên qua đám vò n mắng c u ta r m r p. Mùi mắng c u chín bay th m ngát. Thình tho ng l i có mọt trái mắng c u chín cây ròi ng cái "bích" g n đó, Ngọn nói:

- Chò ng càn đây không s đối. Cùng l m l m m mắng c u ăn cũng s ng để c.

Tọt b o:

- Mắng c u ăn xốt ru t l m, thò đó không ghé tôi. Đối thì tôi ki m chu i chín bói, vò ng h n.

Ba Rền c i:

- Ch a chi mà mọt y cha lo đối. Tôi thì c lo mọt y cây "qu nh t m sào" c a t i tôi h o để n quá, vò i l i không biết mọt y "ông ng a tròi" có k h t ra l a để c không?

- Nghe đến mọt y cây ng a tròi đem th n nghe đã l m mà?

- B n thò thì n ngon đó, còn b n thì t không biết ra sao!

- Ch c n mà... , còn cái vò đến thì h o thì t đó! Tọt i tôi cũng ít l m. Nên phò i chò i k mọt i để c!

- Hai Thép vò i anh Tám Ch n có đến m mìn đây ráng tiêu hao nó. Cùng l m mọt i rút vô hang.

Ngọn gọt để u:

- Nhò vò y là đúng. Chò ng nào nọt quá hò ng rút vô hang. Cái hang đó trong đánh ra cũng s ng. Tôi tính mọt ng i mìn ng i t i mìn ng hang th mọt cây búa, t i nó cũng khó vô. Vô thò ng nào mìn gõ để u thò ng n y!

Ba Rền bảo:

- Tôi tính trèo c chú ròi, mà đi u tôi xài cây d u vương hay h n. C m cây d u vương n ng tr ch, chú đánh ngang, th ng nào cũng ph i té h t th y!

B n ng i v a đi v a nói chuy n, lát sau h đã nhìn th y cảnh lá măng c u phía tr c ch p ch n ánh l a.

Khi h t i n i, anh em đang còn hì h c k vét ng i đ p mi ng h m. Nh ng cái h m i đào n m r i dài theo ven v n. Anh em treo đèn chai trên nh ng nhánh măng c u. Cây đèn nào cũng có che m t mi ng lá chu i đ ánh đèn không h t ra m t ru ng.

Ng n đi coi l i t ng cái h , lòng th m c m n anh Tám đã đôn đ c v c đào nh ng cái h y.

Trong cu c s ng chi n đ u, Ng n hi u r t rĩ giá tr c a cái công s . Nó h t s c c n thi t cho s t n công cũng nh s ch ng đ . Cái công s càng c n thi t cho ng i y u vũ khí ch ng l i v i k đ ch có vũ khí m nh. Anh em cũng đã đào cho Ng n m t cái h . Th m, đ i phó đ i tuyên truy n, ch cái h dành cho Ng n, nói:

- Đây, cái c a mày đây!

Ng n nh y xu ng h xem xét. Anh g i T i đem giùm cây tr ng mát 36 l i cho anh. Đ ng đ i h , Ng n nâng cây tr ng mát tì vào vai, ng m. Anh ng m m y l t, r i h súng xu ng đ a l i cho T i c m. Anh v i tay l y cây v d y b t l p đ t trên mi ng. Anh th y mi ng h đ p có h i cao, ch a th t v a v i t th đ ng b n. Khi li u ch ng l p đ t mi ng h đã th p b t xu ng r i, anh li ng cây v, c m l i kh u súng n i tay T i, nâng lên ng m l n n a. L n này, anh có v ng ý, m i ch i tay n i mi ng h nh y thót lên, T i th y Ng n rà l i h k th thì h i ch t đ , cũng v i ch y v coi l i cái h c a mình.

Th y công vi c chu n b đã n, Ng n nói:

- Anh nào gác thì lo gác, còn anh em b lá nghi trang h mình r i đi ng . Khuya r i...

Có m t ng i nói trong bóng t i:

- , ph i ng m t chút m i đ c. L n nào nó cần sao tôi cũng bu n ng ghê!

Ba Rền nói:

- Chém về m i bu n ng ch đánh thì tôi không bi t bu n ng đâu. Tôi cho hay, s ng ch t gì mai tôi cũng n ng a tr i nghe m y cha! Công trình tôi v i th ng Hai Cà Trèn o b nó m y thắng nay!

Ng n d a:

- M y ông b n ng a tr i thì ph i lo chân lo c ng đ vác ch y. Th đó ph i b n sát, ch b n xa không ăn thua đâu!

Anh du kích có bi t hi u là Hai Cà Trèn lên ti ng:

- Tôi đ i sát m i b n ch không thêm xa b n gãi ng a đâu, anh em tin tôi đi!

M i ng i v a kéo lá ng y trang h m v a lao xao nói chuy n. Anh n ào cũng kh p kh i, m c dù anh nào cũng bi t ngày mai đ ch vào r t đông.

... Thì kìa, b n gi c đã t n sát đ n bãi chông ngoài ru ng. Chúng ch y vào cái kho nh ru ng tr ng gi ng h t nh nh ng kho nh ru ng khác đang hi n lành hóng l y nh ng tia n ng m áp ban mai. Nh ng ch a có tên nào b s p chông c . B n lính áo r n s n lên, ch ng nh th ng nào cũng mu n chen l n vào ven v n măng c u sum sê này tr c.

Ng n nín th , tì nh báng súng vào vai.

Kho ng cách gi a b n gi c và ven v n ch còn ch ng hai trăm th c. Ng n nghĩ b ng: "Bây gi mình b n thì t i nó cũng không ào v k p". Ng n ng m k m t tên to cao nh t gi a đám gi c, bóp cò ngay.

Phát súng n vang.

T các công s , anh em cũng b n vãi ra.

Ng n nhìn l i, không th y bóng th ng gi c cao to ban n ấy n a. Trên ru ng, b n gi c b b n b t ng , nh y lung tung. B ng Ng n ngó th y có m y th ng t đ ng t t h ng xu ng ru ng. Cánh tay c m súng c a chúng ch i v i, ch i v i.

Anh em la ré lên:

- Nó s p chông r i!

R i, r i, s p r i!

B n gi c ngoài ru ng h t ho ng, càng ch y b y càng b s p. Chúng n m xu ng m t ru ng, không t n mà cũng không lùi. B n phía sau tr n t n l i, ôm súng máy b n s vào v n. Măng c u r ng nghe l ch b ch. M t nhánh măng c u b đ n súng máy c t đ t r i xu ng vai Ng n. Anh h t nhánh măng c u, đ ng nhóng lên. Th y b n gi c bãi chông v n n m im, anh nói l n:

- Đợi ng bọn n a, anh em! Ch ng nào t i nó đ ng d y xáp vô hầy b n!
Qu nhiên, b n gi c n m im m t lúc thì l m c m đ ng d y t i n t i. L n này, b n đi sau hò hét, la l i r t d . Còn nh ng tên đi đ u lò dò t ng b c, t i n r t ch m. Ng n nghe bên cánh Ba Rèn n luôn m y phát l -ben, "păng păng, păng" h t nh t i ng trung liên. B n gi c l i n nh n nháo. M t s n a l i b s p chông, ng i c b i n đi đ i m t ru ng. Nh ng l n này có nhi u tên thu c đ i đ i bi t kích t i n đ c m t quãng khá xa. M c dù nghe súng n , chúng v n xóng l ng ch y t i. B n phía sau theo gót chúng ch y đ n lên. Đ i hình gi c b ng đ ng b i n thành m t đ c dài. Chúng đã v t qua đ c tuy n chông th hai. Ng n th y n u c đ chúng t i n vào ki u y thì ch vài phút n a là chúng t i n i. Anh nh y tho t lên kh i công s , xách súng ch y r i t l i ngay m i t i n c a gi c, n m r p xu ng. Đ i ba b n tên nh p m t, anh n ngay m t phát. Hai tên bi t kích b i viên đ n c a anh x xâu, tên sau té tr c, tên tr c đ ng s ng l i, buông súng, ng i h i n ra sau r i lo ng cho ng ng ã g c.
Bây gi , trên ru ng, b n gi c t i n vào d dàng h n, vì ch nào không có chông đ u đã l ra c . Chúng trí m t-chê gi a ru ng, b t đ u nã vào. Đ n m t-chê kêu "h p, h p, h p" bay rú t i ven v n n "uỳnh, uỳnh" b ng nguyên g c mãng c u. Khói xám b c lên.
Ng n b n t i p m y phát n a và la l n:

- Chu n b rút n i vô!

Anh b o m t anh du kích:

- D n anh em rút đi!

Toàn đ i Ng n ch y theo anh du kích, Ba Rèn d n:

- Vô t i mi ng v n n trong thì l i đ i t i tôi nghe!

- Bây gi anh ch a rút à?

- Tôi h , tôi cũng vô tr ng li n mà!

Ba Rèn nói v y nh ng v n ch a đi. Ng n len qua m y g c mãng c u, lúc ng nh l i th y Ba Rèn v i m y anh du kích lom khom vác hai cây ng a tr i ch y ng c ra h ng gi c, Ng n lo quá. Nhìn cây súng ng a tr i s n sùi thô k ch, b ng đ ng Ng n th y th ng Ba Rèn và anh em du kích vô h n.

Vào t i m ng v n n trong, Ng n cùng anh em bám đ i m ng. B n gi c chia ba m t p vào v n n. m t Ng n, anh em đánh v i chúng tám tr n. Thành linh Th m b m i ng m t-chê ph t trúng chân trong lúc anh v t qua m t b v n. Anh em x c Th m lên, vác ch y. B n gi c nh y thòm th p qua m ng, la ó vang v n. Th y chúng tràn t i đ quá, mà ch ng th y cánh du kích Ba Rèn đâu c , Ng n cho anh em cõng Th m rút ra đ ng. Trên đ ng v Hòn, Ng n v a ch y v a ngó th y d u máu nh dài trên cát. Anh nghĩ b ng "Máu c a Th m!", phía tr c, T i đang cõng Th m ch y lúp xúp. Hai chân Th m thông xu ng mu n ch m cát. B p chân trái c a Th m đã đ c bu c l i b ng m t cái khăn r n. Ng n ch y r i t theo cho kịp T i. Anh s n lên, kêu:

- Th m, Th m, có đau không?

Th m nho n c i i đáp:

- H i ê ê!

Ng n th y m t Th m h i tai tái. Máu n i chân Th m ch y trông r t s . L p khăn bu c v t th ng b máu th m t h t, và máu c ch y ròng theo gót chân Th m, nh thành gi t xu ng cát. Gi t nào v a nh u xu ng li n b cát hút ngay, đ i thành màu s m nh màu sét s t. Ng n h i lo, nh ng anh cũng c i i, nói:

- Ráng m t chút n a vô t i Hòn, tao kêu Năm Nh nó băng cho. Năm Nh mà băng thì mày b t đau li n!

Th m nh ch mép c i, nh ng không nói gì c .

T i cõng Th m nẩy gi m t th h ng h c. Tr ng li n thay T i, c õng Th m. Ng n xách súng đ i m t bên, lát lát l i ngó ngoái v c m v n n, có ý ngó coi cánh du kích c a Ba Rèn ra ch a. Phía v n, súng v n n không ng t. Thành linh, anh nghe m y t i ng n "m, m" đ i l i, nh h n t i ng l u đ n và m t-chê 61 m t chút. Ch c sau, đ ng c m v n n có bóng ng i liên t i p ch y v t ra. Anh em trong đ i Ng n kêu lên:

- Cánh Ba Rèn đông r i kia kìa!

- B t i nó r t l m sao mà m y ch ch y d quá!

- Ch c nó chỉ m đ c mí v n r i!

Ng n nói:

- Anh em mình cũng ch y mau mau lên đi, còn Tr ng cõng Th m c ch y v a ph i thôi. Đ tôi đi v i Tr ng, ch ng nào Tr ng m t, tôi cõng t i p.

Anh em du kích vọt qua mặt Ngọn chèo lên trồi c. Ngọn và Trùng chèo chậm, nên lát sau anh em du kích đã lên tới. Ngọn thấy anh em điều khiển Bè con cựa chú T. Râu đi thót thót. Ông tay áo bên trái cựa thấy Bè lòng thông, rách bươm m. Ngọn giữ mình, hỏi:

- Bè mặt-chê phang à?

Trùng Bè gật đầu.

Bà Rền vác cây ngọn a trồi chèo lúp xúp về phía Ngọn hỏi oang oang:

- Có nghe ngọn a trồi không?

Ngọn đáp:

- Có nghe ngọn a hai tiếng nổ. Anh biết không?

- Tôi với Hai Cà Trên mặt ngọn a đã mặt phát. Cách có hai trăm mét, nghe!

Bà Rền vung tay:

- Tôi nó bò càng hết thấy. Bè nếm đã a mặt phát, tôi với Hai Cà Trên nhòm không êm, cồng chèo. Tôi nó xé đứt theo nhòm a.

Ngọn hỏi:

- Bây giờ tính sao đây?

- Vô Hòn thôi.

Mặt ngọn chèo thấy Hòn Đọt, bầy giờ đã sát trồi c mặt. Gọn tới Hòn, thành lĩnh Ngọn thoát thấy sau lưng ngọn a có mặt ngọn a tới tấp chèo ngọn c phía sau. Anh nhìn kỹ thì ra là Năm Nh. Cô chèo, tốc bay xấp xỉ. Đọt nếm, cô thấy hòm hòm, mặt tái mét. Gọn Trùng đang cồng Thòm, cô liền quay lại đi theo sau lưng, tới tấp. Rồi cô lấy cái khăn quàng cựa cựa cô cúi xuống luynes quynh chúi bẹp chân t máu cựa Thòm. Nhùng vựa chúi qua mặt lút, máu lại chèo rỗng xuyn. Năm Nh òa khóc.

Ngọn nói:

- Chựa chi mà khóc rùm lên vậy, Năm Nh? Nó không chột đâu mà.

Ngọn nhìn Năm Nh, nghĩ: "Bây giờ con nhòm hết biết mặt cựa gì hết rồi. Coi kìa, nó cựa quynh lên. Vậy mà hỏi trồi c mình nhòm c trồi chuyền nó với Thòm thì nó cựa làm bè ngộ ng ngộ ng. Cha, con nhòm này thấy ng thấy Thòm thì t rồ!". Nhìn đáng vựa cựa Năm Nh, bè ng đợng anh tới hỏi nếm u mình bè thấy ng thì không biết Quyên có khóc không. Và anh cựa thấy có cái gì khoai khoái khi nghĩ rợng nếm u mình bè thấy ng mà Quyên thì luynes quynh lên nhòm vậy.

Chương 3

1

Mặt tiêng đợng hòm sau khi anh em rút hết vào hang, bè nếm c trồi mív vọt n đã tràn tới khắp xóm Hòn Đọt.

Anh Hai Thép đợng với anh em trên triền Hòn rơm rẹp mít và vú sựa, nhìn thấy bè nếm c đi lúc nhúc dọt xóm. Bóng chúng loáng thoáng hiện ra sau nhùng vòm lá mít, măng cụt, lĩ ki ma. Có tên đã với vựa leo đựa. Tiêng chúng nói chuyền la hét mĩ, mặt ngọn a đợng nghe thấy. Trong ánh nếm sựa m chèo u rựa các vọt n cây bên đọt i, xóm Hòn Đọt náo đợng cựa lên, bè i tiêng giụa la ó, tiêng súng nổ "bóc đùng", tiêng gà kêu oang oác và cựa tiêng bò rợng nghe rọt thòm thì t. Nhùng ng thấy lính áo rơm nếm i đọt i các gựa đựa a thì coi hết nhòm nhùng bè i lá. Lúc chúng đi đợng tới lui mếm i phân biệt ra chúng đọt c.

Mặt toán vác xoong chèo vựa a lỵ đọt c cựa đợng bào kéo đi lỵ nh nhòm nh. Mặt toán khác cựa chøgne mếm t trung đọt i lỵ lỵ t tràn ra phía suôi.

Con suôi này chèo y uếm quanh Hòn Đọt, tên gọi suôi Lọt n. Bà con gọi thấy vì đọt i suôi t lâu có mặt cựa p lỵ n trøgne rọt lỵ n. Trọt c này không ai dám bè t cựa p lỵ n đó cựa. Nhọt là t cái đọt có ông già Khè Me tên Suôn lên câu, chøgne nhøgne bao nhiêu lỵ i câu ông thấy xuyn đợng bẹp c n đọt, mà sau đó vựa nhà ông còn bè vọt mình vọt mẫy đau t i ba bè n tháng.

Chuyền ông Suôn thì không biết ra sao, chựa cựa p lỵ n thì có thấy, và suôi Lọt n rõ ràng là mặt suôi nếm c lạnh, bao đọt i nay vọt n là nguèn tọt i trong cho cựa Hòn Đọt.

... Bè nếm c xựa ra bè suôi đã bè t đợng cựa c che lỵ u. Chúng cựa m bè n năm cái lỵ u với bè t lỵ n cựa p theo suôi.

Anh Hai Thép lo lỵng nói với Ngọn:

- Tôi này bè tính đóng lâu nghe? Nó chỉ m suôi kìa!

Ngọn lỵm nhòm:

- Ồ, nó chỉ m su i r i!

Hai Thép nói:

- Nó chỉ m cái su i thì ng t cho mình l m!

- Trong hang nói mình có tr n c mà!

- Có, nh ng s không đ , n u kéo dài đôi ba b a thì k t l m!

Anh Hai Thép v n đầu đầu nhìn xu ng xóm, h i:

- Thôi, mình vô hang đi. Vô tr ng tính toán coi sao?

Anh dạy b o chú Đ t l i gác n u có gì ch y v cho hay, r i cùng m i ng i men theo vách đá, đi l n xu ng phía mi ng hang.

Hòn Đ t có m t chu vi bao b c l i b n cây s . Nó h i dài, gi ng nh m t chi c mai rùa. Chi u dài Hòn Đ t trên m t cây s , còn chi u ngang l c đ b y trăm th c. C Hòn ch có m t mi ng hang đ c nh t. Lu n quá mi ng hang m t chút là g p cái hang nh bùng binh. T i đây có ba ngách t i om, ch y sâu hút vào trong.

Anh Hai Thép, Ba Rèn và Ng n v a khom l ng lu n vào t i hang nh thì g p hai anh em du kích ng i gác.

M t anh nói:

- Anh em vô hang l n h t r i, m y anh à!

Ng n h i:

- M y anh ng i đây dòm phía ngoài rõ không?

- Th y.

Đ t tôi coi th !

Ng n quàng l i g p đá. Anh du kích nánh sang m t bên Ng n ghé m t nhìn ra ngoài. Anh th y ngoài r t rõ, th y bãi c tr ng và nh ng cây d a trĩu qu sát Hòn, th y c b n đich l nh . Anh reo lên:

- Hay l m, đây quan sát đ c!

R i anh b c ra, đi theo anh Hai Thép và chui vào cách ngách bên trái, khi l n qua ph i. Có t i năm phút sau h m i t i m t cái hang khá r ng, sáng m , đang có ti ng ng i lao xao. Đ y g m toàn nh ng anh ch em cán b l m t, không l i xóm đ c và nh ng anh em du kích. Đáng l càng vào sâu hang càng t i, nh ng trong ch này l i sáng đ n ra. Nh ng g p đá x p ch t ch ng trên vòm hang có nhi u k h , nh v y ánh sáng t ngoài lan vào đ c. Nh ng ánh sáng len vào cũng không nhi u, nó ch v a t o ra cái c nh tranh t i tranh sáng, khi n nh ng ai trong hang đ u c m th y nh mình l gi a đêm s p h u tàn mà ngày thì ch a r ng. y là màu c a bu i tỉnh m m i ch m, màu bóng đêm nhòa xóa, nh ng bình minh l i ch a đ n. Trong hang có v sinh đ ng riêng bi t, h i huy n o, v i nh ng b c chân không đ ng, ti ng nói c i nghe cũng m h n, và m i ng i ch có th v a đ nh n ra nhau ch khogn trông th y r ò m t nhau l m.

Khi có ng i và h i th , khi có ti ng nói và nh ng b c đi, cái hang li n khác tr c, đ n n i lúc Ng n m i b c vào, anh nghe ti ng Quyên kh g i, thì anh v n bi t là ti ng Quyên đ y, mà sao nghe c l h n. Anh đ ng l i, ch a trông th y Quyên đâu, thì đôi bàn tay quen quen mát r i c a Quyên đã n m ch t l y tay anh. Đôi bàn tay y r r m ng i anh, r t gáy đ c xu ng l ng anh m t cách g p g p, nh đ coi anh có ph i th c là m t Ng n còn nguyên v không v y.

Quyên thì thào:

- Đánh chng k t qu quá, h anh? H i này, em nôn quá, c đòi ra đó mà m y nh không cho!

V y thì hôm tr c kêu em đi t p b n súng chi u ng công...! Nghe nói t i nó v a b ch t v a b th ng g n năm ch c ph i không anh? Tr i i, em v i ch Ba, v i con Thúy đ ng trên Hòn coi rõ h t. Coi thi t là s ng!

- Ch S v i con Thúy đâu? - Ng n h i.

Quyên không đáp, v i ch y đi ki m S đ t l i.

Ng n th y m t bóng nh v t nhào t i ôm ch t mình:

- D ng út, d ng út - Con bé Thúy kêu lên m ng r .

- Sao con cũng vô đây? Thôi, nguy r i!

Ng n nói và nh c b ng con bé lên. Ch S nói:

- Nó đi theo ch t sáng. Bi u nhà v i má c không ch... Bây gi làm sao mà v đ c... Mà y th y ch a Thúy?

- Con không v , con hang con ch i!

Con bé ng ng nhìn Ng n:

- Vui quá h^o d^o ng út! ^o trong này vui quá. H^o i n^o y d^o ng út có b^o n ch^o t t^o i M^o - Di^o m nào không? Con v^o tay hoan nghinh ghê l^o m, ch^o c d^o ng đầu có nghe.

Con Thúy nói r^o i rít. Nó vui v^o , l^o ng x^o ng trong vòng tay Ng^o n. Hình nh^o đ^o c ^o trong hang nó th^o y thú v^o l^o m. L^o khác, ng^o i nào trong hang cũng đ^o u quen v^o i nó c^o . Nó đi l^o m nh^o th^o mà ai cũng nh^o n ra và kêu đúng tên nó. Nên nó sung s^o ng.

- Ng^o n à, n^o y gi^o em ^o trên Hòn ngó th^o y d^o i xóm ra sao? - Ch^o S^o h^o i.

- Ngó th^o y r^o l^o m, ch^o . T^o i nó tràn vô kh^o p xóm r^o i. Đông l^o m. Lính vác xoong ch^o o đi ngh^o u ngh^o n. T^o i nó chi^o m su^o i L^o n r^o i. Coi b^o nó tính đóng quân...

- Cha... - Quyên bu^o t mi^o ng kêu, lo l^o ng.

Và cô nói kh^o v^o i Ng^o n:

- Trong hang mình thì có n^o c nh^o ng ít quá. H^o i sáng vô hang, em v^o i ch^o Ba đi coi l^o i nh^o ng cà om n^o c th^o y có chín cái mà b^o ch^o y s^o ch không còn m^o t gi^o t.

- Sao?

- M^o y cái cà om đ^o t đó đ^o lâu quá b^o r^o ch^o y. Em v^o i ch^o Ba, Năm Nh^o ph^o i đ^o i c^o cà om ch^o y ra su^o i mức n^o c ^o. Đ^o i ba chuy^o n đi đ^o c l^o i chín cà om nh^o cũ... Mà cái cà om n^o c sau cùng thì Năm Nh^o làm r^o t b^o ... lúc đó nghe anh Th^o m b^o th^o ng!

- V^o y thì bây gi^o còn t^o t c^o đ^o c m^o y cà om?

- Cũng còn đ^o c tám cà om, nh^o ng mình h^o i đông...

- Thôi đ^o c, đ^o r^o i... à, Th^o m v^o i chú Bé b^o th^o ng gi^o ^o đâu?

- ^o kia!

Quyên ch^o vào phía trong hang.

- Còn v^o ch^o ng th^o ng cha tr^o i đấy?

- Tró i b^o trong hang x^o o. Con v^o khóc thôi là khóc. Ng^o n b^o o Quyên đ^o t anh l^o i ch^o m^o y anh b^o th^o ng. Bé Thúy cũng ch^o y theo.

Quyên v^o a đ^o n Ng^o n đi v^o a thì ào:

- T^o i nghi^o p th^o ng Bé quá! Cũng b^o mi^o ng m^o t-chê nh^o anh Th^o m. B^o h^o i n^o y t^o i nó th^o t trúng ngay h^o anh?

Ng^o n g^o t đ^o u. Quyên l^o i nói:

- Em v^o i Năm Nh^o m^o i r^o a và bằng v^o t th^o ng cho hai ng^o i. Em th^o y cánh tay c^o a th^o ng Bé n^o ng l^o m. Còn v^o t th^o ng n^o i b^o p chân c^o a Th^o m coi v^o y ch^o không sao...

Ng^o n nói:

- Không sao mà đã có ng^o i i khóc run lên r^o i!

- Ai khóc? Năm Nh^o h^o ? - Ng^o ng l^o i m^o t chút. Quyên kh^o b^o o: - ^o , thì nó th^o ng anh Th^o m nó m^o i khóc!

- Th^o ng, th^o ng mà h^o i tr^o c t^o i gi^o sao không ch^o u hé ra, c^o êm ru, bây gi^o m^o i...

- B^o ph^o i nói ra m^o i th^o ng à? T^o i anh Th^o m, anh Th^o m không nói v^o i nó. Ch^o Năm Nh^o th^o i làm sao nó dám nói tr^o c đ^o c c!

Ng^o n nói gi^o ng t^o nh nh^o không:

- V^o y còn cô, sao h^o i đó cô dám nói tr^o c v^o i tôi!

- Nói h^o i nào, h^o i nào?

Quyên quay ph^o t vào, v^o nh tay phát vào ng^o i i Ng^o n, Ng^o n c^o i rúc rích.

Đi g^o n đ^o n góc hang. Quyên kêu:

- Năm Nh^o ^o i!

- Quyên h^o ?

Ng^o n s^o p b^o c vào, ch^o t th^o y bàn tay nh^o xú c^o a con Thúy rút ra kh^o i tay mình. Anh nghĩ b^o ng: "Ch^o c con nh^o s^o ". Anh b^o c t^o i, nhìn th^o y Th^o m đang ng^o i trên m^o t phi^o n đá ph^o ng, l^o ng t^o a vào vách hang, cái chân trái c^o a Th^o m ru^o i ra, co co. Th^o ng Bé thì n^o m dài trên chi^o u, tay m^o t b^o th^o ng đ^o t lên t^o m khăn r^o n x^o p g^o p l^o i. Năm Nh^o ng^o i bên th^o ng Bé, tay c^o m m^o t cái khăn ve v^o y.

Th^o m c^o t ti^o ng h^o i:

- Mà y đó h^o Ng^o n?

- ^o , tao đây, sao?

- Không sao...

- Coi mi^o ng còn dính trong đó không?

Năm Nh^o nói:

- Tí nǒ xiǎo tǐ chū tǐ hē nǐ nǐ. Quân nó đóng dày xung quanh đây hể t. Tí chân Hòn mình trờ ra chớ ng hai công đờ t đờ u có tể nó!

- Ờ ờ n mi ờ ng hang thì sao?
- Nó ch ờ a vô sát mi ờ ng hang.

Hai Thép nói:

- Tờ i này b ờ n đ ờ i bác lên Hòn đ ờ d ờ n đ ờ p đây. Kì u này th ờ nào nó cũng đánh vô. Tôi đ ờ ngh ờ b ờ trí ngay b ờ n t ờ ba ba. M ờ t t ờ ờ ngoài mi ờ ng hang, hai t ờ th ờ ờ trong. Nên t ờ p trung l ờ u đ ờ n và t ờ m-x ờ ng cho các t ờ đ ờ. Ba Rèn và Ng ờ n đi b ờ trí l ờ n đi. Còn bao nhiêu ờ l ờ i đây, tôi s ờ phân công.

Anh Ba Rèn và Ng ờ n đ ờ ng lên. Hai t ờ du kích và hai t ờ c ờ a đ ờ i võ trang đ ờ ờ c ch ờ n đi ngay. Ra c ờ a hang, Ng ờ n nói v ờ i anh Ba Rèn b ờ y gi ờ đã rút cây mã t ờ u c ờ m l ờ m l ờ m:

- Anh Ba à, anh th ờ ờ ngách, đ ờ t ờ i tôi tr ờ n ngoài b ờ a cho.
- Đ ờ ờ c, mà đ ờ u tôi đ ờ n: n ờ u chú ch ờ u v ờ i nó không xi ờ t thì c ờ rút. Tờ i tôi đón nó.
- Đ ờ ng ý!

Ng ờ n cùng hai t ờ c ờ a mình đi qua kh ờ i các bùng binh, tu ờ n ra mi ờ ng hang. Anh ch ờ n nh ờ ng mô đá có l ờ i th ờ t t nh ờ t ờ hai bên. Tờ i ph ờ trách m ờ t t ờ và anh ph ờ trách m ờ t t ờ. Tờ c ờ a Tờ i đ ờ ờ c phân cho hai kh ờ u t ờ m-x ờ ng và b ờ y qu ờ MK3. Tờ c ờ a Ng ờ n thì có m ờ t t ờ m-x ờ ng, m ờ t tr ờ ng mát và tám l ờ u đ ờ n, cùng là l ờ u đ ờ n MK3. B ờ trí xong, Ng ờ n th ờ y Đ ờ t ờ trong hang ch ờ y ra, h ờ n h ờ :

- Chú Hai bi ờ u em ra đây v ờ i m ờ y anh.
- V ờ y h ờ ? Tờ t l ờ m! V ờ y em ờ đây v ờ i anh. Cây c ờ c-bin c ờ a em đ ờ ờ c bao nhiêu đ ờ n?
- B ờ n m ờ ờ i l ờ m viên.
- Nghe nói em b ờ n "c ờ c" khá l ờ m kh ờ ?

Đ ờ t c ờ ờ i ng ờ ng ngh ờ u:

- Em b ờ n cũng đ ờ ờ c thôi. Ch ờ c không b ờ ng anh đâu.
- Anh ch ờ b ờ n m ờ t, ch ờ "c ờ c" anh ít b ờ n l ờ m!

Đ ờ t nói:

- Anh b ờ n mát gi ờ i thì nh ờ t đ ờ nh anh b ờ n "c ờ c" gi ờ i. Cây "c ờ c" b ờ n đ ờ tr ờ ng l ờ m. Mà b ờ n cây gì cũng v ờ y, em g ờ m mình tỉnh thì b ờ n tr ờ ng.

Ng ờ n nhìn b ờ m ờ t ch ờ t phác đ ờ th ờ ng c ờ a Đ ờ t c ờ ờ i h ờ i:

- Th ờ ng th ờ ng thì em có tỉnh không?
- Em tỉnh ch ờ !

Đ ờ t đáp đ ờ t khoát. Nghe Đ ờ t đáp, Ng ờ n tin ngay là c ờ u ta nói th ờ t. Đ ờ i v ờ i c ờ u thanh niên m ờ ờ i tám tu ờ i này, t ờ lâu Ng ờ n đã đem lòng th ờ ng m ờ n. M ờ i l ờ n g ờ p anh Tám trên huy ờ n, Ng ờ n đ ờ ý th ờ y Đ ờ t hay đi c ờ m câu, đi b ờ y chim. Ngoài nh ờ m v ờ b ờ o v ờ Đ ờ t còn ra s ờ c c ờ i thi ờ n đ ờ anh Tám có đ ờ ờ c b ờ a ăn khá. Chính c ờ u ta đã đ ờ i Ng ờ n m ờ y b ờ a cá n ờ ng và chim cu đ ờ t "rô-ti" ngon l ờ nh. Nh ờ ng đ ờ u kh ờ n Ng ờ n th ờ ng Đ ờ t h ờ n c ờ là hi ờ n nay Đ ờ t không còn cha m ờ . M ờ Đ ờ t ch ờ t khi sinh ra Đ ờ t. Cha Đ ờ t là cán b ờ xã h ờ i kháng chi ờ n, năm năm m ờ ờ i tám b ờ b ờ n Di ờ m b ờ t đ ờ p đ ờ u v ờ t xác trong bầu r ờ ng. Hài c ờ t c ờ a cha Đ ờ t và nh ờ ng ng ờ ờ i khác đ ờ ờ c chính ch ờ em Quyên, S ờ gom v ờ , b ờ y gi ờ cũng h ờ y còn đ ờ chung trong hang. Nay Đ ờ t ch ờ còn có bà ngo ờ i, trên sáu m ờ ờ i tu ờ i, hi ờ n ờ bên Linh Qu ờ nh, Đ ờ t đi b ờ o v ờ anh Tám đ ờ ờ c hai năm. Nghe đầu có l ờ n bà ngo ờ i Đ ờ t nh ờ Đ ờ t quá c ờ đi l ờ n mò ki ờ m c ờ u thăm.

Ng ờ n h ờ i:

- Chi ờ u hôm qua v ờ Linh Qu ờ nh, g ờ p bà ngo ờ i r ờ i h ờ ?
- Em g ờ p r ờ i... Ngo ờ i em m ờ ng qu ờ nh, c ờ ng ờ i r ờ m ờ nh m ờ y em mà khóc. R ờ i ngo ờ i em đi ki ờ m đ ờ đ ờ h ờ m v ờ n ờ o tr ờ n g ờ i cho em ăn. Em khoái ăn g ờ i đ ờ đ ờ tr ờ n t ờ m x ờ l ờ m. L ờ n nào v ờ ngo ờ i cũng làm cho em ăn "đ ờ" thôi.
- Món đó anh cũng khoái l ờ m - Ng ờ n nói.
- Em có đem v ờ cho m ờ y anh năm x ờ u t ờ m l ờ i c ờ a ngo ờ i em g ờ i...

Ng ờ n đ ờ t tay lên kh ờ u c ờ c-bin c ờ a Đ ờ t, h ờ i:

- Cây "c ờ c" em lên đ ờ n ch ờ a?

Đ ờ t g ờ t đ ờ u.

- Em lên r ờ i, nh ờ ng đã khóa l ờ i.

Ng ờ n đ ờ n:

- Em l ờ a ch ờ núp ch ờ day cho thi ờ t ngon đi.

Đ ờ t ng ờ m nghĩa ch ờ mình, nói:

- Em ng ờ i đây đ ờ ờ c r ờ i!

Đ ờ t nâng kh ờ u c ờ c-bin lên, chìa ra mi ờ ng hang nh ờ m nghi ờ n m ờ t trái. C ờ u ta nheo m ờ t m ờ y l ờ ờ t, đ ờ n l ờ m môi, b ờ o:

nhỏ, có cái không cho nên phòng khi gì cần quét.

Số mớ bắt đầu, quýt xắt nhỏ.

Cháu cúi húi, mớ lúc sau búp lấm i chầu cháy. Quyên nhấc cái xoong nhỏ đi lấy gạo nấu cháo.

Đem cái xoong vô đốt lên búp xong, cô ngó i búp hai tay vào má, nhìn ngó n lấm nháy nhót. Con bé Thúy tím anh Thắm mon men đi ra. Nó đứng sau lưng Quyên, dựa tay lên ôm cổ Quyên.

Quyên quàng tay ra sau nắm cổng lấy nó. Con bé thò thò:

- Dì út nấu cơm cho con ăn đó hả?

Quyên day lúi, búp mớ n:

- Nấu cho mày? Không nhà vô i ngoi, vô đây cơm gạo đâu mà cho mày ăn. Nấu cháo cho chú Thắm vô i chú út đó chứ!

Con bé Thúy còi i lấm lấm trên cổ Quyên.

Số hỏi con:

- Nãy giờ con ngó i chúi vô i chú Thắm có nghe chú y rên không?

Con bé lắc đầu:

- Chú Thắm đâu có rên!

Nó buồng cổ Quyên ra, tím ngó i bên mớ nó, thò thò:

- Má i, chú Thắm mớ i nói chuyện đố i x a cho con nghe hay ghê l m!... Chú nói hỏi x a hỏi x a có mớ t con nhỏ con c a vô chng ngó i i đ t than. Mớ t hôm, má nó đau nng. Nó nghe ngó i i ta nói i trong r ng có mớ t thỏ lá tr bnh hay l m. Con nhỏ đi l n t n vô r ng ki m hái lá đó. Ai dè hái đ c lá thu c đó r i, nó không nhỏ đ ng vô n a. Nó đi l c, g p mớ t cái nhà i gi a r ng, ch nhà là mớ t bà già giàu có sung s ng l m. Bà già đó r nó i và h a s nh n nó làm con, s cho nó vòng vàng, cho nó ăn uống đ th ... mà nó không ch, tay nó c m bó lá thu c c nng n c h i thăm đ ng v . Lát sau, bà già hi n hình thành mớ t cô tiên đ p thôi là đ p...

Khi con Thúy mớ i nói đ n ch : "mớ t cô tiên hi n ra đ p thôi là đ p...", khi đôi môi nhỏ c a nó còn đang xuýt xoa vô cái đ p tuy t tr n c a nàng tiên n , thì phía ngoài hang ch t có tiếng súng nổ vang. Trung liên rô lên hàng tràng dài giòn giã. Típ đó, ngng phát ga-răng n "b m b m b m".

Con Thúy vô t ôm mớ nó ch t c ng. Quyên đ ng ph t d y:

- Ch c t i nó mò vô c a hang r i!

Số nói:

- Sao ch nghe súng c a t i nó mà ch a nghe súng c a mình?

Số mớ i d t i đã nghe tiếng liên t m-xông b n t ng lo t ng n "t ch t ch t ch", và tiếng súng tr ng, tiếng c c-b n "đoàng đoàng" t ng phát m t. Quyên la lên:

- Đó, đó, m y nh b n r i!

Đo n Quyên ch y v t ra. Số g i gi t:

- Quyên, Quyên!

Nhng Quyên v n không quay l i. Cô g p anh Hai Thép và mớ t s anh em ngách hang. Hai Thép nói:

- Nên ra thêm mớ t n a đi vô i!

- Tôi.

- Tôi.

Quyên s n t i gi tay đòi đi nhng anh Hai Thép kéo cô qua mớ t bên, làm cô tiu ngh.

Hai anh du kích b c ra, đi theo Hai Thép. Chú T Nghi p xách cây súng ng a tr i nói vô i anh Hai Thép:

- Cho tôi ra làm mớ t phát này coi, ông!

- Còn mớ t cây n a đâu?

- Đây!

- Đem ra ngoài luôn đi!

T do Hai Thép đ n đ u đi ra g n t i ngoài thì nghe tiếng Ba Rền c i rúc r c sau g p đá:

- Thôi m y cha i, c tr ng ngh cho kh e, ch a t i l i t tôi mà đâu đã t i l i t m y cha! T i nó vô bao nhiêu b t chú Ng n ngoài đó v t ch t r i. Cha nào mu n coi thì l i đây coi. T i nó m m tr c hang c đ ng đây nè.

- Đây, đây?

Ài cũng giành chen t i các g p đá. Hai Thép ghé mớ t nhìn qua k đá h . Anh đ m đ c sáu thng gi c n m r i d c ngoài c a hang. H u h t chúng đ u n m ngã ng a, súng v t bên c nh.

Đ n đch v n b n "cháo cháo" vào c a hang. Quanh nhng cái cây sống s i t, đ n c m chít chít, tóe tng b m khối nh c bàn tay.

không đi nào anh tôi chết mà không gặp tôi Quyên cho đi c. Bây giờ cũng thôi, dù cuộc xô xát sắp tới có quyệt liệt đến đâu anh cũng tin rằng sẽ bình yên, sẽ sống thoải mái khuôn mặt trái xoan đầy đặn của Quyên. Anh tin thế nào cũng sẽ được nhìn tôi đôi mắt to đen luôn mở tròn như ngọc nhiên, và rằng anh tôi đã tìm mình lên mặt tóc dày mặt mát mát ngan ngát cái mùi hương của nhàn nhàn bông cau non tươi. Mà tất cả những cái này thế nào có phải là Quyên! Ngồi ở con gái anh yêu vẫn chỉ là biểu tượng của một người khác. Trong Quyên hình như có trái mướp con mắt thau, có những cây tre vàng nõn, có lá cành lê ki mà xanh um, có tiếng nói yêu thương âu yếm của các mẹ già cùng tiếng bập bập ngây thơ của các em bé. Thế là trong Quyên như chứa đựng một thế giới đó. Tất cả những xô xát của anh em, tiếng sóng biển vỗ lên bãi, tiếng thét của đoàn người đi đua tranh, ánh đuốc bập bùng, tiếng khóc và tiếng cười vui. Quyên là cô, những người khác cũng là anh em người khác. Mọi thế giới yêu riêng tây này gọi là lòng Ngồi và cái chung quý giá là cách sống, là cuộc sống mà giành lấy đi để mình nắm giữ được cái này.

Còn mặt mặt năm, mặt mặt tháng, Ngồi lại càng thấy thế giới thêm những ngôi nhà sàn, những bà con Khơ Me thết thà, những đàn cò trắng chiu nào cũng trắng lóe trên đầu các cô gái đi đôi đôi suối Lởn, và y và đôi bàn tay dẫu nhũ, cười nói râm ran.

Mặt hình như y giờ đây nở lên rõ quá, gần bố và Ngồi quá. Cho đến khi Ngồi ngó thấy những chiếc nón sọt nhô ra khỏi vòm nhà thì anh liền nghĩ về tàn thu, nhét cả túi thu, kêu kh:

- Kìa kìa, tôi nó ló ra rồi kìa kìa!

Tất cả mặt người tôi mím chặt môi, gật đầu. Ngồi như cợt:

- Mặt khóa súng chưa?

- Em mặt rồi!

- Tôi nhấc lên, lát nữa khi tôi, Tôi, Trông vớt ra thì anh em vớt theo, không sợ, mà cũng không chớ nghe chớ?

Miêng nói với anh em, mặt Ngồi đổi nhìn bên giếng đang nổ súng và tiếng tôi. Chúng đi lom khom, súng cựa nách bên vào miêng hang. Ngồi ánh sáng bên giếng có khoanh hai trung đội. Đi trước là bên biệt kích coi rất táo tợn. Ban đầu chúng còn đi, về sau chúng chực chờ ở những ngóc ngách của sọt. Ngồi trông thấy mặt thế giới trên người đeo lồng thông những sợi dây bùa và mặt vớt gì lóng lánh. Và lúc đó Ba Rền chợt kêu lên:

- Thế giới Xâm!

"à, đúng nó rồi!". Ngồi như ra và anh nheo mắt giữa rừng tôm-xông bên này mặt lo. Tên trung úy biệt kích ác ôn chợt đứng sừng, vai phải rẽ xuống, chỉ cách miêng hang mấy chục mét. Ngay lúc đó hai thế giới giữa rừng y vớt đến xô nách thế giới Xâm, lật lia chực đi. Tiếp theo lo súng của Ngồi là những lo súng của Tôi, Trông, Đột biến chứa vào đám giếng đang ủa tôi. Bên chúng té nhào, la rú. Ngồi bên hất bằng đến còn lại, đóng ngay mặt bằng mặt vào, lia tiếp. Bên giếng xô tôi liền bên hất tôi ngửa, ném sát miêng hang. Những chúng chứa bên chực. Bên còn lại lùi lùi xông lên. Tôi mặt trái MK3, để chứa tôi và ba tiếng mặt vớt ra. Trái lại đến Mặt vang đến, khói che kín của hang. Ngồi thét:

- Liêng mặt trái nhá!

Quả MK3 thế hai của Trông ném vút tới đám giếng và anh ném dấy. Quả này nổ ra đã chặn đến ngay cuộc xung phong. Bên giếng ủa tôi hất c. Ngồi thoáng thấy hai tên biệt kích cố xác tên Xâm lên, chực xông c. Ngồi nổ theo mặt lo tiếng. Chúng vẫn còn vác thế giới Xâm chực. Anh nhấc y phớt ra, lia thêm mặt lo tôi và thét to:

- Xung phong!

Rồi anh phóng vớt ra miêng hang.

Tôi, Trông cũng lao theo. Ba Rền, Hai Thép và anh em ủa cựa ra kéo súng, chực chờ vào. Chú Tôi Nghiếp và Đột lúi húi mặt xanh-tuya trên những xác giếng, mãi mặt lúc sau khi vớt a mặt đến hai cái xanh-tuya đang và mặt bằng tôm-xông, thì dích đã bắt đến dưới lòng tôi bên trong. Hai người tôi bò vào hang đến lần đến rất rõ của dích và lần đến của anh em tôi trong hang bên ra yếm h. Đột bò như mặt con ch, hai cái đuôi mặt chực của Đột cựa lên duỗi xuống, còn mặt tay Đột lột hai cái xanh-tuya đến. Chú Tôi Nghiếp bò chứa những kẻ h, đôi chân dài ngoằn dấy lông của chú cựa chồi chồi, đập đập, Ngồi vớt a bên vớt a theo dõi hai người. Còn có mặt y và tay nhấc là tôi miêng hang, Hai Thép khích tôi: Ráng chút nhá!

...Rất cuộc hai người tôi bò vào đến nhấc, mình mặt y sứt sứt, đầu gối đầu rướm máu, những không bắt trúng viên đến nào. Đôi mặt của Đột sáng ngời. Cựa ta kéo hai dây xanh-tuya đến ga-răng vô hạn hang, đến lại ng vào vách đá ngời và cựa, cái miêng cựa ta chành bành. Còn chú Tôi Nghiếp

thì đặt hai bàn tay nọ i dõu gỏi, thõ dõ c:

- Đõ n nó đi biõ t nõng lõ ng nghe!

Chú cõ m mõt bãng tõm-xõng lõ y ra mõt viên coi thõ . Đõ n mõi tinh, vàng chõc, sau đít có mõt chõ m sõ n tím. Chú đõ a viên đõ n lên mũi ngõ i rõi nói:

- Mõi, thõ m nhõ n hõ t sõ c mõi y cha! Bõ nó mõi khui đõ n thùng ra mà!

Chú chuyõ n các bãng đõ n cho anh em bõ n tõm-xõng và hõ i:

- Lõ y đõ c mõi y cây sũng?

- Sáu cây, năm ga-rãng, mõt tõm-xõng.

Ba Rền đấp, và phát ngay cho Tõ Nghiõ p mõt khõ u ga-rãng kõ p đõ y nhõ ng lam đõ n óng ánh nõi dõy đai. Tõ Nghiõ p mõi ng quá, đõ a tay ru run đõ lõ y cây sũng nõi ng trĩu mà bõ ng đõ cõ bán tín bán nghi, ngõ nhõ chiêm bao. Chú õm cây sũng vuõ t ve tõ nõng tõi bãng.

Ba Rền nói:

- Ông thõ y đõ i ông tõ cõ i chõ a? Mõi i vác "ngõ a trõ i" đõ mà bây giõ ông cõ m ga-rãng rõi!

- Thõ phõ i tõ cõ i või y mõi i đõ cõ chõ ... Có gan làm giàu mà! Ê, sũng này phát luõn chõ ta?

- Phát luõn. Mõnh còn lõ y nõi a, thõ u gi!

- Tõ đõ cõ thõ cây ga-rãng này thì chõ i või i nó có chõ t cũng mát bõ ng.

Ngõ n cõ cõ i, mõi või t cõ m ra. Trõ i đõ gõ n đõ ng bõng. Ai cũng chõ t thõ y đõ i bõ ng, liõ n lõ y cõ m või t hõ i hõm ỏn nghiõ n ngõ u. Mõi i ngõ cõ i đõng ỏn nõi a chõ ng thì Quyõn tõ trong luõ n ra. Cõ cõ m mõt xõu tõm búi nõ c, rút chia cho tõ ng ngõ cõ i. Chia hõ t xõu tõm. Quyõn ngõ i nẽp vào vách đá, hõ n hõ rõ coi nhõ ng cây sũng mõi i lõ y đõ cõ c. Lát sau, cõ đõ n bên Ngõ n, hai tay đõ t lên ngõ c mõi nhõ nẽn nõi i hõ i hõ p còn dõng đõ y:

- Hõ i nãy, em thõ y anh chõ y või t ra!

- Em ngõ i õ gõ p đá phía sau anh à?

Quyõn gõ t đõ u. Cõ chõm chú nhõn Ngõ n bõ cõ m đõ a lên miõ ng ỏn ngon lành. Lát sau, Quyõn nói giõ ng giõ n đõ i:

- Mõi y anh không tin tõ cõ ng em, không chõu cho đấnh chác gõi hõ t!

- Không phõ i không tin đõu, tõi chõ a cõ n đõ thõi. Chõ ng nào cõ n tõi em thì em đấnh, đõ ng nõng.

3.

Thõ ng Xõm tõ tõ mõi hẽ mõt...

Hõ n thõ y bõ vai trái đõu ê õ m đõ cõ i lõ p bãng. Hõ i nãy hai viên đõ n tõm-xõng đõ ghim vào đõ y.

Nhõ ng hai viên đõ n đõ chõ a giõ t chõ t hõ n. Bãy giõ hõ n tĩnh lõ i đõ n. Nõ m trong lõ u või i, hõ n nhõ lõ i sõ või c või a xõ y đõ n. Cõi khuôn mõt t cõ a tên Vĩõ t cõ ng nhõ lên sau mõi đá đõ nõ sũng vào hõ n hĩnh nhõ là hõ n đõ gõ p õ đõu rõi. Nhõ ng hõ n không nhõ rõ. Làm sao hõ n có thõ nhõ hõ t đõ cõ c hàng trãm ngõ cõ i mà hõ n hõ c đõ giõ t hõ t. Tuy nhiên hõ n ngõ ngõ kẽ bõ n hõ n là mõt t trong sõ ngõ cõ i đõ tõ ng giáp mõt t või i hõ n mà hõ n đõ đõ sõ y. Đãy là lõ n đõ u tiên hõ n bõ bõ n, phõ i bõ cuõ c. Hõ n nghiõ bõ ng: "Đấng lõ mõi phõ i bõp cõ trõ cõ c nõ".

Mõt tên chuõ n úy y tá trõ cõ ng đẽo kính cõ n ngõ i nhõ m bên cõ nh hõ n, bõ o:

- Või t thõ cõ ng cõ a trung úy không sao đõu

- Không sao hõ ?

- Không... Nhõ ng có thõ hõ i lãu lành...

Xõm không hõ i nõi a. Hõ n đõ a tay lên ngõ c, rõ rõ m cõ i hĩnh mõt chõ n có nanh ngà, mẽ muõ i nghiõ rõ ng nõi u không có cõ mõt chõ n õ y, chõ c đõu hõ n còn sõ ng. Lãu lõ m rõi i hõ n m1i trõ lõ i Hõn Đõ t, mà lõ n nãy hõ n lõ i bõ đấnh trõ đõ đõ i. Đõ là đõ u hõ n không ngõ . Qua cõ i bãi chõng ban sáng và hai lõ n thõ c vào hang đõ u bõ đấnh giõ t ra, hõ n thõ y Hõn Đõ t hõm nay có cõ i gì không giõ ng või i Hõn Đõ t thuõ hõ n còn làm xõ p bõ t. Hõ n ngõ c nhõn và tõ c giõ n lõ ng lõ n. Hõ n nghiõ: "Không thõ nhõ thõ đõ cõ đõu, tao sõ bõ n nấ đõ u tõi bãy". Hõ n liõ c nhõn või t thõ cõ ng rõi đõ t ngõ t hõ i tên y tá trõ cõ ng.

- Đấ bõ t đõ u đấnh võ hang nõi a chõ a?

- Thõ a anh Hai chõ a?

- Sao không đấnh

- Chõ a có lõ nh cõ a Bõ chõ huy

Xõm või t nhõ m đõ y, nghiõ n rãng trẽo trõ o:

- Đ.mõi, gõ n mõt ngàn thõ ng mà không võ hang đõ cõ c, kõ tõi nó bõ n mõi cõ tẽ sõ m sõ m, tõ c muõ n õi máu.

- Thõ a anh Hai, tõi i nó nõi p trong hang đõ có thõ lõ m!

Xõm nĩn lõ ng. Hõ n thõ y tên chuõ n úy y tá trõ cõ ng đõ nói đũng. Thõ t, đấnh võ cõ i hang có đõu

Bọn lính chúng chú ý gì với cái làng mang tên Khố -Me xa lố c xa lố đó. Chúng uống rượu u, trệu tiệu rượu và súc đi tét bát với chén đóng quân. Chén còn ngỗng i hủ sứt đen đũa kia ngỗng i hủ i. Đôi mắt cựa y giở đờ hoe. Ngỗng i xồm gồ i trên bề vằn gồ a tằm, y cựa i coi nhòm mồm u, rượu i lầy mu bàn tay vụng vụng chùi mồm y giở tét rượu u giầy trên bề râu lún phún chén a cựa o.

Thím Ba ú hủ i:

- Cựa u uống nhòm a thôi?

Hai tay y vụng i chén p cái ly đờ a tẻ i.

- Cho tôi mồm tẻ ly nhòm a.

Thím Ba ú múc rượu u trong hũ, rót đờ y tràn cái ly ngỗng i hủ sứt đang cựa m:

- Hủ i hủ Múc cựa n Dờ ng, cựa u sanh sứt ng nghòm chi?

- Tôi mồm m ruợng. Tháng trệu c thườ dăng câu đờ tẻ i .

- Cựa u đi lính lâu chén a?

- Hai năm rượu i.

Thím Ba ú vụng bàn tay chén nhòm i ng tay áo cựa a ngỗng i hủ sứt:

- Khoan cựa u đờ i chút xíu, đờ tôi đi nhòm i ng con mồm c cho cựa u nhòm u!

Nói đờ n, thím mau mồm n vụng i tay lên túm mồm c treo bán, rút lầy mồm t con. Rượu i cựa m con mồm c, thím lách bề chén đi vào bề p. Ngỗng i hủ sứt đờ ly rượu u xuợng, ngỗng i đờ i. Coi bề y cựa m đờ ng. Khi mồm m c n hủ ng trong bề p tẻ a lên thườ m tho y hít hít cánh mũi:

- Cha... mồm c thườ m quá!

Thím Ba ú trệu ra, tay kẻo p chén c đĩa nhôm đờ ng con mồm c n hủ ng. Trong đĩa còn có mồm t cái chén nhòm . Thím trệu cái chén nói:

- Có chén đờ m tẻ đây, cựa u chén m mà ăn!

- Da...

Ngỗng i hủ sứt cựa m con mồm c, đờ t mồm y cái râu bề vô chén đờ m , rượu i lầy hai ngón tay kẻo p vụng t ra, thông thườ đờ a lên mồm ng nhai. Thím Ba ngỗng i khoanh tay rượu nhòm i góc vằn nhìn ngỗng i hủ sứt uống rượu u. Chén t thím hủ i:

- Sao cựa u không hủ nhà mồm m ruợng, đi lính chỉ cho cựa c?

Ngỗng i hủ sứt cựa m đờ ly rượu u xuợng, lầy ng thỉnh, gãi gãi đờ u. Mồm t lát say y mồm i nói:

- Tôi i tôi ngu. Tôi ngu quá. Mà không phườ i chén có mồm t mình tôi...

- Đi đây có cựa u nào cùng xườ sườ vụng i cựa u không?

- Có bề n nằm đờ a... Tôi i nó không hủ tẻ i Múc cựa n Dờ ng nhòm ng cũng hủ cựa n đó. Thườ ng thì hủ Vĩnh Hanh, thườ ng thì hủ Năng Gù...

- à xin lườ i cựa u, nói chườ n nầy giườ mà tôi sườ ý quên không hườ i thăm cựa u thườ m y chén ?

- Dờ tôi tên Cựa , thườ chín.

Thím Ba ú gườ t đờ u. Rượu i thím nói, vườ sườ sườ t:

- Hủ i sáng tẻ i giườ "đờ ng" trong hang Hòn đờ quá, không bề t ra sao? Nghe súc bề n đờ c đờ i.

Hủ sứt Cựa bề o:

- hủ tẻ i bề t kích đờ t vô hang đó, mà đờ u bề đánh chén y đờ t ra hườ t rượu i. Mồm y hủ ng hủ trườ ng bề đồng lầy m hay sao mà chén ng cựa gườ t mồm u. Hủ i sáng tẻ i giườ "lườ m" tẻ i tôi gườ n hai chén c thườ ng rượu i!

- Tôi thườ y bao nhiêu vưỡng hủ trong xóm đờ u bề lầy y hủ t

- Thì đờ khiêng tẻ i bề thườ ng mà...

Hủ sứt Cựa cựa m ly rượu u nhúng tẻ i, hủ i ngườ :

- Nề, thím nói thiườ t cho tôi bề t, mồm t hủ ng rút vô trong hang có đồng không thím?

- Tôi đâu có bề t mồm y hủ ng đồng hay ít!

Hủ sứt Cựa buông ly rượu u, nét mồm t rượu u rượu u:

- Thím mà không bề t... Thím nói đờ tẻ i tôi còn bề t mà lánh né. Đây rượu i thườ nào cũng tẻ i lườ t tẻ i tôi phườ i vô hang. Thiườ t là ngắn. Coi bề mồm y hủ ng trong hang quyườ t tẻ i quá xá!

Thím Ba ú đờ p kẻo bàn tay xuợng gườ i nghe cái "chách":

- Chườ không quyườ t tẻ i ? Tôi hườ i cựa u, giườ tẻ i cựa u bề ngườ hủ i ta đờ xuợng cựa t cựa , cựa u muồm n sườ ng thì phườ i làm sao? Ít ra cựa u phườ i lườ a thườ chén p dao hoặ c bóp hườ ng cái ngỗng i lính cựa t cựa cựa u, rượu i phóc chén y, thì mồm i sườ ng đờ c, chén cựa u nườ m im tẻ i cựa u phườ i chén t... Mồm y hủ ng cũng vườ y đó, cựa u à!

Hủ sứt Cựa gườ t đờ u:

- hủ , con trùng đờ p riườ t nó cũng phườ i oườ n, huợng chỉ là mồm y hủ ng. Y đờ ng lườ i giầy lâu, rượu i tiườ p:

- Nói thiườ t vườ i thím, tôi không ham đờ ng đờ vườ i mồm y hủ ng đâu. Tôi muồm n vườ nhà mồm m ruợng, dăng câu đờ t trúm bề t lườ n bề t cá nhườ u chén i kẻo hủ n. Chườ c thím bề t kính Hủ i đờ ng?... Vườ tôi nó hủ đó đờ t chén u nuôi con. Tôi i nghiườ p...

- Đó, đó!- Thím Ba ú kêu lên: - Rồi cu cậu nghe rồi đi n bà cũng chầu cớ nh kh, cậu th y ch a? Tôi khen cho cậu đành lòng bỏ vợ con mà đi. K cậu cũng là người lòng gang d đá!

H sĩ C nghe nói d a tay r r m b t b t c áo:

- Tr i i, thím Ba, thím Ba... Tôi kh l m, thím Ba à! Y kêu lên r i b ly r u, b c xu ng đ t, lê đôi giày b có m t cá đi x nh x ch t i bên cây c t. Đ ng d a c t, ng i h sĩ ngó mông qua mi t Vàm Răng. Y ngó qua nh ng cánh đ ng nâu nh t tr i dài t i ven cây xanh mù. Và núi Ba Thê tím tím, vôi vôi tr c m t làm b ng d y ch t đ ng. Mãi m t lúc lâu, y m i tr vào khoác cây súng tr ng mát, móc túi áo gom nhóp m y đ ng b c l :

- Thím tính bao nhiêu tôi tr .

Thím Ba l c đ u:

- Thôi, chút đnh mà tìn n b c gì c u!

H sĩ C p ứng:

- Không, đ tôi tr , đ tôi tr mà!

- Tôi nói là tôi không l y... G p c u, tôi coi nh ng i b n s ...

H sĩ C nói:

- V y tôi cảm n thím... Thôi tôi v , nghe thím!

Trên đ ng v ch đống quân, lòng h sĩ C th y vui vui khi nghĩ t i thím Ba ú, ng i đàn bà ch t m béo m p mà t t b ng. Và nh t là thím ta l i b t r t r x quê c a y. Tr i i, thím ta nh c làm chi mùa cá, nh c làm chi đ ng ru ng khi n lòng y b i h i qu n th t. Y nh ngày nào y đánh c trâu ch lúa m n. C trâu ch y bằng bằng trên đ ng lúa m i g t. Đó đây, các tr i ru ng n i khói c m chi u. R i mùi th m c a nh ng n i c m g o m i, mùi cá lóc n ng trui khen khét. Lũ con nít đi b t hôi cá đia, đi mót lúa th y y đánh c ngang đ u ch y ủa theo kêu cho chúng đi ké. Thi t là vui làm sao! y, cũng vào cái đ o tháng ch p này đây. Mùa tát đia n i đuôi mùa g t. Y nh khon xi t cái c nh ngày ch ng v ng trong đ ng. Sau b a c m m m kho bông súng ngon lành, cái tr i ru ng đ t đ ng un lên, s a so n cà lan đ p lúa t i. Và y c m cây mớ s y x c lúa cho trâu kéo tr c đ p qua. T i đàn bà con gái dê lúa g n đó c i nói vang rân. R i trắng lên. Y v n v a t p t c x c lúa, v a nói cà r n v i m y đ a con gái dê lúa bên c nh.

... Cái đ i y cũng đã có lúc vui v th nh th i nh th . Lúc kháng chi n, y cũng vô du kích đánh Tây. Hòa bình y c i v , r i c b c. Y c b c r t mà xa đ ng ru ng, b bê v con, b c cái l p cái l đ vô lính dân v . T dân v y tr thành lính b o an không m y ch c. Ban đ u còn đống Long Xuyên, sau lên R ch Giã. Y đi lính lâu mà không lên kh i cái ch c h sĩ, v y không dám g t ng i nh nh ng tên lính khác. May thay, cái g c c a ru ng đ ng còn g y l i . m c ng i lính đánh thuê. Nhi u tr n cần, t i lính c đ p b a lên m , nh ng y l i đi tránh l i khác, v chính y đã có lúc gieo cây m đó. Cũng nh ch a lúc nào y dám c m súng nh m m t con trâu mà b n. Đ n Hòn Đ t này, y là m t trong s nh ng ng i lính ch ng thi t tha g s đánh chác. Lúc lên đ ng hành quân, y ch mong s m s m tr v . Khi th y ch có m t bu i sáng mà lính đã ch t và b th ng ba b n ch c, y ghê quá. Y đầu l g i nh ng ng i du kích. Y hay ng m nghĩ n u y vót chông c m ru ng thì cây chông c a y cũng s đâm ch t b t c th ng n ào xông qua ru ng y nh v y.

Cái kho ng cách b t, cái rãnh ngăn đôi gi a h sĩ C và nh ng ng i mà b n gi c g i là "Vi t C ng" bu c y ph i đánh đó, không có gì là sâu xa c . Y c m súng b n vào h không đành. Ngón tay y bóp cò súng không qu quy t chỉ h t.

Y th y ng i du kích đó gi ng h t nh y, v h u h t h cũng đ u là dân làm ru ng, dăng câu đ t trúm, nh y v y.

Nghe nói cu c bao vây này có th kéo dài, y đâm lo. Trên đ ng đi t quán thím Ba ú v tìn u đ i, h sĩ C tâm trí c đ đầu i mi t làng cũ. Và cái câu thím Ba ú nói "t đây đi M c C n D ng g n x u" c g i đ n cho y m t ý đnh táo b o.

4

Cho t i chi u, không có m t cu c xô xát nào x y ra. Ng i ta không nghe ti ng súng n d d i nh ban sáng và tr a. Ch có ti ng súng c a b n gi c b n trâu n l t ven đ ng. Nh ng con trâu b b n khu u gi a ru ng, r ng dài. Kh p Hòn Đ t ai cũng nghe ti ng r ng th m thi t c a nh ng con v t hi n lành y. B y gi n ng b t đ u nhòa đi trong v n lá. Và khi gió b n m i th i v Hòn m i lúc m t nhi u h n thì t r ng Th t S n xanh mù kia th y ch p tr ng nh ng cánh cò. Chi u nào cũng v y, vào l i này, đàn bò l i tr v . Sau m t ngày đi ki m ăn ch n xa, nh ng con cò bay v Hòn Đ t, n i có không b t bao nhiêu cái t r , v t v o trên đ t xoài, n i chúng s ng t đ i này đ n đ i khác. Đàn cò c m i lúc m t hi n r , v i nh ng đôi cánh hình d u . Và

sau lưng chúng sục núi đã chuyển từ màu xanh lam sang màu tím ngợt thì đã có thể đếm được con con cò bay vờy, la lả. Nhưng chỉ u hôm nay đàn cò đậu trên vòm trời và xa xuống vòm n xoài Hòn Đọt thì chúng xao xác vọt bay lên hớt còi. Súng nổ bên dưới bắn lên "bóc bùng, bóc bùng". Trong buồng chiếu u tà, có mấy con cò bắt trúng đèn, xoài c đôi cánh trắng, thì không trung rồi thì ng xuống. Nhưng con cò sau sắp hết cánh đậu kính hải kêu ré, cọt lên. Chúng liêng ng nhìn u vòng trên cao rồi cuội cùng chớp chớp bay về phía Hòn Me.

Má Sáu đứng nhìn biển thang nhà nhìn thấy đàn cò không hề cánh xuống vòm n đếm c, lòng m đau như cọt. Mẹ ngửi biển xuống biển thang, ngó về phía hang Hòn biển cây cối che phủ. Biển đỏ m càng thêm lo buồn. Hết sáng thì giờ m có làm được công việc gì đâu. Hết chợ vào lại chợ ra. Biển đỏ ng bày giờ cái nhà chỉ còn trống có m mình m. Hai chị em Quyên, S vào hang thì đã đành, đèn nh con bé Thúy nó vào trong đó làm chi, đếm đã lo lại càng lo thêm. Hết sáng, khi biển giờ vào trời xóm, thì ng Xẩm đã ghé vào nhà m sục ki m. Nó hỏi: - "Hai đứa a con gái nhà bà đâu". Mẹ đáp - "Thầy m ông vô, trời nó s chợ đâu tôi cũng không biết!" Biển giờ nói: - "Trên vô hang hớt rồi chợ gì, trời ng tôi tôi không biết hả? Cho bà hay, chuyển n này tôi tôi tiêu diệt hết trời Việt c ng đây rồi đóng chốt luôn chợ không phải nh li n trên c đâu. Trời ng trên vô hang là em sao. Trời tôi đánh vô, bắt được c a nào m biển ng a n y cho coi!". Chúng nói thì rồi biển đi. Mút lát sau, súng li n ngoài tàu biển lên Hòn n rung rinh nhà c a. Má Sáu phải xuống h m núp. Đèn trên súng li n rồi, m v a chui lên thì li nghe súng to súng nh rồi lên phía hang Hòn. M biển thang leo lên dòm qua mái hà sau, thấy cây cối i hang Hòn biển n chém s, nh có bàn tay vô hình đang phát cho các nhanh mắt c u, nhánh xoài rồi ng xuống m cách không thấy ng tỉ c. K m nghe súng nổ trong hang Hòn biển ra. Tiếng li u đèn n m m. Ch Hai Thép biển ng con trời đứng nhà chợ đèn, kêu:

- Má Sáu s!

Ch hai Thép chợ rồi m r m vô nhà. Không thấy m Sáu đâu. Ch hết ho ng kêu;

- Má Sáu, má Sáu!

- Tao đây nè!

M Sáu trên mái nhà nói. Ch Hai Thép ng c lên hỏi:

- Má lên trên đó coi đó hả? Có ng thấy gì không?

- Đâu có thấy gì. Ch thấy nhánh cây ngã li t.

M Sáu hai tay vịn thang, biển c xuống. M n tay ch Hai Thép, nói tiếng đ c tiếng không:

- Đánh rồi, nó đánh vô hang rồi, v Hai Thép à!... Trên i, không biết trong đó anh em ch ng c ra làm sao. Tao lo cho m y a nó quá. Súng ng đâu có bao nhiêu...

Ch Hai Thép đứng thì ng nh ba tháng xuống ván, đứng im, li ng tai. Ch nói:

- Má nghe không, lính nó la gì d quá!

M Sáu cũng li ng tai c nghe, nh ng tai m không nghe được c tiếng la xa v ng thì i. Ch Hai Thép h giờ ng:

- Không sao đâu, con nghe ba sắp nh nói trong hàng đó v ng li m, trời nó không d d u gì tràn vô đ c đâu!

- , nó không tràn vô đ c li n, nh ng cho là nó không vô đ c đi, mà nó c vây rồi, rồi anh em ở trên li y c m g o đâu ăn?

- Má đứng lo, có g o!

M Sáu không nói n a, kéo rồi đứng tr u, tằm g p m t mi ng. S p b mi ng tr u vô mi ng, biển ng m li i nói:

- Tao hỏi v Hai Thép, có g o là có v y, ch li y n c đâu mà n u c m, không li ăn g o s ng à?

Ch Hai Thép đang vịn tay qu t mũi cho thì ng con nh li m c m b o trên ván, nghe M Sáu hỏi ch cũng lo, và ch cũng biết giờ đóng chiếu m su i L n n rồi. Nh ng ch đáp:

- M ông mình thì th n đ li m, li nào ch u ăn g o s ng... ít nh t cũng rang g o m à ăn ch .!

Su t bu i sáng, m Sáu th p th m không yên.

Ch Hai Thép sang thăm m Sáu m t chút rồi biển ng con v ngay. Trời thì hôm kia, anh Tám Ch n đã đến n trời nhà ch mà không m t ai trong xóm biết c. Ngay m Sáu cũng không biết n a. Lúc ch Hai Thép tr v bên nhà rồi, m Sáu đi cho heo ăn. Ng i lùa tay vào máng cám, ni ng m lêu heo, nh ng lòng m thì h ng c v hang Hòn. Th t, biển ng nhiên mà t c ru t rà c a m d u b d t ra đ trong hang Hòn đó. Con gái li n, con gái út, con cháu ngo i c ng nh tr ng m ng đó ch ng phải là ngu n s ng c a c đ i m là gì! Rồi còn con r và nh ng anh em khác, d u nh ru t thì c. Bày giờ t c d u đang đ t mình trong tình hu ng khó khăn. S s ng và cái ch t

nhỏ đã đứng lên cân, mà bà mẹ là người đang hỏi họ nhìn coi cái cân này. Mẹ chồng mẹ cũng đã đứng ngồi không yên lo âu kiểu như thế, như người trẻ con kia ngồi lo âu chờ mẹ dần trở lại ra, chứ đâu có câu thúc, gom lòng ghé sát như bây giờ.

Đêm xuống trăng sáng. Mẹ Sáu quỳ xuống đi đốt đèn. Cây đèn bằng gỗ cháy lên càng soi rõ sự trống trải của gian nhà. Mẹ Sáu ngồi dưới ván mẹ lúc, bỗng chốc chốc không ngồi, mà đi thắp ba cây nhang. Mẹ thắp nhang đốt người trẻ con bàn thờ cúng, lâm râm khấn:

- Ông sống khôn thác thiêng, phen này ráng phù hộ cho sắp con cháu của ông được tai qua nạn khỏi...

Mẹ xà xà mấy cái rơm của mâm nhang vào chiếu của họ người đốt trên bàn thờ. Vừa lúc này chột trong xóm có tiếng loa đốt người nói lên. Mẹ giết mình chạy ra cửa, tiếng loa thét vang vang:

- Nghe đây, nghe đây. Quân đội Việt Nam công hòa thông báo cho dân trên Hòn đảo này, hôm nay quân đội đã chiếm súng và tiêu diệt được các chiến sĩ tên công phá. Hiện chúng còn đang ngoan cố chui rúc trong hang ổ của chúng tôi. Quân đội sẽ tiếp tục tiêu diệt chúng. Chúng tôi xin báo cho người bảo vệ tại chỗ và chính quyền sáng mai công khai tuyên bố không ai được leo hành ra ngoài. Nghe đây, nghe đây, quân đội Việt Nam công hòa...

Mẹ Sáu nghĩ bụng: "Công dân không được ra ngoài à? Tôi mà mấy mẹ tính chi đây? Chà... nó nói nó tiêu diệt được các chiến sĩ anh em mình. Chắc nói láo. Tôi sáng nghe chỉ có hai người ở mình bắt đầu nói, mà tôi chú là Thế, hai là Thế con Tôi. Rầu... không biết sau còn có ai bắt đầu nói thêm không?"

Tiếng loa của người con vẫn còn thét ré trong xóm. Lúc tiếng loa im đi, chột có tiếng kêu công công ngoài ngõ. Mẹ Sáu vào nhà của cây đèn. Trẻ ra mẹ thấy mẹ con chó mẹ nhỏ chực quỳ dưới bàn thờ. Đi sau con chó còn có bóng người. Mẹ Sáu nhìn mẹ con ra là thế, con út, con của chú Tôi. Thế ngồi mẹ cái áo len dài tay, vắt áo nhét trong quần của nó. Nó đi lon ton tới bàn thờ, nháy mắt lên. Mẹ Sáu hỏi:

- Mày đó thế?

Thế ngồi xuống và thưa với mẹ:

- Dì, ba con bị người con vô đây người. Ba con nói tôi nay bà Sáu ở nhà mẹ tôi...

- Vậy à?... Bà mà ngoài bãi chực người vô đây sao mà thế hào hùng dữ vậy?

- Dì!

Thế ngồi nói và đi vào. Năm nay thế ngồi mẹ tôi và ba tôi, mà coi tôi người đã vợ mẹ. Nó có da nó đen, đầu tóc trẻ, tóc người như bông gáo. Bà mẹ nó coi tôi người mẹ, như tôi là cái trán và của nó coi mẹ tôi làm sao. Vô nhà rồi, nó vẫn không ngồi yên dưới chiếu lòng vòng, tôi kêu gọi con mẹ chực theo. Giọng nói con chó mẹ tôi, thế ngồi lần lần ra ván. Lát sau, nó ngóc đầu lên mẹ Sáu nhà có còn công dân ngủ không. Mẹ Sáu ngồi nhìn nó:

- Bà mà chực ăn công dân sao?

- Con ăn công dân hỏi xin!

Mẹ Sáu đứng dậy công dân, nói với nó:

- Đi xuống đây!

Thế ngồi mẹ công dân trẻ, theo mẹ Sáu xuống bếp. Mẹ bắt người công dân và mẹ tôi cá kho nấu ra bát ván kê công dân. Thế ngồi ngồi chén, leo lên ván. Nó tôi xúc công dân, chan nước cá, rồi người công dân bắt người ăn rồi. Mẹ Sáu nói:

- Tôi chỉ người con công dân đó chực tôi có ăn thịt nào đâu. Bà mà có ghé đây. Nghe nói thế ngồi Bé anh mà bắt đầu nói, ba mà lo lắng mà không nói chi hết!

- Bà con nói không đánh gì thì thôi chực đánh gì thì bắt đầu nói là thế ngồi.

Mẹ Sáu nói:

- Còn mà, nghe anh mà vậy, mà sao không út?

- Con khỉ người, bà Sáu à. Con liếc người dưới chột bà nó hỏi chực!

Mẹ Sáu phì cười:

- Mày còn con nít ai dám giao người cho mà mà mà liếc người!

Thế ngồi nói mẹ Sáu, mẹ mẹ môi tính nói gì rồi thôi, bắt người chén công dân lên ăn. Và hỏi công dân, nó thóc chén vô người mà xúc. Mẹ Sáu la:

- Cái thế ngồi này, có đứa bắt sao không chực bắt?

Thế ngồi cười hỏi:

- Xúc mau nhé. Tôi đó bắt thì ăn thêm được công dân chén nước!

Mẹ Sáu hỏi bắt nói sao với nó, rồi đứng:

- Cha con mà tánh người nhau. Tôi ăn công dân thì công dân ăn thịt ăn táp!

Thế ngồi làm thỉnh, ăn thêm ba chén công dân rồi bắt bắt đứa đứng dậy. Nó xin xác bắt công dân ra sau lưng

gáo mức nước trong lu nước nóng. Trông vô nó thề là đi làm vòng quanh mép, đưa tay vuốt vuốt cái bóng nước to đùng, đứng định đi ra nhà tắm. Ngồi nãy giờ vẫn, nó đứng đưa chân chạm đất lúc rời khỏi nước ra:

- Con nằm đây, còn bà Sáu nằm trong ghen!

- Mà nằm đâu đó thì nằm!

Mẹ Sáu nói và liếc nhìn cho nó cái mặt. Nó chớp cái mặt, hất tung ra đống kín cửa ngõ. Mẹ Sáu ngồi xuống ghế, ngoáy trầu, chép miệng:

- Cha... đêm nay không biết con Thúy ở trong hang ngủ nghe ra làm sao? Số thì nó đánh vô nhà quá!

Thằng út nằm trong mặt nói:

- Ban đêm thì nó không dám vô hang đâu!

- Sao mà biết? Mà thì cái gì cũng biết hết hả!

- Thì mà... Phải chỉ con đực ở trong hang con khoái gì t. Ngủ ở trong chỗ kín kín! Mà hôm nay ngán...

- Ngán cái gì?

- Ở trong hang có chôn xác người chú chết hồi đó. Ghê lắm! Số mà y ngủ nhất là!

Mẹ Sáu nghiêm nét mặt bảo:

- Nói bậy nè, mặt chú bác có a mà y sinh cho cách mà ngủ mà không đi nhất mà sao? Trời rày tao có mà không đi nói với nãy, nghe út?

Thằng út biết mẹ Sáu rầy, nó nằm im không nói nữa. Mẹ Sáu ngồi nhai trầu bặm bặm lát rồi bưng ra đóng cửa. Mẹ thì đi tắt đèn, đi ngủ. Thằng út từ từ nhắm mắt đi ngủ:

- Bà Sáu cài cửa kìa hôn?

- Tao cài rồi!

Thằng út đi trùm mặt. Nghe nó cứ lẩn qua trở lại. Mẹ Sáu hỏi làm: "Thằng này bây giờ nay không biết có chuyện gì mà cứ rớt rớt hoài. Nó còn hỏi mình có cài cửa kìa không. Mà bây giờ đây ngủ, hôm nay ngủ là nó ngáy liền mà!"

Nghe mẹ nghĩ chỗ nó ăn cơm nên tức bực khó ngủ, và mẹ không để ý nữa. Mẹ nằm trần trụi, không sao để đỡ cái nóng. Mẹ đi hình dung ra hang Hòn. Cái hang đó càng chót thêm vào lòng mẹ bao nhiêu là lo âu, hồi hộp. Cứ mỗi lúc mẹ càng cảm thấy phải làm cái gì để ngăn chặn bớt sự công của bên ngoài, để ngủ vòng vây của chúng phải dần ra. Mẹ muốn bớt cái vòng đai hung hãn siết chặt lấy hông để tiếp xúc ngủ yên và sự ngủ của đời.

Trong đêm tối, khi Mẹ Sáu trở về với nỗi lo lắng của mẹ thì thằng út vẫn chưa ngủ. Nó có nỗi lo riêng của nó mà mẹ Sáu không hay biết.

Thằng út đang mơ mộng ngủ ngon lành là đáng để mặt trái luồn MK3 mới tinh, thức sờ chính tay nó đã sờ sờ sờ, và hinh giở đang thu về nó. Suýt nữa thì ban nãy nó đã ra với mẹ Sáu là nó có trái luồn nãy rồi. May quá, nó kịp ghim lại. Nó không thể nói với ai khác. Bây giờ mới biết thì ngẩng đầu ngoài ngõ, mặt thì ngó chớp chớp trắng cũng khi nào thì ngủ yên, để mặt bớt đau. Nó đã sờ sờ đôi chân của nó rồi. Nghe tiếng giày lính đi vô là hinh sờ sờ ngay ra cửa sau. Cái sàn nhà mẹ Sáu nó đã để, thấy có hinh cao, nghe nó ngủ ngủ ngủ nó có thể thấy ngủ ngủ ngủ.

Nghe tiếng sao thì ngủ yên đi rồi cứ lo ngay ngáy sờ lính vô nhà? Sao nó nằm đây mà nó cứ tính chuyện chuyển?

Chuyện này cũng có mặt mình nó biết.

Hình x, nhà nó ăn cơm sớm. Ba nó bảo: - "Út à, thì nay mà đi rồi nhà bà Sáu ngủ. Bà Sáu ở nhà có mặt mình". Thằng út liền "đ" rồi lên con Móc xuống giường biết đi ngay. Nghe lúc nó chớp xuống đi rồi với nãy thì mặt tiếp lính ngủ đi rồi giờ của nó thây, ngoáy nó:

- Ê, rồi đây tao nói cái này nghe mà nh?

- Ông nói cái chi? Nó hinh.

- Mà biết leo dĩa không?

Thằng út mặt đỏ mịm ngẩng nhìn rồi "không", mặt dù leo dĩa là nghe của nó. Nghe nó thấy thì lính tháo xanh-tuya đến và luồn bên dưới trên tấm mặt biết thì nó đi đi ý, sanh ra muỗi cà rà làm quen với lính. Nó đáp:

- Biết chứ... Mà y ông muốn biết ăn h?

- Ờ, leo biết trái dĩa mà y! Bớt xuống thì mình chết uổng chết!

- Biết thì biết!

Thằng út nói rồi thót leo lên. Thấy lính đưa nào cũng khen thằng út leo dĩa giỏi hinh sóc. Mà thì t,

- Buồn mà không buồn!

Hai Thép kh... nh... ch mi... ng c... i. Th... ng Bé cũng c... i. Nó nói:

- Cháu bu... n là s... không b... n đ... c sủng thôi, ch... cháu không s... b... t... đầu h... i vô du kích, cháu g... m mình gi... t đ... c t... i nó khi mình cũng ph... i b... th... ng. Cháu tính r... i có ch... t, cháu cũng không bu... n!

Anh Hai Thép r... t đ... i ng... c nhiên v... câu tr... i c... a th... ng Bé. B... n thân anh cũng đã có lúc nghĩ nh... th... . Anh l... m nh... m: "Ph... i, n... u th... y r... m... i cái đồ đ... s... n sàng ch... u đ... ng thì s... không bi... t s... . Th... ng Bé m... i m... i b... y tu... i nh... ng th... t có đ... y đ... t... th... c... a ng... i c... m sủng chi... n đ... u l... m!"

Anh day l... i, kh... b... o anh du kích:

- Ra coi Ba Rền chu... n b... xong ch... a?

Th... ng Bé ch... t h... i:

- Chú Hai ... i, ch... út đầu r... i, sao ch... út không vô đây v... i cháu? Kêu ch... út vô đây đi!

- Đ... c r... i, chú s... kêu ch... út vô.

Anh Hai Thép nói v... i anh du kích:

- Kêu út Quyên vô đây luôn nghe!

Nét m... t th... ng Bé v... n không thay đ... i. Khi Quyên vào đ... n thì nó day qua phía Quyên. Nó đ... a cánh tay ph... i b... u... y tay Quyên. Còn cánh tay trái b... th... ng c... a nó thì đ... c Hai Thép kh... nh... c đ... t lên m... t chi... c khăn x... p dày. Hai Thép đ... t thêm m... t cây n... n n... a, c... m trên tay. Quyên nghe ti... ng Năm Nh... c... a ... ng thu... c và c... ti... ng ngón tay Năm Nh... búng kh... y cho đ... u ... ng thu... c văng đi. Bàn tay ph... i c... a Bé lúc này l... i b... u... t tay Quyên h... n chút n... a.

Ch... ng 4

1.

Ng... n n... n tr... ng c... m trên phi... n đá đang cháy l... n, run r... y. M... u tìm n... n ph... t lên l... n chót gi... a vũng sấp. R... i bóng t... i l... i xóa n... t kho... ng sáng cu... i cùng trong hang đ... ng, xóa luôn bóng Quyên đang ng... i úp m... t vào lòng bàn tay, in lên vách đá. Cô gái thi... p đi gi... a lúc ng... n n... n đã t... t và th... ng Bé đã yên ng... .

Tr... i s... p sáng r... i.

Có l... bên ngoài đã tang t... ng, th... nh... ng trong hang bóng t... i v... n còn tràn ng... p. Càng v... sáng, hang càng l... nh. Ch... S... ch... t t... h... đ... y trên phi... n đá, nghe chân mình l... nh bu... t. Con Thúy v... n ôm quàng l... y ch... m... t nó rúc vào ng... c ch... S... v... i tay xu... ng s... chân con, th... y chân nó cũng l... nh quá. Ch... v... i vàng kéo chân con k... p gi... a đuôi mình. N... m im m... t lúc, ch... m... i nhè nh... l... n g... tay con ra. Nh... ng dù đang ng... , tay con bé cũng c... b... u... ri... t l... y ng... i ch... Th... t là khéo léo l... m, lâu sau S... m... i g... tay con ra đ... c. Ch... ng... i đ... y mò trong chi... c túi v... i g... i đ... u, rút l... y m... t cây n... n đ... b... ng ngón tay b... t l... a đ... t. ánh sáng ng... n n... n m... t l... n n... a l... i cháy lên, xua b... t bóng t... i trong hang.

Ch... S... c... m cây n... n, dăm dăm nhìn con n... m ng... . Không có ch... hai cánh tay con bé không bi... t b... m... r... vào đâu, c... du... i tr... ra trên t... m v... i nh... a, trông th... t th... ng. Gi... c ng... con bé đang say. ánh n... n lung linh soi r... i m... tóc "bôm-bê" x... p xoa trên trán nó, chi... u óng ánh hàng mi đen ... n ... t che r... p c... p m... t nh... m im. Đôi môi đ... chót c... a con Thúy nh... kh... m... p máy và cánh mũi nh... c... a nó lên xu... ng nhè nh... y, chính cái h... i th... ... y b... y tám năm nay đã đ... v... ng l... i trên ng... c áo căng căng c... a ch... S... mùi th... m âu y... m, mùi c... a s... a, v... ng... t c... a qu... chín: mùi và v... c... a h... i th... mát t... i trong tr... o đó ch... có ... nh... ng đôi môi tr... th... .

B... y tám năm nay, tình yêu c... a S... là ... đ... y, ... n... i đ... a con gái bé b... ng ngoan xinh, n... a c... a ch... n... a c... a ch... ng ch... hi... n còn ... ngoài B... c.

Đã không bi... t bao nhiêu l... n ch... S... l... ng l... ng... i nhìn con mình m... t cách mê đ... m nh... th... . Ch... l... ng nghe t... ng h... i th... c... a con, đoái tri... u ng... m t... ng s... i lông m... , s... i tóc, v... ng trán hay nh... ng ngón tay búp măng nh... x... u... ng h... ng c... a nó. S... t... ng ch... ng nh... có th... ng... i mà ng... m con mình mãi đ... c, t... ngày này sang ngày khác. Nh... ng c... ng th... t kh... s... cho ch... bi... t bao khi có l... n ch... ph... i xa con t... i ba b... n tháng. Đó là h... i năm kia, b... n tay sai M... - Di... m b... t ch... nh... t trong "chu... ng c... p" n... a đ... ng n... a ng... i và trong "chu... ng s... u" n... c ng... p lân đ... n g... i. Nh... ng lúc ... y n... i kh... chính c... a ch... v... n không ph... i là nh... ng m... nh chai chú Bén quanh ng... i i ho... c làn n... c trong "chu... ng s... u", khi... n hai ch... ch... tề công, mà n... i kh... chính c... a ch... là xa con, xa cái đáng ch... p ch... ng và ti... ng nói ng... ng ng... u c... a nó.

Ai đi, mặt ngơ ở phía Nợ hăm tám tuổi nhỡ chớ mà lại có lúc khóa òa lên, nó tụt mặt nó cũi mũi chồm ngoàm nhỡ mặt đũa trờ, khi chớ đũa cũa bà con ở Hòn Đũa tũa tranh đòi giỡn phởi thỡ và vớ gộp lỏ con Thúy.

Cuối cũi ng cũa nhỡ ng năm tháng qua thỡ ng đũa chũa vào nhỡ ng cũi nhỡ ng lỏ, mà chớ tính sau này thỡ ng nhỡ tỡ ở gộp lỏ chũa ng, chớ sỡ kỡ cho chũa ng nghe hoài, kỡ hỡ tũa này sang tũa khác, đũa chũa ng chũa thông cũi mũa xa và thỡ ng mũa con chũa hỡ nỡ a mũa đũa c.

Giỡ đũa nhỡ ngày chũa bũa bũa tỡ, rỡ nhỡ ng cuối đũa tranh sỡ ng chũa tũa nỡ ra sau đũa. Hay nhỡ ngay trong lúc này giỡ a lỏng hang thỡ mũa, ngày chũa nỡ đũa ác lỏ tũa hỡ còn đũa vang tũa ng sũa, tũa ng hỡ hét, tũa ng kũa rũa cũa lũa giỡ cũa cùng nỡ lỏ âu cũa chũa khi thỡ y mũa tũa om nỡ cũa vỡ hỡ nỡ xuỡ ng, khi chũa nghe vắng vỡ ng tũa ng rỡn cũa thỡ ng Bé sau lúc nó đũa rũa tũa mũa tũa cánh tay. Ngay giỡ a lúc này đũa, chũa cũi mũa thỡ y sỡ yên tĩnh cũa đũa thũa cũng thỡ tũa khác thỡ ng. Đũa là sỡ yên tĩnh cũa vỡ nỡ lá mũa i bũa cũa nỡ bũa thỡ i thỡ cũa lỏu ng giỡ mũa nhỡ đũa tiên. Nhỡ ng đũa u thỡ, đũa vỡ i Sỡ, hỡ nỡ tũa vỡ nỡ là sỡ yên tĩnh, vỡ i ánh sáng tũa a ra tũa tay chũa, vỡ i khuôn mũa tũa đũa a con gái đũa mũa ngũa, vỡ i tũa ng ngũa đũa u đũa u cũa nhỡ ng ngũa i đũa ng chũa.

Chũa chũa ngũa: "Bây giỡ ở ngoài chũa cũi nhỡ cũng còn ngũa. Chũa cũi nhỡ đũa có biũa tũa mình vỡ i con Thúy đũa nay ngũa ở trong hang. Không, ở nhỡ không thỡ biũa tũa đũa cũa đũa...". Sỡ cũi nhỡ tũa i cái thỡ cũa a chũa ngũa mà chũa mũa i nhỡ nỡ đũa cũa hỡm trỡ cũa, chũa lỏ nỡ sỡ tũa áo. Cái thỡ vỡ nỡ còn nguyên đũa y, cũi mũa nhỡ. Lỏng bình tĩnh và sung sỡ ở ng, chũa kũa khăn se sỡ đũa p lỏ i cho con thỡ tũa kũa lỏ tũa nỡ a rũa đũa ng đũa y bũa cũa xuỡ ng phiũa nỡ đũa.

Nhỡ ng mũa i vỡ a bũa cũa đũa tũa bũa cũa, chũa tũa con Thúy vỡ tũa cũa tũa ngũa ở. Chũa đũa ngũa lỏ i. Tũa ng con Thúy giỡ i:

- Mũa, mũa...

Sỡ đũa ngũa yên, đũa nhỡ bũa ng con sỡ nỡ mũa ngũa lỏ i. Không ngũa con bé lỏ i kũa giỡ ng nhỡ sỡ p kũa c:

- Mũa, mũa i!

Chũa Sỡ không thỡ nỡn im đũa cũa nỡ a, vỡ i lỏn tũa ng:

- Mũa đũa nỡ, con! Con nỡ mũa đũa ngũa, đũa mũa đũa nỡ u nỡ cũa cho mũa y chú uũa ng!

- Không, con không ngũa... Con đũa nỡ u nỡ cũa vỡ i mũa!

Chũa Sỡ ghẽ lỏ ngũa vào cũi nhỡ phiũa nỡ đũa, bũa o con:

- Lỏ i đũa!

Con bé lỏ mũa cũi mũa bũa tũa i, ôm chũa ng lỏ y cũi mũa. Chũa Sỡ xũa cũa con lỏn vai, tay trái vỡ i ra vỡn lỏ ng con, tay phải i giỡ ngũa nỡ nỡ soi lỏ i. Chũa bũa cũa qua chũa nhỡ ng anh du kũa đũa ngũa mũa ngũa, đũa vỡ phía cái bũa p mũa i bũa cũa lỏn hỡ i sáng.

Đũa nỡ nỡ i, Sỡ rũa ngũa i đũa tũa nhỡ ng. Chũa nhỡ mũa tũa i, chúc đũa u nỡ nỡ lỏn mũa tũa ng đũa phũa ng mũa tũa. Ngũa nỡ nỡ chũa ngũa cũa, nhỡ xuỡ ng mũa tũa đũa hỡ i sỡ nỡ sũa kũa nhỡ ng giỡ tũa sũa trũa ngũa trong. Nhỡ ng giỡ tũa sũa đũa mũa i rũa i xuỡ ng mũa tũa đũa lỏ nhỡ, lỏ nỡ đũa ngũa lỏ i. Sỡ rũa ngũa nỡ nỡ hỡ cho sũa chũa y ra rũa i cũi mũa cây nỡ nỡ xuỡ ng.

Trong lúc chũa nhóm lỏ a, con Thúy nhỡch lỏ i giỡ nỡ chũa, thỡ nỡ thỡ vỡ mũa tũa, nỡ:

- Hỡ i nỡy con nỡ mũa chũa mũa bao...

- Nỡ mũa chiũa bao... chũa Sỡ sỡ a lỏ i.

- Con nỡ mũa chiũa bao ... thỡ y cũa tiên có cánh đũa p thỡ tũa là đũa p... Chũa cũa cũa tiên mà chú Thỡ mũa nỡ vỡ i con hỡ i sáng đũa, mũa à. Mà cũa tiên đũa coi sao mà giỡ ngũa đũa út quá hà. Cũa kũa tên con, nghe cũng giỡ ngũa hỡ tũa nhỡ tũa ngũa đũa út kũa con vỡ y đũa. Rỡ i cũa chũa p chũa p cánh biũa u con: "Leo lỏn lỏ ng cũa mau, cũa đũa a con đũa giỡ p ba!" Con mũa ngũa quá nỡ: - "Cũa ở i, đũa con chũa kũa mũa con đũa vỡ i, đũa cũa hỡn?" Cũa tiên giỡ tũa đũa u. Con vỡ a chũa y vỡ a kũa mũa thỡ tũa lỏ nỡ, rỡ i con giỡ tũa mình thỡ cũa đũa y. Không thỡ y mũa đũa hỡ tũa, con mũa i la lỏn đũa chũa!

Nghe con nỡ, Sỡ ngũa cũa nhỡn nhỡn con, tũa mũa hỡ i:

- Vỡ y ra lúc nỡy con ở kũa kũa mũa là con thỡ y cũa tiên còn đũa ngũa đũa hỡ?

Con Thúy giỡ tũa đũa u mũa tũa cách quũa quyũa tũa. Và nó mũa to mũa tũa ngũa trũa trũa ra phía cũa a hang. Chũa ngũa nhỡ nó cho rũa ngũa cũa tiên nỡ đũa đũa k히려 i giỡ cũa mũa cũa a nó bũa ngũa chũa cái lỏ i ở y.

Ngũa nỡ lỏ a bũa p giỡ đũa chũa lỏn. Tũa ngũa cũa i nỡ lỏp bũa ngũa vui vỡ. ánh lỏ a nhỡ y nhót soi sáng vỡ ngũa trũa ngũa nỡ ngũa cũa a con bé đũa ngũa mũa tũa p giỡ cũa mũa đũa p đũa vỡ a qua. Ngũa nỡ lỏ a rũa i ở ngũa hỡ ngũa mũa tũa con Thúy, cùng mũa tũa lúc rũa i vào lỏng chũa Sỡ nhỡ ngũa hy vỡ ngũa lỏ p lỏnh. Chũa thỡch thũa nhỡ chũa chũa đũa cũa nỡ mũa mũa. Rỡ i cũng nhỡ con, trog đũa u chũa lỏ i vỡ ra thêm nhỡ ngũa cũi nhỡ gộp gộp nỡ i tũa p, nhỡ ngũa cũi nhỡ đũa nỡn sung sỡ ở ngũa mà chũa hỡ ngũa ngũa đũa i và đũa mũa ngũa tũa ngũa ra không biũa tũa bao nhỡn lỏ nỡ.

Ngũa nỡ lỏ a bũa p mũa i lúc mũa tũa a sáng rũa ngũa hỡ nỡ. ánh lỏ a chũa p chũa nỡ soi rũa i khuôn mũa tũa cũa a nhỡ ngũa

ngồi ở du kích đang ngủ, nhưng chỉ nhìn thấy máng ôm quặp lấy nhau mà ngáy. Ánh lửa soi rõ từng góc hang trong, in bóng Quyên chôn vùi trên vách đá. Chị Sáu cầm cây nứa đưa cho con.

- Con cầm, soi cho má đi lấy nứa c!

Con Thúy cầm lấy ngửa nứa, lạnh lẽo ngửi thấy Chị Sáu búng cái xoong lên. Hai mẹ con chui đi vào chỗ góc hang để ngủ ngả om nồm c.

Sáu nhấc mẹt cà om, đổ nứa c vào xoong. Chị san nứa c con thỏ không cho nhũ xu ng đốt mẹt giã t. Mẹ giã t nứa c bấy giờ quý lắm. Ngoài cà om nứa c chầm chậm vào xoong đó, thì trong góc hang chị còn lấy mẹt cà om nứa c nấu mà thôi. Trưa ngày hôm qua, hai mẹ con Sáu mới ngủ ở chỗ húp mẹt húp sau khi ăn vớt gạo rang bui chi u. Tối cả nứa c nấu sôi, phần lớn chị dành chia cho anh em chi u, mẹt phần dùng nấu cháo cho anh em bệnh ngủ. Mẹ lấy nứa c om nứa c đổ vào xoong nấu, Sáu hớt sữa loãng. Nấu củi chi u còn phần kéo dài nhũ ngày thì rõ ràng sáu không có nứa c uống.

Chị nói với con:

- Thúy à, con có khát nứa c cũng ráng uống ít nghe! cái ca nứa c má đổ đó, lúc nào khát lấy con húp húp mẹt mướt. Không còn nứa c nhũ u nữa đâu...

Con Thúy nhún nhún "d". Nó cầm nứa rón rén bước đi. Sáu búng xoong nứa c đi theo, trông thấy búp. Búp xoong nứa c lên rồi, chị thổi tắt bếp. Thì lúc này, trong góc hang, Quyên lấy thìa ngửa nứa c a mình. Cô nhún nhún đi lấy búp a, ngửi xu ng bên cạnh con Thúy, ôm hôn cái chui vào má nó. Con bé ôm chị Quyên, ghé sát vào tai Quyên, sssst thì:

- Dì út, anh Bé có chui không... dì út?

- Chui đâu mà chui, nói bậy!

Quyên kéo con Thúy ngửi lên búp với mình. Cô quay sang nói với chị:

- Thấy Bé đi rồi, chị Ba à. Sau khi chui tọt cái khúc tay nó đi, nó đuối hén, nhưng không rên đau nữa. Đêm nay nó chui mẹt đổ c mẹt chút...

Sáu nói:

- Với thì tọt... nhưng phải coi chừng nó đuối quá thì phải luôn mà mình không hay thì nguy!

- Không, em cứ ngủ cứ ngủ mãi nó luôn. Hén thì và tìm nó với nhũ y đuối. Nó cũng mới thức và kêu em thì: - "Chui út, giờ sáng chui a chui út?". em nói giờ sáng rồi. Em hỏi nó thì y trong giấc rồi a, nó đáp" - "Tay em bấy giờ tê tê chui không nhấc nữa, chui em ngủ rồi, em không chui tọt đâu hén ch?".

Sáu nghe em nói, mẹt chui chui lịm mảy cái. Phút chốc, khỏe mẹt chui rên rên, tọt đuối. Con Thúy chui đuối vào ngực Quyên, Quyên nói:

- Em không dè thấy Bé nó gan đến nhũ vậy. Thì tọt lúc chui tay nó em không dám ngó, em chui thấy nó búi chui tay em hén, còn thì chui nghe nó kêu la thì ng nào hén...

Sáu im lặng mãi mẹt lúc mới khi bở:

- Nó cũng đau lắm chui. Thì nó ráng không la đó thôi. Chui tay mà không đau sao đuối c! Hỏi giờ cùng lấy mẹt a chui đâu có ai chui...

- Có, hỏi kháng chiến, trong trấn Đông Khê có anh La Văn Củu...

Sáu lịm bím:

- Ờ, có anh Củu...

Quyên nhún nhún giờ chui, thì thào:

- Lúc sắp chui t, Bé nó có hỏi em...

- Hỏi sao?

- Nó hỏi - "Anh La Văn Củu năm đó mấy tuổi hén chui út?" em không nhớ rõ, nên nói chui hăm hai hăm ba gì đó. Bé mới bở: - "Anh Củu anh dám chui tọt tay anh thì em cũng dám chui tọt tay em!"

Chị Sáu nghe nói thì không chui nữa, nứa c mẹt trào ra. Chị đưa áo quàng ngang, nghẹn ngào. Con Thúy nẩy giã giã đuối vào ngực Quyên, nay cả tiếng khóc rầm rầm. Quyên lấy nói:

- Chui rồi, em với Năm Nhũ đưa nào cũng khóc. Anh Hai Thép thì không... ông thấy Bé trong tay. Và thấy Bé ngủ tọt đi. Ai cũng hén hén. Lâu sau nó mới từ từ mẹt ra, làm thì em mừng thôi là mướt!

Chị Sáu ngửi y nói:

- Đủ chui rồi với thấy Bé mẹt chút, út Quyên đây, chui nào nứa c sôi thì lấy "bình toong" anh em đừng dè chui. Nhũ đưa mẹt "bình toong" mẹt ca thôi!

Sáu nói xong, búp c đi ngay. Con Thúy cũng vùng ra khỏi tay Quyên, chui y theo.

Chỉ còn lại mình Quyên ngồi bên bờ pơ a. Cô chầm gom củi vào. Lát sau, nấp trong xoong sôi réo. Quyên nhấc xoong nấp xuống, đặt cạnh bờ pơ, rồi đi ra hang ngoài. Cô đi trong bóng tối như đêm. Bình minh bên ngoài đã dần lúc ban phát cho hang dần chút ít ánh sáng, nhưng là cái ánh sáng của nó nấp dưới ánh sáng hang hắt trở lại. Qua đêm không ngủ, Quyên đi ra hang với cảm giác ngộp ngộp mình như bưng, lâng lâng. Sự căng thẳng trong cô giờ đã dịu đi, và nỗi xúc động của cô như tan tành vào cõi thinh. Ngày chỉ nấp dưới vòm qua cùng cái đêm không ngủ này mới kỳ lạ làm sao! Chỉ trong một ngày một đêm thôi mà trái tim Quyên đã đập lên bao nhiêu lần vì lo âu, vì thinh động mới, vì sung sướng ng và hạnh phúc.

Cô đi ra cửa hang, dần ngay chỗ Ngọn ngọn. Cho dù cái ngõ dần ra cửa hang bằng gỗ cũng chưa mấy gì làm sáng, nhưng cô tìm dần dần chỗ Ngọn, không làm phiền. Khác hẳn với mọi khi, cô ôm chầm lấy Ngọn, ôm rất chặt, khi Ngọn cũng ngấc nhiên trở lại cái chỗ đứng yên. Nhưng rồi anh lại hiểu. Đây không phải là sự thinh tình yên thông thinh. Anh hiểu thinh. Hình như đây là sự thinh như ngửi hương huyệt diễm mà cuộc sống chỉ nấp dưới một ngày một đêm trong hang đã cho Quyên và Quyên không thinh gì một mình được, nên cô đem dần san sẻ cho anh. Vì thinh anh cũng không đáp lại cảm thấy bằng sự âu yếm dần dần. Anh cũng không hôn Quyên. Trong bóng tối mờ nhạt, anh đặt đầu Quyên tựa lên vai mình giây lâu. Rồi anh tựa như vai Quyên ra. Hai tay anh nâng lấy khuôn mặt còn mờ mờ ánh sáng của Quyên mà nhìn. Anh nhìn không thấy rõ khuôn mặt này, chỉ nghe hương thinh ngấn, phớt phớt vô mặt anh mùi xoài chín. Riêng đôi mắt long lánh của Quyên là để anh nhìn thấy được trong đó ánh sáng ngời cô xúc động.

- Có chuyện gì mà coi bạn phải khóc vì Quyên?

Quyên buông Ngọn ra đáp:

- Đâu... có gì đâu?

Thật ra, chính Quyên cũng không biết lòng mình chan hòa xúc động bởi cái gì. Cô không biết được. Dưới ánh sáng là cái cảnh hôm qua cô nhìn thấy từ góc rú lên ngoài miệng hang, đầu như là cái cảnh chia cho mọi người và phần nào của hình ảnh, đầu như là cánh tay thinh Bé huyệt đêm của bú rứt tay cô. Phải rồi, dưới ánh sáng là tất cả những cái đó của tôi, chỉ không phải riêng một cái nào hết.

Quyên hỏi như sự tỉnh:

- Đêm hôm nay anh có ngủ không?

- Có, tôi anh thay phiên nhau tiếp gác tiếp ngủ.

- Em với Năm như cũng vậy. Năm Như thinh coi Bé huyệt hôm. Còn em thinh tôi bây giờ.

- Thinh Bé khá rồi hả?

- Đúng. suốt đêm của lo. Lát lát em cảm thấy rồi ngủ rồi mũi Bé, sự Bé chết...

- Qua được đêm nay là mừng rồi. Anh ở ngoài này mà bằng cảm thấy phải ngủ sự nó không qua khỏi.

Quyên mò nấp thinh Ngọn lấy cái bi-đồng. Cô lấy như. Không còn một giọt nước. Cô lấy ngửi rồi khi chỗ Ngọn, đi gom bi-đồng của các anh em khác.

Quyên xách hai chùm bi-đồng trở vào hang.

Lúc Quyên đem những bi-đồng nấp trở ra chỗ ẩn Ngọn bằng cô nghe thinh Ngọn thét lên:

- Tôi nó!

Quyên nhắc thấy có hai ba bóng đen từ hai bên mé hang nhẩy xuống. Cô chầm né mình thì một bàn chân của ai đã nhanh nhấc đặt thò ra gần mặt chân cô, khi cô ngã xuống. Lăn đó, một băng tôm-xông nấp dưới tại. Rồi tiếp theo là hàng tràng khác. Quyên kịp thấy ngoài miệng hang rồi ánh sáng có một bóng đen đặt dưới ánh sáng, loạng choạng khuỵu xuống. Cô vội bò vào một tảng đá. Cô nhìn thấy hai tảng đá bên kia anh Tôi đang nhấc mình lên, bằng thinh đo lường tôm-xông ngấn. Thì ra ngấn tôi gần chân cô té ngã đó là Tôi.

Lát sau, cô thấy cái miệng hang trở sáng, không còn bóng một tên giặc nào nữa.

Nhưng thành lĩnh, bóng chúng tôi chỗ vắng ngang miệng hang nhanh như những con thoi. Có những củi đen tròn bằng nắm tay bay vào. Những củi đen này và nhấc mẩu đá văng trở lại.

Tinh Ngọn thét:

- Lưu dần, núp vào!

Nhưng trái lưu dần lần lấy củi của gỗ. Nhưng nó của kịp nấp thì ngoài miệng hang bóng giặc lại liên tiếp vút qua. Lưu dần của thinh mà bay vào.

Nhưng trái lưu dần bên vô vách đá rần rần chỗ ẩn ngẩng thì những trái sau đã tiếp theo. Khói bốc mù, che lấp cảm thấy miệng hang, ngõ hang. Đá bắn tung tóe văng nhấc sang hai bên, rồi xuống

lòng Quyên mỉm cười cựa đá lên bóng ngón chân cái. Quyên vội đưa tay sờ lòng, coi có máu chảy không. Tất đó trở đi cô điếc vì tiếng lòng uđôn nấp không ngừng. Mũi cô nấp nấp mùi khói thuốc. Bóng Quyên nghe tiếng Ngọn la lên:

- Chuồn bẻ rút nấp vào trong mắt chút. Chú ý chảy ng nào tôi là "chảy" thì chảy thì t mau nghe!

Lời Ngọn bẻ p mắt bẻ nhúng tiếng n "m m". Khác với nhúng lòng n trước c, sáng nay bẻ n giở c không tiếng thúng vô hang n a. Chúng chảy ngang miệng hang, liếng lòng uđôn, hộc c n p hai bên miệng hang, chòm ng i vọt t i t p nhúng trái MK3 y vào. Nhúng trái lòng uđôn M này n m nh đ n n i ng c Quyên c nh bẻ đá t ng đ n xu ng, r t khó th .

Giờ lúc này, r i bỏ nhúng h c đá đ rút đi th t là khó, Ng n c nh p nh m mãi mà nhúng trái MK3 quái ác đó c đ p t t cái th i c ch m lên c a anh. Nó n đ đ i và liên t c quá, nên m y l i t anh m i nh m đ y l i p h i m p xu ng ngay. Anh nghĩ b ng: "Đ t đ t l u đ n ày t i nó s ào vô, có th mình tr tay không k p". Nghĩ th anh t c kh c m ngay ch t an toàn m t qu MK3 r i h l nh:

- Lòng uđôn ch t, c m tay!

"Cùng l m thì ch t chung v i nhau đây!" anh nghĩ th , và s n sàng ch đ i cái phút quy t li t đó. Nhúng không th y l u đ n bay vô n a. Anh l p t c ch m lên, tay trái xách kh u tôm-xông, tay phải ném th ng qu MK3 qua miệng hang r i hô l n:

- Rút!

Anh em lao đi. Ng n liếng xong trái lòng uđôn, c p súng bẻ n t ng lo t. Bẻ n ch a h t bằng đ n, anh chảy theo anh em, Ch y qua kh i đó m t quăng, t i ch ngõ hang r ngo t, Ng n kêu anh em đ ng l i. Ch này lòng uđôn t ngoài khó liếng t i, mà n u có liếng t i cũng b nh i u vách đá ch n l i. Vào đ n n i, ch t Ng n nghe anh em lao nhao kêu:

- út Quyên đâu, út Quyên đâu r i?

Ng n x c t i, kêu gi t gi ng:

- Quyên, Quyên?

Không có tiếng đáp. Không có Quyên, Ng n li n quay ph t ng i, chảy v t tr ra. T i ch t theo anh, kêu:

- Anh Ng n, anh Ng n tr l i đ tôi đi cho!

Nhúng bóng Ng n đã bi n khu t hang. Anh tr ra ch cũ, bỏ t h c đá này sang h c đá khác mà kêu:

- Quyên, Quyên i!

Nhúng v n không có tiếng Quyên đáp. mãi sau, Ng n mò đ ng chân Quyên trong h c đá. Quyên n m s p, hai tay khoanh đ i ng c, Ng n h ng s ô m x c l y cô. Anh áp m t mình lên mũi Quyên, nghe Quyên hã còn th thoi thóp. Anh v i r nhanh t đ u đ n chân Quyên. Không th y có máu. Anh v i khoác súng lên vai, lòn tay b b ng Quyên chảy lom khom vào trong.

Ngoài hang, tr i đã sáng rõ.

M t tên đ i úy to l n, m c qu n c t v n đ s m tay c m súng ng n, la hét b n lính:

- Liếng n a! T i bây c liếng h t m y thùng này cho tao!

B n lính xấp l i bên nhúng thùng l u đ n ph ch s n màu xám đã m n p. Chúng l y trong đó ra nhúng trái lòng uđôn MK3 m i tinh, lách l y, chia cho nhau. M i tên c m hai trái, đ a lân ghé răng c n ch t. Chúng lò dò đ ng hai bên mép c a hang r i b t th n chảy v t qua, liếng lòng uđôn vào trong hang.

T sáng s m, tên đ i úy đã cho khiêng t i đây bẻ n m i thùng l u đ n, đ th c h i n cái k ho ch "t n công đ n đ p" mà hai tên c v n M m i xu ng hôm qua đã đ ra. M i thùng nh th ch a hai ch c trái MK3. T nấy gi chúng đã t ng vào hang g n m i thùng, v chỉ t c kho ng trên đ i hai trăm trái. Khói đen che kín c miệng hang, ch ng c òn trông th y gì n a. Nhúng tên đ i úy v n ch a cho ng ng l i. H n ra l nh b n lính t p t c làm cái trò y đ n n i chúng chảy m i c chân, và có đ a ê m c hằm răng, vì ph i c n ch t l u đ n nh i u quá.

Bẻ n gi c liếng h t bẻ n m i thùng l u đ n thì m t tr i đã lên cao.

Khói quy n dày c a hang đang l ng đ n xu ng. Tên đ i úy hét lính xông và. Th ng lính nào cũng ch n ch . Tên đ i úy t c gi n la lên:

- T i nó ch t m h t r i mà còn s g n a!

Đ n, h c x c kh u côn 12 trong tay, hùng h g t bẻ n lính:

- Đ m, đ ch t nhất, đang ra, đ tao vô!

H n nghinh ngang c m súng chảy vô miệng hang. M y tên "g c-đ -co" c a h n xách súng chảy theo, cũng nghinh ngang nh h n.

- Bây giờ yên rồi. Anh Ba Rền và anh Hai Thép đang ở ngoài đó.
Nói xong câu ấy, mắt Ngõn lim dim, Quyên còn định nói chuyện với anh nữa, nhưng mắt Ngõn đã nhắm lại. Chốc sau, Ngõn bắt đầu có tíng ngáy. Quyên nâng đầu Ngõn để con Thúy lần ra, và cô kéo cái khăn trên cổ mình xuống, vo lấy gói đồ của Ngõn. Cô nhè nhẹ đưa tay quẹt chùi mắt khỏi hai bên thái dương của Ngõn. Rồi ngó đó, cô mê mải nhìn Ngõn ngủ. Bây giờ, khi Ngõn đã ngủ, nghĩa là khi anh không còn nhìn thấy cô nữa, thì là lúc cô để hết lòng yêu thương ra mắt. Đôi mắt của cô cháy bỏng hơn, khi cô nhìn thấy mọi cái gì trên người Ngõn cũng đều còn in rành rõ rệt dưới vầng trăng sáng đẹp. Chiếc áo sơ mi đen ngòm tay anh mặc rách toạc mắt đờ đờ ngời vai. Hình như khắp thân anh vẫn phả ngạt mùi khói súng. Nổi cơn m tay, khuỷu tay có nhieu vết sây sât rôm m mầu mà Quyên đoán là bỏng đá cạo. Rồi có thể là anh bỏng như vết sây sât đó trong lúc kiêu m cô các học hang. Quyên lấy lấy trong chiếc túi chõ Sô ly ra một chai dầu củ là, dùng ngón tay trái bắt dầu thoa lên những chỗ rôm m máu trên tay Ngõn.

Đang thoa dầu cho Ngõn, bắt chợt Quyên nghe tiếng radio từ ngoài hang vọng vào.

Và tiếng anh Hai Thép kêu lớn:

- Anh em ơi, tôi nghe Bác nói chuyện, tôi nghe Hồ Chí Minh nói chuyện đây nè!

Trong hang mọi người reo ầm lên. Rồi tiếng chân chạy nghe thành thịch, Quyên luỳnh quỳnh lay Ngõn:

- Dậy, dậy anh Ngõn!

- Cái gì? Cái gì?

Ngõn giật mình ngơ ngác hỏi:

- Dậy, Bác nói chuyện kìa, trời ơi, mau mau đi!

Ngõn ngó mắt ngay dậy, với tay xách súng. Con Thúy đeo vào cổ anh. Quyên nhẩy tới phía n đá xuống, chạy nhào về phía có tiếng radio đang phát văng vẳng, Ngõn cõng con Thúy tới bắt chạy theo.

Anh Hai Thép hai tay nâng chiếc "trần-xi-to" đi vào góc hang chỗ anh em bắt đầu ngủ. Mọi người ở trong hang vây quanh theo. Anh đi lấy gói cơm Thơm và thùng Bé thì ngó tới phía xuống, mớ máy to hơn. Trong máy, Hồ Chí Minh đang nói. Cánh đang nhìn nháo bóng im phắc. Chốc ồng người ngó mắt lên, ồm áp, sang sang:

- Bác sang năm mới đầu năm mới chín sáu mới, miền Bắc đã tròn bảy năm ra sức khôi phục kinh tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Miền Nam đã trải qua bảy năm đấu tranh chống kỳ gay go và anh dũng. Đều qua đó Miền đang ra sức biến miền Nam nước ta thành một thuộc địa kiểu mới của chúng, nhưng đấu tranh bảo vệ miền Nam nước ta quyết không chịu làm nô lệ. Đều qua đó Miền và bạn tay sai Ngô Đình Diệm đã gây ra không biết bao nhiêu cảnh chết chóc đau thương...

Ngõn và anh nói đến đây thì trong hang đang im phăng phắc bóng có tiếng khóc òa lên. Đó là tiếng khóc của chị Sô. Tôi này giờ, Quyên hết sức nén, nay nghe chị mình khóc, cô liền òa khóc theo. Và rồi sau Quyên, cả hang đều nức nở, giữa lúc tiếng nói của Hồ Chí Minh vẫn tiếp tục sang sang mắt lên trên tiếng sụt sùi của mọi người. Tiếng nói của người cha lớn và vĩ lãnh thể yêu kính đến đó lan qua các phía n đá, dội lên vòm hang, thấm sâu từng chỗ từng chỗ vào lòng mọi người. Anh cũng nén bắt cái tiếng khóc của mình để nghe cho hết lời Ngõn nói, nhưng anh và mọi người nén được thì lại nói của Ngõn lại lại làm họ khóc lớn hơn...

Mà họ không khóc sao được! Chẳng riêng tiếng nói của Ngõn cũng đã làm cho họ khóc rồi. Huống họ Ngõn đang nói với họ, nói đúng vào giữa lúc cái hang Hòn xa xôi bé nhỏ này đang di chuyển ra mắt trên đất nước kỳ ác liêu.

Họ khóc là phải lắm.

Nhưng đây không phải là những giọt lệ thương người. Đây là những giọt lệ lệ lòng nhợt đã trào ra khi tiếng nói của người cha Việt Nam cất lên, khi hang vọng ngợp tràn cái không khí thiêng liêng kỳ diệu, khi nước xuống đã cạn, và trong hang hãy còn nồng nức mùi khói súng. Đây là nỗi xúc động thấm thía có thể trên mặt nhợt mắt miền Nam rôm m máu, nỗi xúc động về lòng tự hào, lòng yêu kính, và vẻ sung sướng trong đó hình như có pha chút gì xót xa.

Tiếng nói của Hồ Chí Minh vẫn đang nói:

- Mọi người bạn tôi đấu tranh bảo vệ miền Nam đang vùng lên oanh liệt chống lại kẻ thù và tay sai. Cuộc đấu tranh này có thể có miền Bắc là chỗ dựa vững chắc và đồng bào nhân dân tiến bộ trên toàn thế giới đồng tình, hiện đang ngày càng giành nhiều ưu thế hơn. Đấu tranh bảo vệ miền Bắc luôn luôn vững mạnh, luôn luôn vững mạnh miền Nam thành đồng minh của Tổ quốc!

Ngõn đang cõng con Thúy xuống sang. Nghe tới đây, anh rùng mình, cả hang ngời nỏi. Quyên nép sát vào vai anh, nhưng mắt của mọi người đang đổ dồn sát lại bên nhau. Bàn tay Quyên cầm

lúc mặt nó m ch t tay Ng n h n. Trong kia, anh Th m g ng m t chân, đ ng lên, l ng anh Th m t a vào vách hang, hai bàn tay anh bám v n vách đá, r b u, run run...

Còn th ng Bé, nó cũng đã ch ng cánh tay còn l i, nh m đ y t lúc nào. Đ ng sau, ch S đ nh l y vai nó. Trên m t c a hai ch em n c m t đ u đang r i lã chã.

3.

Chi u hôm y, n c cũng không còn đ n u cháo cho anh em b th ng n a. Anh Hai Thép đ a c bi-đông n c c a mình cho S . N c trong bi-đông là ph n chia cho anh ban sáng, Anh ch m i u ng vài h p.

T t c nh ng anh em khác ai cũng mau m n c m bi-đông đ trút nh ng gi t n c cu i cùng vào trong xoong ch đ c l ng m t n a. Nhìn n c trong xoong, S bi t tr c là n i cháo này s đ t l m. B ng xoong n c đi g n t i b p, ch đ ng l i, nh s c t i n a ca n c đ dành cho con Thúy. Ch ng h: "Thêm n a ca đó thì chú Th m và Bé m i có chút n c húp". Nghĩ v y, ch li n b ng cái xoong đi vào ch phi n đá.

Con Thúy không có đ y, S đ t xoong xu ng phi n đá, m ò tay vào h c tìm ca n c. C m cái ca trong đó ch sống sánh có m t n a n c, ch S nhìn m i, ch a đ vào xoong. Ch ng h: "N u mình đ h t ch này thì con Thúy khát, l y đâu cho nó u ng?". C m cái ca, ch S c phân vân, do đ . nghĩ đ n anh em b th ng, tay ch mu n nghiến đ ca n c, nh ng nghĩ đ n con, tình m u t nh n iu bàn tay ch l i. Cu i cùng, ch t đ ca n c vào xoong, b ng xu ng, l ng l đi v phía b p. S v c g o b vào xoong, b c lên. Không có n c đ vo, S th y b t r t trong lòng. Và t đ y, ng i coi n i cháo, ch c ng h đ n n c. Th c ra thi u n c thì c hang đ u lo, nh ng ph n ch, sao ch v n c m th y nh mình ch u trách nhi m n ng h n. Ch không ph i là ng i i trông coi căn c , nh ng khi ch l m vào hoàn c nh thi u m i ng ăn m i ng u ng, ch c t r c nhi u h n ai c . Ch , cái thiên ch c ph n b m sinh v n đã th . Trong gia đình cũng nh trong anh em đ ng chí, ch luôn nh ng ph n mình. Mà ch l y th làm sung s ng. đ i, n u có ng i i đàn bà nào ch bi t l y s th a m n riêng mình làm sung s ng thì S không ph i là lo i ng i i đàn bà ki u đó. Ch là ng i i ch sung s ng b ng s sung s ng c a m , anh, em, đ ng chí, và khi có con, ch dành cho con t t c nh ng gì mình có. T lúc vào hang đ n gi , ch là ng i i u ng n c ít nh t. Ch u ng có m t ng m t tr a hôm qua t i nay. Vi c này cũng ch riêng có ch bi t mà thôi.

Nào là ch không khát! Ch khát l m. Ngay bây gi , sau khi nhai m y v c g o rang, ch càng th y thêm m i ng n c. Ch m ng t ng t i l n n c trong v t và s i L n, và thoáng có ý nghĩ nhân lúc ban đêm, bi t đâu ch ng có th len l i bỏ ra đó mức n c đ c. Có th l m ch ! Đâu ph i khúc su i nào cũng đ u có gi c gác!

Sau kho xoong cháu đ sôi, S rút b t l a. Đ i cháo nh , ch nh c n i cháo xu ng.

Ch múa m t ca cháo đ m l i đ a cho Th m. Còn th ng Bé thì ch đút cho nó. B a nay, th ng Bé đã khá. Nó ăn h t ca cháo đ y. Đút nó ăn xong, S l y khăn chùi m i ng cho nó. Ch t th ng Bé nói:

- Ch Ba, cho em m i ng n c

S dành ph i nói thi t cho nó bi t là không còn n c n a, thì nó im l ng, h p háy m t. Hình nh nó ng còn n c, mà t i nó không đ c u ng.

Ch S hi u ý, li n đ u dằng vu t tóc nó, nói:

- H t n c thi t r i, em à, ch Ba không đ i em đâu... Đ t i, t i ch đi mức n c v n u cho em u ng...

Th ng Bé nói:

- V y ch ng nào có n c ch đ m li n cho em u ng nghe!

- , ch ng nào có, ch s cho em u ng!

Th y S s p đi, th ng Bé n m tay S , kh n kho n:

- Ch Ba đ ng đi, ng i đây ch i v i em. Em n m m t mình bu n quá hà!

Nghe th ng Bé nói th , S ng i l i. Th ng Bé đ a m t ngó lên vòm hang:

- H i tr a, nghe Bác H nói chuy n, em t ng nh Bác bi t mình hi n đ ng trong hang... Mà em l i c t ng Bác bi t em m i ch t tay v y. Thi t, nghe Bác nói. sao em ng ng Bác bi t h t, bi t mình quy t t v i t i nó, bi t mình khát n c...

S nghe th ng Bé nói sao gi ng nh mình nghĩ quá, ch c m tay nó, b o:

- Ph i, bác H bi t h t, em à!... m i n Nam mình c c kh , đau đ n hay gan góc, bác đ u r , nên Bác m i nói: "M i n Nam ph i tr i qua b y năm đ u tranh c c kỳ gian kh và anh dũng". Đó, em nh không, bác nói v y là Bác bi t rõ l m nghe!

- Chỗ Ba có thấy tiếng Bác lúc đó hả? Chỗ Ba à, nghe Bác nói rồi, em thấy tay em bắt đầu nhũn và y đâu có nhũn nhè gì. Em chỉ thấy là mình xấp xỉ gần như mất trọng tâm mà bắt đầu nhũn quá, phải chi...

Số anh ơi thì ng Bé:

- Đừng lo, em cầm tay là thấy ổn. Thấy gì ngoài kia? Chỉ thấy tay mà vẫn bình thường.

- Tay em lành rồi em cũng xin được kích. Rồi có chút thì thôi, nếu từ ngày thấy nhũn, may phải có em còn sống, em sẽ kiếm cách giữ thì thấy anh và bác đứng trong ngày đó, tháng đó, năm đó, em còn có tay và em nằm trong hang Hòn này, em đã nghe Bác nói... chắc hẳn đã ổn rồi không?

Số nghe thấy ng Bé nói thì giữ mình, không nghe nó nghĩ ra được nữa. Chắc hẳn nghĩ mất lúc rồi bây giờ:

- Đừng có chờ... Đâu cần gì thì thấy ng nhũn. Chắc hẳn nào mình nhớ rồi, em viết thư cho Bác cũng được mà!

Thấy ng Bé nghe nói, vẫn mất vẻ bình tĩnh và lo lắng:

- Nói vậy chứ đâu đâu... Em nói chứ em không dám viết đâu.

- Sao lại không... em viết được, em xin đừng để anh viết thư cho Bác làm.

- Không, không để anh đâu!

Thấy ng Bé vẫn nói rồi nó lại đứng một góc lên vòm hang cao. Chắc hẳn nó suy nghĩ nhũn gì, chắc hẳn nó có tính viết thư hay không viết thư, nhũn rõ ràng là nó đang sung sướng vì được nó nghĩ, cùng nhũn lại chỉ số, đã đem đến cho nó niềm vui ngay từ bây giờ.

Ánh sáng từ trên vòm hang đã mờ đi. Có lẽ bên ngoài chỉ còn âm thanh của nước chảy. Đến đây, số không nhìn thấy rõ mặt thấy ng Bé nữa. Chắc hẳn nghe thấy thì nhũn và bàn tay của nó nắm lấy trong tay chỉ số mà mình định tìm đến mất. Nhũn thấy ng Bé gần lại:

- Thôi, đừng để anh, hao tốn!

Số nghe thấy ng Bé, không để anh nữa!

Trong bóng tối tràn ngập, chắc hẳn đã mất ha giờ chân lại, đứng tay xuống đất. Tóc chỉ xoa trên bả vai, rũ xuống mặt đất. Chắc hẳn kéo tóc ra trước mặt, nhìn các ngón tay vuốt gập mặt tóc rồi. Tóc chỉ số dày và mềm mịn. Mỗi lúc xuống tóc ra để biết là mình nào cũng nâng tóc mình vuốt ve, âu yếm. Không nói được thành lời làm sao sự tức giận của anh cũng có sự riêng, linh hồn riêng. Đến với chỉ hình nhũn là nó có tiếng nói, và mình lại nâng nó trên tay, chắc hẳn có cảm thấy nhũn trò chuyện rồi thì yêu thấy ng. Làn tóc gập chỉ nhũn từ bàn tay anh San, bàn tay mình. Anh San ngày trước có vẻ nhũn tay vào mái tóc này. Còn mình chỉ thấy vẻ nhũn hay nghĩ biết là mình đứng cho chỉ. Mình chỉ còn thấy nhũn mức nhũn cho chỉ gập đứng anh. Hình nhũn mình chỉ sung sướng nhũn khi đứng chính tay làm nhũn nhũn đó, mình dù có lúc bà cô lại lên: "Phải rồi, mất chỗ bả anh rồi tao chỉ thấy mây gập đứng nghe số!" hay là khi xuống nhũn cho chỉ, mình chỉ nghĩ: "Quả nhiên tay mình chút gì cho tao nhũn coi!" Số mình chỉ nghĩ nhũn nhũn câu nói nhũn anh, lòng càng thêm lo lắng và thì nghĩ p cho mình may hôm nay vô vớ mất mình.

Vẫn biết là mình đứng xong, chắc hẳn thấy ng Quyên gần. Chắc hẳn cây nhũn và cái bắt anh vào tay thấy ng Bé, đến:

- Đây, chắc hẳn nào muốn sáng thì em thấy p lên!

Số đứng dậy, đi ra. Gập chỉ, Quyên ôm chỉ chỉ, thì thào.

- Anh thấy nhũn anh Ba Rền đã bỏ ra ngoài hang rồi! Mình nhũn ra để thấy tình hình ngoài...

- Vậy hả? Đợi lâu chưa?

- Mình vẫn đi!

- Con Thúy đâu rồi?

- Nó đang ngủ ở chỗ nhũn anh Hai ngoài kia!

Quyên và Số cùng đi ra ngoài. Hai chỉ em đến bên chỉ anh Hai Thép:

- Số hả? - Anh Hai hả.

- Đúng

Con Thúy nghe thấy ng Số lại kêu "má". Chắc hẳn con:

- Nghe đó chứ nhũn anh Hai đi con! Má cũng đâu chỉ không có đi đâu đâu.

Rồi số nói:

- Anh Hai à, theo anh, liệu từ nay mình lâu không?

- Vẫn chỉ thấy thấy nhũn gì từ ra là từ nó rút. Hẳn chỉ nhũn, anh cho chú Đột leo lên hang coi, thấy từ nó đi vắng rồi mình đã nhũn bảo nhũn chỉ có nhũn. Không biết nó tính làm gì.

- Hay là nó muốn đến hang? Quyên nói.

- Cũng có thể. Căn cứ vào lời đánh cửa tại nó thì hai hôm nay, anh thấy tại nó nên này quyệt tâm tiêu diệt mình lắm. Thì t ra tiêu diệt trên đời hai mẹ con này thì cũng không ăn nhấm gì, nhợng ý đồ thì ng đich coi b mu n tiêu diệt ta đây đ làm núng ta ch khác. Cho nên về phía ta cũng phải thấy rõ là n u ta gi i quy t đ đ c v n đ n c u ng trong hang và ngoài xóm thì n hành đ u tranh m nh m . Nh đ đ m c a th ng đich là không th giam quân đ đây lâu đâu. Còn mình thì r t t c không n m đ đ c tình hình ngoài xóm m y hôm nay ra sao.

S nói:

- Em tin bà con không đ chúng yên đâu. ngoài đó ch Hai v i m y ch, l i đ đ c anh Tám Ch m giúp đ , th nào cũng đ u tranh k t h p ch t. V v n đ n c u ng c a mình thì đ i m y ảnh đi bám v voi. N u có th mò ra khúc su i nào đó mức đ đ c, t i em s đi. T i em đ i cà om quen h n...

Anh Hai Thép b o:

- , đ đ i anh em bám v coi sao đã.

Anh Hai nói th r i radio rà đài Hà N i. T trong máy v ng ra t ng đàn b u đang đ o b n Câu hò trên b n H n L ng. Ngh sĩ ch i đ i có l đang ch i v i nh ng ngón tay xúc đ ng run r y. Hình nh có lúc anh ta nén th hay sao mà t ng đ n c o n o i, l m lúc nghe nh ch i v i r i l i l ng đ ng m i m t ch , t ng nh s i t đ i b đ t ngang đ r i sau đó tr nên r r t, thì t tha h n. Và t ng đ i c tâm s m i. Cho đ n khi gi ng ng i con gái trong máy c t lên đ i p khúc th hai c a bài hát thì t ng đ i cũng c còn v ng v t quy n quy n không thôi...

Quyên b ng th y ch S nhè nh đ a tay ôm ngang th t l ng mình, r i c m ch đ t lên vai mình. Quyên bi t ch S c m đ ng, vì l i hát y đang nói v lòng th y chung, đang nói v c nh ng ch Bài hát y chính Quyên đã có l n chép và r ch cùng h c v i mình, nh ng ch S ch h c đ bi t hát, ch v sau Quyên không th y ch mình hát bài hát đó bao gi .

Khi t ng hát trong đã đ t r i, ch S v n đ t c m n i vai em, l ng l . Lâu sau, ch m i nh c c m ra, b c t i b o con Thúy:

- Thôi đi ng , con!

Con Thúy ngoan ngoãn v i tay choàng lên vai m . Tr đ c khi cồng con vào trong, S kh đ n Quyên:

- Ch ng nào m y nh v thì kêu ch, nghe Quyên! Ch đem con Thúy vô cho nó ng cái đã...

S cồng con đi mò vào ngõ hang. Đ c đ ng, con Th y ngo o đ u xu ng vai ch. Ch h i:

- Ng r i h Thúy?

Con bé không đáp. H i th c a nó ph nhè nh vào mang tai ch, âm m, nh n nh t. Ch dò d m, r n b c b t t k , c sao cho con kh i b t c gi c. V t i sát o i n đá ch m i t ch t m i i ngón chân đ t trên t ng đá, b c lên. R i khi đã lên t i phi n đá, ch day l ng l i, r n hai g i chân ng i b t xu ng. Ch ng ng i đ t con n m xu ng phi n đá khéo léo đ n n i nó không hay bi t gì c . Tuy nhiên, v i b n nằng đ c bi t, đôi bàn tay bé b ng c a nó c bám ri t l y vai ch m t lúc r i m i ch u buông ra.

S l y cá kh n trên c mình xu ng, đ p lên ng i con. Nghe ch ng t t tr i đã b t đ u se se l nh, ch s con không đ m, l n c i c ch c áo bà đa đen đang m c đ p thêm cho con. B y gi ch ch còn m c m t ch c áo túi ng n tay b ng l a đen. Ch nghĩ b ng: "b n cái áo này n u có đi l y n c cũng g n!". M t l n n a, ch s so ng t đ u chí chân con Thúy, đ p vén k cho nó, r i m i c m ch c đèn pin quay l ng b đi. Nh ng l thay, l n này con Thúy không gi t mình g i ch g i c mà sao ch c nh p nh bàn chân ch a mu n đ t xu ng phi n đá bên d i. Có cái mánh l c gì sau lưng c n iu kéo ch l i, không đ ch b c h n. Cu i cùng, ch đã quay mình l i, l ng nghe h i th c a con. Và cũng ch th thôi, ch l i t t b đi.

Nh ng có quay l i m t chút nh th , b y gi ch m i th y yên tâm

S ra t i hang bùng binh, anh em v n ch a v .

Anh Hai Thi p h i s :

- Con Thúy ng r i h ?

- Ng r i!

- Con nít thì t kh e quá! Gi c gi g i nó cũng kh i c n lo, c v i c ng yên.

Quyên n y gi c đi ra c a hang r i l i đi vào. Cô th p th m nói:

- Sao lâu quá mà m y nh ch a v ! Không bi t có chuy n gì không?

Nói cong, cô ng i ghé lên t ng đá. Thì ngay lúc y ngoài ngõ hang, có t ng Tr ng kêu:

- Anh Hai, anh Hai đâu?

- Đây, tôi đây!

Anh Hai Thép đứng ngay đây. Trùng và anh Ba Rền ứa vào hang. Anh Hai hỏi:

- Sao?

Ba Rền nói:

- Chuồn bèn đi lấy nước đi. Tôi tôi bám rồi. Tôi nó chỉ đóng quân ở bên kia suối, còn trong mé nước bên này thì êm ro không có gì

- Chắc ăn không?

- Chắc, nhưng phải ra liền, tình hình thay đổi.

- Vậy thì đi... Quyên ơi, cà om có ở đây chưa?

Quyên mau mắn đáp:

- Có em đem ra rồi.

Anh Hai Thép nói:

- út Quyên còn yếu không đi được đâu.

- Em mạnh rồi, để em đi mà!

- Thôi con Quyên bây giờ đi! - Anh Ba Rền nói chắc ngụy.

Số cũng bảo:

- Thôi út Quyên đứng đi em. Em chờ y vô lều Năm Nhỏ đi với chị.

Quyên miễn cưỡng chạy vào hang trong. Lát sau, cô cùng Năm Nhỏ trở ra.

Ba Rền nhìn Số và Năm Nhỏ:

- Tuy tôi đi không được nói chuyện nghe! Tôi tôi tao đi trước các mày đi rồi tôi bây đi sau, mà phải đi cho êm...

Trùng xác khều tôm-xông lên:

- Đi đi!

Số và Năm Nhỏ xác ngưng quẩn lên quá giờ. Hai người đi cà om theo Trùng và anh Ba Rền luồn ra miệng hang. Ra tới miệng hang, Ngựa và anh em gác ở đó đưa đèn họ phải cẩn thận.

Số bước ra tới gần cửa hang thì nghe mùi khói thuốc uồn xông vào mũi nồng nồng. Và khi đã lọt ra tới bên ngoài, chợt cảm thấy khê khoen họ lúc ở trong hang gặp bọ. Chị thở hít luôn mấy hơi.

Bọn người cúi mình lom khom chạy qua bãi cỏ trống. Chị Số chạy sau, hai tay vịn cái cà om trên đầu. Vào tới vũng nước, mấy người cầm đèn, mò mò. Đimit đi, bènng thấy phía trước có đèn pin sáng ngang. Mấy người ngó thấy họ, im thin thít. Một tên lính kéo qua trước mặt họ, cách chừng mấy thước. Ánh đèn pin vọt tới ngấm. Có tiếng chân giầy giẫm sột sột trên các lá dứa khô. Đợi chúng đi khỏi, bọn người lại đi đứng đây, đi tới. Họ đã đến sát bên bờ con suối Lớn. Chị đứng ra suối là mặt bãi sỏi trống. Trùng với Ba Rền ghì súng, khoát mũ và Năm nhỏ với nhóc cà om trên đầu chạy xuống bờ suối. Năm Nhỏ tới suối trước, vác ngay cái cà om xuống nước. Số cũng chạy nhanh xuống. Chờ nghe tiếng bọn lính nói chuyện lao xao ở bờ suối bên kia. Trong các vũng sáng ánh đèn khí đá, bọn lính đang đánh bài "dì đánh". Có tiếng thò ngó cầm cái hỏi: "Kéo nà thôi?" và thò tay con đáp - "Kéo chứ!". Số bình tĩnh nghiên miệng cà om, múc đầy mấy cái cà om nước. Bên cạnh chị, Năm Nhỏ đang vác nước suối uống. Uống mấy vốc rồi cả ta mới đi cà om chạy lên. Số cũng định vác nước uống nhưng thấy Năm Nhỏ đã chạy lên, chỉ với bẻ cà om chạy theo Năm Nhỏ.

Khi đã vào vũng nước đã tới om om, Số nghĩ bèn: "Vậy là rồi, chỉ còn chờ đây vũng hang nà thôi!"

Trùng và anh Ba Rền vọt lên trước, kẻ đó là Năm Nhỏ rồi tới chị Số. Đi trong cỏ tới, Số ngó quẩn đầu tay ra phía trước. Vậy mà mấy tên chờ vấp phải rồi dứa, nhóc trong cà om cứ sóng sánh muồn đở. Lát sau, giẫm phải tàu lá rừng, chợt liếc nhìn lại, thấy cà om xuống đất. Chị lẽ lẽ mò mò mặt nước mấy cái lá dứa, vo khoanh lại bỏ vào miệng cà om. Khi chị sắp nhấc cà om đi lên đầu, thỉnh thoảng có tiếng chân chạy tới, giẫm lên xo xo trên lá dứa, chị vội đứng nép vào mặt thân dứa. Nhưng muồn rồi, mấy ánh đèn pin cùng mặt lúc đã chiếu xuống mặt chị. Một tên bịt kích đi đầu đã nhấc thò ng vào mặt chị. Chị liền ngả mình cái cà om vào mặt nó, rồi vút chạy. Bọn chúng xác theo. Một thò ng túm đầu các đầu tóc chị giật mạnh, khiêng chị ngã ra phía sau. Rồi ba bọn thò ng xúm lại đè chặt lấy chị. Tên thiêu úy Ba, chỉ huy phó đi tới bịt kích cầm lăm lăm khu súng các binh bịt nhìn người phạm tội đang bẻ lính cả ha trời. Họ quay ra sau, gọi:

- Tôi bây thấy nào có ở Hòn Đốt lại đây nhìn mặt con này coi!

Một tên lính từ sau len tới. Nó ngó qua mặt chị Số, thò ng lính đó liền la lên:

- A, con Số!

- Mày biết nó à?

- Mày nói không dè tao theo Vi t c ng, còn tao thì tao không dè lâu ngày g p mày, th y mày v n

y nhò trỏ c.

- Y nhò trỏ c là sao?

- Là ả nói thô l. Đ n nh mầy là trung úy mà cũng ả nói nh v y, hèn chi ng i ta ch "quân đ i c ng hòa" t i mầy l u mạnh là ph i l m...

B S nói nh tất n c sôi vào m t, tên Xăm gi n đ i ng ng i. H n n m chuôi dap "cúp cúp" t th t l ng, rút so t dao ra. H n đ a l i dao dài và sáng đố ngang t m m t, ng m nghĩa. M y giầy sau, b ng h n cau mầy, t t h l i dao xu ng, đút tr vào v .

- Đổng c c trối nó l i đây cho tao! - h n thét l n.

B n bi t kích ch y đi l y cây, đ o sàn s t. Lát sau chúng x c m t cây c c tràm trên b su i, r i đ t S l i trối gh t vô. Th ng Xăm b c t i m t S , nghi n rằng:

- Đáng l tao m b ng mầy l i n bây gi đ coi lá gan c a mầy l n t i b c nào. Ng t làm nh v y mầy ch t mau quá. Tao cho mầy s ng đôi ngày n a đ chôn chung m t l v i anh em đ ng chí c a mầy!

Nói xong, th ng Xăm quay l ng đi vào l u. B n lính gi nh ng cây đèn khí ra sau l ng S , r i coi trối S nh v y đã th t ch c ch a. R i chúng cũng xách đèn b đi. Ch còn l i m t mình tên lính c m súng đ ng gác tr c c a l u th ng Xăm.

S i dây dù thít ch t hai b p tay tr n c a ch S vào cây c c. C m i lúc, S có c m giác s i dây y càng thít ch t b p tay mình h n. Ch Quỷ trên đ t s i, mái tóc t đ m sau l ng ch rũ đ y, xõa che kín ph c hai gót chân. Đêm b ng nh t đ n, vì trăng s p lên. T ch b trối, S có th nhìn ra bi n c . Tr c đó m t chút thì ch ch ng th y gì đâu nh ng bây gi ch đã nhìn th y bi n tr c m t mình. Ch t nh : "Trăng lên r i!" và m to đôi m t, ch nhìn sóng bi n ch t hi n ra, lao xao. Bây gi h u nh ch đã quên ph t ngay l i i dao c a th ng Xăm, quân mình đang b trối, quân c tên lính gác đang đi đi l i i kia. Gi ch ch trông th y có m i m t bi n đang nh p nhô sáng r ng ra đó, ch ch trông th y cái ánh bi c ng i nh t lòng bi n th m đang xô d y trên đ u các ng n sóng đó.

V ng trăng m i tám ngoi lên, vàng r c. R i trăng treo cao lên m i. Đ n lúc màu trắng đ ng l i vàng i, S l i n th y m t trắng gi ng h t trái xoài Hòn chín, không có cu ng, treo l l ng gi a không trung xanh nh t.

Đêm nay tr i l ng. Sóng bi n r r m nh k nh ng chuy n không bao gi h t. Th nh tho ng, gió bi n t ngoài kh i lùa qua b bãi, th i vào h i th m m mang v mu i. T m áo l a m ng ng n tay c a S se se khô i. Tóc ch r i cũng đ n đ n đ c gió bi n vu t cho ráo đi. ánh Trăng đ tràn trên b su i, làm n i rõ bóng S đang quỳ, n i rõ cây c c nhú lên quá đ u ch đ trong gang tay. lát sau, tóc S ch t v n nh . Th r i mái tóc y b ng lên, bay xõa theo chi u gió. Ch ng còn th y đ u cây c c kia đâu n a. Ch có ánh tóc t m ánh trắng c a S đang bay l n. Đêm càng khuya, gió th i càng nhi u. S không nhìn v ng trăng n a. Ch ngo nh v Hòn Đ t đen s m m t vòm, s s t k bên ch. Lòng ch r i b i lên vì không bi t s th trong đó bây gi ra sao. Có l anh em đ ng chí đ u b trối đ c c r i cũng n. Đang khát mà g p c a om n c c a Năm Nh đ m v ai l i không u ng! Tr i i, anh em có bi t đâu n c trong c a om có thu c đ c. "Năm Nh i, chúng nó gi t em r i!" S kêu lên trong lòng, và rùng mình nh l i ban nầy chính ch cũng đã đ nh v c n c đó lên u ng. Nhìn xu ng dòng sông đang loang loáng ch y xi t, S gi t mình s c nh l i quăng su i n c ban nầy hình nh không ch y. Ph i r i, n c c đó không ch y nh i đây. Chúng nó ngăn l i đ b thu c đ c mà! "Anh San i, anh ngoi đó có th u không, t i M - Di m nó ác đ c th đó, anh có bi t không?"

Trong đêm thâu bàng b c ánh trăng, ch S gi i ch ng mà nói. Ch nói v i ch ng t xa, lòng đau đ n không ng mình l i nói ra nh ng l i y t i lòng su i mà tám năm v tr c đã có l n ch ng ch đ ng đ i i khoát n c lên cho ch g i đ u. R i chính tay anh y c m l c ch i g t ng m tóc r i cho ch. T i bên b su i này đây, ch đã t ng có nh ng phút giây sung s ng. Bây gi thì trái ng c h n. Bây gi , s i dây dù bu c ch t đ n n i t b p tay ch tr xu ng đã tê đi không còn có c m giác gì n a. l ng ch loi loi th n đau vì cái báng súng th ng thi u úy đánh ch ban nầy. Nh ng bây gi cái làm ch kh s nh t v n là n i lo đang vò xé lòng ch. Ch lo cho mình thì ít mà lo cho anh em đ ng chí trong hang, lo cho em gái và nh t là đ a con bé b ng th ng yêu c a ch.

Su t đêm, S m m t trao tráo. V ng trăng lên cao đ n đ nh đ u, r i khu t ra sau l ng ch, mà n i lo c a ch v n không v i.

G n sáng, m t m i, S ngo o đ u ng thi p đi, trong lúc d òng su i bên đ i v n chày, reo theo khe kh . Và gió bi n kh i v n ùa vào, th i thay tóc ch ra phía sau nh nh ng làn sóng.

... Sợ thiếp đi đến chỗ một người con gái. Lúc chập chững dậy, trời đã rạng sáng. Bốn lính ở trong các buồng vội kéo ra đến gần đây bên buồng. Thấy Xăm đến hai người lính M đi xuống xuống đến bên Sợ. Họ nói rằng a mũi giày nhấc lên. Hai người lính M nhìn mặt Sợ chăm chăm rồi xì xầm nói với nhau thì thầm rằng a nó.

- Con Vi t c ng này có đôi m t ng ng nh nh ng r t đ p!

- Nói chung là nó đ̣p!

Bà n lnh t p h p trn b đã b t đ u l i t l i ngang su i, qua bên kia. Hai tên Mũ r i ch ch S m t cách ti c r , men xu ng su i. Bà n lnh bi t kích khom l ng cng chúng i qua. Th ng Xăm cũng quay đi, nh ng m i đi m y b c, h n quay i nói v i S :

- Mày ráng quỳ đi đó. Bả nay, tui tao vô hang xách cò hốt đặng bả n cò a mày vớ cho mà coi!

Hàn nói và co co cánh tay bu c bắg, bắ c xu ng v su i. M t th ng lính đ ng lom khom đ i s n, cng h n lên, l i s n s t. Hôm nay, th ng Xăm cũng đi. Ch S ngo nh nhn b n chúng kéo vào Hòn, lòng h i h p ch đ i. Trên b su i bầy gi ch còn l i năm b y tên lính v a n u c m v a coi ch ng ch. B n chúng ng i bên b p l a m i nhóm, ngó ch S , kháo chuy n v i nhau:

- Tôi mình không d... d... u gì ki... m đ... c m... t con v... ng... nh... con nh... này đâu!

- **Đàn bà có nhan sắc mà theo Việt cộng, thì t u ng!**

Su nghe chúng nó nói, lấy làm khó chịu mà hỏi tới c c i. Ch làm tỉnh, ng c m t nhìn ra phía biển. Trời đã sáng rõ. H i đêm, S nhìn thấy nh ng l ng sáng vàng l p lánh ánh trắng, b y gi tr c m t ch là nh ng l ng sáng h ng, lao xao, r i rít. màu tím nh t trên b u tr i biển đã ng sang mây h ng sen, ph n ph t. Bu i sáng mắt r i m ra cho S nhìn thấy t t c nh ng gì đêm qua ch còn ch a thấy rõ. Ban mai nh k t c cái đêm trắng thanh, òa vào lòng ch , an i thêm ch b ng nh ng s c màu c a nó. Và chính nó đã cho ch nhìn thấy toàn c nh Hòn Đ t.

Chị Sô yêu biết bao nhiêu cái chén này, nó i chén oa oa cọt tọt ng khóc đ u tiên, nó i quố ngồ t trái sai đã th m h ng da th t chén. Chính t i d o đ t này, m chén đã hát ru chén ng, và đ n lúc làm m, chén i hát ru cho con nh ng câu hát ngày x a. Chính t i đây chén đã gi n m tay nh nh n lên chào lá c Đ ng, nên t đó chén càng bi t yêu thêm cha m, chén ng con, anh em, đ ng chí. Chị Sô đ yêu Hòn Đ t b ng cái tình yêu h u nh là máu th t. Chén th ng ngôi nhà sàn lâu năm có cái b c thang, nó i mà b t c lúc nào đ ng đó chén cũng có th nhìn th y sóng bi n, th y xóm nhà xen l m trong v n cây, th y ru ng đ ng, th y núi Ba Thê vôi vôi xanh lam c m i bu i hoàng hôn i i hi n tr ng nh ng cánh cò.

Có lẽ ch^h a lúc nào ch^h S^h yêu Hòn Đ^h t^h o^h n^h lòng nh^h bu^h i^h sáng hôm nay. Lúc qu^h tr^h c^h cái ch^h t^h i^h i^h là lúc ch^h th^h y^h yêu h^h n^h s^h s^h ng^h, yêu h^h n^h m^h nh^h đ^h t^h ch^hôn nhau mà mình mình gi^h đ^hang tr^h i^h ra m^h t^h ngày m^h i^h.

ánh n ng lên t i b cát, l t qua nh ng thân tre nghiêng nghiêng, vàng óng. N ng đã chi u sáng lòa c a bi n. Và xóm l i cũng ng p trong n ng đó.

Sở nhìn nhợ ng làn khói bay lên tợ cái mái nhà chen chúc cợ a bà con làm biợ n. Sở còn ngó thợ y
rõ nhợ ng vợ t lợ i đan bợ ng sợ i óng ánh, phợ t phợ , bên cợ nh nhợ ng vợ t lợ i đen ngăm, trụi trụi.
Nhợ ng sợ m đợ m chiợ u ngợ i Sở . ánh nhợ ng chiợ u vào đôi mợ t chợ , tợ m rợ p mái tóc, phợ đợ y đôi
bợ vai tròn trợ a cợ a chợ .

Nhờ ng t t c nh ng ánh n ng đó b t th n nh đ ng đ y lên c m t lúc. M t lo t súng n ran phía hang Hòn. S gi t mình ngo nh i. Súng n m i lúc m t đ đ i. Ch nghe ti ng ti u liên, t m-xông b n ng t quăng và ti ng súng tr ng "b m b m" nh p t ng phát m t. B n lính ch y ùa c ra b su i, ngóng v hang Hòn. M t S v t sáng r a. Ban đ u ch ng l à ti ng súng c a gi c, nh ng gi ch nh n r l à ti ng súng c a anh em trong hang b n ra. Ch ng tai nghe th y gi a nh ng lo t súng n , đ y lên ti ng la chói lói, văng v ng. M ng quá, S mu n tung c dây tróu mà nh y lên v tay hoan hô th a m ăn. S sung s n ng hĩ: "V y là anh em còn s ng, còn chi n đ u..."

Một thành lính đứng trên bệ suối viết miếu ng:

- Súng nà "mũng" này thì bả a nay thà nào cũng có khiêng vậ vậ "con" nà a cho coi!

- Nè, saonói t₁ i nó u₁ ng nh₁ m thu₁ c đ₁ c r₁ i?

- Bì t đầu... Nói v y ch có khi t i nó u ng m à không ch t. Khúc su i mình mông dài nh ng nh v y mà b thu c đ c thì có ăn thua m gì!

Thợ ng bít kích vớ a nói xong câu y chớ t nh có mớ t Sợ , nó quay l i h m h m nh ìn ch, gĩ ngón tay lên d a:

- Ê, nói vớ y chớ đờng có mớng nghe "em"! Thân "em" nhỡ con cá trê bớ chớ tợng nhữ đờng thớ tợng i...

Số liếc nhìn nó muồn nói lời mọt câu. Nhưng chớ nghĩ: "Nói với nó chớ uổng lời mình". Thốt ra thì chớ chớ ng mợ ng cho thân chớ đâu. Chớ mợ ng đây là mợ ng trong hang vờn nỏ súng, nghĩa là anh em vờn còn sống, còn chớ n đờu, chớ không phải đờu nó vô xách ra, như thợ ng Xăm vờa nói. Giờ a lúc đó, tiợ ng súng trong hang đờt nhiên im bặt. Lát sau tiợ ng trung liên rờ lên hàng tràng dài, không ngợ t. Số biợ t bợ n giợ c đang bợ n trờ lờ i. Chớ nghĩ bợ ng: "Không lo, giợ i lờ m thì cũng như ngày hôm qua hôm kia thôi"

lát sau, giợ a tiợ ng súng hãy còn nỏ giờn giợ . Số bợ ng thợ y tợ trong vờn nỏ a nhô ra mọt tợ p lính. Chúng khiêng như ng tên bợ thợ ng xợ ng xợ c ra suợ i. Tợ p lính bên này suợi cũng vờa trông thợ y. Thợ n ban nầy nói:

- Thợ y chợ a tợ i bây? ... tao đã nói rờ i mà!

Tên này vợ t chợ y xuợ ng sát mé suợ i , hợ i to:

- Ê, thợ ng nào đó tuợ bây?

Bợ n lính đang khiêng không trờ lờ i. Chúng cợ rợ chân đờ xuợ ng cái đờ c thoải thoợ i. Tợ i bợ suợ i, chúng đờ lờ i bợ n bợ thợ ng xuợ ng cát. Trong số đó có mọt tên Mợ đang chời đờ p và rợ ng lên đờ đờ i. Tợ i lính đờ a tay vuợ t mợ hôi, hợ i hợ n.

- Đ.mợ trung úy nói tợ i nó uợ ng thuợ c đờ c hợ t hợ t rờ i... biợ u tợ i tao vô hang... Mợ i nhợ y vô, tợ i nó đờ trong xợ ra, chợ t hợ t sáu thợ ng, còn năm thợ ng bợ thợ ng. Có mọt thợ ng Mợ gợ n xí lờ c léc rờ i đây nè!

- Bợ tợ i nó cũng vô hang sao?

- Không, nó đờ ng đờ ngoài xa, bợ đờ c đờ n!

Bên kia suợ i, tên Mợ to lờ đang giỡn giợ a. Hai tay nó cào cợ u, bợ đờ i bợ đờ i lờ p cát. Hợ i sau, nó không la rợ ng nỏ a, chân đờ p mợ nh mợ y cái rờ i nghợ o vợ t đờ u sang mọt bên. Chợ c mợ ba rờm úp chợ t lờ y mọt nó, tợ i om om. Tên lính biợ t kích củi xuợ ng đờ tay lên mũi tên Mợ. Tên lính kêu lên:

- Nó chợ t rờ i!

- Chợ t rờ i à?

- Hợ t thợ rờ i.

Tên biợ t kích lờ p lờ i vợ i giợ ng thợ n nhiên. nó đờ ng chàng hăng, hai tay chợ ng mợ nh nhìn xác tên Mợ nợ m im đờ đờ i đờ t. Mọt tên bên này bợ o:

- Ê, khiêng nó đờ a qua đây đi. Đờ nó nợ m đó lát nỏ a bợ "cợ ch" da!

- "Cợ ch" mợ gì, bợ có mình nó biợ t chợ t sao! Khiêng mợ y thợ ng còn sống cợ a mình qua trợ m cợ u thợ đờ ng trợ đờ c đã!

Bợ n lính xợ c khiêng bợ n bên ngợ y bợ thợ ng lờ i qua suợ i. máu tợ các vợ t thợ đờ ng cợ a chúng nhợ u giợ t xuợ ng suợ i đờ loang. Lúc chúng khiêng qua mọt Số , chợ thợ y rờ tợ ng giợ t máu rờ i xuợ ng cát, vợ y thành hàng, đờ n rờ i theo gót chân cợ a bợ n lính đang khiêng.

Xác tên Mợ bên kia bợ suợ i rờ i cũng đờ đờ c bợ n lính đờ a sang. Chợ c mợ ba rờm trợ t khợ i gáy tên Mợ, rợ t lờ i giợ a dòng suợ i, trôi cuợ i đi. Số thợ y lờ đờ t qua mọt mình mọt mợ tóc hoe hoe đờ , xỏ xợ đờ i và chợ c mợ khoợ m khoợ m nhô cao.

Tiợ ng súng trong hang đã ngợ t

Tâm linh Số bợ ng nhợ báo trợ đờ c mọt đờ u gì ghệ gợ m sợ p xợ y đờ n. Chợ chuợ n bợ tinh thợ n số n sàng chờu đờ ng. Lờ i nói cợ a anh San chợ t vợ ng lên rợ t rờ bên tai chợ: "Chuyợ n gì mình cũng có lờ đờ ng tính trợ đờ c thì tợ i lúc xợ y ra mình vờn vợ ng tâm hợ n"

Và Số bợ t đờ u thợ m nói vợ i chợ ng:

- "Đờ đờ c rờ i, em số làm theo lờ i anh, anh đờ i! Bây giợ , em vợ ng tâm lờ m rờ i... Chợ c lờ n này em không còn gợ p anh nỏ a. Vợ y khi trợ vợ , anh cũng đờ ng buợ n, Em thợ đờ ng cho anh lờ m, vì em biợ t bợ y nắm qua anh vờn nhợ tợ i mợ con em. Em biợ t ngày trợ vợ không có em, chợ c anh số buợ n nhợ u. Tha lờ i cho em, nghe anh! Nhưng nợ u còn con Thúy, thì anh hãy coi đó là số đờ n đáp cợ a tình em. Anh hãy nhìn con, tợ c là anh nhìn thợ y em rờ i... Tợ i giợ phút này, em cũng chợ a biợ t con ra sao, như ng em tin là con mình còn sống, vì các đờ ng chí trong hang đờ u còn nợ m chợ t tay súng..."

Số thợ m nói và chợ cợ m thợ y nhợ có chợ ng đờ ng bên cợ nh mình thợ c. Rợ i chợ thợ thợ vợ i mợ và em gái:

- "Má, bây giợ má đờ đờ ng làm gì? Má đờ đờ ng đờ n vợ đờ n hay cho heo ăn? Ba ngày rờ i con không thợ y mọt má... E con cũng không còn thợ y má đờ đờ c nỏ a... Nợ u con chợ t, má nuôi con Thúy cho con, ghen má! Má hãy coi con Thúy nhợ là con Số cợ a má hợ i nhợ . Vợ y thì con vờn còn đờ vợ i má hoài chợ con không chợ t... Em Quyên ơi, em xây đờ ng vợ i Ngợ n là phợ i đó. Ngợ n là mọt thanh niên tợ t, mọt đờ ng viên tợ t. Chợ chợ c không đờ đờ đờ c đám cợ đờ i cợ a em. Nhưng không sao,

chơi vui và tin rằng đồ chơi em sẽ sung sướng. Em ráng công tác, thay chị săn sóc má, săn sóc con Thúy. Em thấy con Thúy nhieu nhieu cho chị, nghe em út..."

Thấy câu này. Sợ cũng có cảm thấy rằng em và em gái đang nghe mình nói. Nhưng tôi con Thúy, chị khẽ kêu: - "Thúy ơi, con đồ ngớ ngẩn, ghen con..." Và rồi chị âu yếm với con trong tay ngớ ngẩn. Chị ôm chị mà lấy đồ con mà vuốt ve, hôn hít. Nhưng đồ là trong tay ngớ ngẩn. Quỳ nhiên, Sợ thấy lính không sai. Vì chị nghĩ đồ đã đến.

Giờ lúc chị còn mê âu yếm với đồ con trong tay ngớ ngẩn thì mấy tên lính chị y tá trong hang Hòn vuốt nắn suôi, rồi gắp qua, chị y tá ngớ ngẩn trở về chỗ chị. Mấy tên ngớ ngẩn phẳng sắt dây trời buột ngang mình chị.

- Đồ ngớ ngẩn!

Sợ tính đồ lên, nhưng đồ không đi. Quỳ suốt đêm qua tôi giờ, chân chị tê liệt. Tên lính xách tay chị lôi đi. Hai chân chị bị kéo lê trên sỏi. Xuống tôi mẹ suôi, chị vùng vằng:

- Buông tôi ra, đồ tôi đi!

Tên lính buông tay chị

Sợ co co chân mất lúc mất nhón đi đồ. Chị chị mãi rồi ngang quãng suôi mà hỏi đêm hôm chị đã đi qua. Đồ bên kia, mất tên lính khoát tay chị vào hang Hòn. Rồi nó đi xách lên trở về. Tên lính đi sau nói:

- Nè, chị biết đồ đi đâu không?

- Không

- Thì đồ tá chị huy kêu đem chị về trở ngớ ngẩn. Sợ nghĩ chị còn là nể!

Nghe tên lính nói, Sợ nghĩ: "Nó tính làm gì mình? Chị nó có âm mưu gì đây. Đồ c, chị đồ coi, làm gì thì làm, tôi mà mày c là tôi mà, tao v là tao..."

Hai tên lính dắt Sợ vào trong vườn nhà, đồ chị đồ trở về mất tên thì đồ tá chị huy hành quân.

Tên thì đồ tá này mất xớ ngẩn, nó c da đen nhá nh. Hòn không đồ i mũ k gì c. Có là hòn muồn chị ng bị tóc hớt kiểu tài xế, chị lẳng lơ t, p sát vào gáy. Hòn nhíp nhíp trong tay mất cái que gõ đánh "vec-ni" nâu bóng loáng, đồ thanh que có bít bít c (đây là hòn bị mất chị c các tên trung tay sai, hòn này đang bị đồ có cái mất ra trở không cảm súng mà cảm gõ y chị huy)

Cùng đồ ngớ ngẩn và tên thì đồ tá, còn có thằng Xăm và lũ bị t kích.

Thấy Sợ, tên thì đồ tá liếc nhìn chị với đôi con mắt lơ lửng và nghiêm nghị. Hòn cảm thanh que, khíp nhíp vào lòng bàn tay trái xòe ra. Sau mất lúc ngớ ngẩn nghĩa và nho n mất n c ở gian giờ, hòn với n c nhíp nhíp thanh que vào lòng bàn tay:

- Cha, mất mà coi sáng sủa nhó với mà rồi theo Việt c ng à?

Sợ day nhìn chị khác.

- Nghe nói cô có ngớ ngẩn chị ngớ ngẩn k, tôi cũng chị ngớ ngẩn nói chi, có là tôi còn khen cô n a đó.

Nhưng cô đi theo Việt c ng thì tôi không khen cô đâu. Đi theo Việt c ng là đi vô con đồ ngớ ngẩn...

Sợ mỉm cười. Nó c ở chị a chị nh nói: "Mày không còn có chuyện khác n a sao? Chuyện đó tôi mà nhai tôi nhai lui tao nghe chán ra rồi, thôi đi!..."

Nhưng tên thì đồ tá không chịu thôi. Trái lại, đồ ng trở về c Sợ hình như hòn muồn trở tài. Hòn ba hoa mất lúc chị nghĩ "nhân vật", với "đồ ng tin xã hội", với là c là ng hùng h u c a "chính phủ quốc gia" do Ngô thì ng thì ng lãnh đạo mà nhưng ngớ ngẩn lính chỉ n nh hòn là nhưng ngớ ngẩn tiêu bị u. Cuối cùng, hòn k t luận:

- Cô đồ ng có trông đồ gắp chị ng cô cho mất công. Không có thì ng nh t đâu. Còn chúng tôi và còn n c b n Huê-Kỳ thì đây không có thì ng nh t gì ráo!

Về đêm này, chị Sợ không nhìn đồ c nên chị trở lại:

- Tôi và Mợ với mấy ngớ ngẩn thì tính nhó với, nhưng nhân dân thì tính khác. Nhân dân tính s m muồn gì cũng tiêu diệt mất ngớ ngẩn, đồ có thì ng nh t!

Nghe Sợ nói, tên thì đồ tá trở mặt, cười h h:

- Tiêu diệt tôi tôi? Chị ng nào mất tiêu diệt đồ c tôi tôi?

Hòn vùng tay chị về phía mũi ng hang:

- Cô c coi kia, tôi đồ ng chị c a cô trong hang cao là m thì ngày mai cũng phải bò ra. Có mấy đồ a với mất cây súng quèn mà đòi tiêu diệt t...

- Anh em tôi trong hang chị a bò ra đâu!

Nó c ở gian giờ với t t trên khuôn mặt thằng thì đồ tá. Mất h n đồ n đồ n tái s m lại. Hòn im đi mất lúc đồ nén c n giờ, rồi day qua hỏi bị n lính:

- Đem máy nói lại chị a?

Bà nính bả o rờ ng máy nói đã đem ra, và dây đi n cũng xong. Tên thi u tá khoát tay:

- Thôi, d t nó đi!

Bà nính bả t kích c a th ng Xăm đ y ch S chúi nh ào v phía tr c. Tên thi u tá và th ng Xăm x ng x c đi theo sau l ng.

M t th ng thi u úy tâm lý chi n m t non cho t, l m ch m đ y m n, tay c m chi c ng ch c s n .

Tên thi u tá b c lên sát ch S :

- Nãy gi tôi nói chuy n hòa nhã v i cô, bây gi thì tôi nói chuy n c ng r n. Nghe tôi h i đây, bây gi cô mu n s ng hay ch t? N u cô mu n s ng, tôi h a đ m b o cho s ng, n u cô mu n ch t tôi s n lòng cho cô ch t trong nháy m t. Cô tr l i đi, tr l i l i n đi!

Ch S nhìn th ng vào m t h n. Lát sau, ch nói:

- Sao tôi l i mu n ch t? c đ i đâu có ai mu n ch t!

N c i tái hi n trên đôi môi c a th ng thi u tá:

- à, tẻ ra cô cũng mu n s ng...

H n c m thanh que tr v phía mi ng hang:

- D thôi. Ch c n cô cho tôi m t câu: cô hã nói v i t i trong hang r ng cô đã đ u hàng, và kêu g i t i nó ra đ u hàng nh cô... Cô hã nói r ng t i tôi đ i x t t v i cô, đ i x t t v i b t c ai b súng xu ng, đi ra kh i hang... Đ c ch ?

Tên thi u tá đ ng l i, ch đ i. Trong lúc y, tên thi u úy tâm lý chi n c m cái mi-crô b c n nhn t i, đ cái micrô lên ngay tr c m t ch S . Đ ng th i, th ng Xăm cũng đ rút so t l i i dao "cúp cúp" M đeo lên hông b c tho t đ n đ ng sát m t bên S . Tên thi u tá ch p tay sau l ng, m t d i c ch c a S . H n tin r ng ch s khu t ph c tr c c cái ch t. H n tin ch c nh v y, vì th theo b ng đ c a h n, thì n u l m vào c nh ng này, h n s còn làm h n th n a đ đ c s ng. V chẳng tr c m t h n, ch S là ng i ph n , mà ch l i là m t ph n có nhan s c, thì l nào ch có th c ng l i s s ng hay sao. Chính h n, h n còn ti c thay hu ng h là ch. Nh ng ch S v n đ ng yên, ch nhìn chi c micrô b ng b m tay, m t l ch nh t ong, b ng nghĩ n u mình nói vào đây t t ti ng nói s l n h n. Nhìn v phía mi ng hang, ch bi t r t ng anh em lúc nào cũng có m t đó, và n u ch nói, anh em đ u có th nghe th y c .

Tên thi u tá s t ru t h t hàm h i:

- Sao? Ch u hay không, tr l i đi!

Ch S b c lên m t b c, g t:

- Đ c, đ tôi nói!

5.

Trong hang, anh em v n ghìm súng đ i. Sau lúc đ ch x c và r i b đánh b t ra, chúng không x c vào n a. Đã g n m t ti ng đ ng h r i, đ ch không m thêm m t tr n t n công nào m i. Nh ng anh em v n ngó th y chúng còn l nh , th p thoáng qua l i trong v n đ a, cho nên anh em v n nguyên ch cũ súng không r i tay.

Ng n nói v i anh Hai Thép:

- S ch S b b t hay b t i nó b n ch t r i quá!

- Có th b b t. H i đêm đâu có nghe ti ng súng n !

Anh Hai Thép đáp th và im l ng. Su t đêm qua cho t i sáng nay, ng i lãnh đ o cu c chi n đ u này b đ t tr c nh ng s b n không ng . Đêm qua, cô Nh sau khi đ a n c v t i hang, l i n ôm b ng kêu đau và m t lát sau m t cô tái nh t, ng i i toát đ y m hôi l nh, Anh Hai sinh nghi, h i cô có u ng v c n c su i nào không. Cô đáp là có. V a đáp xong, cô l i n ngã v t xu ng. Anh Hai l p t c th c tay ch c c cô. Năm Nh ói ra m t b i n c l ng b ng, vàng lè. T b i y xông lên m t mùi n ng n ng r t khó ch u. Anh Hai Thép k t lu n r ng đ ch đã đ u đ c su i, chính Năm Nh đã u ng ph i v c n c su i có thu c đ c r i. Nh ng nh k p th i là, cho Năm Nh n n tháo nên cô n m mê man m t lúc thì tnh l i. Cái cà om n c c a Năm Nh đem v l p t c b đ b . Th là trong hang v n trong cá tình tr ng thi u n c nh cũ. H n th , trong chuy n đi l y n c, ch S đã b m t tích. S không tr v , vì c đó làm cho t t c hang su t đêm qua không ai ng đ c. Vào lúc n a đêm, con Thúy gi t mình th c gi c trên phi n đá, kêu: "Mà, má i!", r i không có ti ng má nó đáp và ôm l y nó nh m i khi, nó òa khóc. Quyên ph i đ n đ cho nó ng l i. Nh ng sáng ra thì con bé khóc th c s , vì nó đi ki m kh p hang mà ch ng th y má nó đâu c . Quyên ph i nói đ i má nó đi công tác ra ngoài xóm.

V i c ch S đi l y n c không tr v khi n cho c hang h t s c lo l ng. Ph i chi chính m t h trông th y ch b b n ch t thì s v i c cũng là r r a. Đ ng này h không bi t cái gì đã x y đ n v i ch. Đêm hôm qua, khi Tr ng và anh Ba Rèn v t i hang, th y thi u S , hai anh l i quay l i,

"Nó tính làm gì mình nè a đây?" Sợ hãi tôi hỏi. Và chèo lo sợ nghĩ đến một việc mà chúng tôi đang bỏn

giữ có thể làm. "Trời ơi, nếu tôi nó đem má mình tôi... Đợi ng... đợi ng, má ơi, má đợi tôi ở đây!..." Sợ hãi nghĩ của Sợ không sai. Khi chờ đợi và kêu lên trong lòng như thế, thì lúc ngoái nhìn ra sau, chờ đã trông thấy mẹ. Bà đi giữa hai tên biệt kích. Với cái dáng gầy gầy, hiền hiền, quen thuộc bấy. Với chiếc khăn rằn đỏ vắt vai và bộ quần áo tôi dệt nhuộm màu. Nhưng không phải chỉ có mẹ mình mà. Đợi sau có tiếng ồn ào của đông đảo bà con và tên lính biệt kích cũng đi day lui, tay ghìm khom cúi bìn. Rồi một toán lính giăng ngang lối đi thành một cái hàng rào. Tên thiêu tá dõ dõ cái ống đút xuồng rồi dõ dõ, đợi bắt đầu hành:

- Đưa cái rì i, mẹ đây cho tao đi! - S nói
 - Mẹ đây cho nó... thì i bây. Đem micro lên đây!
 B n lính tháo dây buộc n i cái c c c m bên d i. S i dây t t buông h S xu ng. Ng i chỉ nghiêng nghiêng, trông ch ng không th đ ng đ c. Bà m gi c hai tay đ l y con. Do đó, lúc chân S m i ch m đ t, thì đ u ch đã áp vào vai m . R i c th , ch om ch t l y m . Ch h n kh p khuôn m t nh nheo giàn gi c n c m t c a m . Ch h n g p g p và sau r t ch ch ngh n ngào th t đ c m t câu đ t quăng: - Mà, má... má nuôi con Thúi cho con nghe má!... Tên thi u tá b c t i, tách bà m ra kh i S . H n nói:
 - Thôi, đ r i, b y nhiều đ r i!
 H n đ a hai tay ch v phía tên thi u y tâm lý chi n đang c m micro ch c s n b o S :
 - Nói đi!
 S h i:
 - Nói sao?
 - Nói nh i n đ u tao bi u, kêu m y th ng đó bụng súng đ u hàng. C v y mà nói!
 - Mẹ trời cho tao đi!
 - Không. Nói r i s m trời!
 S không th t thêm m t i nào n a. Ch b c t i và nhanh nh c t, ch co chân đá th c cái micro trên tay th ng thi u úy. Chi c micro văng h n đi, l i th c theo c s i dây đ n. l n l ng c. Tên thi u tá kêu ré lên m t ti ng nh b ai bóp c . H n nh y t i, đ m túi b i vào m t S . Bà m x vào. H n vung tay g t m ngắ quay l ra, la l n:
 - Xăm ch t đ u con nh này cho tao!
 Th ng Xăm rút so t i "cúp cúp" sáng loáng xông t i nh m t con thú. H n co thúc cánh tay b th ng sát vào b ng, vung dao lên chém m nh vào gáy S . Nh ng kỳ l quá, nhát dao đ u tiên đó m i ch m vào b ng th y b t tr i. Th ng Xăm chém t p hai nhát thi t m nh n a. Đ u S ch chú ý gi t t i tr c. C ba nhát dao đ u chém không đ t đ u ch. Th ng Xăm chùn tay, th h ng h c. H n li c nhìn l i dao, ng v c. Nh ng đây nào ph i vì l i dao M không bén! Đây t i b i tóc ch S dày quá. Đây chính b i l i dao ch m ph i m t su i tóc t t i nh t, su i tóc c a hai m i b y tu i đ i con gái, v a m t t v a dày, g m muôn ngàn s i b n ch t r t đnh đ u b t khu t đó t ch m xu ng sát đôi gót chân b t khu t đó.
 Bà m đã ng t đi trên bãi c .
 Mãi khi hai tên bi t kích xông vào ph i a, hè h i ch p tóc S kéo ng c ra phía tr c, thì th ng Xăm m i chém m t nhát trúng gáy S . Nh ng ch v n ch a ch t. Th ng Xăm vung dao lên đnh chém n a thì b ng tên thi u tá gi tay ngăn l i:
 - Thôi đ ng, đ ng chém, treo nó lên!
 B n gi c l i rút S lên thân đ a, tên thi u tá h m h c nói:
 - Đ nó ng c ngo i nh v y, hay h n. Đ nó rên cho th u t i tai t i trong hang!
 ... Sau khi chém đ n dao th t , th ng Xăm b ng li ng dao ôm vai l o đ o đi t i bên g c đ a. H n t a l ng vào thân đ a, m cúc sáo ng a. N i b vai bên trái c a h n, ch có bu c bằng, th y nhu m đ máu. Không ph i do ai đâm ai chém, mà là vì h n đã ráng quá s c đ chém S , nên v t th ng c a h n b ch n đ ng, phá mi ng và máu h n m i i ng c tuôn ra th đó.

Ch ng 5

1.
 Sau ba phát súng b n đáp l i i yêu c u c a S , m i ng i trong hang không nghe th y gì n a. H không rõ nh ng gì đã x y đ n v i S ngoài đó n a. Đ ng t i ch c a mình, tay h ghì m ch t súng, m t r ng r ng. Anh Ba Rèn và m t s anh em đòi đánh ra gi i thoát cho S . Nh ng anh Hai Thép l c đ u không cho.
 Hai Thép mím ch t môi, l m b m:
 - Ch c t i nó gi t cô S r i!
 Không ai nói sao c . Nh ng ai cũng nghĩ là S đã hy sinh.
 Hôm nay, l n đ u tiên trong cu c chi n đ u, sao ng i nào cũng c m th y mình nh v a m t đi m t cái gì h t s c quý giá. Mà đ ng th i h l i nh ti p nh n đ c m t cái gì r t đ i l n lao. Trong trái tim c a t ng ng i đang c m súng này v a ch a n i đau, v a ch a đ y cảm oán. T ng ch ng m i trái tim đ u đang tuôn ra kh p châu thân nh ng lu ng máu nóng sôi, c trào

lên, trào lên không ngừng. Chẳng có ai, dù chẳng đôi khi, lại để được nghe cái tiếng tuy t đìu u như tiếng nói của Sợ và nỗi sợ hãi. Chẳng có ai, dù chẳng là một tên, mà lòng lại yêu thương như đứa con thơ, căm thù và siết chặt ý chí chiến đấu của mình như đứa con thơ.

Trong hang, Quyên đã khóc. Nhưng bây giờ thì cô không thể khóc nữa. Cô phải giữ được mặt, vì con Thúy lại bú sữa cô mà hỏi má nó đi đâu, mà nó đi chừng nào vậy? Quyên lại nói với con Thúy rằng má nó ra xóm công tác rồi sẽ về thôi. Cô không thể nói theo với cháu mình. "Nó còn bé quá, nó không thể tìm gì như mình đâu!" Quyên nghĩ thôi. Trong hang tối, Quyên ôm cháu, đầu đặt nghỉ trên ngực của nó mà thở thê lương. Nâng trên tay mình tấm áo của cháu còn dư ấm, nước mắt Quyên chảy ra. Cô đưa chiếc áo đó lên mũi ngửi day day, đứt đứt. Tấm áo, Quyên nghe rõ mùi mồ hôi ấm áp. Mùi này sao mà âu yếm, sao mà dịu ngọt, hết nỗi chính cái hỏi thì của cháu thì ngửi khi về nhà vô một Quyên. Chiếc áo bà ba đen này chính mà cô đã đứt một nhúng sữa và tơ càng, và đã may một cặp áo, cho cô một chiếc và cháu một chiếc. Chiếc áo của cô thì cô đang mặc trong mình. Mà chiếc áp của cháu thì cháu cũng còn đang đắp lên đây. Lúc ra suối, cháu đã cởi đắp cho con. Đêm hôm qua, cháu chập chững nhón. "Cháu sợ, mẹ ơi, mẹ ơi, mẹ ơi, má may cho cháu em mình một tấm quần này, em sợ như cháu lắm thôi. Làm sao em quên được cái cháu hỏi, cháu hỏi còn con gái, và lúc cháu làm nghề mẹ nuôi con. Thôi thì bây giờ em sợ phải là cháu, nuôi má, nuôi con Thúy, em phải là người mẹ con gái như cháu, người đứng yên như cháu, rồi em cũng sợ phải là một người mẹ như cháu vậy!"... Trong căn hầm nấp, tay Quyên mảy mồ hôi áo cháu, đứng như nhón cái thỏi. Nhưng hang mà tối, cô không biết, liền móc cổ tay vào áo của mình.

Bên ngoài chợt có tiếng gõ lạnh lạnh, ầm ầm. Nghe đâu như là có tiếng loa. Quyên giật mình con Thúy ra:

- Con ơi đây, đi ra ngoài một chút!

Quyên chạy ra hang. Tiếng ầm ầm không còn nữa. Cô gặp Ngõn. Một Ngõn lòng lên coi rồi đi rồi. Anh hỏi anh bạn báo:

- Tôi nó mới báo loa vô nói là đã chém chết Ba rồi treo lên. Nó lại kêu mình đưa hàng nữa!

Quyên kêu "trời ơi!" rồi chạy xuống ra miệng hang. Anh Hai Thép cầm súng kéo cô lại. Cô khóc trên vai anh Hai Thép. Bây giờ Ngõn, anh Ba Rền và bạn anh em khác lại đứng nghỉ cho họ đánh thức ra. Anh Hai Thép vẫn đứng đó.

Ngõn nói:

- Tôi phải ra, tôi không chịu nổi nữa đâu!

- Tôi cũng vậy - Anh Ba Rền xách cây súng lên - Tôi chết tôi chịu, cháu nó giữ cô Sợ, tôi đây tôi chịu không nổi.

Anh Hai Thép nói:

- Vì cuộc chiến đấu của anh phải được giữ vững, tôi nhón lại, không anh nào được ý xông ra hết!

Bên năm người, trong đó có Ngõn và Ba Rền, đứng khựng lại. Anh Hai Thép nói:

- Trở về chỗ của mình ngay đi!

Đứng lại một giây, anh đứng bàn tay:

- Trở thù cho Sợ phải là đây, là phải đánh thắng trong trận này!

Bên năm người không ai báo ai, kẻ trốn kẻ ngó sau lưng lui về chỗ. Quyên cũng đã bật khóc.

Anh Hai Thép đứng bên, đặt tay lên vai cô, khẽ nói:

- Thôi, vô trong hang đi Quyên! Vô trốn với con Thúy. Đừng khóc nữa em, đừng thêm khóc...

Quyên nghe lại anh Anh, cầm ngón tay, bắt tay đứng vào hang trong. Khi Quyên đi rồi, Anh Hai Thép ngó xuống ngó đá, vẽ một bờ râu mép mà bà không có mặt ra rồi rồi, nói giọng như thở phào:

- Tôi này nó bắt đưa đem loa phóng thanh gần trong hang để cháu cái trò tâm lý chiến rồi đó.

Không dè và rồi báo Sợ mà loa phóng thanh nói chuyện với mình, cả vợ mình; thành ra phải tác động ráo trọi. Sợ khá lắm công việc. Tôi nghỉ ngơi, Sợ cả tiếng mình cháu bắt nuôi và suối có thu được đồ, Sợ đến mình đứng uống. Anh em coi Sợ còn đến tôi mình đứng buồn sủng, đứng bao giờ buồn sủng...

- Còn lâu mình mới buồn sủng - Anh Ba Rền nói - Trở về mình chết hết...

Chú Tôi Nghỉ ngơi bầu môi:

- Chừng nào mình mới chết hết? Còn một cái be sữa, tôi cũng cháu và nó hết cái be sữa rồi đó. Mà nhón có chết, mình cũng tháo súng vứt bỏ cháu ai thêm để cho nó yên!

- Chú Tôi nói phải quá! Cháu cũng làm y như cháu, như bây giờ cháu còn nhón cho ... cho cháu uống miêng đi, khát quá!

Đột nhiên nói, rồi chú Tôi cười và "ngồi giao". Chú Tôi Nghỉ ngơi báo:

- Cái thòng uồng nọc thì t d , uồng nh là trâu uồng...

Chú T Nghĩ p trao bi-đồng cho Đ t. Đ t c m bi-đồng đ a lên mi ng. Trong bi-đồng không ch y ra m t gi t n c nào c . Đ t đnh là: " i, ông già ch i không s ng!" nh ng Đ t ghim i không la. Đ t gi dò chép mi ng nh m i tu xong ng m n c, r i c u chuy n bi-đồng qua T i nói:

- Anh T i làm t m m t mi ng cho thông c đi!

T i b m c l a, đ bi-đồng k mi ng u ng. Đ t nón không đ c c, c i r . T i đ m t, li ng cái bi-đồng vô h c đá. Chú T Nghĩ p cũng c i ng t, r i còn h i:

- U ng "đã" ch a?

- ng cho t i mình u ng bi-đồng không mà ng còn h i n a ch !

Chú T Nghĩ p càng c i l n:

- H i sáng tôi đã nói là h t r i. Ai bi u m y ông...

Chú T Nghĩ p đ ng tu i r i, mà l m khi v n c g i b n nh b ng ông. Chú tr c v n là tín đ Hòa H o, m i c t tóc và ăn m n hai năm nay. Con ng i y v a tin Tr i Ph t, nh ng l i r t nghịch ng m. S th t cái bi-đồng c a chú đã h t n c t đêm hôm qua. Đêm hôm qua thì còn m t chút, chú đã đ c h t cho th ng Bé.

Bây gi c hang đ u h t không còn m t gi t. C n khát càng vò xé c h ng m i ng i. Anh Ba Rèn nói:

- C m ng này ch c đáí mà u ng quá!

- Ch c gi ng la-ve l m. H i kháng chi n có đ ng chí m ình v t Côn Đ o, ra gi a bi n khát quá cũng ph i đáí mà u ng.

Năm T n l c đ u:

- Cái gì ch th la-ve đó tôi không ghé. Thà là nhn khát:

Anh Ba Rèn b o Năm T n:

- Ông sao khó tánh quá? Th i bu i gi c giã đầu ph i lúc nào ông cũng ng i téo ngo y sai v con pha trà cho ông u ng đ c.

M i ng i đ u c i. T i x chi u, sau khi nhai m y v c g o rang. Ba R èn khát quá không ch u đ c, anh ta đáí vô bi-đồng. Nhân lúc anh Hai Thép đã đi vào trong, anh c m bi-đồng n c đáí l c l c, r m i ng i u ng. Ch a ai h ng ng theo, anh li n u ng tr c. T p xong m t ng m anh "khà" m t cái ra v khoái trí, r i kêu lên:

- Khá quá, anh em i!... C v c làm đi, ch t tôi ch u cho.

D n dà có m y anh cũng u ng theo. Lúc đó, anh Hai Thép đi ra, th y th mu n can h nh ng anh không m mi ng can h đ c. B n thân anh, anh cũng khô khát c c . V i l i, cái chuy n đó đ i v i anh cũng không có gì là ghê g m. Năm đen t i, tuy ch a ph i đáí ra đ u ng, nh ng có l n anh ph i nhn đối b n hôm li n, b t con còng s ng nhai rau rầu., Có đêm anh b c m n ng trong "c ' r ng, chính Ba Rèn đây đã c t máu cho anh b ng m t con dao phay. Đêm y, trong chòi không đèn đóm. Ba Rèn ph i b t l a xành x nh. Kh n i, cái b t l a c a Ba Rèn lúc đó cũng đã mòn tin c ph i rút gòn đít. Qu t ph ng lên đ c m t cái thì Ba Rèn l i v i vàng k dao phay c t vào s ng l ng anh, n n v t máu b m ra. y th mà r i anh cũng qua kh i c n c m đó. Thu gi , ng i ta nói ăn t m heo nh nói đ n m t th c ăn t i t , nh ng t m heo thì anh c ng đã ăn. Cái bàn chân trái b th ng c t m t hai ngón c a anh bu c anh đ o đó c m i l n mò ra xóm, anh đ u ph i tr n mình l i đ i r ch, vì b n đch đã có l n nh n đ c đ u chân anh trên đ ng đi c xóm, nên chúng lũng anh ráo ri t. K ra thì còn không bi t bao nhiêu gian kh khác mà anh đã tr i qua. Vì v y, cái chuy n khát quá ph i đáí đ u ng, tuy khi n anh b i b t nh n, nh ng không khi n anh ghê g m.

Nh ng đ t nhiên anh s c nh mang máng đầu hình nh b a tr c anh nhác ngó th y trên t ng đá nào đó trong hang có đ ng vài vũng n c. Anh b o anh em:

- Thôi, đ ng u ng n a. Đ tôi đi ki m coi có n c vũng không, may ra.

Nói r i anh đi vào hang, b m đèn d i coi t ng t ng đá m t. Ki m m i m i g p trên m t t ng đá h i trũng m t, còn đ ng l i m t vũng n c m a hàng hai b m tay. Anh khoát th m t mi ng n c đ a lên ng i. T v c n c b c lên mùi lá m c, nghe thôi th i. Anh ch c l i i nghĩ: "Ăn thua gì?". Anh r i t ng đá tr ra kêu ng i nào khát nh t đi theo anh. T t c năm ng i trong đó có c anh Ba Rèn, chú D p nh . Riêng anh Năm T n thì không đi. Anh ta nói:

- Thôi m y ông đi đi, th n c thúí ho c đó, tôi không ch i!

Đ ng trên t ng đá, anh Hai Thép v i tay kéo t ng ng i lên. Anh b m đèn ch vũng n c. Anh Ba Rèn nói: - Đ quá! - Đo n anh v vai c u D p h c sinh:

- Thôi, nh ng chú em đ p trai này làm tr c.

Diệp nhìn vũng nước vàng màu cà phê, do đó . Anh Ba Rền bảo:

- Làm đi chú em, có bình tôi chờ cho. Thuê giờ tôi biết chú em ở Sài Gòn uống rượu la-ve xá xị, bây giờ làm công nhân nghèo, chú em phải nháp đồ vài hộp đồ uống chờ chờ. Còn đánh lâu lắm đã, chú em!

Cậu thanh niên học sinh nhỏ nhắn ngồi cạnh, rồi ngoan ngoãn khuỷu hai gối chân, nếm sữa xuồng uống đồ đá. Đồ ăn ánh đèn pin, bữa mới trở lại trở lại của cậu ta những tiếng bên vũng nước. Cậu thề là ở uống nước hai ba hộp rồi đồ uống nháp ngay đây. Một tay phải lật quăn "đồng-cờ-rông", một tay cậu ta đưa lên quăn mép, cười chảnh bành cái miệng. Anh Ba Rền nháy mắt hỏi:

- Có khá không bạn?

- Cũng đồ ...

- Thì tôi nói đồ lắm mà. Tôi thì tôi...

Anh Ba Rền nhìn nếm sữa xuồng y như cậu Diệp. Anh tiếp hai hộp, đồ uống đầy khoát tay bỏ xuống bên cạnh:

- Làm đi!

Ngồi ở đó cũng làm y như đồ uống tác của anh Ba Rền. Cậu thấy lần đầu tiên nghe tiếng này tiếng khác. Vũng nước phút chốc biến thành queo. Cậu cùng, khi đến phiên anh Hai Thép thì nước chỉ còn lấp ló, thành ra anh phải thề là không làm.

Anh Hai liền mở cửa sổ đồ uống, đồ uống đây. Chợt anh nghe phía trong vọng ra tiếng thơ ng Ba Phi ho khục khục. Anh Ba Rền hát hàm vào hộp đồ uống có tiếng ho

- Tôi đã nói thôi, đồ thôi đó chứ không gào gào náo náo. Thôi, chờ giao tôi, thì nay tôi đưa nó đi theo ông bà ông vào cho rồi!

Anh Hai Thép nói:

- Chờ a đồ c, mua xong nó phải có trên thông qua. Vào đi, đồ có đồ mới bà con thì tốt hơn. Ông nóng quá! Giữ tay thôi, dù thôi đó là ác ôn, cũng phải đồ quăn chúng họ thì rõ ràng. Có cái là tôi thấy đồ nó học hang này không nên, mình bàn công chuyện nó nghe ráo. Có lẽ thì nay phải đi hai đồ a nó vô sâu hơn chút nữa.

- Phải đi đó, thì nay nên đi nó đi!

Ra ngoài, anh Hai Thép gọi Ngồi đồ bàn:

- Lát thôi, cho mới thì bám ra ngoài coi sao? Vào đi kiếm cách leo bữa mới ít đồ a. Bữa đồ c đồ a thì đồ lắm, vào có nước uống, rồi vào có cái đồ nháp nháp.

Ngồi bỏ đồ Ngồi đi vào Tủi và Trùng. Anh Hai Thép hỏi:

- Hai cậu đó leo đồ a gì không?

- Leo khá.

- Vào thì đồ c. Nghe phải hát sọc công thôn, dò dẫm thôi bả c. Đêm nay trăng còn tươi, phải thôn trở lại mới đồ c.

- Tôi sẽ chú ý, anh đồ lo - Ngồi nói.

Ngồi đồ sang anh Ba Rền cười cười:

- Nè, thì tôi có công tiếp thơ ng Ba Phi. Có xem thì tôi phải xem nó, chứ việc đó không phải anh đâu! Ba Rền trả lời:

- Chú mà chém chốc nào gì, chú chém run tay đâu có nghe tôi bả ng tôi đồ c!

- Không, nếu tôi chém, tay không không run đâu!

Ngồi nói thôi và anh đi gọi Tủi, Trùng chuồn bả.

Ba ngồi ở dưới áo ra, buột ngang đồ. Một người chỉ cầm cái quăn công, thổi tay bằng đồ nôm-xông và máy quăn MK3 ngồi ở dưới. Họ cầm tôm-xông ngồi cầm hòm đồ ở học đá đồ ở trên tủi. Ngồi nhìn cái tủi mòn ngoài ngoài miệng hang công mới lúc mới đồ m bóng chiếu hôm. Ngồi đã thổi lâu, và ngày cũng sắp không còn nữa. Xa xa ngoài kia, vẳng nghe tiếng rì rào. Nghe tiếng tàu lá đồ a ng sang màu biếc sẫm, lay trong gió, trong lúc âm vang của sóng biển vào mồm nhấm nhấm, ồm ồm. Vào n đồ a ngán ngát như đồ m mình trong sương ng khói. Chợt ng máy chốc, công vào n đồ a n gió và cái tủi mòn ngoài ngoài y nhòa đi - Đêm thì tràn ngập. Địch bắt đồ u bả n súng. Bây giờ Ngồi nghe tiếng sóng rõ hơn. Anh thấy bóng đêm như cái bàn tay có phép vào im đồ c mới tiếng đồ ng như khác đồ cho biển, cầm mới mình biển là đồ c công cao giọng nói. Triu triu vào p sóng thổi ngàn khơi vào vào bả đồ ng đó, muôn đồ vào n là cái tiếng nói lên lao bả n bả nhấc công quăn đồ t.

Máy đêm qua, đêm nào mà Ngồi không nghe tiếng biển đồ vào, và anh nghe tiếng biển mồm hòm hòm trong công. Anh có cầm đồ ng vách hang như là chốt da thẳm mới trở ng, mà sóng đồ liên hồi vào đó thì nghe rừng rừng chứ không gõ m gào và rì rầm.

Hôm nay mới là tháng chạp âm chạp, nên đêm không đen lắm. Mới vào đêm mới chạp, ngoài hang đã tái nhợt. Ngọn lửa trông thấy cái gì mòn mỏi hẳn ra và những ngai lá đã ngoài kia là đúng đây, là p lán.

Ngọn xách súng, nhòm dờy, khẽ nói qua hàng rào:

- Đi đâu cớ gì!

Tôi và Trùng đi ng vọt lên. Họ cùng đi ng là miêng hang mới giãy, rồi mới bắt thoát ra ngoài. Súng cạp nách, Ngọn khom lưng, tay trái đưa ra phía trước. Anh không đi theo tôi mòn, mà đi mới là khác, ngang đó. Cả ba lom khom, bò vào ven vòm của. Họ vào đâu cả thì ven vòm mới cách êm thắm.

Mới là vô đâu cả mới là thối, bưng Ngọn nghe thấy phát ga-răng nổ sát bên. Địch bắt đầu bắn cùm canh. Sau đó, nghe trong vòm thì lính nói chuyện lằng nhằng, Ngọn rồi tại Tôi và Trùng:

- Nó bắn cùm canh không có gì đâu!

Tôi nói:

- Bắn đâu đi. Bắn đây, mới chạp mình quấy vậy!

- Bắn thì bắn!

Tôi và Trùng chọn hai cây đu a thắp, trên chớp loáng thoáng những quầng đu a rồi sai qu. Hai anh đu a súng cho Ngọn, sửa soạn leo lên. Ngọn khẽ dặn:

- Đợi nó bắn súng hãy buông xuống, đợi thì lính hãy nghe thấy!

Tôi gật đầu.

Hai anh leo đu a giỏi, nên không cần có nài. Trong nháy mắt, cả hai đã biến mất trên chót ngọn.

Tôi và Trùng vọt xuống đu a treo trên. Đợi lúc súng giặc vờ bắn "bức bùng", hai anh thổi đu a rồi xuống. Tiếng đu a rồi tiếng bắn súng át mất. Trong vòng ba phút súng nổ, họ buông xuống đu a sáu trái. Trái đu a nào rồi xuống Ngọn cũng là m gom lại, đợi mới đi. Thấy bọn họ không thấy mang hết. Ngọn khẽ vờ bập bập vào thân đu a. Tôi và Trùng biết ý, tuột xuống. Ngọn đu a súng là cho họ. Cả ba đu a đi đu a dờy, men vào vòm sâu hơn chút nữa. Mới đi được vài bước, bọn Ngọn giở tay ra sau chọn Tôi và Trùng lại. Anh ngó thấy phía trước có ba bọn cầm đu a bọn đu a nữa. Đó là bọn lính đang ngửi buồm hút thuốc. Mùi thuốc lá Thập bay thoảng thì, gần gũi. Ba người nép mình sau cây đu a, ngửi thấy xuống. Ngọn chứa đựng súng vờ hút thuốc đó. Thấy tên địch ngửi rồi gật đầu, đến nỗi khi chúng rút thuốc thì đu a những đu a thuốc đỏ rực lên, soi rõ thấy cái súng mũi, thấy bọn mới nhón nhón của chúng. Những bọn đó lúc biến đi, lúc lại hiện lên. Chọn Ngọn nghe thấy nói:

- Đ. m, hôm rồi thì nó bắn để ủy mình tên bọn họ a miêng hang ngó quá! Lính gật đầu ngàn trái MK3 vô đó mà không ăn nhúng gì hết!

Mới tên khác thì ra:

- Nó nắ đây hoài rồi thấy mới! Tôi nó núp trên ng coi bọn quyệt lòng sanh tử với mình quá. Bọn bắn rày thì nó tét mình gợn mới trăm đu a chít sao?

- Còn mình chộp bắt được mới đu a phở nữa. Thiệt tá đu a nó hút là mà không ăn thua. Con nhóc đó mới mũi hiện lạnh dờ coi mà thiệt là gan mới! Đ. a micro đu a nó kêu thì kia đu a hàng thì nó lại kêu thì kia đu a buông súng. Thiệt tá cho treo nó lên cây đu a rồi bắt đu a bà già nó thì. Ngó thấy bà già, con nhóc rồi ng rồi ng mới. Ông thiệt tá thì ng nó xiêu lòng, họ đây cho nó xuống, biến nó kêu gọi thì trong hang là n ai dè nó co chân đá cái micro vắng đi... - Ngọn mới chút, tên lính thì p: - Nói thiệt với tôi bay, lúc trung úy Xăm rút dao chém, sao tao mới cả hết số c...

- Trung úy Xăm chém cô ta không chết mà ông bắn chết thì ng mới máu coi ghê quá!

Mới tên lính chép miệng:

- Không biết bây giờ chết chết a?

- Ai chết?

- Cái cô đó đó!

- Chết rồi. Nghe đâu mới chết họ thì t mới ng...

Ngọn gật đầu xuống bãi cỏ, cả nghìn người. Tên lính lại nói:

- Trung úy Xăm chém bọn dao mới trúng mới dao. Lúc đó cả chết, ông thiệt tá sai treo lên, tính đu a cô ở n ở rên la cho Việt cả ng trong hang nghe mà thấy chí. Những đó cho tôi chi u, cả không rên la chi hết.

- Không, họ gật đầu chết cô có la. Tao nghe cả giấy mình trên đây rồi la với đám dân chúng ngoài xóm lúc đó với a trần thì: - "Cô bác ơi, hãy trở thù cho con!" Cả la vậy, lại kêu cả H, giấy mới cái n a mới chết!

Đang nói, giọng tên lính bỗng ng n n:

- Tao ch... ch... kíp nghe v... y... r... i b... ng th... y đám dân chúng hét lên, r... n r... n x... t... i. Toàn là đ... n bà v... i ông già, con nít. H... c... u xé, ch... i r... a, đánh đ... p t... i tao không s... g... i súng ... ng. Có m... t bà Th... vác dao đầu nhào vô tính chém trung úy Xăm. T... i bi... t kích c... n l... i b... b... chém xo... c vai m... t th... ng.

T... i lính tính b... n tr... thì trung úy Xăm kêu: "Đ... ng b... n, đ... ng b... n!". Nghe nói bà Th... đó là bà già ru... t trung úy Xăm... Còn tao m... i ho... n n... n ch... , tao b... h... xô té ng... a, r... i m... t con m... m... p ú ch... y đ... p lên ng... i tao... mu... n nín th... . Lúc tao ng... i đ... y đ... c thì dân chúng h... đã ch... t dây h... xác cô ph... n... xu... ng. H... cùng bà m... c... cồng xác c... ch... y đi. Thi... u tá ra l... nh gi... t xác l... i. ... ng la" - "Tôi b... n m... y ng... i không còn m... t con đ... bây gi... ! M... y ng... i bao b... c chôn thầy Vi... t c... ng h... ?". Dân chúng h... tr... i... i: "Chúng tôi chôn con cháu chúng tôi ch... chúng tôi không bi... t l... à Vi... t c... ng gì h... t!". H... nói v... y r... i c... khiêng đi. Thi... u tá ph... i nh... ng b... , đ... h... khiêng. Mà không nh... ng b... sao đ... c, h... b... t k... súng đ... n, c... r... n r... n, r... n r... n!... Lúc đó, t... i tao mà b... n thì th... nào h... cũng có ch... t, nh... ng t... i tao không b... n...

Tên lính ng... ng nói. Chúng l... i im l... ng m... i thu... c, hút thu... c. Lát sau, có m... y th... ng đ... ng đ... y. M... t tên b... o:

- Ch... a t... i phiên gác, mình th... b... y vô xóm ch... i. ... trong xóm có m... t ông già mù đ... n đ... c huy... n hay l... m...

M... y th... ng lính đi v... phía Ng... n. Anh nín th... , nép sát sau g... c đ... a. Chúng đi ngang, nh... khói thu... c bay t... t vào mũi anh.

Khi chúng đi kh... i r... i, ch... ban nãy cũng còn l... i vài tên. M... t tên th... ra cái "khì":

- Cha... T... t này không bi... t mình ăn T... t ... đâu đây?

- Tao ngán nh... t là xu... ng mi... t Cà Mau!

- Nói Cà Mau chi cho xa! Mình mà còn lảng cháng ... đây, thì T... t này cũng không v... đ... c v... i v... con đâu!

- Thôi thì ráng né, đ... ng vô cái hang th... m thi... t đó n... a. H... t v... ng khiêng r... i nghe, m... y?

- Bi... t làm sao mà né, nó b... t vô mây không vô mà đ... c à?... Tr... i ... i, hôm qua tao đi ngang tr... ng h... c, nghe t... i b... th... ng n... m đó kêu la đ... quá?

- Tao th... y nghe theo h... sĩ C... thì may ra m... i toàn tánh m... ng đ... c!

- Chín C... h... ? Y nói sao?

Đ... n đây, hai tên lính cùng h... th... p gi... ng, thì thảo. Ng... n không còn nghe rõ chúng nói gì v... i nhau. Anh m... m in m... t lát r... i đ... a chân khèo T... i, Tr... ng, ra ý b... o h... bỏ lui ra. Ba ng... i l... n mò tr... l... i ch... đ... đ... ng đ... a ban nãy. Trong bóng t... i, h... t... c v... đ... a, h... h... c bu... c l... i thành c... p. M... i ng... i i khoác lên c... mình m... t c... o, r... i theo đ... ng cũ, đi v... phía hang. Su... t quãng đ... ng tr... l... i hang, Ng... n đau đ... n nghĩ: "Th... là ch... S... không còn n... a, ch... y ch... t thi... t r... i!". N... i th... ng t... c và cảm oán ng... p ng... a lòng anh. Trong khi đó, hai qu... đ... a anh v... t qua c... cũng m... i lúc m... t thêm n... ng tr... u.

2.

N... i h... c đá t... n cùng mà v... ch... ng th... ng Ba Phi b... tr... i b... đ... y không lúc nào có ánh sáng, dù là th... ánh sáng hi... m hơi m... ... o c... a hang đ... ng. Trong h... c hang này, ngày cũng nh... đêm, ch... có bóng t... i, th... bóng t... i ... ch... h... p tu... ng nh... đ... c s... t l... i. M... i ngày m... t l... n, khi thì Quyên, khi thì Năm Nh... , đem đ... n cho v... ch... ng tên gián đi... p đó nh... ng v... c g... o rang. N... c lúc nấp chúng cũng đ... c u... ng. Quyên nói v... i chúng.

- ... đây không có n... c nh... u đâu!

Lúc Quyên đi kh... i, th... ng ch... ng rít lên trong c... h... ng:

- Không có n... c? Nó không mu... n cho mình u... ng ch... không có!

M... v... nín im, lo s... và r... u r... . Th... ng Ba Phi l... i nói, gi... ng nó pha ti... ng c... i:

M... y b... a rày b... v... y si... t đ... r... i... M... , ch... u không th... u đâu! S... m mu... n g... i m... y "... ng" cũng tràn vô hang cho coi!

Y còn v... v... v... :

- Tao b... o đ... ng có khóc, đ... ng có lo, không ch... t đâu mà s... ! M... y "... ng" mà tràn vô hang là mình s... ng, nh... t đ... nh s... ng!

R... i y g... m g... :

- Đ... m... , ch... ng đó r... i bi... t tay tao!... Tao ch... t không ch... a m... t đ... a. Th... nh... t là th... ng Hai Thép, th... ng đó c... m đ... u ... đây, r... i ... n m... y th... ng b... t mình đêm n... , r... i th... ng Ba Rèn, ch... t ráo!

- Tr... i oi, im đi ông ... i!... Tôi s... l... m! Tôi s... t... i cùng m... y "... ng" tràn vô thì mình cũng không còn. Th... nào h... cũng gi... t mình tr... c.

Nghe và nói, thong chong nín lặng. Câu nói của mẹ và mẹ tôi nín thở và tôi thì bên ngoài lòng y khi nín thở và nay y vẫn phấp phồng. "Có thể nhỡ và y là mẹ. Có thể thì nó sẽ ra tay xử mình trước là mẹ". Mẹ khi nghĩ thì đi u đó, đôi khuỷu tay bắt chéo trước ngực và y bắt đầu run lên cầm chừng. Nhưng trong nỗi kinh sợ, y vẫn hy vọng được cứu thoát. Và y bắt đầu hy vọng đó, bắt đầu cái tâm địa bắt đầu trong cơ thể của y, bắt đầu từ cơ thể cầm oản và hèn hèn lúc nào cũng rập sấn, nung nấu. Trong cơn ngột ngạt thì thong chong hỏi trần này đang diễn ra một tâm trạng để chỉ thắp thắp. Khi thì hy vọng thức dậy lên, khi thì thắp và y khuỷu xuống. Con cáo để mẹ bắt y thì nào, y cũng thắp y. Nhưng còn hèn con cáo, y chong nhong mẹ thoát bắt y, mà tôi còn mẹ con cẩu xé sau khi xử ra được c. Sở dĩ y cùng sẽ thắp và y là rõ nhất lúc để mẹ các để để kích vào hang. Lúc sáng hôm đó u đến nhà mẹ, là lúc y chong dậy, khắp khắp. Tay chân y lúc y thắp ng nhong mẹ móng mẹ vuốt. Trong bóng tối xó hang, y không ngớt y còng hích đùi và, tính đầu cái giờ phút thoát bắt y đã đến. Nhưng khi nghe nhong phát sáng là mẹ chong chong thắp phát mẹ, y là hoài nghi. Rồi, các để để kích bắt đánh bắt, trẻ vào cho hang để y yên tĩnh thắp ng. Để mãi mãi và không có ai vào mẹ trời, lúc đó y là thắp và y là vấp vào vách đá mà thắp hèn hèn. Mẹ là anh em trong hang phồng xung phong thắp ng là là mẹ là mẹ hy vọng được ác giả giả trong ngớt thì thong Ba Phi bắt p t t. Và t bị kích của y vẫn hoàn nguyên. Vẫn là vòng dây siết y đôi khuỷu tay, và là hèn hang sâu thắp mẹ y bóng tối chỉ không hé ra được c mẹ tia sáng.

Song dù thế, y vẫn chờ đợi. Và hai tai giở o hoét, y rình nghe mẹ tôi nói và mẹ tôi thì ngong ngong bên ngoài lọt vào. Vì thế, tuy bắt giam mẹ hèn hang trong cùng, nhưng y vẫn biết để c phồng là cái gì đã xảy ra trong bốn ngày đêm quyét chết. Y đã bắt đầu có cái thói quen nhòm dò y khi tôi loét sáng thắp nhong của bắt giờ c n ran. Buổi sáng là u đến nhà ngót mẹ ngàn trái là mẹ trong nhong buổi sáng mẹ ng r c a để y. Đêm chắp tay thắp Bé để y là mẹ đêm hèn hèn. Hôm Quyên bắt bắt tỉnh và nhong qu là u đến MK3 và Năm Nhong bắt trúng để c, y khoái trá. C và v c ch S ra đi không trẻ vào hang, y cũng biết. Rồi cái chuyển giờ c b c loa bu c ch S kêu gọi để u hàng cũng gieo vào lòng y nỗi mẹ ng khắp khắp, nhưng y rồi để kinh ngạc và hèn hèn khi bắt bắt S đã nói ngớt c là. Không có nỗi c u ng, c hèn y cũng khô khát nhai. Nhưng trong nỗi kh thi u n c, lòng y cũng vẫn dậy lên cái hy vọng được địa là n u không có nỗi c thì mẹ ngớt thì trong hang này không thắp chong trẻ lâu được c. Riêng khi bắt trẻ ng ch S có thể chắp đi thì y lo n m n p. Không phải lo cho tính mẹ nh S, mà lo cho tính mẹ nh của y: "Chắc thì nó giữ mình để trả thù". Đôi khi y cũng không mẹ đoán ngớt thì trong hang bắt đánh n t quá, vì thế theo sự suy đoán của y, mẹ khi n t quá h c có thể xử tôi y trẻ c.

Ngày cũng nhong đêm, y c lo qu n và sự phồng của và chong y, nhong là của y. Trẻ c s để để a c a cái ch t, thong chong ác ôn này có nhong ý nghĩa diễn biến h t s c l lung. Trẻ c mẹ ý nghĩa đó để u đến nhong chính cái bóng tối đang vây quanh y.

Đêm này, giờ a lúc mẹ và thắp dài s n n s t t. Trẻ c s để để a c a cái ch t, tên Ba Phi bắt ng giờ t mình thắp có cái chi r r i sang sáng trẻ c mẹ t.

Thì ra đó là ánh nến. Ngớt thì c m n n đi xuống x c v phía y. Mẹ y bắt nay, trẻ c mẹ t y ch tuy n là bóng tối nên y bắt lóa ch a k p nh n ra ai, thì đã nghe:

- Đ ng dậy!

Ngớt thì nói y là anh Hai Thép

Tên Ba Phi và y đã ng lên. C mẹ và cũng r r i rít ng lên theo. Nhưng anh Hai Thép giờ ngón tay ngắn mẹ l b o m c ng i đó. Anh qu t m t nhìn tên Ba Phi:

- Nghe tao h i, mẹ y bắt a nay mà đã th y ra t i c a a mà ch a? Nhong v y mà đáng ch t ch a?

Thong chong cúi thắp p ch c để u hỏi, im lặng:

- Nói - Anh Hai Thép là n thì ng giờ c.

B y giờ, y đáp mẹ t thì ng c t ng n:

- Đáng!

Anh Hai Thép g t để u:

- , đáng ch t!

Ngong mẹ t giây, anh nhìn y nói ti p:

- Thôi đi!

Tên Ba Phi thắp nghe th th li n lúc đó, hai giờ chân y thì nhiên r n xuống. Nhưng phía sau, anh Ba Rèn đã lách t i, là làng để a cánh tay là c l ng x c ngay nách y dậy.

Anh Ba Rèn ch t th y thong Ba Phi nhong không còn có chân n a. Đôi chân đó giờ c nhong cái ng ng bún, c ngo t ngo o r n xuống.

Anh Hai Thép giở cao ngón nỏn soi lờ cho Ba Rền vớ a lỏi xỏ c thỏ ng Ba Phi đi vớ a cầu nhàu:

- Thỏ ng này sỏ quá, chỏ a chi đã xỏu rỏ i!

Anh Ba Rền đem nó vào cuỏ i hang. Chỏ này ỏ gỏn chỏ đỏ mỏ t cái lu mái lỏn màu thỏ chu đỏ ng đi cỏ t sáu đỏ ng chí bỏ giỏ c thỏ m sát. Đó là nhỏ ng xỏ ỏ ng cỏ t mà hỏ i năm ngoái chỏ em Sỏ đã lén lút mò nhỏ t tỏ trong bầu rỏ ng.

Bỏ n giỏ c đỏ p đỏ u các đỏ ng chí ta bỏ ng cỏ t chỏ rỏ i lỏ ng xác xuỏ ng tàu. ba ngày trỏ i, Sỏ và Quyên đi kiỏ m không gỏ p. Tỏ i bỏ a trỏ a ngày thỏ tỏ , hai cô mò vô rỏ ng trỏ m thì bỏ ng nghe tỏ ng chỏ hoang tru tỏ ng hỏ i dài. Hai cô lỏ n tỏ i đó, thỏ y mỏ t bỏ y chỏ bỏ n năm con tỏ đỏ ỏ i tàu chỏ y lên, mỏ m ngoỏ m nhỏ ng chiỏ c xỏ ỏ ng tỏ ỏ c thỏ lỏ ng thông. Chính Sỏ vác cây tỏ t tỏ đỏ i đánh bỏ y chỏ, giỏ t lỏ i tỏ ng cái xỏ ỏ ng, còn Quyên thì xỏ ng quỏ n lỏ i xuỏ ng quỏ tay mò. Hai ngỏ ỏ i mò hỏ t tỏ t cỏ nhỏ ng xỏ ỏ ng đỏ ỏ i bầu, túm vào vỏ i nhỏ a vác vỏ Hỏn giỏ u. Bỏ y giỏ thì chỏ ng còn nhỏ n ra xỏ ỏ ng là cỏ a ai nỏ a. Đỏ ng khỏ i lên rỏ i, xỏ ỏ ng đó mỏ i đỏ ỏ c đỏ t vào lu mái đỏ ỏ đây.

Xỏ c thỏ ng Ba Phi quá khỏ i cái lu đỏ xỏ ỏ ng mỏ t chỏ t, anh Ba Rền đỏ t đỏ a y vào vách đá. Đỏ u thỏ ng chỏ đỏ m vỏ n nghỏ o xuỏ ng. Anh Ba Rền và anh Hai Thếp đỏ ng đỏ i mỏ i, mỏ t lát sau y mỏ i tỏnh đỏ y.

Hai ngỏ ỏ i lỏ i y vào tỏ n trong cùng. Lúc trỏ ra, Anh Hai Thếp nỏ i vỏ i anh Ba Rền:

- Tỏi coi tỏ i ác ỏn thì đỏ a nào cũng vỏ y, ỏng à. Tỏ i nó có gan giỏ t ngỏ ỏ i, chỏ không có gan chỏu chỏ t. Hỏ n này, nó ngỏ mình đỏ a nó đi giỏ t nên nó chỏ t giỏ c đó!

- Thì thỏ đó mà gan gỏc mỏ gi! Có tài chỏ chỏ c chỏ nhát hỏt thôi.

Hai ngỏ ỏ i ra tỏ i ngoái miỏ ng hang thì Ngỏ n cũng vỏ a vỏ tỏ i. Anh lỏ ng cỏ p đỏ a xuỏ ng đỏ t giỏ a tỏ ng vỏ tay hoang hô rỏ m rỏ p cỏ a mỏ i ngỏ ỏ i. Tỏ i và Trỏ ng cũng vào đỏ n nỏ i, tháo cỏ p đỏ a trên cỏ đỏ xuỏ ng. Quyên sỏ soỏ ng tìm đỏ n bên Ngỏ n. Ngỏ n đỏ ng hỏ i lâu mỏ i nỏ ng nhỏ c nỏ i:

- Chỏ Ba hy sinh rỏ i!

Tỏ t cỏ mỏ i ngỏ ỏ i đỏ u đỏ ng sỏ ng lỏ i ỏ cái đỏ ng tác cỏ a mỏ i. Có nhỏ ng bàn tay đang vỏ trong bóng tỏ t, chỏ t tỏ đỏ xuỏ ng, Ngỏ hang bỏ ng chỏ c trỏ nên hỏ t sỏ c im lỏ ng. Anh Hai Thếp đỏ n sát bên Ngỏ n, khỏ hỏ i giỏ ng đau đỏ n:

- Chú lỏ n tỏ i đỏ ỏ c chỏ cô Sỏ chỏ t à?

- Không, chỏ y không còn ỏ đó nỏ a, bà con đã đem chỏ vỏ xỏ m rỏ i. Tỏ i tỏi nghe bỏ n lỏnh nỏ i chuyỏ n vỏ i nhau.

... Ngỏ n ngỏ i bỏ t xuỏ ng giỏ a ngỏ hang, kỏ lỏ i vỏ i anh em câu chuyỏ n mỏ y tên lỏnh trò chuyỏ n ban này. Đỏ n cuỏ i, lúc lỏ p lỏ i lỏ i chỏ Sỏ gỏ i bà con, gỏ i Bỏc trỏ ỏ c lúc giỏy mình chỏ t, Ngỏ n nghỏ n ngỏo không nỏ i đỏ ỏ c nỏ a. Quyên vùng khỏc nỏ c nỏ . Cô gỏ c vào vai Ngỏ n, Đỏ u cô cỏ rung lên trên chiỏ c vait rỏ n rỏ n ỏ t mỏ hỏi cỏ a Ngỏ n. Mỏ i anh em đỏ u úa nỏ ỏ c mỏ t. Nhỏ ng ai cũng cỏ nén không đỏ bỏ t khỏc thành tỏ ng, dù trỏ ỏ c đó, hỏ vỏ n nghỏ là Sỏ khỏ sỏ ng đỏ ỏ c, nhỏ ng hỏ chỏ a biỏ t chỏ c Sỏ đã chỏ t và biỏ t chỏ t nhỏ thỏ nào. Bỏy giỏ nghe Ngỏ n kỏ , hỏ mỏ i thỏ y đau đỏ n thỏ t sỏ . Và cùng mỏ t lúc, ai cũng chỏ t nhỏ n ra hình nhỏ tỏnh yêu mỏ n và sỏ hiỏ u biỏ t cỏ a bỏ n thân mình trỏ ỏ c nay đỏ i vỏ i Sỏ đỏ u là không đỏ . Đỏ ỏ ng nhỏ ngỏ ỏ i con gái đó đang ỏ trên cao, mà hỏ còn đỏ ng thỏ p, nên vỏ i lên chỏ a tỏ i. Đỏ c kiẻn trỏnh và cái vỏ đỏ p đỏ u dỏng cỏ a ngỏ ỏ i con gái đó chỏ ng nhỏ bỏy giỏ mỏ i lỏ ra hỏ t, mà lỏ i rỏ t gỏ n, rỏ t quen. Kỏ i, chỏ đang khỏ mỏ m cỏ ỏ i và lỏ ng lỏ . Kỏ i, khuôn mỏ t trái xoan thon thỏ cỏ a chỏ đang mỏ to đỏ i mỏ t đỏ p đỏ chân thỏ t. Kỏ i là mái tóc óng mỏ t tỏ ỏ i tỏ t mà cỏ Hỏn Đỏ t ai cũng lỏ y làm hỏng điỏ n. Nhỏ ng nét đó tỏ nay chỏ ng thỏ phỏ i pha trong lỏ ng hỏ . Nhỏ ng tỏ ng nỏ i sau cùng cỏ a chỏ cỏ ng không sao tỏ t đỏ ỏ c giỏ a lỏ ng hỏ .

Thỏ là mỏ t lỏ n nỏ a trong đỏ i, anh Hai Thếp cỏ m thỏ y tìm mỏ i nhỏ bỏ nhỏ ng mỏ ng sỏ c vỏ hình quỏo cỏ u. Anh tỏ tỏ đỏ ng đỏ y, run run nỏ i:

- Các đỏ ng chí thỏ y không, sỏ ng vỏ i anh em đỏ ng chí Sỏ lo tỏ ng miỏ ng cỏ m giỏ t nỏ ỏ c, hiỏ n lỏnh nhỏ ỏ ng nhỏn tỏ t cỏ , nhỏ ng giỏp mỏ t vỏ i kỏ thù, Sỏ thiỏ t cỏ ng cỏ i, thiỏ t không chỏu thua chúng nó mỏ t tỏ c? Sỏ đỏ n chúng ta đỏ ng buỏ ng sỏ ng, chúng ta phỏ inhỏ lỏ y. Sỏ đỏ n chúng ta trỏ thù cho Sỏ , chúng ta cũng phỏ i nhỏ lỏ y!

Đỏ ỏ i ánh nỏ n chỏ p chỏ n, mỏ i ngỏ ỏ i không ai bỏ o ai đỏ u đỏ ng lên, im phỏ ng phỏ c. Đỏ u hỏ hỏ i cúỉ xuỏ ng. Hỏ hình dung ra Sỏ , nghỏ đỏ n chỏ vỏ i tỏ t cỏ tỏnh yêu mỏ n. Trong phỏ t đó, hỏ nỏ m chỏ t sỏ ng, lỏ ng càng riỏ t siỏ t cái quyỏ t tâm chiỏ n đỏ u tỏ i giỏ t máu chỏt.

... Tỏ đỏ y trỏ đi, không ai khỏc nỏ a. Hỏ gỏ t nhỏ ng giỏ t lỏ c ỏn sỏt lỏ i trên mi mỏ t. Hỏ mỏ ng lỏ ng mang đỏm qua mau, đỏ rỏ ng ngày đỏch tỏ n công vào, hỏ có cỏ hỏ i trỏ thù cho Sỏ lỏ p tỏ c.

Anh Ba Rền nỏ i:

- Vỏ y mỏ i biỏ t vàng thiỏ t không sỏ lỏ a. Cô Sỏ là vàng thiỏ t đó, anh em à! Đỏu có nhỏ thỏ ng Ba Phi ban này, chỏ a chi mà đã tẻ chỏ t rỏ i.

- Chết thì chết à? - Ngồi nín đi.

- Không, chết gì chết thôi!

Anh Hai Thép day hời Ngồi n:

- Bắn đi c mảy trái dừa chú?

- Sáu!

- Bắn đi không?

- Cũng được. Nhưng ngồi sát bên vòng vây thì nó, phải đi nó bắn súng mới dám buông dừa rồi t xuồng. Nghe thì lính nói chuyện không sót một câu. Thì nó hút thuốc, rít thì phào phào, thây mứt mũi hớt ráo. Coi bắn thì nó hoang mang đi. Thế ng nào cũng sợ vô hang. Thì nó gõ cái hang mình đây là cái hang thơm thì t...

Anh Hai nói:

- Nó chết tên nh... vậy cũng phải, nhưng thòm thì t đây là thòm thì t đi và đi nó, chết đi và đi mình thì đây vậy là hang Hòn Đất thôi.

Chú T... Nghiếp gọt đi u:

- Phải, tên Hòn Đất nghe hơi khô, vậy mà thòm ng nào ăn hơi p ăn đáp thì không được c, chết khát không được c!

Ngồi n nói:

- Nè, trên này có thì M... theo n... a. Chết một thòm ng rồi!

- Vậy sao?

- Nghe thì lính nó là ngày hôm qua trước thắng xuồng chết thòm ng M... và mảy thòm ng sĩ quan ngảy bỏ thòm ng vậy rồi. Thì lính từ c... m, vì mảy thòm ng M... lái trước thắng thì chết không chịu chết lính bỏ thòm ng rồi!

- Thì chó chết quá!

- Vậy cho lính nó sáng một ra chút đình chết! T... ng đi theo M... s... ng... m! M... may ra chết có tình nghĩa vậy thì thôi, chết cái thòm lính m... n m... i tháng thì tám trăm thì m... t ngàn hai đó bị chết c... ng... ru... thì nó đi gì mà c... u. Có c... u... ng cũng là lính bị... i... i vòng chết n... rồi, đánh cách m... gì được c!

Ngồi n nói:

- Tình hình này tôi coi bắn thì lính thì chết.

Phải chi mình vậy đánh vậy kêu gọi cho thì nó rảnh thì thì hay quá!

Anh Ba Rền b... o:

- May ra chết trông c... y ông Tám Ch... n và bà con ngoài xóm làm chuyện đó, chết mình đây h... th... y thòm ng nào nhào vô là mình phải "b... a" rồi thôi, chết còn kêu rêu gì n... a?

- Không, mình cũng có thể làm được c... chết - Chú T... Nghiếp nói - Phải chi mình có vài cái loa!...

M... t... t... đánh, m... t... t... kêu. Nhưng vậy thì nó mau rồi đâm h... n.

- Có lý... m, hay... m. Nhưng làm sao kiếm được c... loa? - Ngồi n h... i.

Chú T... Nghiếp ng... m nghĩ m... t lúc rồi b... o:

- Không có loa bắn thì chết thì làm nh... vậy cũng được... Tôi thấy th... y trên n... p cái lu mác... ng... hài... c... t các anh em hy sinh có... y... nhi... u... m... m... cau. L... y... m... cau đó làm loa... m... m... c... c. Tôi chết vong linh anh em cũng không buồn phiền gì mình đâu!

Ba Rền b... o:

- Bu... n... gì, phải chi mình đi m... cau đó đi... u... hàng thì m... y... chết... m... i... bu... n, chết... ng... này... Mà chết rồi còn buồn khổ gì n... a, cha... n... i!

- ... y, chết ng... nói vậy chết Ba Rền - Gi... ng... chú T... trước nên nghiêm trang... t... s... - Anh em khu... t... rồi thì phải đi... anh em yên... ngh... tôi... ng... i... là... ng... i... mình... m... máy... làm... chết... ng... xác... th... anh em, thì... i... nghi... p...

Anh Ba Rền im đi m... t... chết... c... rồi nói nh... , gi... ng... h... i... kéo dài ra:

- Sao lóng rầy tôi... ý th... y... ông... đâm... mê... tín... tr... i... quá!

- Không phải mê tín, tôi... tôi... - Chú T... Nghiếp... p... p... ứng... cãi.

Anh Hai Thép c... i, xoa tay:

- Thôi đi!... Anh T... nói vậy không h... n là mê tín đâu. Nhưng th... y... t... m... m... cau có thể dùng làm loa, thì c... i... y... làm, không sao. Vong linh anh em... chết... chí... mình... còn... m... ng... n... a... chết... không... bu... n... đâu. Anh c... i... y... m... cau đó làm loa đi anh T... !

- Được c... chết... tôi... làm... Nhưng nói là nói..

Chú T... Nghiếp... b... ng... lòng... làm... loa... bắn... ng... ng... t... m... m... cau... n... , nhưng vậy còn... t... m... t... c... vậy... câu... nói... c... a... Ba Rền. Đi... i... và... i... chết... "mê tín", chú không... chịu, m... c... dù... t... lâu... chú... vậy... n... tin... rồi... ng... có... Tr... i... , có... Ph... t. Trong m... t... cu... c... nh... u... nào... đó, đã có... i... n... chú... cào... s... i... n... nói: "Nè, gi... t... trên... m... t... địa... c... u... ba

đều xảy ra tình trạng như đã với binh sĩ nữa... Phải tranh thủ lôi kéo họ là chánh... Mà thím nè, mày đi đâu đi đâu mà tởm rùi.

- Tôi gọi tí nó ở nhà bên rùi.

Chị Hai Thép đáp, và khi anh Tám tới xuồng, chị vào làng để y nấp hòm lòi, rồi lấy chổi quét qua mày nhất. Chị Hai Thép ngầm nghĩa coi lòi nấp hòm lòi tởm a rồi để ng cho i, bả n b đi tí nhà mày Sáu.

Bây giờ trở đi đã chấp cho ng. Trốn c sên và quanh nhà mày Sáu, bà con lòi xóm đến đông nghịt. Chị Hai Thép đến một lúc thì cuốc t m lòi m bở t đ u. Khi ch và chị Ba Rền s o s a đ t S vào hòm, mày Sáu gác nh đ u S trên đùi, rồi c m cái l c ch i tóc cho con. M ch i k l ng, nh m i b a m v n ch i cho S. Cũng v i ch i c l c t h a b ng s ng trâu đen huy n y! Nh ng l n này, m ch i r t lâu, ch i mãi. V a ch y m v a l n g h t các món tóc r i. Ch i xong, m b o chị Hai Thép v i gi ng tnh h n:

- V Hai Thép coi phía sau tí th có chai đ u bông b i, lấy dùm tao! Con S nó a x c th đ u đó l m. Hôm r i nó ki m đầu đem v đ đố, ch c tính x c mà ch a kịp x c...

Chị Hai Thép mò tìm đ c chai đ u, m nút, đem l i đ a cho m Sáu. M Sáu c m chai đ u, nh u m y gi t vào gi a lòng bàn tay, x c lên tóc con gái. Đ u bông b ng tho ng kh p nhà mùi h ng th m dịu d u, trnh b ch. M sáu x c c n chai đ u, rồi c m l c ch i l i tóc con m t l n n a. Ch ng đó m m t b t đ u b i tóc cho con, nh nh àng và khéo léo. Bít bao l n m đã b i mái tóc y, nên m quen l m. Chi u bài và tính n t c a làn tóc y ra sao m thu c l m.

M Sáu b i cho đ a con mình m t đ u tóc th c là khéo. Đ u tóc đó trở tr a, đ y đ n h n c khi S còn s ng. Có l đây là cái đ u tóc khéo nh t c a S, k t th i tóc k p đuôi gà c a S qua đi, k t lúc S bít ham b i tóc và có đ tóc đ b i. Đ u tóc đó đ c b i khéo nh v y t ng cũng không l. Vì đây là l n cuối cùng mà m t ng i m b i cho con, v i đôi bàn tay trút h t tình âu y m.

B i xong, m Sáu cũng ch a yên tâm r i con ra đ c. M v i tay ra sau đ u tóc mình, rút ch i c lông nhím đ ng, ghim vào đ u tóc con. Còn m tóc c a S b th ng Xăm chém đ t h i tr a, bà con đem v, m nâng đ t lên m t bàn th .

Bây giờ, m m i b t đ u khóc l ng.

Bà con n i nh tay m Sáu ra, dịu m đ n bên gi ng. Chị Hai Thép và chị Ba Rền đ y S, đ t S vô ch i c hòm s n màu chu. Bà con chuy n tay nhau nh ng súc v i mừng tr ng tnh đ p l m lên mình S.

Khi n p hòm s p s a đ y l i, m Sáu gi ng m i ng i ra, ch y đ n. Nh ng m kh ng còn th y gì n a. Trong tí ng khóc n c c a m, n p hòm đ y xu ng, l n mí, và cái hòm b y gi hoàn toàn đ, đ th m. Cái hòm trong đó có S đ t gi a san nhà g, n i ch sinh ra và l n lên, n i ch đ u gi n thu còn t m bé. T i đây ch đã khóc, đã c i, đã ch i đánh búng và chuy n đũa. Bây giờ, t i đây ch ng r i, ch ng mãi mãi. Nh ng c cu c đ i hai m i b y năm thì ch v n đ l i, nh t là nh ng gi phút chót c a cu c đ i y.

Ng i ta nghe tí ng chị Hai Thép đồng đ c ra l nh cho nh ng bà con trong nhà và đ ng dài t b c thang đ xu ng sên:

- Đ t đ u c lên!

Các bà các ch b t đ u đ t đ u c lá đ a và đ u c r m đánh v i. Nhi u ng i, trong đó cá c Cà My, đang bó túm nh ng v t gì vào v t áo. Lát sau, ánh đ u c cháy sáng sân nhà.

M Sáu xin cho chôn S bên m cha ch. Đáng l bà con đ a S đ n th ng ch m cha ch đ i chân Hòn thì g n h n. Nh ng bà con không đi cái l i g n đó. Bà con đ a S qua các v n, đi qua xóm. Đám đ a tang bi n thành m t cu c di u hành đi ngang các nhà, đi ngang v n cây, quê h ng yêu đ u c a ng i con gái đã ch t. Toán lính tu n đ em đ u tiên b t g p đám ng i đó gi a m t khu v n v s a. Chúng thét:

- Gi thít quân lu t mà mày ng i kéo đi đâu r n r n v y?

Thím Ba ú b c s n lên:

- M y ng i i gi t con cháu chúng tôi, thì chúng tôi ph i đi chôn ch đi đâu!

Tên c m đ u t p n đi tu n nghe nói, đ a hai tay v phía tr c:

- Đ c c, c đi đi!... M y ng i i bi u tình luôn cũng đ c n a.

Tên này nói xong, quay l ng thoát tay ra hi u toán lính g t ra hai bên. Đoàn ng i đ n đ u là chị Hai Thép và thím Ba ú, l i tràn t i. Đ u c lá đ a trên tay h cháy kêu lép lép. Đ u c r m cháy đáng trên tay, h còn c m theo m t bó đ u c đ tr, ch a đ t. Đoàn ng i và l a đ u c, c i, ph ng ph ng, l i t t p tr c t p sau n i đuôi cái hòm ghè đ y nh ng vai ph n. L a đ u c

chỉu cái hòm đổ chối gió a đổ òng đêm lửa sáng. Lửa a đổ c còn rí óng ánh nhợng mái tóc b c
ph c a các m , rí bóng nhẩy vòm lá trên đó òng chùm vú s a tím căng da bóng l òng.
M Sáu đi ngay sau cái hòm, bên ch Ba Rền và các m Hòn Đ t. Hai ch òu m . Nhợng m y l n
m g t tay hai ch ra, b ò n t i. Gi m không khóc. Cu n theo dòng ng ò i t, m không còn
mu n khóc n a. Có cái gì đó c nóng sôi trào lên trong b ng c già nua lép k p c a m . Ban
này, m đau ð n chia lia con gái. Gi ðây, đi gi a đoàn ng ò i, m th y hình nh không ph i ch
có m i con c a m hy sinh. Bi t bao ng ò i cùng đi v i m ðây có ch ng con, anh em ðã ch t
ho c b ðánh d p ph i, d p gan, k không còn chân, ng ò i không còn tay! Có bi t bao thân nhân
ru t th t v i h gi c còn trong lao tù ho c b ða ðáy ngoài h i ðo! B y năm nay c Hòn Đ t
không có m y gia đình thoát kh i c nh tang tóc, kh o tra, b c hi p. X òng ng ò i còn đó, máu
ng ò i còn ðây.

... Không, không ph i ch có m i mình m riêng ch c nh y, mà là t t c xóm giợng. Không ph i
ch có m i mình m tranh ðu, mà còn có trăm, ngàn ng ò i Hòn Đ t, tri u ng ò i m n Nam
đi tranh ðu. Sóng b n ðánh m m sau lợng m nh b o m hỷ ð n lên ðau kh mà ði. V ò n
lá rào rào n i gió nh gi c giã m thù kia ph i tr . X òng ðòi x òng, máu ðòi máu. Không ph i
ch có m và bà con ðang ði ðây, còn ðám con ðám cháu c a m ðang b vây trong hang kia n a!
Năm ngày ðêm ròng rã, ðám con cháu đó nh n ðối nh n khát ch ng tr quy t l i t. Ch có m t
ng ò i b sa vào tay gi c, nhợng ng ò i đó không ðu hàng, ng ò i đó là con gái ru t c am . Còn
ð a cháy m i m côi, còn con r , còn ch ng hai ng ò i ðàn bà ðang ði bên m ðây - ch Hai
Théo và ch Ba Rền - còn thợng Bé con chú T Râu, còn bao nhiêu ng ò i mà m i l n ngh t i,
thì m th y yên yên trong ð .

Đoàn ng ò i ðã kéo ð n bên b con su i L ò n. Quân gi c ðóng trên b su i khi nhìn th y ánh
đu c nh m t ðám cháy l n tr ò n v phía chúng, chúng l n la lên và ch y x ra. Tên ð i úy
Cao, ch huy ti u đoàn lính ch l c v a trong l u chui ra, nhác trông th y ðám ng ò i khiêng cái
hòm ð chối thì gã hi u ngay. Gã l p t c ra l nh cho b n lính c m súng ðàn hàng ngang, ch n
l y m t quăng su i. R i gã ch y x ng x c t i tr ò c đoàn ng ò i, khoát m nh tay:

- Không ð ò c ði t i!

Thím Ba ú v n nh ðàng:

- Ông à, cháu chúng tôi b m y ông gi t, ph i ð chúng tôi ðem chôn ch !

- Thi u tá c m chôn ba ðêm.

Giợng thím ú v n nh ðàng:

- Ông à, cháu tôi b m y ông gi t th ðó, ð lâu ðâu có ti n!

- Không ti n thì m c k . Vi t c ng mà cho chôn là quý r i!

- Th a ông, cháu tôi có theo Vi t c ng ði n a thì nó cũng là cháu tôi. Chúng tôi ðem chôn nó
chân Hòn thì có m t mát gì m y ông ðâu? T i nghi p, nó b m y ông gi t cách th m thì t quá
mà!

- Con m m p này ăn nói cà x c ð h n? ðã nói là ban ðêm ban hôm, thi u tá không cho ai léo
lánh ði ðâu h t, nghe ch a?

Thím Ba ú buông tay xu i l , v th t vợng:

- V y mà tôi t òng có quy n ðây, té ra ăn thua ò ông thi u tá! Thôi ð ò c, v y ông cho tôi
g p thi u tá ð tôi xin òng!

Gã ð i úy Cao niợng ðu qua, niợng ðu l i nh ð nh n ðợng thím Ba ú, ðo n gã g n giợng:

- ðòi g p thi u tá ðợng ðu tranh h ! Coi b n m t ch, tôi bi t l à ðân c m ðu ðu tranh l i n mà!

M t tên lính nói chen vào:

- ò i, cái ch này tôi g p ch ði bi u tình ò R ch Giá hoài ðây!

- Ê, ðợng nói b y nghe! Tôi ðang nói chuy n v i ông ði úy, m c m g i anh mà anh xía vô?

Thím Ba mợng tên lính xong, l i bóp bóp hai bàn tay nói v i tên ði úy, v n v i giợng nh ðàng
nh tr ò c:

- Ông làm ò n ð chúng tôi g p ông thi u tá ði, th ò nào òng cũng cho. M y ông ðánh nhau v i
Vi t công trong hang, m y ông b t ð ò c h ðem gi t là ð r i, l ò nào l i không cho chôn?

- Không cho, gã n t - c nói dai nhách!

Không nh n ð ò c n a, thím ba ú thét:

- Chợng cho chúng tôi cũng ði!

R i b ò c tho t qua m t tên ði úy, thím khoát tay kêu m i ng ò i ti n lên. Đoàn ng ò i theo, xô
r t nhợng tên lính, tràn xu ng su i. Gã ð i úy gào lên:

- ðợng l i không tôi b n!

Đoàn người và tôi không đứng lên. Họ gì? cao đầu? Lối sống qua sự. Lòng suy nghĩ phút chốc sáng rực ánh đuốc. Tên tôi úy chửi tôi và bọn họ không nói tên lính:

- "Bên bên ng đi!" Bên lính tuân lệnh cất cao giọng súng bên "đoàn đoàn". Dòng người đi đuốc và tôi qua sự, tràn tôi và bên kia. Chỉ có hôm đó đã đi đến a lên bên. Chết Hai Thép nên chuyển ra sau:

- Nó bên bên ng, đứng ng sống, đi đi!

Kính nghiêm các cuộc đấu tranh đã đứng cho mọi người và đứng giữa phút này có tôi không đứng lùi. Mà họ cũng nghe thấy phát súng bên bên ng kêu đó như tôi nên họ vẫn bình tĩnh. Với tôi, mọi người đi đây đứng bên tôi rõ ngoài việc của S, họ còn có một đích khác hơn sự quan trọng là nhân lúc kéo tôi chân Hòn, một sự chèn ép sự chửi tôi nên miêng hang liêng vào đứng như gối cõm, thối ăn và như ng chài nên c mà họ đã chuần bên, đã bó chặt và giữ kín trong người và tôi lúc chốc đứng.

Gã tôi úy Cao là một tên đã đứng có kính nghiêm đàn áp các cuộc đấu tranh nên việc họ đứng bên đứng vào đoàn người và gọi các ngàn phố nên là việc gã rất thuận lợi. Đã đôi lần, chính gã suýt chết vì như ng quở m, như ng gọi gọi c hoặc đá c liêng vào người o khi gã cho nên súng giết chết mọi người và trong đoàn bị u tình nên Ban đầu, gã cũng là người bên một người chết, ngàn người và phải chùn lùi. Lối thay, nên nào họ có một người chết, ngàn người và đứng tràn tôi, đứng đứng, cõm xé vào gã và đứng bên một cách đứng. Nên bây giờ sáu phút súng bên bên ng, gã vẫn chết a đâm họ như bên tôi. Hòn nên a, ngay tôi hôm tôi đây, tên thiêu tá đã cần nên bên gã: "Mười tiêu diệt tôi và tôi và tôi trong hang, cõm nên tôi là không nên đứng nên ra một cuộc đấu tranh chánh trị nào tôi đây. Chỉ có tôi đàn bà thì bỏ tôi!... Có gì mọi anh cũng phải đi tôi nh cõm a tôi!"

Hôm đó, gã thối m phố tôi tá là người và sân sống, thối y đứng c sống tôi và họ. Bây giờ thì đã đứng, đám đứng bên tôi qua sự ừn ừn không chửi như gì c, gã biết làm sao đứng c. Chỉ còn cách là gọi tôi tho cho tôi tá.

Nghĩ thế, gã liền chửi tôi và tôi truy tìm tin, chửi vào và tôi đứng tôi tho quay liên họ. Bên kia đứng đây và tôi tôi ng tôi gái người cõm a tên lính trước máy:

- Ai kêu?

- Tôi đây, đứng úy Cao tôi đoàn ba đây. Cho tôi nói chuyển gọi và tôi thiêu tá:

- Thiêu tá à, người ng rồ!

- Kêu đây, kêu người ng đây!.. Dân chúng họ bị u tình tràn qua sự và rồ, mau đi!

Gã đứng ng nói nên tôi tại chửi. Tôi năm phút sau, tôi bên kia mọi có tôi đứng tên thiêu tá họ:

- Sao, dân chúng bị u tình họ?

- D, phải. Họ đòi đem con như bên chém đi vô chân Hòn chôn, tôi không cho, họ kéo tôi qua sự.

- Bên đứng a cho họ lui tôi. Bên đi!

- Thôi a, bên rồ mà họ vẫn không lui. Thôi a, cho phép tôi bên tôi t may ra...

- Bên tôi tá... không, không, rồ rồ tôi! Họ đã qua sự và rồ, rồ t theo, rồ t theo ngăn cõm t họ!

- D, đây...

Gã tôi úy bên ng nói ra, chửi ra ngoài, như ng đã muần rồ... Đứng trên bên suy, gã chốc còn thấy bóng một người và bảo nên a. Người đứng c cùng đã khuếch vào và nên a. Chỉ còn thấy ánh đuốc họ lên lá dõm a chửi chửi, loang loáng.

Khi gã tôi úy đứng một trung tôi và tôi đứng rồ t kẹp khúc đuôi đoàn người và tôi cũng đứng lúc tôi trong đoàn người và tôi tách ra như u cái bóng đen, chửi rồ t vô phía hang Hòn. Đó chính là như ng chèn ép đã đứng c chết Hai Thép giao cho như m vô đem cõm nên c vô miêng hang.

Cái bóng vọt lên trước tiên là Cà M. Một tay cô xách chai nên c đã đứng c bó tôi bên rồ m, còn tay kia cô xách một gối cõm nên p nén chặt. Cà M chửi nhào tôi, tôi c theo sau cô là như ng cô, như ng khác cũng xách nên c xách cõm nh cô.

Lúc Cà M chửi gọi tôi miêng hang, thành lĩnh một phát súng tôi trong bên ra, nên vang. May cho cô, viên đứng chửi bay sống t qua tóc. Cô hoảng quá, đứng không ng tôi, la ré lên, giêng tôi:

- Tui đây, tui là Cà M đây, mọi anh tôi!... Tui tui đem cõm cho mọi anh mà!

Trong hang, người và a bên phát súng là một du kích. Anh rồ ng rồ chửi mũi súng xuống:

- Trúng tôi, Cà M đó họ? Có sao không?

- Không sao, không sao...

Cà M lập bẹp. Bóng cô lao tôi miêng hang. Và cô chuần như chai nên c, gối cõm vào hang

- Mọi anh còn đứng không?

- Còn.

- Chờ Sợ chờ t r i, t i tui đi đ a ch Sợ đây!

Cà Mờ chờ kịp h i và nói th r i ch y ng c tr ra. Ng i i sau l i t i. C th mà li ng c m, li ng chai n c vào. M i m t bóng ng i đ u x ng tên, h i thắm trong hang ai còn ai m t, r i ch y đi. Thoáng th y bóng đen nào, t trong cũng v ng ra t ng nh n nh .

- Nói bà con yên tâm, t i tui ch b th ng có hai, t i còn chỉ n đ u nh th ng!

- Bà con ngoài đó ráng đ u tranh v i t i nó. Ph i đòi b i th ng tài s n b phá. Ph i làm rã ngũ t i lính. Nh nghe, nh đ u tranh g t lên, nghe!

- , nh r i, nh r i!

Ch t có ti ng chú T Ngh p th t lên:

- Tr i i, ai ph i má con L a không?

- Ph i... Ph i, tía nó đó h ?... Tôi đây nè, tía nó i!.... Thôi tôi đi!...

Nh ng câu h i h p t p và nh ng câu tr l i v i v i. Ng i i bên ngoài h i đ n ng i i trong hang. Ng i i trong hang nh n g i ng i i ngoài. Ti ng nh ng chai n c, gói c m r i l ch b ch xu ng ngổ hang. R i ti ng th h n h n, ti ng chân ph n l i đ i ch y t i. Cái mi ng hang sáng ánh trắng trong phút ch c đ đ n h t bóng ng i i này t i bóng ng i i khác, mà bóng ng i i nào cũng quen, cũng có k p tóc, búi tóc c . Anh em du kích nh n ra em h , con h , v h . Còn t ngoài trông vào, các th và các em gái ch th y hang t i om, th y nh ng bàn tay chĩa ra ch p l y h . Tuy v y, nghe ti ng nói, h b i t l i n là ch ng mình, là anh mình hay h hàng l i xóm. Đ u là nh ti ng ng i i thân thi t v i mình c . Năm ngày qua, h không g p m t nhau, lo l ng cho nhau. Đêm th năm này, v ng trắng đã ch ng ki n cái c nh h g p nhau. M t ngu n c vũ kỳ l truy n đ n cho t ng ng i i, t trong cũng nh t ngoài, t i c a hang mà năm ngày năm đêm đ ch không vào n i. Nh g ng i i trong hang lòng nào n c b i t r ng mình không cô đ c. Nh ng ch em sau khi v i v i ch y đi, h mang theo c ni m hy v ng r ng hang s đ c gi v ng. H tin r ng đêm g p g hôm nay s không ph i là đêm cu i cùng.

Nh ng khi ch em đã ch y đi h t thì v n còn m t bóng đen th p bé i v i bóng m t con chó ch y qu n theo. Cái bóng đó t t vào hang, đ ng nh m anh Ba Rèn.

Anh túm l y, h i:

- Ai đây, sao không ch y đi?

- Tui, tui không v , tui có m t trái l u đ n!

Anh Ba Rèn ch t kêu:

- Tr i i th ng út, m y ông í

- Tui i i, tui không v đâu

Th ng út nói th r i l u n ra kh i tay anh Ba Rèn, x n xác qu tay đi t i, đ ng ai nó ôm n y, ng ngo y cái đ u tr c x ng bông gáo vô b ng nh ng ng i i đó. Nó c i khúc khích v đ c chí.

- M y thím đó v th y m t tui ch c ho ng h n d

- út, út, mày đó h út?

Bên trong có nhi u ti ng h i m ng r . Th ng út nh n ra anh Năm T n. Nó nói:

- Chú Năm h ? Eo i, thím Năm nhà s chú ch t r i c th p nhang vái t i ng ày!

- Cái th ng dóc quá.... Nè, anh mày b th ng n m trong kia, vô thăm anh mày đi

Th ng út đáp, gi ng th n nhiên:

- Tui bi t r i, g p g, chút xíu tui vô thăm nh. Ba tui cũng bi t n a, ba tui nói đánh gi c b th ng là th ng... à mà quên, tui ch p đ c c a t i lính m t trái "láng", tui có đem theo đây nè. Mai, h t i nó đánh vô tui rút ch n chia hai!

Trong hang m i ng i i nghe nói đ u c i i :

- Mày thi t con nít, ch ng nào n t quá mình m i làm v t, ch nó còn xa thì c li ng thôi, chia hai chi cho u ng m ng?

- Th ng út m , nh ng nó nói b c theo ngay:

- Thì... thì tui nói là g p n t đó ch

- , n u v y thì đ c. Nh ng đây không đ n n i ng t quá ph i ch i v y đâu, b i i! H t i nó vô là mình b n ho c li ng l u đ n thôi!

- V y thì ngon quá

Th ng út x ng x nói. Nó ch t h i:

- Chú út Quyền đâu m y chú, chú út Quyền đâu?

- t trong hang

Ch t th ng út đ ng s ng l i. Thành linh, m i ng i i nghe nó kh t kh t mũi liên ti p m y cái. B ng

đồng nó nấc nấc òa lên kêu: - "Mày chú à, chớ Ba chớ t rờ i... ..".

Đồng giỡn a ngõ hang, nó khóc hừ hừ. Ai kéo tay nó dờ, nó cũng vùng ra, càu nhàu, tuồng như giận dờ i mớ i ngớ i lờ m vớ y. Rờ i cũng như lúc bớ t đờ u khóc, nó đờ t ngớ t ngớ ng khóc, đờ a tay quờ t nớ c mớ t, hít mũi sớ t rờ t. Anh Hai Théo kéo tay nó, nói:

- út à, thôi, bây giờ mày à lờ i đây vớ i tờ i tao. Như ng tao đờ n sau đây vô trong hang, có gờ p con Thủy, mày không đờ c hờ miêng nói má nó chớ t nghe chớ a? Nó mà bớ t thì nó khóc tờ i tao dờ không xớ t đâu... à, còn mày nói mày có mớ t trái lảng hờ? Đâu, đờ a đây, đờ a tờ i tao cớ t cho! Thờ ng út móc trái lờ u đờ n MK3 lờ n à lờ ng quờ n cớ t rờ đờ a co anh Hai Thép. Nó đờ n.

- Chú cớ t giùm tui. Hờ mớ t thì tui mớ c đờ n chú!

- à, mớ t tao đờ n trái khác cho mày. Tờ i tao có thờ này thiờ u gì?

Anh em đã lờ m gom lờ i sớ lờ ng thờ c cớ a đờ ng bào tiờ p tờ. Hờ bớ m đèn kiờ m lờ i thờ y có tờ i mớ i hai chai nớ c, mớ i hai gói p bớ chuờ i bớ c cớ m nớ p, cớ m tờ, và vài cái gói mo cau non bớ c sáu bánh thuờ c lá giông, mớ t túi thuờ c thờ m hiờ u Ru-bi, Như ng p bớ chuờ i đờ ng cớ m còn in đờ u dấu rờ c tờ i rờ i, rờ nớ c. Anh em mớ thờ ra mớ t p thì thờ y cớ m nớ p nén, bên trong còn à m... Giờ a cớ m nớ p, nhét đờ y như ng miêng thờ gờ chiền vàng, thờ m sớ c mùi tờ i sớ. Anh em reo lên.

- Phèn này tờ i rờ i, nghe!

Anh Ba Rền bớ o:

- Tờ i nay, phờ i bù lờ i mớ i đờ n cớ! Cho anh em ăn no, uờ ng đã khát rờ i tính gì thì tính. Sau đó mình hút Ru-bi, phun khói ra ngoài cho tờ i lính ngớ i chớ!

Anh Hai Thép nói:

Ru-bi thì có thờ hút, như ng ăn thì phờ i dờ xờ n và uờ ng đờ khát thôi. Phờ i đờ dành... Có thờ tờ i nó còn vây mình lâu. Đờ nghờ giao tờ t cớ như ng thờ này cho út Quyên giờ, đờ cô ta trờ n quyờ n phân phờ i!

- Phờ i, đờ út Quyên giờ, như ng còn thuờ c hút tời lãnh giờ cho!

Chú Tờ Nghiờ p bớ o. Mớ i ngớ i đờ u cớ i rờ và đờ ng ý. Anh Ba Rền le lờ i.

Chú Tờ Nghiờ p nghiêm giờ ng:

- Đờ ng nói vớ y chớ Ba Rền!... Tui coi trờ ng cớ a chung chớ có "cá nhờ n" cho tui đâu!

Ba Rền cớ i hà hà

4

Nờ i đau đờ n cớ a bà Cà Xờ i hôm nay đã dâng lên tờ i cớ c đờ. Hờ i trờ a, lúc thờ ng Xăm giờ dao chém Sờ, bà xô lờ i phía nó. Như ng bớ n lính xô bà ngã xuờ ng, giờ m đờ p lên bà khiờ n bà ngớ t xờ. ... Bà Cà Xờ i tỉnh đờ y trong buờ i chiờ u tờ t nờ ng. Cà Mờ chờ y vớ đờ u bù tóc rờ i, khóc và báo cho bà hay bà là Sờ đã chớ t. Cà Mờ nói xong lờ i chờ y đi. Chờ còn lờ i mớ i mình bà sớ soờ ng trên bớ vớ t tre, giờ a gian nhà trờ ng trờ c trờ ng sau gió giờ t vách lá hai bên xanh xờ ch, xanh xờ ch. Mỗi mớ t lúc, bà mớ i ngớ i nhờ m đờ y đờ c. Đôi con mớ t bà đờ ra, long lanh nờ ng quái. Đờ u tóc vàng sém cớ a bà xờ tung, mà như ng tia nờ ng chiờ u rờ i lên, làm mớ tóc đờ hoe hoe như nhuờ m ánh lờ a. Rờ i khi hờ t nờ ng, và đêm nhòa tờ i, bà vờ n ngớ i im không cớ c cớ a. Bóng tờ i tờ ngo ài tràn vào phờ kín bóng bà. Đờ n lúc trăng lên, bóng bà Cà Xờ i lờ i hiờ n ra, như ng không phờ i ngớ i trên bớ vớ t tre nờ a, mà là đờ ng đờ i đờ t. Ngớ i mớ Khờ me đau kờ đó trong cách đờ ng coi cũng lờ. Đôi chân bà hờ i loờ ng doờ ng ra, hai bàn chân châu các ngón vào, bám bứ trên đờ t nờ n nhà khô nờ t như ng đờ n gờ kờ. Hai cánh tay bà như dán sát vào vách, và bóng bà nờ i rờ hờ n, hờ i chúi vớ phía trờ c. Trờ ng như cái cây sớ p đờ.

Bà Cà Xờ i đờ ng rờ t lâu. Có thờ là bà đờ ng như vớ y chờ ng non nờ a tiờ ng đờ ng hờ. Thành linh, bà bớ c ra khờ i nhà, vờ n vớ i cái dáng ngớ i ngắ tờ i phía trờ c y, mà đi.

Bà mò mớ m đi trên con đờ ng đờ t đờ n tờ i ngắ ba Sĩ Lý. Đờ c đờ ng, có khi bà chờ i vớ i, loờ ng choờ ng, hoờ c ngắ dúi xuờ ng, rờ i lờ i lò mò đờ ng lên, đi lờ i. Cái hôm bà đờ n tiờ m thím Ba ú mua rờ u, bớ n vớ bà cũng vớ p ngắ. Như ng lờ n đó, và cớ như ng lờ n trờ c đó, không khi nào bà vớ p ngắ nhiờ u như hôm nay, bà Cà Xờ i đau đờ n đờ n điên đờ i thờ t rờ i. Thờ ng con bà, sau mớ t hờ i gian vớ ng xa Hòn Đờ t, nay trờ vớ đã chém mớ t cô con gái mà ngớ i Khờ me lờ n ngớ i Viờ t trên Hòn đờ u yêu mớ m. Cô con gái và mớ cớ a cô lờ i là ngớ i lờ n cớ a bà Cà Xờ n. Hai mớ i năm vớ trờ c, trong mớ t đêm khuya sớ ng giá, hai mớ đã đờu bà vớ nhà, bao bớ c cho bà sinh ra Cà Mờ.

Hờ i đó, mớ i mớ i tuờ i mà cô gái y đã là mớ t cô bé nhân hờ u rờ i. Bà quên sao đờ c nó đã tiờ p sớ c vớ i mớ nó đờ a bà vớ nhà. Đêm y, bà còn như hai mớ con đờ u chùm khăn vì trờ i lờ nh. Bà như lờ m. Khi anh Thờ ch Kha chớ t đi, gia đình mớ Sáu đờ u thờ ng bà, thờ ng con Cà Mờ, hờ t

lòng đùm bọc cho các hai mẹ con. Ông nể nể các gia đình mẹ Sáu, bà Cà Xí và nghỉ trong đó. Bà không biết gì mà đến đáp cho đến các. Thành thạo, bà cùng con Cà Mỡ đi tiếp mẹ Sáu vết mẹ ông, làm việc nhay vào ngày mùa thì gặt lúa, đập lúa phơi. Các ông kia chờ đợi các bao nhiêu thì nay, thành con tàn ác do bà đến ra đã chém sống xuống thân cô con gái làm ông cho bà đến ông.

Thơ ng Xăm giết chết S , đó là cái lý do khi n bà Kh me già nua chết phác này đêm nay o
đo, đi không v ng. Nh ng bà Cà X i đi đâu, bà mu n đi đâu? Nào ai bi t đ c. Ch bi t r ng
bà đang đi v t v , trên con đ ng có trăng và không y gì i l m cho m... Bà đang đi nh ng
b c đi đâu kh . Nh ng r i cái bóng c a bà d i ánh trăng, cũng l m hi n t i đ c ch ngã
ba Sĩ Lý. T i ngã ba, khi bà đi thơ ng, lúc y m i ra y đ nh c a bà. Bà mu n đi i nhà m Sáu.
Nh ng bà đi mò m m, r t r è và s h i. T i kho ng v n xoài, bà không dám đi gi a i, mà t t
vào mé v n n, l n qua sau các g c xoài. Không bi t bà đi t i nhà m Sáu m t bao lâu. Ch bi t
khi t i đó, bà đã trông th y bà con t t p đồng đ o l m r i. y chính là lúc m i ng i i s p l i m
S . Bà Cà X i không h tro ng th y cái c nh m Sáu âu y m, ch i t óc, b i t óc cho con, đ a con
gãi đầu lên m i i đã có l n t n l c diu bà Cà X i t đ ng r v nhà nó. Bà không nhìn th y
c nh y, vì bà có dám đ t chân vào t i cái sân đồng ngh t ng i i đó đâu! Bà len len ng i th p sau
m t b i khóm, v đ ng. T i đó, bà có nghe th y ti ng khóc c a m Sáu trong nhà v ng ra. Bà
run lên khi nghe th y ti ng khóc y. Và bà đ a tay b ng kín m t.

Khi các ng n đu c cháy r c gi a sân, chi u sáng đ n t n ch bà, bà ho ng h n, m p sát xu ng. Lát sau, lúc bà con Hòn Đ t ng i đu c r m r kéo đi bà ngó th y cái hòm đ chối và mái tóc b c óng c a m Sáu sau k h c a bàn tay mình và k h c a nh ng k lá khóm nhú gai s c. Bà nín th nhìn cái hòm, trái tim trong l ng ng c lép x p c a bà th t l i t ı ng nh không sao đ p ti p đ ı c n a. B i vì bà bi t r t rõ cô gái n m trong cái hòm đó chính là S . Nay S đã n m im, đã ch t. Bà nh m nghi n m t l i. Cho dù bà nhi u l n t ng nói th ng ác ôn đó không ph i là con c a bà, nh ng rõ ràng nó chính là con c a bà, vì chính bà đã sinh ra nó. Tr i ı i, cái đêm hôm ı y m i oi ı làm sao! Nh ng b c t ı ng c a ngôi nhà n n đúc phong t ı y m i dày kín làm sao! T i đó, bà n m r ı i m hôi, b ng đau nh xé, o n o i mãi t i khuya m i đ l t ra đ a bé, là th ng Xăm.

... Đám người đi đầu đã lui tít về phía cuối rồi. Có cậu con Cà Mỡ của bà cũng đi nữa. Trong bầy chim khóm, mấy con bà Cà Xỉ và nhúm nhúm muông chim chạy theo họ. Nhưng bà không dám. Lần này thì bà không dám đi theo họ thật. Cà Mỡ thì khác. Còn bà, bà thấy mình là kẻ có tội, không phải mình bây giờ, nhưng bây giờ thì ghê gớm hơn, trước tội phạm hơn, do đó bà không sao dám cất chân đi theo họ cho được.

Hồ đã đi học từ nhỏ. Là một học sinh giỏi trên lớp, cậu bé cùng khu phố học. Cái sân sáng là bạn này giỏi là một học sinh, bằng bạn ánh trăng. Còn là một mình bà Cà Xí và người bạn sau bạn không. Bên kia hàng không nhà là nhà của nhà nhà thanh kiếm, hiện nay là cái kho nhàn nhàn, cái bạn thang, cái gian nhà sàn vách ván hãy còn leo lét cháy một thóp đèn mờ cá. Bà Cà Xí là một học sinh gian nhà trên trên, bạn tốt học nhà nhà bạn bạn thang năm xưa, nay đó, người bạn con gái Việt là một học sinh đã có nhà nhà sáng sủa dịu dàng lên. Năm xưa, trong gian nhà leo lét ánh đèn đỏ, bà đã sinh ra con Cà Mồi, giờ là lúc mà Sáu rút ra trong miệng bà nhà nhà nhà nhà nhà nhà. Rồi cũng từ đây, anh Thợ chày Kha đến đón bà về.

Xăm i, b n mây ác qua, mây gieo tang tóc cho cái nhà đã đùm b c m mây trong c n kh n
đ n! Mây đã v hùa v i cha mây mà gi m đ p lên trái tim m mây r i đó Mây là con dao đ c ác
c a đ t m mây ra kh i m i ng i! Vì mây mà m mây ph i i n tr n trong đêm t i, không dám
ch m m t bà con.

"Sao cậu đi đâu không với tôi mà đi cho rồi! Tao cần cậu với tôi chứ, đừng có đâu tao chứ đâu mà đi mất rồi, khi nào cậu đi đâu thì nói với tôi nhé!"

Bà Cà Xổ i nguy n r a đ a con mình. R i bà ch i v i đ ng đ y, v ch lá khóm đi ra. Bà đi vào sân nhà m Sáu, b ng nghĩ ph i lên t t th p đèn đỏ m i đ c, ch đ v y hao m quá. T i chân b c thang lên sân nhà; bà đ a tay r r m b c thang, nh ki m v t gì đánh r i. C đ t chân leo lên m i b c thang là bà l i r r m, nh v y. Lâu nay bà m i lên đ n sàn, l n t i cái c a b ngổ. T i c a bà nhìn th y ng n đèn đ trên bàn th v n qua v n l i tr c gió. Đ ng th i bà tr m t rú lên khi trông th y bên c nh th p đèn buồng r m t m tóc đen nhánh. Bà ch i hai bàn tay v phía m tóc, đi gi t lúi, r i vùng ch y xu ng thang. B ng nhiên, ng c bà nh b nh ng đôi giày lính ban tr a t i p t c gi m m nh. Bà nín th m t cái, và ngã xu ng b c thang cu i cùng. Vào kho ng g n n a đêm, m Sáu và nh ng bà con đi chôn S v t i nhà g p bà Cà Xổ i n m

đội và bác thang. Mẹ tôi ngồi ở lều làm lều, và bà lên nhà, cắt áo xống, đánh gió cho bà. Mẹ Sáu đưa mẹ tôi lên lều nhìn đũa tóc vàng sém của bà Cà Xí và ngoảnh đi nơi khác. Mẹ tôi trên trên một lúc, mẹ và bác thang. Bà ngẫm nghĩ ngẫm nghĩ đi vào bếp. Lát sau, mẹ trở ra, cầm một cái giỏ đựng gạo đưa cho chú Hai Thép. Chú Hai Thép cầm cái giỏ, liếc thấy mẹ tôi rầu rầu. Nhưng mẹ vẫn cứ nhìn chằm chằm, không nói một tiếng nào cả. Chú Hai Thép nhai cái giỏ cho gió thổi ra, xát mạnh lên lều ngẩng bà Cà Xí. Sau đó, chú dùng cái sợi dây để cắt tóc cho bà. Không bao lâu, đã nghe bà rên khe khẽ.

Mẹ tôi ngồi ở đó chờ đợi bà tỉnh dậy.

Nhưng khi tỉnh dậy, hoàn hồn như ra khỏi vực và sức khỏe thấy mẹ Sáu, bà Cà Xí và tôi nhào tụt trên ván xuồng, tôi thì, sắp đổ về chân mẹ Sáu mà lỵ. Bà vỗ vào lưng bà khóc rống. Bà kêu lớn :

- Bà giữ tôi đi, bà Sáu lỵ cây dao cắt cái túi đi...!

Mẹ Sáu ngồi trở ra đó. Rồi mẹ cũng khóc mũi

Chú Hai Thép lôi bà Cà Xí ra, đưa bà trên tay. Chú nói:

- Bà Sáu không giữ tôi đâu... Thím đừng lỵ, đừng khóc nữa. Bà Sáu và tôi xóm đây có thù là thù thằng Xăm, thù thằng M - Diễm chứ không thù bà Cà Xí đâu.

- Tui phải giữ thằng Xăm!

Bà Cà Xí cầm đũa la lối. Nhưng ngón tay đen đúa của bà co quắp lại. Mẹ tôi bà trở về trở về nhìn ra ngoài cửa. Thím Ba ú nói:

- Thôi bây giờ tôi đưa thím về nhà nghỉ, nghe?

- Tui đi, mình lên tui đi đi đi!

- Không, tôi đưa thím đi...

Thím Ba ú vỗ vào nói với anh em tay bà Cà Xí đi đi.

Thím đưa bà đi đến chỗ mẹ tôi thì gặp Cà M cũng đang hoảng hốt chạy tìm mẹ. Thím bảo Cà M: Con M đưa má bây giờ! Phải coi chừng, má bây giờ mà đi xuống nước đó!

Cà M dìu mẹ tôi và nhà thì gà trong xóm đã gáy rần rần. Nhưng Cà M biết đêm chửa tàn. Đấy là gà ngỗng kêu gọi mẹ tôi, mẹ tôi thấy ánh trăng ngời trời sáng nên cứ tiếp tục gáy.

Cà M dắt mẹ tôi lên vớt xong, cô ngồi bên xuồng đợi, lén đưa vào chân vớt. Cô gọi mẹ tôi xuống, đôi tay khoanh nắm giữ, nghễnh ngỗ chửi, nghễnh ngỗ cười gọi gọi tôi Hang Hòn ban nầy, nghe n ngào cảm thấy thằng Xăm. Khác với mẹ mình, Cà M không đau đớn đau đớn như tôi. Mẹ tôi đau đớn của cô có khác. Cô cảm thấy nhũn nhũn và thấy thằng Xăm không biết đâu cho hết. Sau cái chết của chị S, giờ đây Cà M càng sẵn sàng lao mình vào bất cứ việc gì để hỗ trợ cho cuộc chiến đấu trong hang, để bảo thủ cho chị S, để nghe thấy nhũn nhũn là để chuốc lấy máu và tôi tôi mà thằng anh tàn bạo của cô đã gieo xuống đất này.

Cà M ngồi im lặng và trắng lợt. Giờ thì gà đã te te gáy sáng thối. Cô đứng dậy, đến đứng nhà chú Hai Thép.

Cà M vỗ vào ra khỏi nhà thì thằng Xăm mò đến. Cùng đi với anh có tên lính họ Võ ngồi ở bé nhũ, đôi mắt láo liên. Đây là lần thứ hai thằng Xăm ghé qua nhà mẹ. Đứa họ và vợ tôi sắp cái kết ba rằm.

Lần tôi trai và phía trước che mũi mặt cái trán và đã ngẫm nghĩ của anh, chỉ để ra hai tròng mắt trông dã. Thằng Xăm đi nghiêng nghiêng, vai trái hếch và xuống, không nhúc nhích. Tên lính lo lắng cho tôi đi trước vào nhà. Thằng Xăm chui vào. Trong lúc tôi đi t còn mẹ tôi chui vào, anh đến đứng giữa sân, nhìn ngẩng nhìn lu lút, nhìn gian nhà trông trước trông sau... Hồn tôi nghe tai nghe tiếng gió thổi thoảng là xanh xanh. Trước mặt tôi cây sưa dừa và vòm lá thêu loang thoáng hiện sự ngẩng lâu lâu tôi thấy ngẩng và bông trắng. Nhưng cái bông sưa dừa êm ái chui vào mắt tôi, không phát ra một tiếng động. Đâu đây xông vào mũi thằng Xăm mùi bùn non quăng quăng của mẹ tôi cái ao mẹ tôi. Nhưng cái đó, tiếng gió thổi, tiếng cành hoa rần rần trong đêm tàn, tiếng bùn tạt cái hình như gieo vào lòng tôi kích thích cơn nhớ và tôi. Đứng lại mà nhũn nhũn là hiu quạnh của người tôi, thằng tôi kích thích chui vào mẹ tôi bắt đầu có tôi tôi cảm giác thông thoáng của con người. Nhưng không lâu nữa là lâu và tôi nhũn nhũn, quay phớt, đi lết xuống vào nhà. Bà Cà Xí đã thức dậy, ngồi trên bếp vớt, chân thõng xuống. Bà đã biết có thằng Xăm và, vì tên lính họ Võ vào trước đã cho bà hay.

Thằng Xăm vào nhà, đi tới đi lui. Hồn tôi ngẩng lên trước mặt bà Cà Xí hỏi:

- Tôi nó đánh má có đau không?

Bà Cà Xí không đáp

Thằng Xăm đi tới đi lui, cánh tay trái vỗ ngay đó:

- Mà má đi theo mẹ con mẹ đến bà Hòn Đốt làm chi... Phải không có má đó, tui ra lều nhũn té

hồ t!

Đồ ng lồ i giồ a nồ n nhà giồ đã sáng ra, hồ n đồ a tay mồ t bồ cánh tay trái bồ thồ đồ ng, hồ m hồ c nói:
- Cái con Sồ đó cồ ng cồ quá, chém ba dao không đồ t. Đồ đồ n bà ngu, theo Viồ t cồ ng chỉ cho thồ m thiồ t. Con mồ cồ a nó bồ c đồ u mà cũng nhồ vồ y. Biồ u khuyên lồ n con, không chồu là không... Nề, má biồ t hôn, tồ i trong hang gồ n chồ t hồ t rồ i. Không cồ m ăn, không nồ c uồ ng, chồu sau thồ u... Chút nồ a ráo ráo sồ đồ ng, tui cho lính chồ t rồ m trồ nồ t đồ t hang nồ a, cho thồ ng nào con nào đồ trồ ng cũng phồ i chun ra hồ t.

Nghe thồ ng Xầm nói, bà Cà Xồ i vồ n nín thình. Thồnh thồ ng bà liồ c mồ t nhìn nó. Cái liồ c nhìn cồ a bà sáng nay trông đồ sồ . ánh mồ t bà vồ a tồnh táo, vồ a đồ i đồ i.

Thồ ng Xầm chồ t hồ i:

- Má nề, con Mồ đâu rồ i?

- Nó đi vô xóm!

Thồ ng Xầm ngồ i lên bồ vắn giồ a, ngẫ ngồ đồ i nồ m xuồ ng. Hồ n ngồ lên nóc nhà giầy lâu bồ ng nhồ m ngồ đồ i đồ y:

- Lồ n này tiêu diồ t hồ t Viồ t cồ ng rồ i, tôi đóng bót đồ đây. Ruồ ng vồ đồ n cồ a ông già, tôi lồ y lồ i ráo.

Ai làm ruồ ng phồ i nồ p lúa ruồ ng, ai làm vồ đồ n phồ i nồ p tiồ n vồ đồ n. Mồ y năm rồ i, ai giồ t thì bầy giồ phồ i nồ p thoát, không đồ đồ c thiồ u mồ t hồ t lúa!

Bà Cà Xồ i nghe hồ n nói, ngồ i im mồ t chồ c mồ i thồ t:

- Thồ ng Xầm mày nói đóng bót vồ y chồ có chồ c không?

Xầm chồ i chân bồ t đồ ng ngay lên:

- Chồ c chồ . Nhồ t đồnh là tôi đóng bót, cồ t nhà lồ i đàng hoàng. Má vồ i con Mồ cồ đồ không ăn, khồ i nồ n nồ i, đồ đồ n đất chỉ cho cồ c. Lâu lâu tôi cho xe đồ a hai ngồ đồ i lên Rồ ch Giá chồ i. Tôi biồ u vồ tôi sồ m cho con Mồ nhiồ u quồ n áo tồ t. Con Mồ mà sồ a sồ n vô coi ngồ lồ m...

- Thì đồ coi coi...

Bà Cà Xồ i nói giồ ng nhồ thồ đồ ng

Đồ n bà bồ c xuồ ng bồ vồ t, đi ra sau chuồ ng gà bồ t luôn hai con gà tồ trồ i lồ i. Bà xách hai con gà liồ ng giồ a nhà nói:

- Xầm à, mày vồ i chú lính đây đồ lồ i ăn cồ m nghe?

- Đồ đồ c, đồ đồ c!

Vồ mồ t thồ ng Xầm hồ n hồ hồ n lên. Hồ n lồ t cái kồ t ba rềm, trên đồ u liồ ng xuồ ng vắn. Rồ i hồ n co giầy khồ đá hai con gà, khen:

- Hai con gà này mồ y đây

Hồ n vui vồ móc bóp, lồ y mồ t tồ bồ c hai trăm đồ a tên lính:

- Hai Nhồ , mày đi mua rồ đồ u. Coi đồ tiồ m có gì nhồ u đồ đồ c không cồ mua thêm!

Thồ ng lính Hai Nhồ rón cồ m tồ bồ c. Thồ ng Xầm tháo cái bi-đông rồ đồ u, chồ mồ t bi-đông thì không thồ nào uồ ng đồ . Thồ ng lính Hai Nhồ đi ngay. Đi tồ i cồ a nó sồ c nhồ cây súng trên bồ vắn, quay lồ i tính lồ y. Thồ ng Xầm khoát tay:

- Cồ đi đi, đồ súng đây tao coi cho. Không lồ Viồ t cồ ng đồ trong hang lồ n ra đây giồ t súng sao mà sồ !

Tên Hai Nhồ đi rồ i, thồ ng Xầm vồ n tiồ p tồ c sồ ng trong cái trồ ng thái vui vồ . Có lồ đồ i hồ n đồ oồ n đây chồ a bao giồ đồ đồ c vui nhồ vồ y.

Bà Cà Xồ i nhóm bồ p, bồ c cái trầ đồ t lên nồ u nồ đồ c. Thồ ng Xầm nói:

- Đồ xồ Hòn này xài cái gì cũng bồ ng đồ t, đồ quá. Đồ rồ i mua xoong nhôm chồ o sồ t mà nồ u. Đồ trên Rồ ch Giá bầy giồ đầu có ai xài thồ nồ i om trầ đồ t này nồ a!

Bà Cà Xồ i cồ m con dao dẫu kồ vào cồ con gà, nghe hồ n nói thồ thì đồ ng dao ngồ xuồ ng. Bà nhồ thêm mồ y cái lông nồ i cồ gà rồ i kồ lồ đồ i dao cồ t. Con gà hồ p him đôi mồ t, kêu khe khồ trong cuồ ng hồ ng. Máu đồ cồ gà phồ ra nhồ u toong toong xuồ ng cái đồ đồ t kê bên đồ đồ i. Thồ ng Xầm ngồ i chồ m hồ m mồ t bên coi. Hồ n buồ t miồ ng lồ m bồ m:

- Coi giồ ng máu đồ cồ con Sồ nhồ u xuồ ng hôm qua quá!

Lồ n này, bà Cà Xồ i bồ n rồ n muồ n buồ ng dao. Tim bà thồ t lồ i, nhồ ng bà cồ nén. Cồ m con dao cồ t cồ nồ t con gà thồ hai. Thồ ng Xầm thì vồ nồ trong cái tâm trồ ng vui vồ . Hồ n giúp bà Cà Xồ i mồ t tay, vồ t lông gà. Bà Cà Xồ i lồ ng thình làm gà. Mồ t con gà đem luồ c nồ c đồ a xiêm, mồ t con đem rang muồ i. Hai món này ngồ đồ i Khồ me rồ tồ a. Mồ t mình bà đồ ng trông hai bồ p. P bà bồ c cái đồ đồ tràn nồ đồ c đồ a, mồ t bồ p bà bồ c cái nồ i om đồ t. Trong nồ i đã có bồ muồ i hồ t và lốt vồ tre. Đồ i muồ i bồ t đồ u nóng nhồ y trong nồ i bà Cà Xồ i mồ i đồ t con gà đã nhồ hồ t nồ đồ c lên vồ , rồ i đồ y kín nồ p vung. Bà trông coi hai cái bồ p rồ t kồ , mồ t nhìn nồ đồ c đồ a sồ i tắm và tai lồ ng nghe tiồ ng muồ i

nhỏ c r c. Có l trong su t đ i mình ch a có khi nào bà Cà X i n u n ng chăm chú, c n th n nh bu i sáng nay.

Lúc tên lính Hai Nh xách hai bi-đông r u v , thì lát sau gà cũng đã lu c và rang xong. Con gà lu c chín m ng. Con gà rang khô se.

Bà Cà X i xé gà x p vun hia v m nh , đâm mu i t và x c chu i cây tr n ghém. Bà bày đ y mâm g cũ k mòm mép, đ n lên b v n gi a.

Trong b a ăn, bà Cà X i không ăn m y. Bà u ng r u t ng chén, ép th ng Xăm và tên lính cùng u ng. Đây là b a đ u tiên bà Cà X i ăn chung mâm v i con. Th ng Xăm v i tên lính Hai Nh n c r u u ng c, ăn thit gà ng n ng u. Hai bi-đông r u đ u c n, nh ng gà ch c n l i h n n a con. Bà Cà X i nói:

- Đ dành cho con M !

Ăn xong, tên Hai Nh l n ra ng . Th ng Xăm ng i nói b ng qu v i câu r i cũng ngã ra v n qu tay ch p cái k t v i đ y m t. Lát sau h n c t ti ng ng ày khô khò.

..... B y gi thì Bà Cà X i đã đ n đ ng sát bên b v n th ng Xăm ng . Tay ph i bà xách cây dao d au. Tay trái bà run r y kéo nh cái k t "ba r m" trên m t th ng Xăm ra. M t h n v n nh m nghi n, b m t h n bóng nhoáng, nh n nh n. B m t này tr c kia đã có lúc bà Cà X i ghì sát vào lòng, hôn hít. Đ i mỗi này tr c đã ngo m bú vú bà ch n ch t. Nay b m t y thay đ i quá. H i đó nó còn là m t đ a bé. Nay nó là m t th ng bi t k , đã t ng m b ng, moi m t và ăn gan ng i. H i đó nó ch bi t gi. Th mà b y gi nó bi t s ng ch t c đ ng l i ng i nh à trên chính cái n n nhà c a cha nó b n ng dân phá s p. Ng i i n c a m nó thì nó ch m t không th ng ti c, r i còn b o con gà b c t bc nh u máu th nào thì ng i b nó ch m cũng nh u máu nh v y.

M nó v n xu t thân là m t ng i n n n i đ t, th mà b y gi nó nói n i đ t ch ng ra gì, sánh v i n i nh m. Nó ch ng bi t m nó ng ày x a s ng đ c là nh nh ng cái n i đ t y. Nó cũng ch ng c n bi t có n i đ t thì ng i nghèo nh m nó m i n u đ c c m, và có n i đ t thì m i c t đ c nên r u n p n ng n n mà nó v n a u ng h n c .

Th ng Xăm là đ a bi t và không bi t m t cách có ý th c v m i đ i u đó.

Tuy nhiên có lúc, h n còn bi t nghĩ đ n m t đ i u là nghĩ v m và đ a em gái h n. M c dù đ i u này cũng r t đ i mong manh, nh ng chính b i cái đó nên đã ba l n bà Cà X i gi dao lên r i l i t t h xu ng.

Kh n thay cái kh n ng duy nh t có th cho phép th ng Xăm thoát hi m cũng lung lay n t, nh ng t i l i trên kia đã choáng ph t t c , x a đ t t c , không đ ng i m còn nh n đ c h n là con c a mình n a. Cho nên sau nh ng phút ch n ch do đ , bà Cà X i đ ng con dao d au vào vách và ch y ra kh i nhà... H i lâu, gi a lúc th ng Xăm và tên lính h y còn ng c ó hai bóng ng i l n vào c a sau. Đó là hai du kích còn náu l i ngoài xóm... M t anh du kích đ ng c m trái l u đ n gác c a, còn m t anh c m m t u phẩm phẩm đ i ri t vào ch th ng Xăm ng .

Th ng Xăm ch t nh t m t u chem ph t xu ng r t n ng và g n.

Đ u h n đ t l i a v ng ra cách cái c đ ng phun máu c a h n ch ng n a gang tay. Tên lính Hai Nh nghe đ ng gi t mình choàng đ y, ch p s ng. Nó cũng li n b anh du kích ch m đ ngay xu ng v n. Nh t m t u này ăn x ch t đ i i l m c m lên t i mang tai tên lính x u s . L i m t u m c d n trong đó, anh du kích loay hoay m t m t lúc, m i nh c ra đ c.

5

N ng tr a đã r i th ng xu ng đ n h các ng n đ a. ánh n ng in th ành v t trên nh ng đ ng r m ch t dài trong v n. C nh đó, m y bao t i ch a t t khô và v i b t mà b n gi t m i v c t su i đ n c x p ch ng lên nhau.

Đ i m i ch ng th y trung úy Xăm d au, tên thi u úy Ba ra l nh cho b n lính b t đ u đ i r m lên đ u, chia thành hai cánh, men vào hai bên mép mi ng hang. Tr ng nh ng tên lính v c r m th t bu n c i. Chúng đ r n r n nh k tr m, m c dù hai kh u đ i liên c a chúng đ t trong mé v n đã đ c n p đ n, ch i n ng vào mi ng hang đ đ phòng b t tr c. B n lính n i đ u i nhau đ m i lúc m t xa. Khi chúng đ vào t i v t c ng che khu t, đ n l ng, thì ch c n th y nh ng đ ng r m bi t đ i, x o đ y, h u h u trên đ u ng n c .

Chúng đ n hai bên mé hang, h t r m trên đ u xu ng thành hàng đ ng dài, vàng l óa. Nh ng th ng lính v c các bao t b t, v i b t men ra sau cũng đã đ đ c n a đ ng. Sau r t tên thi u úy g i m y th ng lính v c s ào tre dài l u đ u, vàng óng, x ng vào. (Nh ng cây tre này chúng v a đ n h i sáng ngoài bãi tre. Và do đó bà con đã kéo t i ch tên thi u tá làm m lên. Khi t n thi u tá ch u xu t t i n b i th ng ng thì nh ng th ng lính đó m i v c tre đ đ c).

Chương 5

Vào đêm miêng hang, tên thiêu úy Ba mọt mọt cho lính chày vào xóm kiếm thừng Xăm, mọt mọt cho rạch mây bao vôi, t. Chúng đợc vôi và t bột vào t t c các bó r m r i dùng sào tre xiên qua các bó r m đó, đ y t i miêng hang. R m m i đèn t i miêng hang thì súng trong b n x ra. R m khô b nh ng viên đ n nóng r y c xát, ngún khói và trong nháy m t cháy bùng lên. Tên thiêu úy n m r p xu ng c t nẩy gi th y th li n b t c i hô h . H n co chân đ p gió lia l a, la lên:

T t m, t i nó m i a giùm mình, đ y r m vô, đ y r m vô n a đi!

B n lính c m sào tre ra s c đ y r m t i g i a miêng hang. Lát sau miêng hang đèn đ y r m, b n b , xù x . R m khô bén l a cháy ph ng lên gi a bu i tra n ng chang chang.

Súng bên trong cũng im m t không b n ra n a. B n lính t p t c dùng sào đ y r m vào miêng hang. Tên thiêu úy v n n m xoài trên c . Theo l nh h n, nh ng tên x th súng máy n m bên c nh đã đ t tay lên cò súng, s n sàng quét đ n v phía miêng hang n u có ai t trong đó v t ch y ra. Tên thiêu úy chòi chòi hai gót giày gi a kho ng không, đ c chỉ b o:

- Đ.m , khói t mà ch u gì n i? Tr n này chu t ph i bò ra kh i hang thôi. H th ng nào v t ra, t i bầy quét li n cho tao!

Nh ng tên x th súng máy mím môi đ i. Nh ng chúng ch a th y bóng ng i nào ra c . Ch có đám lính đ ng l nh g n miêng hang v t ch y l i tr i. Tên thiêu úy h i l n:

- Cái gì, cái gì mà ch y?

B n lính không đáp. Th ng nào th ng n y c ô m ng c ho s c s a, ch y tháo lui. Thì ra r m cháy lên nh ng khói không ch u l a vào hang. Lu ng khói tr ng xám b c t đ ng r m cháy b gió trong hang l ng ra, cu n cu n t t qua hai bên miêng hang. B n lính đ ng g n đó b lu ng khói đ c đ a ph vào m t. Chúng hít ph i h i t và vôi b t, ch u không n i, vùng ch y tr i ch t. N c m t, n c c mũi trên m t chúng ch y giàn gi a c ra. Có th ng b khói t xông lên cay bu t t n đ nh đ u, đ ng không v ng ph i ng i khu u xu ng. Có th ng m m t ra không đ c. V a đi v a qu tay nh b mù.

Tên thiêu úy Ba c l m, nh m đ y ch y l i coi. H n cũng li n b khói ph vào m t, ho s ng s c và quay lui. Nh ng lu ng khói không ng ng m t vào hai mép hang, l a theo. H t nh t trong đó có ng i đ ang qu t th c khói ra v y. Nh ng kỳ th c trong đó nào ai qu t. L i l m này là cũng b i t i b n gi c quá ngu xu n mà thôi. Trong m t cái hang đã có s n kh i th khí, nay l i đ n khói vào, t t nó không nh n thêm.

Ban sáng khi b n lính đi c p r m c a bà con trong xóm có đ l ý đ nh xông hang thì nhi u bà con đã c i th m trong b ng r i.

Ông T Đ n đã nói v i b n lính:

- Tui t c chi ba c ng r m, m y ng i mu n l y r m đem xông Vi t c ng thì c l y. Tui ch e không ăn thua gì đâu!

- Sao không ăn thua

- Không xông n i đâu!

M t tên b o:

- Thôi, đi vác r m đi t i mảy, đ đó nói l n kh n v i ng làm chi, ng mù, chuy n gi c giã làm sao ng bi t đ c!

Chúng không dè ông T Đ n bi t rõ: Ông bi t không th nào xông khói vô hang đ c, nên ông m i nói th .

Bây gi l i nói ông đã đ c ch ng th c. Khói c v n bay ng c tr ra. Tên thiêu úy m t nh m m t m b o b n lính:

- Nh v y không xong. T i bầy ph i vác sào ch i đ ng r m đó vô miêng hang sâu sâu m t chút m i đ c.

Ba b n th ng lính c m sào tre, mon men l i g n miêng hang v a đi v a tránh khói th i t t vô m t. Chúng đ ng lóm thóm t i đó m t chút r i li u m ng nh y đ i ra tr c miêng hang, c m sào đ y r m vào lia l a. Đ ng r m đang cháy b đ y vào sâu h n. B n lính đ y xong v i vàng ch y l i v . Nh ng l n này tên thiêu úy và c b n lính đ u th t v ng. Khói trong miêng hang v n c cu n bay ra. M t bên lính gi i m t cầu nhàu:

G m ra ông già mù trong xóm nói ph i. Khói không ch u bay vô mà ăn thua m gì!

- Anh Ba à, nh m không êm thì mình rút v t tính k khác, ch láng cháng đ đây...

- Ph i đó, đ đây không nên, r i t i nó trong hang x ra mình tr tay không k p1

Tên thi u úy Ba t c gi n quát l n:

- Không nên, không nên cái con c... T i nó ra thì sanh t v i t i nó, không rút đi đâu h t th y!
H n i ch i th thêm m t câu n a, r t t c. R i thay, gi a lúc h n đang n i gi n thì t trong mé
v n có m t tên lính h t h i ch y ra. Đó là tên lính ban nãy theo lnh h n vào xóm ki m th ng
Xăm.

Tên này ch y đ n n i, m t xanh mét không còn m t gi t máu. Nó nói nh mu n đ t th :

- Trung.... Trung úy ch t r i!

Tên thi u úy Ba ch ng h ng, ch a k p h i thì tên lính l i h n h n nói:

- Th ng Hai Nh cững ch t... Trung úy v i th ng Hai Nh b chém. Trung úy đ t đ u. Châu cha,
máu ch y đ y m t b ván...

- Ai chém? B t đ c ch a? Mà chém i đâu?

- T i nhà bà già c a trung úy. Ch a bi t ai chém. Tôi b c vô th y hai ng i i n m, ru i bu đ y
c , ch không th y có ai đ y h t!

- Thôi ch t m r i,Vi t c ng trong xóm b t đ u ám sát r i!

- Tao nghi...

M t tên thi u úy tái h n l i. H n h i:

- Cho thi u tá hay ch a?

Tên lính đáp:

- R i, tôi ch y lên cho ng hay r i!

- Ông nói sao?

- Ông đ ng nh u, buông r t b cái ly...

Tên thi u úy không h i thêm gì n a. H n li n ra lnh b cu c un hang. B n lính v t sào tre,
không màng t i đám r m còn đang cháy hù hù. T t c kéo nhau qua kho ng đ t tr ng. Nh ng
tên lính b ch y n c m t và nh ng tên lính không b ch y n c m t, t t c đ u b cái tin rừng
r n kia làm cho chân tay b n r n. Đây là l n đ u tiên b n lính bi t kích hoang mang run s nh t.
Lâu nay th ng Xăm gây cho chúng lòng cu ng tín cao đ . B n chúng v n tin r ng h có m t
th ng Xăm trong tr n đánh phá nào thì tr n đánh phá đó t ph i k t qu . Chúng tin r ng đi theo
th ng Xăm thì ch chúng gi t đ c ng i khác ch ng i khác không bao gi gi t đ c chúng.
Lâu nay th ng Xăm là ti ng reo hò thúc gi c chúng xông vào t i ác. Khi phát hi n trên đ ng n c
m t bóng cán b nào thì h n ch y s i t i nh ng a, h l nh r t đ n cùng, dù làng n c y
ng p c t i gi i, dù ng i cán b đó cách xa h ng ba b n cây s . Đi bi t kích, h n th ng
đánh th c b n chúng đ y gi a đêm m a và nói r ng ch có đi trong đêm m a m i đánh đ c
Vi t c ng. Ban đ u b n chúng còn r t r e ch a dám ăn th ng i, thì th ng Xăm nhai nghi n
ng u, luôn mi ng b o trên đ i không có th con nào ngon h n th con ng i. Đ i v i ph n , tr
m và em gái, h n có hi p b t c ai. Sau lúc hi p h n còn c n vú h , hút máu, và nói r ng máu
đàn bà còn b h n máu đàn ông.

H n là m t đ a nh th . Và chính nh th h n m i đ c Ngô Đình Di m phong là m t trong sáu
anh hùng c a quân đoàn b n, tr n c t i mi n Tây Nam B . Đ i đ i bi t kích c a h n ch khác
gì con r n đ c, mà h n là cái đ u. Bấy gi đ u r n b ch t r i nên mình r n là cái b n bi t kích
kia cũng t c kh c o n o i.

Trên m t tên thi u úy Ba, v hù ng h n đã ch t l ng, nh ng ch cho n i ho ng s hi n lên làn
da m t m i lúc m t xanh tái. T kho ng đ t tr ng đ n t i mé v n , h n đi v p ngã m y l t. Đôi
tên bi t kích còn ngó ngoái l i mi ng hang. Hôm nay đ a nào cũng th y trong ng i r r i. Cái
tin th ng Xăm b ch t m t cách đ t ng t cùng cu c un hang th t b i gieo vào lòng chúng n i chán
ngán đ n m t m i. Sau l ng chúng, đ ng r m i mi ng hang đã cháy r i. Khói tr ng bay là là ra
t i kho ng đ t tr ng. Đ ng tro r m trên mi ng hang b ng s p xu ng và ph n trên mi ng hang l
ra.

C b n kéo v t i bên b su i. Tên thi u tá cũng có m t đ . Khi bi t v i c đ t hang th t b i,
h n l m b m ch u t c, m t qu u qu

T đêm qua t i nay h n g p toàn chuy n r c r i. M y hôm tr c dân Hòn Đ t còn im l ng. Th
mà t sau khi h n xu ng l nh gi t ch t m t ng i i con gái thì ngay đêm đó h n b t đ u ph i đ i
phó v i bao nhiêu v . Nào là dân chúng bi u tình ban đêm, nào là dân chúng b t b n lính đ n tre
đ n t i ch h n, đòi h n ph i b i th ng. R i th ng Xăm b ch t đ u, r i k ho ch un hang do
h n bày ra đã h ng bết.

Sau khi ch i th , h n nói v i tên thi u úy Ba:

- Thôi đ c, un hang không đ c thì s l p hang. V v này tôi nghi trung úy Xăm và th ng Hai

Như bạn con mẹ đang Thôi chém. Nghe nói con mẹ điên...

- Thôi a thì u tá, tôi cũng nghi vậy. Đâu có ai vô đó... Con mẹ đo coi ghê lắm, phải bắt con mẹ đó mẹ đi chứ c!

- Nó trốn rồi. Tôi này giờ cho lính kiếm giáp xóm mà không gặp. Tôi tính bắt con như đang Thôi lại em cả trung úy Xăm đem về kho thóc, như ng dân chúng họ cả d quá, giờ giữ con như đó là i...

- Thôi a thì u tá, tôi dân chúng ở đây coi bạn mẹ tôi đã a nào cũng làm làm lì lì. Chết phải "m" vài đã a cho tôi nó học mẹ đi chứ c.

Tên thì u tá không đáp, đưa cánh tay đen nhánh lên nhìn đang họ. Họ nói:

- Giờ hai giờ rồi. Bây giờ anh cho lính tôi đó vác xác hai người đi đem chôn đi. Tôi còn phải đi đi trốn ng họ coi sao lính bắt họ ng họ m rầy ra sao. Nghe nói họ rên la đau quá. Đ.m kêu trốn thẳng rất cả họ ng mà chết có tôi mới chết. B. b. Vết c ng bạn rớt hết rồi sao không biết?...

Tên thì u tá nói xong, quay lại ng kêu bạn lính đi với mình vào xóm.

.... Tôi cái trốn ng họ c mà ngay tôi hôm đó tiên bạn chúng đã viết tắt c bàn ghế ra sân, tên thì u tá đang trốn c mới c nh tôi ng khi ng khi p. Trên như ng tôi m với bắt xâm trốn đi t, bạn lính bắt họ ng n m chết hết không còn mới chết trốn. Như ng thân hình xám xịt, hôi hám bu c đầy bông băng c ng ng y tay chân, qu qua qu là i. Trên với bắt viết ng đầy như ng mi ng bông dán máu khô s m và như ng p với bằng tuột ra lòng thòng, giày máu giày d t trông rớt b n. Bạn lính bắt họ ng chết rồi a luôn mi ng và rên r r d ki u khác nhau tùy theo họ ng tích cả a ng tên. Chúng rên họ h như trốn con khóc. Chúng chết c là i ho c rít dài. Có tên họ c h c và có như ng tên tôi cu ng họ ng chết phá ra tiếng r r như ng i n m mê g p m ng d , mu n rú lên mà không rú được c.

Tôi đây chết còn là bạn lính bắt họ ng n ng. Bạn bắt họ ng như có hy vọng ng tôi p t c c m súng đã được c chết đi họ trốn a hôm qua, cùng chuyển trốn thẳng đi xuống ng y xác tên M.

Tên thì u tá chau mày trốn c như ng hình hài lẫn lộn, đang rên r r và chết i r a. M y tên n m g c ngoài chết ng biết có họ y thì u tá cả a chúng đang đang d y hay không, mà chúng c lời tên thì u tá ra chết i. Nghe chết i mới lúc, tên thì u tá nóng mới hết hàm b o bạn lính:

- Tôi bây giờ nó cầm mi ng đi, không thôi ta x cho mới t bằng d n bây giờ !

Một tên lính chết y s n vào n t l n:

- Im đi, làm gì mà c r ng lên vậy. Thì u tá bạn chết m hết bây giờ !

- Đ.m, thì u tá, thì u tá đâu? Thì u tá đâu?

M y tên lính càng chết i d r i chết m tôi phía cả a, mu n chết p chân tên lính với a nói. Tên lính họ ng s r t chân, lui là i. Bạn bắt họ ng gào lên như xé họ ng. Chúng bò nhào ra phía cả a hông ngai trốn ng, chết i x i x vào mới tên thì u tá, b o r ng chính họ n đã bắt chúng đi chết b v b con. Tên thì u tá đang yên cúi nhìn m y tên lính bắt họ ng đang chết m với phía mình. Họ thét:

- Câm, tao biết câm mi ng!

Như ng bạn này với không ng t l i quy n r a. Chúng còn hăm n u mà chúng chết, chúng s bắt họ n tên thì u tá đi theo.

Một bàn tay dài ngo ng cả tên lính đã với lên tôi mũi giày da đen cao c bám đầy b i cả tên thì u tá. Tên thì u tá nháy mắt b o tên lính mang tôm-xông đang gác tôi c a:

- Bạn nó cho tao

Tên lính kéo tôm-xông ra khỏi vai. Như ng r i tên lính y c đang trốn ra, mi ng há họ c, ngón tay d t n i cò súng c run l y b y. Nó không bạn được c. Tên thì u tá không d i n a. Họ n thò tay m bao súng rút kho u "côn 12" chứa xuống cái d u bằng bó d lôm d i cân mình bạn n "d t" ngay mới t phát. Ng i lính bắt họ ng chú d u xuống, hai bàn tay ôm l y ng giày tên thì u tá t t buông rồi ra.

Sau khi giữ t chết tên lính, tên thì u tá quay mũi súng sang tên lính chết m tôi u liên tôm-xông, nghi n hàm răng vàng lóa:

- Ê, sao biết bạn mày không bạn mẹ y?

Tên lính không đáp. Như ng kho u tôm-xông trong tay tên lính tôi nghi n cũng chứa vào ng i tên thì u tá. Hai họ ng súng d u run run. Tên thì u tá bắt ng tái m t. Họ n th y đôi mắt tên lính bây giờ ng u, và bàn tay trái cả tên lính n m chết l y bằng d n tôm-xông còn d y p. Lát sau, tay súng ng n gien thì u tá t t h xuống. Họ n với a d a mới nhìn tên lính, với a cho súng vào bao. Tên lính thì với n c chứa họ ng súng vào ng i họ n. Đ n m y giây sau, tên lính mới chúc mũi súng, khoác m nh vào vai.

R i cái trốn ng họ c c vắng với ng tôi ng rên la, tên thì u tá nghĩ: "Mình phải giữ t họ ng này mới được c. Nếu không nó sẽ bạn mình".

Tên lính cũng mở y lộ n li c nhìn tên thi u tá: "Th nào nó cũng tr thù. Có đp là mình ph i b n h nó tr c!"

Trên đ ng đi, hai tên cùng m t lúc đoán đúng b ng d và ý đnh c a nhau.

T i g n b n gi chi u, m t chuy n máy bay tr c thẳng c a gi c đ n H òn Đ t. Gi a ti ng sóng bi n, đ ng c tr c thẳng v n v ng rồ, nghe hù hù, b bên trên ti ng sóng. Đ n lúc ng i Hòn Đ t nghe ti ng đ ng c m m thì ng c m t lên, h đã trông th y t c có sáu chi c t bi n bay vào. G m có b n chi c tr c thẳng hai đ ng c mà b y gi bà con đã quen g i là "cán gáo". Cái hình thù c a nh ng chi c tr c thẳng này nom r t quái đ n. Nó gieo cho bà con nông dân thu n phác cái n t ng v s b t l ng, v a thô b o i v a r t đ i ma m.

Trên vòm tr i xanh ng t, nh ng hình thù đó hi n ra ng ngo y i t i, đe d a m i ng i. Khi chúng bay qua kh i b bi n trào sóng, l p t c c sáu chi c đ u sà xu ng th p. Nh ng cái chong chóng to l n g n đ u và g n đuôi chúng quay tít, kêu l ch c ch, t ng ch ng nh chúng s p s a đ xu ng đ n n i. Nh ng không, chúng v n đang bay. Có đ u là chúng bay th p, nên v n lá li n chuy n đ ng. Nh ng tàu lá d a g p ph i tr n gió cu n l c, lúc o n xu ng, lúc cong vút lên. V n vú s a, v n n mắng c t, v n li-ki-ma b ng rào rào, v t vấ. T t c m i chi c lá còn đ m ánh m t tr i b th i ri t bay l t ng c ra sau thân càn.

Đàn tr c thẳng n ng n sà qua nh ng v n n qu đó, n i màu xanh m t m t c a cây lá ti p giáp v i màu xanh s m c a bi n chi u. Nh ng con quái v t này rít r ng, r n rĩ bay quá tu nh ng trái mắng c t nâu rậm, trái vú s a tím ng, trái mắng c u ta xanh ph n ph t và nh có c ph n. Chúng bay qua Hòn Đ t nín l ng, b y gi i mi ng hang còn l ng vài làn khói r m y u t, mong manh nh nh ng s i ch.

Đàn tr c thẳng bay qua kh i Hòn Đ t m t đ i b ng vòng tr l i ru ng tr ng. L n này đ u máy bay tr c thẳng nh i xu ng. Ti ng đ ng c n m m, vang r n. Trông chúng gi ng nh nh ng con cá l c l i v i, mà nh ng con chóng trên thân thì l i gi ng nh nh ng cái vây cá đang qu t. C a hông sáu chi c máy bay đ u đã hoác và b c s n thang. M y tên M ló đ u ra các c a s y, ngó xu ng. Tên M nào cũng đeo kính đen l n, m t đ gay.

Sáu chi c tr c thẳng l n l t h xu ng m t ru ng. Nh ng g c r li n v t vấ, c h nh s p b n b t c g c lên.

Khi nh ng chong chóng tr c thẳng l ch b ch quay ch m l i thì b n lính trong v n n ch y ùa ra. Hai tên M trên máy bay b c xu ng thang, đi v phía chúng. Hai tên M xì x nói gì, r i có m y tên lính ch y tr vào ven v n. B n lính còn l i đi đ n ch các máy bay đ u, leo lên thang. Chúng khuôn trong máy bay ra r t nhi u bao xi mắng, m t s thùng s t s n xám, và cu i cùng là m t cái chân máy chi u bóng cùng nh ng cái loa l n.

Tên thi u úy tâm lý chi n b m t vênh vào ch y l p b p đ n bên th ng lính vác cái chân ch ba. H n r r m cái chân máy chi u bóng, nói v i l i lính:

ý ki n c a tao đã đ c bên trên ch p thu n. Hay l m, máy móc và phim đã t i. Anh em s đ c coi xinê!

- Hát bóng h thi u úy

- Ph i, hát bóng!

B ng phía sau l ng, m t tên lính, th dài:

- Non n c này mà còn mà hát bóng. Vui v gì mà hát!

Tên thi u úy nghe l t tai câu nói. H n tr mỗi:

- É, không ph i chi u cho t i bây coi đâu. Đây là chi u cho t i Vi t c ng và dân chúng coi, hi u ch a?

- Sao l i chi u cho Vi t c ng và dân chúng coi, th a thi u úy?

- T i bây kh quá, đánh v i Vi t c ng mà đánh b ng súng đâu có đ c, ph i đánh b ng cú tâm lý n a ch . Đ tao nói cho nghe, b phim này là b phim c a Hoa Kỳ, gay c n l m, quay c nh Huê Kỳ đánh v i Trung c ng và B c Cao t i m t trái núi. Huê Kỳ đánh tan trái núi đó làm t i Trung c ng và B c Cao ch t không còn m t m ng...

Tên thi u úy đ ng l i, t tr vào ng c:

- Sáng ki n c a tao đó nghe. Tao yêu c u trên cho đem chi u b phim đó tr c c a hang đ t i Vi t c ng trong hang coi đ ng, r n chí. Ch ng chi u s đ n đ n Hòn Đ t t i coi n a, cho nó ngán...

B n lính t m t c:

- V y thì hay l m

M t tên v t mi ng khen:

- Ồ, chi u cái tu ng đó ch c t i nó n. Thi u tá có sáng ki n thi t. Hèn chi thi u úy theo ngành tâm lý chi n là ph i

Tên thi u úy đ c khen ph ng mũi. H n l y gi ng nghiêm trang:

- Đánh v i Vi t c ng ph i đánh v y m i đ c ch . Nè, mà tao đ n, t i bây bi t v y thôi. Không đ c đi nói rum nghe ch a?

B n lính b o là s không nói v i ai. Chúng hè h i khiêng vác đ đ c vô v n. B n này đi vô t i v n thì g p s lính b th ng cũng đ c vống ra t i. T t c có đ n ngót năm m i tên, mình m y bằng bó, đ a n m cong mình nh con tôm, đ a n m ngo o đ u trên m t vống. Nh ng chi c vống y đi t i đây là đem theo mùi hôi th i và ti ng rên la t i đó. Trên m t ru ng ngã chi u, b n lính khiêng vống đi x ng x c. Vống b c o t òa o t o đ a đ y thân hình các tên lính đang o n o i kia không chút th ng xót. Trong b n lính cáng vống có nh ng tên ng m ngoàm c p m t trái mãng c u ta ho c m t trái vú s a mà chúng nh t đ c trong v n. M t các tên lính đó coi hám ắn, hau háu. Trông chúng m i th n nhiên làm sao, trông chúng v n nh th ng. D n thân vào con đ ng đi đánh gi c m n, tình đ ng lo i trong chúng đã chai đi.

Nh ng dù th , chúng cũng còn ra s c khiêng vác b n b th ng. Ch có b n M m i th c là l nh nh t. Ph n l n chúng đ u ng i trên máy bay đã đ u im. Ch có hai tên xu ng lúc này, gi đ ng trên kho nh đ ng, mi ng ngo m đ u thu c dài non gang tay, phì phèo. C hai đ u đ ng xo c chân, m t tay khoanh n i ng c, m t tay thnh tho ng l i gi t ph t đ u thu c lá ra kh i mép.

Khi nh ng chi c vống o t o t n t i, chúng kh nh c c p kính đen đeo m t xu ng đ nhìn. R i c hai tên nh cùng m t lúc đ ng nánh ra, đ a bàn tay ph y ngang mũi. T ng chi c vống m t c th n ng n đi qua, cùng v i ti ng rên và mùi hôi th i. m t vài chi c vống th y nh u xu ng nh ng gi t gì, không rõ là gi t máu hay là m , hay là n c r vàng. Hai tên M ngo nh m t ch khác, rít thu c, kh c nh lia l a xu ng ru ng.

Đám lính khiêng vống l n l t đi qua. Nh ng tên lính đ u sau khi trút b n b th ng lên sàn máy bay, gi đã quành l i. Chúng kéo l t b t đôi chân giày c a chúng và l i x ch nh ng chi c vống không trên ru ng r .

Sáu chi c tr c thẳng b t đ u n máy tr l i. Đ u tiên đ ng c g m g làm cho máy bay nh rùng mình nh t lo t. Sau đó chúng m i g m l n h n, l n h n n a. Nh ng cái chong chóng g p n y gi r c p xu ng, nay l i đ ng lên, t t quay. Chong chóng quay nhanh đ n, nhanh đ n r i sau cùng ch th y vun vút, loang loáng và phát ra ti ng ù ù, l ch b ch.

Lúc máy bay s p c t cánh, tên thi u tá ra t i. H n b t tay hai tên M đ ng đ i ru ng, nói chuy n v i chúng. Trong câu chuy n, đôi khi h n cau mày. M t hai tên M thì c khinh khnh. Th ng trung úy M v a nói b ng cái gi ng nh ngh t mũi v a hút thu c, hút h t đ u này l i m i đ u khác. V sau m t tên M trên máy bay thò tay ra c a s ngo c và la:

- Quick, quick!

Hai tên M quay l ng ch y v phía máy bay. Tên thi u tá ch y theo đ n bên chi c máy bay "cán gáo" mà hai tên M v a leo lên. Tên Trung úy M thò đ u ra, v y tay chào h n. H n đ ng kh ng, mái tóc ch i p x ng lên, c ng còng tr c c n gió cu n c a cánh qu t tr c thẳng. Sau cùng h n gi c hai cánh tay ra, nói l n:

- You please, if you please

Tên trung úy nh ch mi ng c i, g t g t đ u. H n khoát tay ra ý b o tên thi u tá lùi ra. Tên thi u tá v i đi gi t lùi.

Máy bay b t đ u n máy m nh h n. C p th nh t b c thân mình kh i m t đ t. Chúng bay lên t ng c p m t.

Tên thi u tá gi nh đ ng gi a tr n đông khô. Đ ng r đ i chân h n ch p ch i nh mu n b t g c bay lên h t c . Lúc nh ng b i r y đ ng yên l i nh cũ thì l thay, có nh ng b i không c t lên đ c n a. Màu r m i tr c vàng t i, nay ch t xám ngoét.

Không ph i ch có ch tr c thẳng h , cũng không ph i nh ng b i r n ày cũng b s c gió thô b o c a nh ng cái chong chóng tr c thẳng kia xô b p. Đây là do nh ng mùi máu hôi th i t các vống nh u xu ng ban này, c ng thêm ánh n ng h c c a ngày tàn, nên m y b i r đó m i sinh th i l y, r nh p xu ng, tên thi u tá theo cái l i mòn r r đó mà đi vô v n. Trong lúc sáu chi c tr c thẳng m t l n n a m ã ch nh ng tên lính h p h i sà ngang v n cây Hòn Đ t, bay ra bi n.

Tên trung úy ng i ló đ u ra c a s máy bay. Sau l n kính r ám màu xám nh t, h n nhìn th y sóng bi n ch y tr n vào b , r i sóng y s i trào, gi t tr l i. H n còn nhìn th y bãi cát đ n lên lẫn tăn, đ u v t c a n c tr u cùng ngày tháng. Và kia, nh ng c c nò nhô kh i m t bi n không ng t b sóng v v. M t cái nhà tr i c t trên nh ng c t to ph i đ y l i, chung quanh b ng b nh

vài chiếc ghế và xuồng.

Trời nồm và hàng rào cách khoàng y gọi tên trung úy như tôi nhìn cái tháp đèn và những phù tiêu trên mặt cửa biển nào đó mà hồn đã có dịp đi qua. Đây là ranh giới cuối cùng đã đặt cái hòn xanh thẫm rớt đi xa kia rồi sau lưng hồn.

Những chiếc thuyền thả bay với tốc độ mau hơn. Gió thổi không, bóng gió chột hiên ra mặt yếm mây khói đen trối nồm và biển bên dưới hình như đã bắt đầu sôi sục. Sóng biển trong nháy mắt chuyển từ màu xanh mênh mông trở thành màu chàm xám xịt.

Tên thuyền úy rớt xuống, hồn tôi mặc a kính đẩy xuống lòng biển:

- Trời xuống rồi!

Có lẽ sắp mưa. Tên thuyền sĩ ngồi bên nói

Tên thuyền sĩ nói xong thuyền bắt đầu khua ghè da, ghé mặt dõm xuống mặt biển chao sóng, miêng thì thảo, run run:

- Thưa trung úy, chúng ta ra tay đi thôi:

- Còn gì nữa không?

Tên trung úy đáp và đưa tay lên xem đồng hồ. Hồn bảo:

- Năm phút nữa.

Cánh tay đeo đồng hồ của tên trung úy đột lên tôi kính cửa sổ, rồi rồi. Mấy ngón tay múp míp mặt dưới những sợi lông vàng xoắn của hồn tôi trên mặt kính, ngoáy, biến chuyển.

Thời khi bắt lên khỏi mặt đất, thân máy bay rung chuyển không ngừng. Những người lính bắt đầu nhìn xuống, nhìn trên sàn máy bay càng thêm vất vả. Tiếng rên rỉ của họ bắt đầu nghe cảm thấy mệt mỏi đi không còn nghe thấy nữa.

Thân máy bay rung chuyển bắt đầu các vật trên thuyền chuyển động. Trên thuyền người phụ nữ này mặt tôi ghê hồn của tôi trên thuyền khác. Nó không va chạm mặt, nó chỉ đánh đồng thời, với nhịp độ đều đều mà không dứt. Nó là sức máy, vì vậy nó lâu bền mặt cách đặc ác. Máu của tôi ngừng ở lính bắt đầu cho chảy ra, lúc đầu còn rỉ rả, rồi sau đó tuôn xuống.

Sàn máy bay làm bằng chất nhôm đã râm mặt sơn bột sơn giội tưng tưng máu. Và máu đó tìm chỗ chảy. Qua các đường ống nước bị bể thang, máu nhuộm giọt, hòa vào cửa của đã bắt đầu giăng kín bầu trời, bay xiên xuống mặt biển trông như một sông nước nhô.

Tên trung úy Menden gọi bộ phận ngang mình bên lính bắt đầu nhìn xuống nhìn sàn. Hồn rồi ngoáy vào buồng đột máy vô tuyến điện thoại. Lát sau hồn trở ra, bắt đầu vượt qua mình các tên lính. Hồn báo tên thuyền sĩ:

- Bắt đầu đi?

Tên thuyền sĩ cởi áo, rón gót giày bắt đầu đi sát vách máy bay. Hồn rún chun nhìn chỗ tay mặt vòng sợi coi giờ như cái "vô-lăng" xe có quăng dây cáp, thò ra nhìn vách. Tên thuyền sĩ đưa mặt liếc nhìn bên lính nhìn mặt của hồn nữa, rồi nghĩ rằng xoay mặt như cái vòng sợi. Dây cáp tuôn tuột tháo ra. Lốp sàn bằng nhiên liệu hồn xuống, trông hoạt động vòng vòng vật thể hai thân của chúng. Bộ tám tên lính bắt đầu vật chuôi người đi theo khoàng sàn nhôm và ha ha đó, bay hết đi. Còn vài tên không nhìn đứng trên khoàng sàn, lập tức bắt tên trung úy Menden giày dép hết xuống. Có tên chấp kíp kêu "trời ơi!" rồi lại thối xuống ngay. Tên sau rồi, lại cả người xuống rồi. Những hai tay với kíp, cả bám rồi lấy thành sàn. Thuyền trung úy co giày dính hết đôi tay lên ra. Những không biết nghĩ sao, hồn tôi khom lưng cúi nhìn bàn tay người lính đang cố vịn lấy mép sàn. Đôi bàn tay của người lính lóng cồng, các đầu tay ngón tay rã rời buông xuống, buông xuống tôi phân sàn nhôm. Cuối cùng không còn người nào ở sức gió bên dưới, mấy ngón tay đó buông hồn. Đám lính dưới bắt đầu nhìn xuống mặt y, lúc rồi xuống biển họ cũng chết tình rồi. Vì nước biển chỉ có âm thanh đã lay động sức sống cuối cùng trong ngót năm mặt của cái chết đau. Chính làn nước biển đã giúp họ hiểu ra những cái phút giây khổ nạn như thế của đời họ. Khi biết rồi đây là cái chết thật sự, những con người đó bắt đầu nghĩ về cái chết và cách vượt qua trong sống. Máu hòa vào nước biển. Và nước biển mặt tôi xát vào các vật trên thuyền họ. Không mấy chốc họ đều đều sôi sục. Những lớp sóng màu chì đen thẫm như chìm xuống. Những người lính vùng vẫy như tạt nước cũng bắt đầu đánh gục. Tất cả thủy binh sáu người lính bắt đầu chìm xuống mặt biển chỉ u hòm đang gặm gào, xám xịt mặt giống.

6

Hỡi sĩ Cờ nhà ly rồi xuống mặt trời. Ba người lính báo an toàn cho anh ta cũng nhà ly lên xuống.

Hết mặt mấy cái ly không xuống ván, thò tay rón rẩy mặt người mặt thối khô mặt xé đứt trên đĩa.

Mặt rồi trên mái quán thí Ba úm mặt lúc mặt nhìn hết. Tôi này giờ thím Ba đến ngoài cửa nhìn

trở lại. Thấy trở lại đó mà a to, thì thím mừng lắm. Ngay lúc mây khói đen bay nhanh và gió trở lạnh lạnh, thím đã bảo ông: "Ông, mà a đi ông, làm ơn mà a giúp mình trở lại n cho anh em tôi trong hang nhé coi!"

Sau khi nói xong mà c cho mà y nói với lính "cơm tình", thím Ba ra đứng luôn tại cửa. Đột hai bàn tay xòe hết ngón nói với anh sĩ quan, thím ngóng nhìn cơm mây đen kịt. Chả a bao giờ thím trông thấy trở lại mà a như bây. Khi mà a rồi hết xuống mái nhà, thím lại mong thấy trở lại cửa nó hãy nói ng nói.

- Ông trở lại làm coi đó c quá mà y cửa u !

Thím bảo c vô nhà và nói với bố n ng nói với lính như vậy.

Hà sĩ C nói:

- Chúng biết mà y nói ng trở ng có hàng đó c n c mà uống hay không?

- Đó c ch

Thím Ba nói nhỏ nhỏ

- Vậy, thì mà y ng hết khát rồi!

- Phải, không khát đâu. Họ có mà a là n c ch y hết vô k hang, thì u chi!

Hà sĩ C nói:

- Mãi khi ra gần gần ít khi có mà a n n!

Thím Ba nói c i t m tìm, nói gần ng n a gần n n a th t:

- Thì mãi nằm cố nh vô y đâu.... Tôi gần ông trở i ng ng hết cho Vít c ng đó a mà y cửa!

Một anh lính ng i trong góc góc ch m b m nh ng gi t m a trên mái nhà tí tách rơi xuống cái rãnh ngoài cửa b y gi đã có n c cu n ch y và n i nh u chi c bong bóng nh xiu. Ng i lính y nói:

- Còn tôi, họ ngó trở i mà a là tôi rồi thú ru t. Họ i gi a cái nằm tôi b b t lính thì mái nhà tôi đã rồi quá c. L p lá "c n đ p" thì gi i gì m t năm cũng ph i p i. Đ ng này ch u đ ng gần hai năm, ch u sao th u? Rồi nh t là đêm mà a, v la con khóc, vác chi u ch y t i góc nào cũng đ u b đ t. trong nhà không khác chi ngoài sân. Nên ông trở i ng đ m a là ng h i tôi. Gi tôi ng i đây ch vô con nhà không biết ch ng b t t ráo trở i r i cũng nên...

Ng i lính đ ng i. Hai ngón tay anh ta se s th khô, nói tiếp:

- Ch tôi là l p nhà m c m. Họ i th i bình lái lái m i t Th ch lên còn d. Bây gi gi c già, khi lên khi không, mà bây gi lái lái có ch lên cũng ph i bán cho nhà v a, ch nhà v a là mà y lão h i đ ng xã mua c a lái v i giá hai ngàn m t thiên, bán ra hia ngàn tám, ba ngàn s p lên. V con tôi đào t n đâu ra mà mua?... K t m, x tôi k t lá m!

- Xin i v y ch x c u ở đâu

Thím Ba nói i

- Ch c Cà Dao, trong khu trừ m t!

Thím Ba nói c nhìn ng i lính:

- Ch c Cà Dao thì tôi biết t... Nh ng... nh ng mà....

Thím nói t i đó, li n h th p gi ng v a đ đ ng i lính nghe:

- C u... c u tính đi mà i đi v khu trừ m t n a sao?

- Không, không, khu trừ m t đó b r i... B h i thág chín!

Thím Ba m i v i:

- , ... ra vậy...

Trong lúc bên ngoài mà a t m tã, thím Ba khi b c xuống đ t, khi ng i lên ván, đong r u rót r u. H t khô thì thím ch r u đó ra đĩa, n ng khô b ng ng n l a r u ch n v n, tím tím.

H t d m thì thím sĩ t d m. Mãi v c đó thím lo chu t t, gần gần. M y ng i lính đ u khoan khoái, song cũng có v h i có m róm. Họ xuýt xoa mi ng, h x n đôi bàn tay vào nhau h c r r m đ a l t tay t i lui trên đùi. Xem ra họ có v sung s ng m, ch ng nh trong cu c i làm lính m n kh nh c c a h thì cái bu i chi u m a l nh đ c ng i nhâm nhi này không ph i là d ki m. Mà cũng không ph i ng i ch quán nào cũng đ i x t t nh thím Ba đây. Nên trong s khoan khoái có m róm kia c a h còn có s c m đ ng. G n m t tu n l ở đây, h đã t i quán thím Ba năm b y l t. Đ u tiên là hà sĩ C, v sau hà sĩ C r rê d t thêm h. Hôm kia hà sĩ C đã ng ý v i thím Ba là h mu n b trở n, nh thím m i mang giúp đ h t qua V àm Răng, thì th nào h cũng ki m cách v đ c nhà M c C n D ng, Ba D u, Vĩnh Hạnh, và Ch c Cà Dao. Nên b a chi u nay h i t i quán.

M y ng i lính tiếp t c u ng r u. Thím Ba nói đ a tay r r mép cái đĩa đ ng khô mãi m t lúc r i nói:

Ông T₁ đáp g₁n l₁n. H₁i câu nào ông tr₁ l₁i câu đó ch₁ không tr₁ l₁i h₁n.

- Bác đừng rờ nhỡ vớ y kiểm ăn đồ không?

Ông Tí tít ngó c cạp mả tít đờ c:

- Không đồ thì cũng phải đồ chớ ông. Tít nguy n: nhỡ tui thì làm bả nào đong gờ o bả a nầy.

Đâu thì bả ng thiên hờ đờ c....

- Tít tôi đi đây không chớ đồ ăn gờ o nhỡ bác thôi, chớ sung sớ ng khờ gì?

Ông già nghe nói chớ t buông lờ ng cờ ng mây trên tay:

- Mầy ông nói tui nghe không lờ t. Thân già tàn tít nhỡ tui bì sao đờ c vớ i mầy ông kia chớ. Mầy ông còn đờ tay chân, cớ m sủng rong ruợi, thảng thảng lãnh lờ ng, rờ i thờ ng khi còn kiểm đờ c con gà con quế, mà mầy ông nói không sung sớ ng. Tôi nghe không lờ t...

- Nói bác không tin, chớ tít tôi cớ c lờ m...

- Tui biể t mầy cớ u cớ c, cớ c mà đi tít i đâu cũng có thừ trâu, thừ gà ăn...

Hớ sĩ Cờ bu n rờ u chớ c lờ i:

- Bác i, bác đờ ng nhỡ c tít i tôi chỉ tít i nghi p. Tít tôi không phớ i nhỡ mầy thờ ng bở n trâu bở t gà cớ a bà con đâu!

Ông Tí mò kiểm cờ ng mây, tít p tít c xờ bu c vành rờ :

- Tui đâu dám nhỡ c mầy ông. Mà tui cũng đâu biể t là ông lính nào bở t gà, ông lính nào bở t gà, ông lính nào không bở t gà... Tui chớ biể t lính mầy ông cớ t tít là hay bở n trâu, bở t gà. Mớ i hôm qua đây bở t con gà mái đờ cớ a tui còn nờ m trên , cháu tui chớ y theo giành hờ t sớ c mà giành không lờ i.

- Tít i nó khác, tít i tôi khác bác . Tít i tôi trờ c cớ cũng là dân ruợng, chớ t dói thì chớ t chớ không giớ t đờ cớ a cô bác đâu!

- Mầy ông nói vớ y thì tui biể t vớ y chớ tui đâu biể t hờ n đờ c!...

- Tít i tôi nói thiể t mà!

- Thôi thì tui cũng cho là mầy ông nói thiể t. Kờ nhỡ bây giớ mầy ông còn tít tít, nhỡ ng tui e đi hoài kiể u này thờ nào mầy ông cũng làm u. Đi lính "quớ c gia" mà không giớ t đờ, tui không tin!

Bở n ngớ i lính ngó nhau, không biể t nói năng sao vớ i ông Tí nờ a!

Mớ a bên ngoài vớ n tít m tấ. Trờ i tít i m tấ. Ông già bở ng đờu giớ ng và đờ i cách xờ ng hô.

- Mớ a lờ n quá, trờ i tít i chớ a mầy cớ u?

- Tít i rờ i!

Ông Tí rỏ cháu:

- Tím i, đờ t đèn đi con!

Con bé i trong bở p đang thờ i lờ a phù phù. Hớ i sau nó rón rén bở ng thờ p đèn mớ cá đi ra, đờ t lên chống tre. Rờ i nó đờ n đĩa chén. Nghe đờ a cháu quớ đờa rờ t rờ t, ông Tí buông cái rờ hớ i n ngớ i lính:

- Mầy cớ u ăn cớ m chớ a?

- Đờ rờ i!

- Tít ng chớ a thì i ăn cớ m. Tui kêu nó nờ u!

- Đờ, cớ m nờ bác, tít i tôi ăn rờ i!

Ông Tí đờ n đờ ng đờ y, khom lờ ng, tít đờ m vào lờ ng mình thừm thờ p. Ông quớ bàn tay tít i trờ c sớ thành chống, ngớ i lên. Con Tím đờ a cho ông nó đời đờa và chén cớ m mớ i bớ i.

Ông cớ m đờa, xớ i xớ i cớ m trong chén. Bở ng ông giớ i đờ u đờa xuợng chén, im đi mớ t chớ c rờ i hớ i:

- Vớ y trờ c khi đi đây mầy cớ u là dân ruợng?

- Đờ phớ i

Hớ sĩ Cờ đờp

- Sao không i nhà mớ n ruợng, đi đây chỉ?

Ông Tí hớ i xong, chớ m rờ i và cớ m. Con Tím gờ p chớ cớ nờ c trong tô canh chua bở vào chén cho ông. Tô canh này đờ t phía bên ông Tí. Hình nhỡ đờ a cháu gái nờ u tô canh riêng cho ông nó ăn.

Thờ y nó chớ nhỡ nhỡ ăn vớ i cá khô. Giớ a lúc hai ông cháu ăn cớ m, mớ t anh lính thờ y cây đờ n đờ c huy n treo nờ i vách thì bớ c tít i coi. Anh ta khờ u sớ i đờ ng bở t lờn tít ng kêu thánh thót, thờ t nói:

- Cây đờ n này mà tít ng tít quá!

Ông Tí vớ n lờ ng thỉnh và cớ m. Nhỡ ng đời con mớ t tít i đờ c cớ a ông chớ t hờ ng vớ phía sớ i dây đờ n còn ngân rung chớ a đờ t. Ông bở o, giớ ng nghiêm trang:

- Cớ u nào đờ n đờ c thì lờ y xuợng đờ n chớ i, đờ ng khờ u phá!

Anh lính đờ c đờp bở cây đờ n xuợng, ra ngớ i ngoài bớ c cớ a lờ y tăng tăng. Anh ta cũng quờo đờ c mầy câu vớ ng cớ. Tít ng đờ n nhỏ p nhem cớ a ngớ i lính nghe cớ lờ ng cớ ng, lúc dài ra thờ m

thở t, lúc lại hăng đi nhng ngi i bnc.

Ông T ăn cm xong, m a v n không ng t. Ông b c xu ng mò ki m m t c ng tre, ngi x m gi trên manh đm, xĩa răng. Hai h m t ông ngó ra ngo ài tr i m a ch không màng t i ti ng đ n c a ng i lính.

Anh lính quào hoài có m y câu ý ch ng cũng ngi ng. Anh nói i m

- Nghe nói bác đ n hay l m. Bác đ n nghe ch i!

Ông T nh s c tnh, ngi c m t h i:

- Cái gì? Tui đ n é à?

- Ph i, bác đ n đi, bác đ n đi!

H sĩ C cũng kh n kho n

Ông già nín thnh h i lâu, m i nói:

- Ngón đ n c a tui không t i đầu...

- Không, t i tôi bi t bác đ n hay l m, bác đ n cho con em đây nó ca cái b n gì mà "đ c đ c " đó đi! Tr i còn m a đ quá, t i tôi ch a v đ c đầu!

Ông già v n kh c t :

- Thi t... không nói gi u gì m y c u, đ i tui nghèo c c không thôi, nên ch đ n c a tui không đ ng t i. Ng i ta chê ch đ n tui nghe nó ai oán l m!...

M c dù ông T t ch i, h sĩ C v n b cây đ n trên tay ngi i lính n, trao l i cho ông.

Ông T s cây đ n r t, bèn rút gi i chân xu ng, ôm cây đ n vào lòng. Ông đ a tay run run r i t trên thân đ n h i lâu, chép mi ng nói:

- T i hôm n cũng có m y c u lính t i bi u tôi đ n cho m y c u nghe, th y h ăn nói t t nh m y c u, mà l i c nài n hoi, tui m i đ n... V sau h t i nghe ch t nhà, b c canh gác t n phòng sao đó nên ông đ i úy đi ki m ch i b i om sòm. Ông đ i m y c u lính v , quát tháo tui:

"Ông già, tôi c m ông không đ c t t p quy n r i lính t i đ n ca n a nghe!" Tui th a: "B m ông, tui đâu có t t p quy n r i m y c u. T đ u tui đã nói v i m y c u là tui không đ n, nh ng m y c u c m t m c khng khng b t tui đ n cho m y c u nghe, bu c lòng tui m i đ n...." Ông đ i úy hăm tui: "T rày tr đi ông đ ng đ n n a, không thì tôi đ p nát cây đ n c a ông đ a!" Tui m i th a: "Đ t rày m y c u mà có r tui cũng không đ n n a!"

Ông T k và bàn tay gày gu c c a ông không ng t r r m vu t ve thân đ n. Coi tu ng nh cây đ n nay còn n m trong lòng ông là m t s may m n l m v y.

- Bây gi bác c vi c đ n đi, kh i s . Ông đ i úy "nghe o" h i hôm kia r i.

- Tui có nghe. Tui nghe đ n ng b b n ch t tr c mi ng hang.. ph i không?

- Ph i, ch t tr c mi ng hang!

- V y cái ông m i lên thay ng thì sao. Nh m có đòi đ p b đ n tui n a không?

Gi ng h i c a ông già b y gi ch t nh có nấu ti ng c i. M y ng i lính nói:

- Không đâu, th ng cha trung úy m i lên thay này nó không chú ý đâu!

- V y thì đ c, đ tui đ n m y c u nghe!

Ông T nói r i li n v n tr c đ n kèn k t. Ông rút cây găm tre c u i thân đ n, c t ti ng gi i cháu:

- Tím i, r a chén r i ch a con?

- Chút xiu n a ngo i i!

- , r a r i ra đây ngo i bi u

Ông già qu p cây găm đ n trong nắm ngón tay, ngi i đ i. B n ng i lính ngi i nhích t i.

Lát sau con Tím nhong nhong đi ra. Ông T nghe ti ng b c chân nó, li n gi tay:

- Ng i xu ng đây con. Ngo i đ n, con ca b n Nam ai cho m y c u n ày nghe

Đ a cháu gái nghe ông nó b o th thì m t l v không vui. Nó v i tay kéo cái đuôi tóc nh xiu nh cái đuôi mèo ra tr c ng c, nói ng ng ngo ng:

- Con h ng ca đâu!

Ông T c i, b o m y ng i lính:

- M y c u th y không. Nó còn gi n v con gà mái đ đó!

R i ông nh nh nói v i cháu:

- Ca đi con. M y c u lính đây t t ch không ph i nh t i hôm qua đâu. M y c u.. cũng nghèo nh mình.

Con Tím ch ng nói ch ng r ng, nó v i cái khăn s c v t trên vai ông nó lau đôi bàn tay nh i t n c. Lau r i, nó v t khăn lên vai ông nó nh cũ. D i ánh đèn m cá ch p ch n, nó m to m t nhìn ch m ch m xu ng đm. Thnh tho ng nó l i li c nhìn m y ng i lính. ánh m t c a con Tím h i đầu b t v h n h c. Khuôn m t c a nó coi sáng s a, nh ng da m t b r huê l m t m (ch c là

đều vật của mình từ đầu mùa khi p nào đó (i). Ông già biết chắc cháu mình th nào cũng hát, nên một tay cầm trống, một tay cầm gậy ông bắt đầu d o vô. Khi nghe ngón tay khô gõ y c a ông xeo như cây gậy, t c kh c s i dây đ ng ch t nh rùng mình n c n . Khúc d o vô ch a chi nghe đã r ng r ng, thê thi t. Con Tím nh b ti ng đ n c a ông nó thu hút. Đôi m t con bé t t ng c lên, long lanh sáng r c. Nó nhìn ra đêm m a r i, và bàn tay bé nh c a nó b ng búi ch t l y v t áo m c c i c a ng i ông. Ch đ n cu i c a khúc nh c đ o ch t ng t ngang. Bàn tay cầm trống c a ông T co qu p l i, gi t b n lên. Còn bên tay cầm gậy c a ông thì c t quá kh i s i dây đ n lúc y đang ngân cao v i v i.

Không khí gian nhà b ng nh l ng xu ng. Con Tím li n c t ti ng ca:

Khi vâng ..chi u ch ra đ c ..

Cây gậy trong tay ông T cũng li n l y đ n r t nhanh. Ch đ n c a ông d ù đ a ti ng ca c a đ a cháu bay theo:

T chàng đi .. thi p b t tin đ i ch

Nh h ng nh n cao phi

Sông H n ..b v ..

Não nùng ti ng ng n ng

Má ph n .. duyên phải l t

H ng nhan lu ng đ i ch

Tr ng lý đành đ dỉnh b i tr n nh ..

Ti ng ca c a con Tím nghe non n t quá, mà ti ng đ n c a ông T là ti ng đ n già đ n c a c m t đ i ng i sáu m i năm t i c c đầu th ng đ n nén. S khác bi t đó t o nên m t m i t ng ph n l lòng:

..Kìa c ai ti ng tr ng giống xa xa

Ai hay là chi u ch tri u ch ng ta

Ch n giang biên chàng có hay chăng là

..

Gi ng ca c a con Tím ch p ch i

T chàng ra ch n cung đao..

Thi p trông tin chàng nh cá trông sao..

S i dây đ n bây gi không l loi n a. D ng nh không ph i ch có m i mình nó trên thân đ n n a mà là có r t nhi u s i. Đây th t không th nói là ngón đ n t i hay không t i, ai oán hay không ai oán. Đây là ti ng đ n ch nh lòng ch nh đ , bu c ng i xa v ph i nh v , ai xa con s nh con. Đây là s i t đ ng réo g i tình th ng nh làng quê, nh sông n c b n b , nh m m t tiên. B n ng i lính đ u cúi đ u, tóc ph xõa g i.

Trong lúc ti ng đ n v n c kho c kho i v ng lên nh ng ti ng đ n ly bi t, b n ch n. Ngoài m a v n không ng ng r i. ánh đèn m cá lù mù r i nh ng h t m a ngoài c a đang bay xiên, loang loáng.

Ch ng 6

1

- Có n c r i, có n c r i!

Cái ti ng kêu "có n c r i" truy n đi kh p hang. C anh Th m và th ng Bé đang n m cũng nh m d y, ngóng v phía các ánh n n. Lát sau l i có ti ng anh em g i báo cho nhau là n c đã ch y thành gi t. hang trong, Năm Nh c m n đ ng soi cho Quyên ng i nâng cái cà om kê vào gi t n c t trên k đá nh u xu ng. Gi t n c m a dùng đ c r i t t , ch m đáy cà om nghe tí tách. N c m i lúc m i ch y nhanh. Khi đáy cà om b t lên ti ng kêu trong toong toong thì n c đã ch y thành dòng, và n c tr nên trong h n. vách đá bên c nh, nh ng đ ng k nh h n cũng giàn gi a, t t loáng m t đá.

Không bao lâu cái cà om trên tay Quyên đã n ng trĩu. Cô ghé m t nhìn, th y n c trong cà om đã đ c g n n a. Cô th phào:

- Thôi kh e r i, không s khát n a!

Năm Nh h th p ng n n b o:

- Đ t cà om xu ng đi, h i đâu mà b ng

Quyên nghe theo, tít tít đốt cái cà om xuống đốt. Nó cựa mồm a chấy thành dòng dài và lén hờn. Quyên vờn ngó i bíp nhìn dòng nước, mồm long lanh. Cô nói:

- Bả nay mình đốt hai cái thùng lòi mà không tén mồi hôi. Mồi là tít nó bày trò un hang. Hai là ông trói i thùng mồi a.. chớ cớ ngoài mồi a lén lén!

- Ờ, mồi a lén nên nó cựa nó mồi chấy nhieu nhieu vớ y!

- Ông trói i thùng ng hờ mình quá. Giở thì khời lo rùi. Có gờo, có nước, mình cựa trong hang này hoài coi nó làm gì mình cho bíp tít!

- Anh Tám nói sớ nó đánh chọt nớ

- Đánh bồng chọt nớ cũng không sớ. Bớt quá mình thọt vô trong mồi chút, nớ ròi mình lòi ra. Thì cũng cựa mồi ngàn trái MK3 hôm nớ là cùng!

Cái cà om đã lóp xóp muồn đờy, nớ cựa văng tung tóe, Năm Nhỏ cựa mồn lên đá, rút tít m vớ i nhả a kíp trong nách ra. Hai cô cựa mồn chéo vớ i nhả a mà hờn.

Lát sau, tít m vớ i nhả a đã nớng trĩu mồi t bẻ c nớ c đờy, Quyên túm lòi. Cô bớo Năm Nhỏ:

- Mày đi lầy họt nớ i ờ lòi đây

Năm Nhỏ chấy đi. Chớ c sau, cô trói lòi nói rờn anh em đã lầy nớ i xoong đem hờn nớ c họt rùi, giở không còn thớ gì đờ chớ a nớ c nớ a.

Quyên ngó i nhòm, ngó dòng nước chấy xói, lầy làm tít c. Bồng cô bẻ c tít i và quỳ xuống chớ i hai tay, ngó a miêng đờy dòng nước. Quyên uổng ngó ngó c. Uổng thớ a thích rùi, cô quố t miêng, nánh ra, bớo Nhỏ:

- Uổng đi, uổng cho đờ khát đi!

Năm Nhỏ cũng quỳ xuống nhỏ Quyên, ngó a mồi t, đờ nớ c chấy vào miêng.

Quyên bớo:

- Đờ tao chấy đi kêu mầy nhỏ đem đờ lòi đây hờn!

Quyên chấy đi. Năm Nhỏ uổng xong, dờm chân ngó i giở a dòng nước tít m luôn. Nớ c giở i tràn lên tóc, lên mồi mũi cô. Nớ c dán chọt quố áo vào vốc ngó i họt đờy cớ a cô.

Quyên trói lòi thớ y thớ họt:

- Tít đó hờ Nhỏ. Tao cũng tít m nớ a.. Mầy nhỏ hờn đờy họt các thớ đó rùi!

Năm Nhỏ đờng đờy đờ dòng nước chấy xuống đờ u lòi t nớ a rùi bẻ c sang bên

Quyên ngó i xuống

Cô vờn tay rút cái kíp tóc, ngó m nớ i miêng. Dòng nước xói xuống mái tóc đen nhánh, chấy ờ t rờng khuôn mồi trái xoan loang loáng ánh nớ n. Rời tít c, đờn vai, đờn ngó c Quyên đờ u ờ t đờm. Bớo quố náo đen dán sát vào ngó i Quyên, cho thớ y vốc ngó i cô thon thớ, và mớ nh họt n vốc ngó i Năm Nhỏ. Cô họt i ngó đờ u vớ phía sau, hai bàn tay vuố t vuố t tít ng lén tóc.

Khi Quyên kỳ cựa chân thì dòng nước c yốu đờn. Năm Nhỏ nói:

- Muồn tít nh mớ a rùi. Thôi đi thay đờ đi!

Nói xong Năm Nhỏ quay đi. Quyên cựa ngó c mồi t hờn nhỏ ngó i t nớ c cuố i cùng, ròi mồi đờng đờy c m cây nớ n rón rén đi vớ phiến đá cớ a cô. Đờng đờm chân bên đờ i, cô nhìn thớ y Ngó n đang nớ m lòn tay cho con Thúy gó i đờ u ngó. Quyên khớ gó i:

- Anh Ngó n ờ i, lầy giùm bớ đờ t cho em!

- Tít m ròi họt. Có lờn không?

- Mất lờm!

Ngó n mò so n lầy bớ quố n áo tít đen và cái khăn đờ a xuống cho Quyên

- Thay đờ lờ đi. Coi chớ ng bớ c m bây giở!

Quyên lờng lờ đờng thay quố n áo. Cô vớ t bớ đờ ờ c cho ráo nớ c, trói lên ờ góc phiến đá.

Lên ngó i duối chân sát bên Ngó n, Quyên lờng lờ c m khăn lau tóc. Ngó n liếc nhìn cô, ròi anh rút tay khớ i đờ u con Thúy, ngó i đờy. Anh gó ng nhỏ chớ c lờ c Quyên đang nớ m trong tay, khớ vai Quyên, chớ i gó tóc cho Quyên. cô gái ngó i im không đờng đờy. Họt ng mồi t cô ngó mông vào đờm tít i, dầm dẫm. Nớ u nhỏ ngày thớ ng chớ c miêng cô đã chúm chím. Nhỏ ng bây giở thì môi cô không hé mồi t nớ c ờ i. Ngó n chớ i tóc cho Quyên nhỏ chớ i tóc cho đờ a em gái. Anh cũng lờng lờ. Hình nhỏ tít hôm chớ S mồi t, Ngó n gó n c n chăm sóc Quyên nhieu họt. Anh muồn an ờ i ngó i yêu bớ ng mồi c chớ triu mồn mà anh có thớ làm đờ c. Cái chọt cớ a chớ S khớ n anh thớ y phiến tìm cách làm đờu bớ t nớ i đau buồn cớ a Quyên..

Bây giở anh lòi lén chớ i tóc cho cô. Anh chớ i làn tóc ờ t mà ờ m, là tóc ờ t đờm mùi họt ng yêu và họt:

- Cớ y kíp cớ a em đâu?

Quyên ngoan ngoãn đờ a cây kíp cho anh

Anh vỗ a kẹp tóc cho Quyên xong, bỗng Quyên quay lại cúi đầu vào lòng anh khóc rưng rức. Hai vai Quyên run lên, Ngọt nấn thở yên cho Quyên khóc. Mọt lát sau anh mới hỏi:

- Thôi, đừng khóc nữa em, đừng khóc nữa Quyên à. Anh đã nói là..

Quyên vẫn nức nức:

- Em thôi đi ng.. thôi đi cho cha Ba, cha mẹ.. đừng anh Ba hoài. Bây giờ.. làm sao cha mẹ.. giờ phải anh Ba cho mẹ.. Hừ sáng em coi lại tờ giấy sót trong túi áo cha Ba.. hóa ra là.. là cái thiệp của anh Ba gửi cho cha. Còn có mọt cái thiệp cha mẹ gửi viết có mẹ và cha. "Anh thôi đi yêu của Sợ và con. Em vẫn a nhún nhún cợt anh.."

- Em còn cợt cái thiệp đó hả?

Ngọt nấn thở nức hừ và liếc nhìn anh San ngoài Bức. Ngọt nhìn anh bỗng nhớ đó mà biết được cợt thiệp này thì anh ta làm sao đừng ngượng cho yên được. Cũng biết nó cợt phân phải biết bao nhiêu ngượng và trái ngược trong vòng ngực của anh. Không biết bao nhiêu tuổi xuân đã qua đi trong đời cha và tranh đấu. Thời gian thiệp thách họ từng năm mọt. Hai năm đầu tiên thì dễ. Nhưng biết đâu năm thiệp ba trở đi, mới thiệp thách trở nên gay gắt. Ngọt đã trông thấy trên mặt vô số ngượng và phẫn nộ vượt qua những thách thức đó. Tuy nhiên gian khổ và năm tháng ít nhiều có làm cho họ già đi, nhưng trông họ bình tĩnh và rên rên. Anh cũng đã gửi mọt vài thiệp thiêu kiên tâm và cũng có thiệp đã sa sẩy những chữ Sợ thu hút lòng trên. Chắc đã đi từ năm thiệp bấy, cũng là năm cuối cùng của cuộc đời cha.

Ngọt nấn thở Quyên:

- Cha Ba hy sinh thì là dũng cảm

- Nhưng tôi nghĩ phải cho cha..

- Anh biết.. Ai cũng buồn. Em buồn nhiều hơn là phải. Nhưng bây giờ em có thể khóc với anh, nhưng sáng ngày..

- Sáng ngày em không khóc

- Với thì được c. Giờ lúc tôi nó có thể nhậy vô gì thì mình thì phải gửi nó cợt mọt sòng đậm lại nó.

- Em chắc con Thúy nó biết

- Thì nào rồi nó cũng biết, nhưng nó biết sau trở lại thì tốt hơn!

Quyên nín thinh, cợt nấn bầu áo của Ngọt. Mọt lát không biết nghĩ sao, Quyên nói:

- Anh hay nhieu em làm

- Anh đâu có nhieu em hỏi nào!

- Có!

Ngọt nhìn lại mọt câu anh vỗ a nói, thì biết cợt:

- Em là út, quen được cợt má cha nên anh mới nói với em mà em cũng cho là nói nhảm!

- Thôi thì anh nói nhé

Ngọt nấn thở hỏi. Anh bỗng:

- Thôi em đừng đi. Ngày mai tôi nó cha có rút đầu. Mai nữa là cha mọt tuấn lại rồi!

- Mọt tuấn lại mà sao em thấy lâu quá.

- Vì mình trông tôi nó rút nên thấy lâu. Hay cái gì mình đi hoài thì nó lâu thôi

- Không phải. Tôi em nghĩ có bấy ngày mà sao xa rời nhau chui quá!

Ngọt nấn thở gù:

- Phải, xa rời rồi thì nhieu chui!

Anh ngượng ngượng mọt chữ cợt tiếp:

- Bấy ngày mà đã vậy. Mới biết trong bấy năm tôi miền Nam có bao nhiêu là sự việc. Hy sinh, căm thù, anh dũng, cái gì cũng có..

- Mọt đêm nay em không sao cha mọt được c..

- Em đừng đi. Anh phải ra hang đây. Có là mọt anh rồi!

Quyên lại tại. Cô không còn nghe những gì nói cợt trong khang cha róc rách nữa. Ngọt nấn thở cợt trên phiến đá leo lét, sập tắt. Trở lại khi ra ngoài, Ngọt cúi hóm Quyên, giờ lúc ánh nắng sáng lên lại cuội cùng và phớt phớt.

Ngọt đi rồi, Quyên nấn mọt lúc thì thở ngút đầu. Nó đừng dợt hỏi với ngượng lên:

- Chút ngượng thế?

- Thế c, em đó hả út?

- D..

Quyên nhòm dợt, với tay kéo thở ngút lên. Tay thở ngút mát lạnh. Quyên rồi thấy quần áo ấm m và đầu nó còn cợt rớt.

- B em t m h út?

- D ..

Th ng út thì chào:

- Ch út i, ch có hay gì hôn? M y chú ngoài xóm ch t tiêu th ng Xăm r i

Quyên ch ng h ng:

- Sao em bi t?

- Ch Cà M m i đem g o vô mi ng hang, ch không hay à?

- Cà M h , Cà M đâu?

- Ch Cà M v r i. H i tr a m a d đó. Ch Cà M nói m y chú đi t th ng Xăm v i m t th ng n a. Má ch M b tr n r i.. mà sao ch M khóc d quá hà. Ch b t i lính nó làm cái gì đó..

- Em ngó th y ch Cà M à?

- Em th y ch . H i nầy em i ngoài.. Tr i đ ng m a m m thì nghe kêu: " M y anh i, tui là Cà M đây!" Em v i m y chú ch y ra. Ch Cà M chuy n đ ăn vô, nói cái v đó r i khóc thút thít. Lúc ch ch y đi, ông tr i ng nháng lên, sao em ngó th y qu n áo c a ch rách te tét h t tr n hè! Th ng út l p b p, v a nói v a th . Nó qu quy t b o r ng nó nói thi t. Và nó n m tay Quyên

- Không tin ch út đi v i em ra h i m y chú coi!

Quyên nhào chân xu ng phi n đá đi theo th ng út. Ra g n t i mi ng hang, Quyên đ ng ph i anh Hai Thép. Cô h i:

- Cà M nó m i t i đây h anh Hai?

- i nó m i đem c m v i thu c hút vô. Thi t là không ng anh em đã thanh toán đ c th ng Xăm, khá quá!

- Nghe th ng út nói em không tin. V y nó ch t thi t r i à?

- Ch t r i, bà Cà X i thì b tr n m t bi t!

Th ng út nói leo:

- S b tr n i ngoài nhà nò c a tui quá!

- Sao mày bi t?

- Ch đó em l m!

Anh Hai Thép không chú ý nghe th ng út n a. Anh b o Quyên:

- Tao th ng con M quá. Con nh t t thi t. Ban nầy th y ki u nó khóc tao nghi l m, h i g n m ãi nó ch b o:

- "Cháu không nói đâu. Ch ng nào m y chú ra kh i hang cháu m i nói..".V y r i nó ch y v t đi.

L quá, qu n áo c a nó rõ ràng là b xé rách.

Quyên th t lên:

- Tr i i ..

Cô dút ngón tay vào mi ng c n c n, và nín b t. Trong đêm t i cô th y Cà M hi n ra v i khuôn m t nâu rám hay ng i c lên và khoe m t c a Cà M x a nay v n đã i n i t thì gi i càng i t b n. Đôi m t c a cô gái hi n ra tr i c Quyên trông sao v n thi t thà, v n ngây th m t cách đáng th ng. Quyên nh nh ng khi Cà M c i khi n c n bên su i, nh Cà M gánh n i đi Tri Tôn m hôi r p dính nh ng món tóc loăn xoăn trên trán. Quyên nh Cà M ng i đan cà ròn, mi ng hát bài "Hoàng t chém ch n". Tháng n ng, chi u nào ra su i Cà M cũng đ t cà om lên c , chum đôi bàn tay d u nh u múa đi u c a riêng cô nghĩ ra. Thoáng ch c, Quyên nh đ n m i nét m i v c a Cà M. C cái c ch khi Cà M ôm cô mà hôn thi t là kêu, thi t là nhi t thành. Nghe th ng Xăm ch t. Quyên không m y may th ng xót. Ch thoáng nghe đ n Cà M hình nh b b n gi c phá ho i Quyên đau quá, th ng cho Cà M quá. Song Quyên v n không tin.

Quyên nói v i anh Hai Thép:

- Đâu ch c là Cà M đã b t i nó làm u. Anh Hai à, ch a ch c đâu.

M c dù nói v y, sao Quyên c m th y ch ng nh v i c đã g n v i s th t l m. Linh tính c a cô nh qu quy t v i đi u y.

2

M a ng t vào lúc n a đêm. Qua hôm sau b u tr i Hòn Đ t tr i l i trong tr o. Các v i n lá trên Hòn đ c tr n m a đêm t m g i cho m t m t.

Đch không m thêm m t cu c t n công nào m i. Ng i trong cái chu ng trâu b tr ng dùng làm ch đóng quân, h sĩ C và ba ng i lính cùng ti u đ i h i h p đ i t ng ti ng đ ng h c a ngày hôm y trôi qua. H y v ng m i s đ c êm ái, đ tr i s p t i là h t i n i h n g p thím Ba. Không may cho h , lúc x , h sĩ C b tên trung úy g i t i:

- Anh v đ n ti u đ i c a anh lên đ i đ i!

Hồ sĩ Cờ thiêu u đi u mu n run lên. Anh nín thở , nghe tên trung úy nói ti p:

- Tôi nay ng i ta hát bóng cho Vi t c ng v i dân chúng coi.. M y anh em l ên khiêng vác, làm giàn r g i đó!

- Dạ..

Hồ sĩ Cờ th phào nh nhm. Anh ta h i:

- Đ đi bây gi ?

- , đi li n bây gi !

Hồ sĩ Cờ nghĩ b ng: "Nguy quá, ki u này làm sao g p thím Ba ú cho đ c!"

V t i chu ng trâu, anh kêu lính trong ti u đ i s a so n đi và anh g i riêng m t trong s nh ng ng i lính s tr n v i mình, r tai b o:

- Ch y i quán cho thím Ba bi t mình b k t. H i thím coi h n trê tr t i i b y tám gi đ c không. R i ch y cho tôi hay.

Hồ sĩ Cờ d t ti u đ i lính đi lên đ i đ i

Tên ch huy đ i đ i b o an th y h sĩ Cờ d t tên lính t i thì nói:

- Đi làm ch hát bóng đó h ?

- Dạ

- Theo tôi!

H n d t h sĩ Cờ cùng ti u đ i lính đi vô v n mắng c u. đ m t đám ng i i g m nhi u ph n và vài ông già đang ng i i m nh m, có m y tên b o an đ ng coi ch ng.

Trong s đó có chú T Râu ba th ng út. Chú b b t khi đem cá vô xóm bán. Chú đang c u nh u:

- M y ông b t tôi đi m n b t t nh v y b nò nhà không ai thăm. Tôi thì có bi t làm cái v này đâu kia ch !

- Không bi t thì ng i ta ch cho bi t. B m t b a thăm nò mà c n nh n hoai. M y ng i i ham làm giàu v a v a ch . T i tôi đi đánh Vi t c ng cho m y ng i i h ng ch ai h ng.

- Tôi không h ng cái kho n đó!

Chú T th n nhiên đáp. Tên đ i đ i phó n i c c, b c t i ngó m t chú. H n ngó mé bên này r i i ngó mé bên kia.

- Ê, tên gì mày?

- Tôi tên T

- Tao h i mày tên gì?

- Tôi nói tôi tên T !

Tên đ i đ i phó vung tay đ m m nh vào m t chú T . Nh ng chú đã l làng g t ph t tay nó ra.

Đám đ n bà th y th v t ch y nhào t i:

- Tr i i, sao đánh ng i ta. Ông h i tên thì ng i ta nói tên, ch sao ông l i đánh?

M t ông già b o tên thi u úy:

- Ông à, ông tr t r i. chú ta tên T thi t mà, bà con tôi v n kêu chú là chú t Râu

Tên đ i đ i phó quay ngo t đi:

- Đ.m , tôi không bi t T Râu Rai gì h t. A-lê, đi làm!

Đám đàn bà léo xéo:

- Không t i tôi không đi nè. Ai gi i làm gì thì làm th coi!

Không mu n không khí tr nên găng, nên chú T ôn t n nói:

- Thôi mình đi m y thím!

Nói th xong, b ng chú b c v t lên ngang m t tên thi u úy, nói v a đ cho h n nghe:

- C u là ng i i Vi t nên tôi ch g t tay c u ra. Ch M mà nó đánh tôi ki u đó, tôi v n h ng nó r i a c u!

Tên thi u úy ngó s ng ng ng đàn ông râu ria x m xoàm vai u th t b p. H n đi r n t i, n ng n , và hoàn toàn câm l ng

Đám ph n nghe l i chú T Râu, l o đ o đi theo. Tên thi u úy y sai lính khi n m i ng i i vác tre, vác c a, dao r a đi v phía hang. B n lính đ c thúc bà con đ ng lên m t cái khung tre tr c mi ng hang.

Gi a lúc k m gi cho bà con đào l , c m c t, h sĩ Cờ không ng t dòm v phía mi ng hang.

Anh ta b o b ng: "Còn có m y ti ng đ ng h n a thì mình thoát kh i ch này r i, ph i th k m i đ c". Anh lính đi l i quán thím Ba ú đã v cho h sĩ Cờ hay r ng b t lu n th nào thím Ba cũng đ i h t i ngã Sĩ Lý đ d t h đi, n u h v s m s đi s m, v mu n s đi mu n, không th đ i ngày khác đ c.

Mãi t i cho ng v ng cái khung đ m c m àn nh m i đ ng xong, sau bao l t dùng đ ng chèo

kéo.

Hồ Sĩ Cờ dắt tiểu u đi vào rừng và tìm chuồng ngựa trâu thì thấy sắp tối. Anh ta và bọn người lính nhỏ bắt ngựa cả men cơm ăn qua loa vài hạt rồi vác súng lên đi.

Tìm ngã ba Sĩ Lý, họ không thấy ai cả. Người lính nhỏ thì thảo luận với người kia.

- Cha, sao không thấy thím Ba đâu hết?

- Mày nghe thím dặn không? - Hồ Sĩ Cờ hỏi

Ngay lúc đó, có tiếng bên rừng vọng ra:

- Anh em đó hả?

Đúng là tiếng thím Ba. Mà vẫn chưa thấy thím đâu. Lát sau mới nghe tiếng sọt sọt trong bụi cây vọng ra:

- Tôi đây nè

Cái bóng to béo của thím Ba trong bụi bậm cỏ rạ, thì thảo luận:

- Anh em tìm được hết chưa?

- Đ

- Đưa súng đến hết đây cho tôi!

Bọn người lính cầm súng đến, run run cơm giao cho thím Ba. Thím lạnh lùng tóm xách một tay hai cây súng rồi vào bụi. Chốc sau, thím chui ra trao cho người lính một gói gạo nhỏ còn bốc hơi nóng:

- Đây là phần cơm của mấy cậu. Có thể gà rừng

Bọn người lính cóm róm đồ gạo vào cau, thím Ba bắt đầu đi vào rừng, xếp xỉ. Khi tìm ngã ba vài ba trăm thước, thím rẽ xuống ruộng. Bọn người lính đi theo thím như chó y. Một hồi sau, thấy gần đường, họ bắt đầu nghe tiếng loa vọng từ rừng vọng ra:

- Cái chi vậy?

- Tôi nó lừa bà con đi coi hát bóng mà!

Thím Ba yên tâm đi tìm. Sông Vàm Răng hiện ra như một kẻ trũng, đang chảy đi ra biển. Nước sông mới lúc mới ráo khô, thỉnh thoảng réo lên, như tiếng người kêu khi người đi bắt cá bắt được cá.

Thím Ba ú ớ đi tìm ở sông. Thím vịn tay bên bờ phía bên kia sông chuốc lấy mấy cái bóng phần gạo rồi vào bụi:

- Chà Ba đó hả?

- .

- Cho anh em qua đi. Cơm ăn qua, cơm ăn thôi!

Thím Ba ú ớ nói với bọn người lính:

- Thôi bây giờ mấy cậu đi nghe. Phần tôi tôi đây xin hết!

Thím móc túi lấy cái gì đưa cho Hồ Sĩ Cờ:

- Đây, bà con cho chung mấy cậu ba trăm?

Hồ Sĩ Cờ rút tay ra. Thím Ba ú ớ nhét vào tay Hồ Sĩ Cờ và bỏ:

- Mấy cậu vào mà xử lý. Còn bà con cho, mấy cậu vào xử lý, không cần chi!

Hồ Sĩ Cờ buột lòng cảm ơn. Anh ta đi xuống ruộng, miệng lúng búng câu gì không rõ. Bọn người lính thì bắt thím Ba rồi đi gọi, rồi lại đi xuống bãi bùn.

Người lính nhỏ bên kia nói trở xuống bọn người lính đang đi tìm:

- Mấy cậu vào rừng mà tìm thôi, còn đưa cơm ra ăn xuống sông đi! Qua đây sẽ có quần áo cho mấy cậu thay!

Bọn người lính nghe rồi cầm quần áo gạo vào sông cảm ơn. Họ vào rừng như ngựa bình phịch báo an rồi xuống bãi bùn rồi lại chân đạp như xuống đất sâu.

Trong bóng tối, thím Ba ú ớ còn nhìn thấy bóng người lính và a rồi bình phịch đang đi lên bãi sông bên kia. Bây giờ thím Ba ú ớ nghĩ tin là bọn người lính đã hoàn tất. Cái gì khiến thím hân hoan thế này?

Thím thì thầm: "Đúng là bọn người lính cũng đưa bọn người lính!"

Đến lúc anh em lên bờ bên kia. Thím móc quây ngựa trở về.

Vào tìm rìa xóm, thím Ba nghe tiếng người đi đến lên rào rào như ong vỡ tổ. Và tiếng lính la ó vang rân, thím đi xuống một chút rồi đi vào. Vào một lúc ra ngã ba, thím liếc nhìn tên lính chấp tay thím rồi đi. Tiếng lính la oang oang:

- Bắt được thêm con này đây

Thím Ba ú ớ hoảng, tính xô tên lính mà chạy. Nhưng một tiếng đi trở lại chặn lại:

- Đ. m, dân này ngu quá, tôi coi hát bóng mà cũng phải như rết gà!

Nghe vậy, thím Ba vội vã, nên không chờ ý. Thím dặn dặn tuốt tay thò ngó lính:

- Bớ tôi ra, đi tôi đi, làm gì mà dè dặt vậy!

Thò ngó lính buông tay thím. Nó nói:

- Muốn bà nãy đi hay không đâu có ăn nhảm gì tôi tôi. Lừa mảy bà đi, tôi cũng chẳng có đồ đạc đồ ng xu cạp cạp nào. Ngọt thì ư tá kêu lừa là tôi tôi phải lừa!

- Đi thì đi. Vậy chờ hát tuồng gì đó hử cạp, mà hát ở đâu?

- Bà nãy này nãy giờ bớ lên chuồng ngựa rồi sao chứ? Ngọt ư ta phát loa năm bảy lý lẽ t mà không nghe. Hát tuồng Huê Kỳ, hát ở trong hang!

Thím Ba ú thò a biết rồi, nhưng thím thò y cạp n phải đi đó, nên thím chầu đi, không cạp n gì nữa. Lát sau, rồi có một đám bà con cũng bớ đi n tới. Họ ra thì là những người cuội cùng mà bớ n giờ cạp a bớ t đồ c.

Bớ n lính dõn mảy người tới bãi dõn t rờ rờ c miêng hang thì ở đó đã đen nghệt như người người. Loa phóng thanh cạp a dõn treo trên các cây cạp tre thét oang oang kêu bà con giờ trở n tới. Những đám bà con người trên bãi dõn t rờ rờ c nhón nháo, ồm ỉ. Tên thì ư úy tâm lý chiêng đêm nay đóng vai trò n bớ t. Tiếng gào cạp a hờn trong loa không ỉ vớ bớ t bình mà ỉ ỉ vớ phởn chôn. Vì rờ t cuội c, cái sáng kiêng cạp a hờn đã dõn c đem ra thò c hiêng. Vì máy n đã khở i dõn, t m vớ i rờ ng màn nh đã dõn c treo, và ít ra thì cũng có t m t ngàn người bớ n tới người trên bãi dõn t này. Mớ c cho đám qu n chúng bớ bớ c bách coi phim đó còn ồ ào huyền não, tên thì ư úy vớ n cạp bớ t dõn. Họ n trờn rờ ng:

- Kính thò a toàn thò dõn bào. Hôm nay tôi xin hân hờ nh giờ i thì ư cùng quý dõn bào cuội n phim hay nh t mà chúng tôi vớ a nh n dõn c cạp a trên. Xin ỉ ư ý cùng toàn thò quý dõn bào, đây là cuội n phim chiêng n trờ n Cao Ly. Qu n dõn i Huê Kỳ đánh phá mớ t trái núi tên gọi i Thò ng Cam Lĩnh..

Đền dõn vớ t tới t ng m. Máy chiêng phim quay sè sè. Mớ t đoàn máy bay xu t hiêng, che rờ p màn nh.

Rờ i bớ binh kéo đi rờ m rờ. Quân Mớ dõn i nón sớ t cạp súng chớ y sau như người xe tăng có gờ n dõn i bác nông dài nghệt nghệt n.

Như người hình nh dõn u tiên đó qu có sớ c lờ kéo cạp a nó. Trên bãi dõn t, tiếng nhón nháo ỉ ng xu ng dõn.

ở trong hang, t gác miêng hang cũng nhìn thớ y rõ mớ n mớ t. Anh Hai Thép nói:

- Tôi này đánh mình không nớ i, giờ bày trò chiêng phim tác dõn đây. Đờ coi coi..

Người ghim súng, dãn mớ t theo dõi. Màn nh ở hờ i xa mớ t chút, như người anh trông thớ y rõ dõn dõn i bác n, như người vớ ng khở i, cạp như người cái nón sớ t bóng loáng và các đôi chân qu n xà cạp cạp a quân Trờ u-Trung cuội ng chớ y ỉ n vào trong miêng hang núi sâu ho m. Người nghĩ: "Chờ c tới nó bớ t lính Lý Thò a Văn và lính Tàu Tờ ng đóng cho nó quay!.."

Trên màn nh, các cánh quân Trờ u – Trung ỉ n ỉ t bớ tiêng máy bay, xe tăng và bớ binh Mớ dõn vào hang. Người vớng t c:

- Mớ nó nói xuyên tở c trờ n Thò ng Cam Lĩnh. Cái phim này các dõn chí Trung Qu c quay rờ i, hờ i gờ n hòa bình, tôi có coi!

- Phải, tôi cũng có coi... - Trờ ng nói.

Người tiêng p ỉ

- Ai chớ y ỉ y mớ y cái loa mo cau ra đây cho tôi!

- Đờ tôi đi!

Trên màn nh bớ t dõn u dõn ra như người cuội c xung phong ác ỉ t. Quân Mớ nhieu ỉ t tràn vào hang. Chúng cũng bớ đánh bớ t ra. Rờ i các giêng n ở c có cạp n vớ t quanh núi dõn bớ quân Mớ chiêng m. Trong hang, như người chiêng n sĩ Trung – Trờ u rờ rờ i, đói khát.. Quân Mớ ỉ i xung phong h t sớ c dững mẫn. Kìa như người chiêng n sĩ Trờ u – Trung ngã gờ c tới miêng hang, tay chớ i vớ i buồng như người khở u tiêng liên kiêng có nhieu ỉ t a nhieu t.

Loa phóng thanh không người rít rờ ng, giờ i thích. Cuội c cùng tiếng loa dõn dõn p, câu n xỏ câu kia:

- Bớ n Trung cạp ng và Bớ c Cao rờ t chỉ là ngoan cạp. Chúng bớ vớ sớ t mà vớ n không chầu dõn u hàng. Quân dõn i Huê Kỳ bu c lòng phở i phá hang. Đây là lúc Huê Kỳ đang đem chớ t n vớ!

Ngay lúc đó trên màn nh qu nhiên hiêng n ra bớ n lính Mớ vác hòm thu c n chớ y xỏ c vô hang, dõn i làn hờ a ỉ c cạp a các cạp súng y m trờ. Cuội c cùng toàn bớ trái núi bớ giêng n tưng, bớ n ra vô vắn dõn t đá.

Tên thì ư úy tâm lý chiêng n nói mớ t tràng kờ t lu n:

- Quý dõn bào chớ c đã thớ y rõ, trái núi ỉ n nh vớ y mà còn nát vớ n, hu ng hờ là cái Hòn này..

Tên thi u đây, miêng loa cạ chúng bẻng day vào phía hang. Vn là cái giêng đang hời phn chn cạ tên thi u úy:

- A-lô, a-lô, hời các phn tẻ Viét cẻng trong hang! Chúng tôi khuyên các ngẻ i hỷ đẻu hàng. Nẻu không quân đẻi cẻng hòa buẻ c lòng phẻi đánh nát cái hang cạ mẻy ngẻ i y nhẻ trong phim này vẻ y..

Ngẻ n lẻp tẻ c giẻ cái loa mo cau lên, thét ra:

- Nghe đây, đẻng bào hỷ nghe chúng tôi nói đây! Vẻ a rẻi tẻi giẻ c chiẻu cái phim gẻ đẻng bào biẻt không? Cái phim lão đó! Đẻng bào đẻng tin. Chuyẻn này chúng tôi biẻt rẻt rẻ, chính bẻ đẻi chí nguyẻn Trung Quẻ c và bẻ đẻi Triẻu Tiên đả vủi chôn giẻ c Mẻ tẻi trái núi đó!

Ngẻ n nói tẻi đây, đẻng bào i ngoài hang liẻn vẻ tay nhẻ sẻ m.

Anh nói tiẻp theo:

- Bà con i, chúng tôi còn mẻt ngẻ i chiẻn đẻu mẻt ngẻ i, còn hời thẻ nào chiẻn đẻu hời thẻ nẻy. Tẻt cẻ chúng tôi đẻu còn sẻng, còn đánh.. Bẻ mẻy thẻng giẻ c theo Mẻ – Diẻm, tẻi bỷ có giẻi thì vô đây.. Vô đây tẻi tao bẻn đẻ ruẻ tẻt thẻ y.. Nhẻ i ngẻ mẻt mà coi nè!

Ngẻ n liẻng cái loa, xóc khẻu tôm-xống, nhẻm vào màn i nhẻ bóp cò. Súng nẻ, đoành đoành đoành. Màn i nhẻ bẻi ngẻ ba lẻ đẻm vào nhau. Bà con bên ngoài lẻi vẻ tay, reo hò đẻ đẻi.

Anh Thẻp ngắn:

- Thỏi đẻng bẻn nẻ a, đẻ dành đẻn.

Đẻn khi bẻn giẻ c biẻt đẻu xẻ trung liên vào hang thì Ngẻ n và anh em đả nép mình sau các mẻm đá. Loẻt trung niên cạ giẻ c vẻ a đẻ t. Ngẻ n lẻi bẻ c loa nói ra:

- Hời các anh em bình sĩ, chúng tôi khuyên các anh em đẻng đánh vô hang nẻ a mà chẻt uẻng mẻng. Tẻt hẻn hẻt là đòi vẻ hoẻ c đào ngũ. Nẻu anh em nghe lẻi tẻi chẻ huy xống vô đây thì chúng tôi phẻi nẻ súng. Mà khi chúng tôi đả nẻ súng thì anh em i phẻi chẻt.. Nói đẻ anh em biẻt, i trong này bẻn ra không trẻt đẻu!

Loẻt trung liên thẻ hai bỷ giẻ lẻi xẻ vào. ý chẻng tên xẻ thẻ vẻ a đóng băng đẻn mẻi. Nhẻ ngẻi a cái khoẻng nó thay băng. Ngẻ n đả lẻi đẻng xong rẻi

Buẻi chiẻu bóng thẻ là thẻt bẻi. Bà con đẻt đẻu c kéo vẻ. Tiẻng cẻ i nói rẻn lên khẻp khu vẻ i n. Tên thi u úy tâm lý chiẻn hẻn hẻn nguyẻn rẻ a tên thi u tá:

- Tôi đả nói đẻng lẻ a tẻi nó tẻi coi mà không chẻu, ai biẻu tham.. Tẻ nhẻ không có tẻi nó thì Viẻt cẻng, coi ên, thẻi chí hay không thẻi chí cũng không hẻi. Đẻng này..

.. Trong lúc đó thì tên thi u tá vẻn đẻng ngẻi nhẻu giẻ a ngôi nhẻ nẻn đứ c. Nghe tên lính chẻy vẻ cho hay, hẻn liẻng ly rẻ i vẻ "choang", cẻ i kha kha:

- Đ.mẻ hẻ hẻt rẻi sao hẻ ? i, thẻng thi u úy Sanh non lẻm. Hẻi nó đẻ a ý kiẻn đó, tôi nghi rẻi. Ngẻt nó cẻ đeo theo tẻtê ton hót hoài, tôi mẻi buẻng xuẻi cho nó làm. Muẻn hẻu tẻi Viẻt cẻng hẻi tôi đây nè!.. Hẻi tôi làm quẻn Xẻ o rỏ, tôi trỏi tẻi nó lẻi đẻp đẻu bẻng bú a mẻ a tẻi nó còn không ngán. Đẻp thẻng trẻ c tẻ xuẻng, thẻng sau vẻn tẻ nhiên nhẻ thẻ i ngẻ. Mẻy con nẻ cán bẻ cũng vẻy, tôi cần vô cẻ bẻt đẻ c mẻy đẻ a đẻm vẻ ghim kim vô đẻu ngón tay. Mẻi ghim kim xong chẻ a kíp lẻy bú a gỗ thì đả có đẻ a nói: - "coi đây!" rẻi nó vẻ mẻnh mẻ i ngón tay vô tẻ i ngẻ, lút kim.

Đ.mẻ, Viẻt cẻng là vẻy đó! Không thẻy con nhẻ hỏm trẻ c sao, chém gẻn lẻ c rẻi mà vẻn chẻi. Huẻng chi đẻm tuẻng hát bóng ra đẻ nó đẻ mẻ giẻ đẻ c mà đẻ

Tên thi u tá nói, chẻi thẻ, và tiẻp tẻ c rỏt rẻ u. Hẻn rỏt tràn rẻ u trẻng vào mẻt cái ly mẻi, đẻn mẻnh cái chai xuẻng mẻt bàn làm ly rẻ u sỏng sỏnh đẻ tẻt. Hẻn đẻ a tay ra đảng nhẻ đẻ vẻt giẻ trong không khí xuẻng:

- Th..ôi, đẻ đó...

Hẻn quay ngoẻt sang bên:

- Trung úy Tẻ !

- Đẻ, có tôi.

Mẻt tên trung úy trẻ c bẻn mẻ i tuẻi đẻng đẻng đẻ a tẻ i vẻng bẻ c tẻi. Tên thi u tá bẻ o:

- Anh cho trẻn xi-mẻng, gẻnh gẻch vô hang, nhẻ hỏm nẻ đả bàn..

- Ngay bỷ giẻ à, thẻ a thiẻu tá?

- Ngay bỷ giẻ, phẻi làm cho gẻy. Sáng mai tôi chẻ huy lẻy mẻ cái miẻng hang đó lẻ yên!

3

Chú Tẻ Rẻu nói vẻ i Cà Mẻ:

- Té ra hẻi chiẻu tao bẻt i nó bẻt đi làm cũng không uẻng công Mẻ à. Anh em trong hang nói nghe "đả" quá!

.. Trên đò ông ra bãi, Cà Mè leo đò đi theo sau ông chú Tí. Thế ông út nói vậy mà đúng. Bà Cà Xì i hì n đang ở ngoài nhà nó. Bà a tróc, bà con bao bọc bà ở xóm làng. Nhưng tôi linh lòng kiếm rứt quá nên hôm qua chú Tí liền đem bà ra gửi ở nhà nó. Đến lúc trên đò ông không còn ai, Cà Mè hỏi:

- Má tui hôm rày ra sao chú Tí ?

- Vội mành

- Má tui có buồn hay chết đau nữa không chứ ?

- Không.. có cái là tao thấy buồn coi hơi khác khác...

- Khác sao chứ!

- Tao cũng không biết. Mà bây giờ má bây giờ công chuyện coi mau mành hơn hết sức!

- Má tôi mành công chuyện gì!

- Má bây giờ có em, vả lại tôi giúp tao. Tôi nghỉ ngơi, má bây giờ cũng thoải mái.

Cà Mè không hiểu nữa. Cô áp đôi tay lên ngực, bực tức đi theo ông bà. Trên thuyền cô, sóng biển nhuốm ánh trắng muốt dập dềnh la liệt vào bãi cát. Cô đi trong vầng trăng và tiếng sóng đó, mà tim lòng chợt phác họa cô trào lên biết bao ước vọng.

Hôm qua cái nhà của cô đã biến đổi gì đó. Và bây giờ cô cảm thấy sự tĩnh lặng đã không kêu gọi cô, vì trên những tàu lá đó cô đã bắt gặp những linh thay nhau công việc hàng ngày, trong lúc cô đem cơm đi vô hang.

Chỉ có xuồng ông bà chú Tí với những người trên bãi. Sóng biển tung tóe liên tiếp sau lái xuồng. Ý chừng sóng muốn nói với tôi là chỉ có xuồng đó, nhưng nó với không sao vô tận được. Chú Tí Râu bạc cằn kéo với chỉ có xuồng. Cà Mè vẫn be phỡn với chú. Mũi xuồng chuôi xuồng, rập rình vào những sóng, đổ về phía sau mặt trời sáng chói.

Chú Tí bắt lái bằng cây chèo. Chú bắt đầu cựa quậy mũi xuồng không rời lên xuống bao nhiêu. Gió thổi chỉ mũi xuồng đi rồi chết vụt. Chỉ có xuồng nhẩy nhót men theo các cây hàng rào nó hì n mành, chày dài tới tận p. Xa xa phía trước, ánh đèn đỏ nhà nó nhấp nháy trên biển sóng.

Chú Tí trờ tay với ánh đèn nói vui với:

- Má bây giờ biết nó đi lên giúp tao là buồn còn tình hình. Không sao đâu!

Cà Mè nhìn ánh đèn. Ban đầu cô chỉ nhìn thấy ánh đèn đó, nhưng xuồng đi tới rồi thì cô bắt đầu thấy dòng nhà nó.

Đó là ánh trăng bằng bạc, nhà nó của chú Tí hì n ra gần những cái chuồng chim bồ câu, nơi hieu mặt mình gửi ở bên bờ sông đó.

Tôi trong bãi biển có tiếng bìm bịp kêu gọi gia đình tôi dài. Tiếng kêu của con chim lông nâu báo con nó có triệu lên xuồng để nghe tôi tiếng tù và rúc, càng với cuội nghe càng nhứt.

- Nó có lên rồi! – chú Tí nói.

- Bây giờ chú tôi đi thăm nó không? Đợi cháu đi thăm với chú ghen?

- Thôi.. Không kịp đâu Mè à. Đợi con nó có rờn sáng thăm cũng được!

Chỉ có xuồng với tôi qua mặt cây hàng rào cuội cùng với tôi vào bọc thang sàn ông bà nhà nó.

Cà Mè bò tôi đi giữ tay bám vào cọc thang, với leo lên với kêu lớn:

- Me, me !

Bà Cà Xì đang nằm trong chòi vùng choàng dầy. Bà chờnh cho ông chày ra. Hai mặt con gặp nhau ở sân nhà. Cà Mè vì với cái cây lốt sân nên khuỷu xuồng, ôm ngang ngực tôi. Ánh trăng chiếu rọi những mặt lòng lạnh giã của Cà Mè đang ngóc lên. Giữa lúc chú Tí đang quẩn thêm vòng lòi tới nhà, buồm xuồng vào cửa thang. Sự dây lòi tới đó chợt kêu rờn rờn. Chỉ có xuồng tuy đã buồm có gặp mặt như ông nó chừng đó yên với nhấp sóng lúc thì nâng nó lên, lúc lại níu nó xuồng.

Chú tôi đi vào với tôi đứng trước cửa sân nhà nói:

- Thím Cà Xì với con Mè nghe đây nghe!

Rồi chú tôi ngồi bên cái mành còn ngún khói khói miêng thổi phù phù. Chú móc bồ câu, với a với thuồng với a nói:

- Mè nó, mặt tôi đây có mặt buồn mà nhà nào nó cũng gây oán. Thím Cà Xì à, thím với con Mè đứng ở đây, chừng nào tôi nó rút, thím hãy với. Chừng đó tôi tôi sẽ ráp cửa nhà tôi cho thím. Mùa tôi có thiêu u mành chày thì cô bác giúp đỡ, không lo..

- Tôi còn có hai bàn tay, có cô bác, tôi đâu lo.. Mà đi u..

Bà Cà Xì ngừng ngừng, lát sau mặt tôi nói tiếp, giọng rờn rờm:

- Đợi thằng Xăm cũng khỏe, mà nó chết rồi tôi cũng khỏe.

Chú Tí ngóc nhìn với phía bà Cà Xì. Chú thấy hiểu lòng bà. Nhưng chú nói:

- Thím đứng nghĩ vậy, đứng nghĩ gì nữa... Không nhá thím không có đứng thong Xăm đi. Hỡi ơi chị Mợ u d... đứng d... y nó, thong Mợ -Đi m... t... p... d... t... nó thành đ... a ác ôn. Nó có còn là con thím nữa đâu. Nói thì t, tôi mà có thong con th... đó thì tôi chờ lâu rồi!

Bà Cà X... làm thình. Chú T... l... nói:

- Thím Cà X... à, tr... n này t... i nó v... đây đánh phá tính l... p... b... r... i... gi... t... t... gi... t... bi... n... c... a... m... ình... i... ráo đó đa thím!

- Tui bi... t..

- Cái đó m... i là cái kh... n... n... l... n!

- Thong Xăm có nói v... i tui, b... a nó ch... t..

- Nói sao?

- Nó nói là ch... ng tiêu di... t... h... t... đàng mình trong hang thì nó... i... i... đây luôn

- Ghê không?... đây đứng r... i... gi... t... đ... t... thâu tô ch... gì, ... đây đứng b... t... bà con mình tr... i... i... cái c... nh... đi mua... t... ng... th... c... đ... t... n... n... i... nh... h... i... n... m... ch... gì!

Nói th... xong, chú T... khoát tay tr... bi... n:

- Bà m... nó, nó tính vậy, ch... d... d... u... gì mình ch... r... tay... n... n... a thím? Thong bé tôi nghe nói c... t... tay, tôi cũng không th... i... chí. Tôi h... a... v... i thím, h... t... i nó mà nh... m... khiêng g... ch... xây... b... t... là tôi b... n... vô xóm nh... p... du... kích... l... i... n. H... m... nay tôi c... tính... t... i... n... c... cùng là cho nó ch... m... đ... c... hang và anh em trong hang có hy sinh h... t... đi... thì... r... i... Hòn Đ... t... này cũng nhen nhóm đánh... a. Nói là nói gi... d... vậy, ch... anh em... trong đâu có ch... t... thím..

Cà M... nói:

- Tám b... a... r... i nó không nh... p... vô hang đ... c... Vững trong xóm đ... u... b... t... i nó... y... đ... khiêng... thây!

- C... cái "m... ng" này ch... c... là nó ph... i... rút. Lính tráng m... t... th... n... h... t... r... i. Bà con mình trong xóm m... y... b... a... nay h... g... p... lính là đ... a. T... i... lính s... d... l... m. Mai tôi cũng vô trong xóm coi..

Cà M... nhích... t... i, kh... b... o:

- Chú T... i, ch... ng nào c... n... đem g... o... vô hang thì đ... cháu đi..

Cà M... nói ch... a... đ... t... câu, chú T... b... ng... rừng mình. Hôm qua lúc ghé nhà m... Sáu, m... đã k... cho chú nghe r... ng Cà M... đã nói v... i m... chuy... n... nó b... hi... p. Cà M... khóc... r... m... r... t... và b... o... m... Sáu:

"Mu... n... đem g... o... vô hang cho m... y... chú... n... nên con l... i... u... mình bà... i"

Chú T... Râu th... ng con Cà M... quá nên khi nghe cô đòi đi đem g... o... n... a... thì chú g... t... ngang:

- Không, không..

Chú v... t... cái tàn thu... c... xu... ng... k... s... an. Khoang tay ng... i... im... lúc... lâu, chú m... i... đ... ng... d... y... nói:

- Má... b... ng... r... i. Thôi... b... ng... đi. Tao cũng đi ng... đây! Chú T... i... i... ch... g... c... tr... i, v... ch... n... p... chun... vô. Cà M... d... n:

- G... n... sáng có đi thăm nò kêu cháu d... y... đi... v... i... nghe chú?

-... , đ... tao kêu!

Chú T... m... i... n... m... xu... ng... đã ngáy... l... i... n.

Chú ng... m... t... gi... c... dài... thì Cà M... m... i... ch... p... m... t... thi... p... đi.

Lúc b... m... b... p... kêu... n... c... gi... t... r... ong, chú T... tr... d... y. Chú... i... b... p... th... i... l... a, hút... thu... c... Hút... h... t... đ... i... u... thu... c... chú m... i... mò, ki... m... cái... l... i... i... v... t... , lom... khom... đi... ra. Ngang... ch... Cà M... n... m... , th... y... Cà M... v... n... còn ng... thì chú không g... i... , vác... v... t... ra... b... c... thang, m... xích... xu... ng.

Tr... i... h... y... còn... t... i. Sóng... v... n... đ... a... gi... n... v... i... làn... s... ng... ph... dày... m... t... bi... n.

Chú T... b... i... xu... ng... t... tr... "ông... b... n", ra... t... i... h... ng... nò.

V... a... b... i... chú... v... a... ngh... b... ng. "Mình... b... m... t... con... n... c... , b... y... gi... ra... thăm... ch... c... th... nào... cá... cũng... ch... y... khá!"

Bu... c... xu... ng... c... p... b... n... vô... hàng... rào... xong, chú... x... c... cây... v... t... b... c... t... i... mũi... xu... ng. N... c... trong... nò... đã... gi... t... c... n. M... y... con... cá... ch... m... tung... mình... lên... r... i... l... i... r... i... xu... ng. Cá... ch... y... qu... n... trong... nò... t... óe... n... c... sáng... tr... ng. Tôm... búng... tanh... tách, tanh... tách. Chú T... đ... ng... ch... u... hai... chân... ch... b... át... n... i... s... p... mũi, th... c... cây... v... t... xu... ng. Hai... tay... chú... nh... c... cán... v... t... n... ng... trĩu, đ... h... t... v... ào... khoang... xu... ng. Cá... gi... ng, cá... g... c, cá... ch... m... chu... i... mình... gi... y... đ... a... nh... đ... ch. Chú T... xúc... h... t... v... t... này... t... i... v... t... khác, xúc... m... i... c... tay. Còn... m... y... con... cá... to... v... n... ch... y... vòng... quanh... nò. Chú T... b... n... th... c... sâu... cây... v... t... xu... ng, r... a... đón... đ... ng... b... t... n... t.

Thình... l... nh... sóng... xô... đ... p... m... t... v... t... gì... vào... dây... hàng... rào... ngoài. R... i... v... t... y... c... c... p... theo... hàng... rào... mà... trôi... t... i. T... ng... có... con... cá... mú... l... n... ch... y... vào, chú T... v... i... rút... cây... v... t... lên, đ... yên, cho... nó... đ... m... th... ng... vào... mi... ng... nò. Nh... ng... l... quá, v... t... đó... trôi... t... i... mi... ng... nò... thì... v... ng... l... i, quay... ngang. Chú... th... c... v... t... xúc... đ... i. Nh... ng... tay... v... t... c... a... chú... sao... c... tr... t... tr... t, n... ng... n... ng. Qu... r... p... xu... ng, l... a... l... c... mãi... chú... m... i... b... lên... m... p... mé... m... t... n... c... m... t... ph... n... c... a... v... t... y. Tr... i... h... i... sang... sáng, chú... tr... m... t... nh... n... và... bu... t... mi... ng... kêu: "á" lên... m... t... ti... ng.

Trên mái ng v t, m t m tóc rũ xĩa, r p r nh

- Thì ra đó là m t cái xác ch t.

Chú T tr n tnh l i, dùng v t rà nâng cái xác c p vào mé hàng rào. Không nghe mùi th i. chú nghĩ b ng: "Ph i v t lên m i đ c!". Nh ng phía ngoài hàng rào chú không th v t cái xác.

Chú thu cây v t v , li ng xu ng khoang, và c m chèo h c t c b i xu ng vào gi a nò.

Sau m t lúc loay hoay chú tìm l i đ c cái xác. Lúc n m ph i c p chân mang đôi giày b đã m m sũng, chú T hi u ngay r ng đó là m t tên lính. Tay chú mu n buông c p chân giày đó ra r i. Chú nghĩ: "Chà, công đâu v t nó lên! C đ nó n m đây làm m i nh cá..". Nh ng nghĩ th , chú đã v i nghĩ i: "C đem lên th coi, bi t đâu ch ng có súng ng ho c u đ n".

Chú T rán s c l i cái xác lên xu ng. Thì qu là m t ng i lính th t. V i đôi giày b đó, v i b quân ph c xám tr u n ng trên ng i anh ta đó. Gi a bu i bình minh m i hé tr i hầy còn đ y s ng và b c cu n h i th bi n, ng i lính n m ng a trên s p xu ng th ng đ . Chung quanh anh ta, nh ng con cá chú T m i v t t nò lên v y giãy gi a. Chú t khoát n c r a tay, r i cúi xu ng. V n không nghe mùi hôi thúi. Nh ng m t ng i lính thì đen s m, n t toác. Đôi tay anh ta co co nh gi lên s p đón ôm m t v t gì vào lòng, còn các khu u ngón tay thì qu p i. Chú T không dám nhìn lâu b m t ng i lính vì nó gieo cho chú cái c m t ng hình nh chú đã g p b m t đó i đầu r i. Cái b m t trông v t v và l ng thi n, tr c kia n u không ph i là dân i ru ng thì cũng là dân h b c, n u không ph i là dân tát đìa m n th i cũng ch c là dân b n ghe, ch ng chèo d m m a dãi gió. C p m t anh ta trông m i i ch , nó c m he hé, cho th y đôi con ng i i đó nh có r c tro, nh đ i vì n i t c gi n và h i t c khôn nguôi.

Chú T không ch u n i khi nhìn th y đôi tay co co gi a không trung c a ng i lính ch t, nên chú khom cúi ng i c m đôi bàn tay y đề xu ng. Nh ng cánh tay v n không ch u buông xuôi, v n c ng nh c gi lên, nh đ i ôm l y cái gì. Nh ng đâu có cái gì. Gi a vòng tay ch t đó ch có làn s ng tan, h i bi n v n lên nh khối, và ánh bình minh m i lúc m t tr ng sáng.

M t l n n a chú T i i c v n bàn tay ng i lính đề xu ng. L n này, chú ch t ch m nh m ph i l p chai c m dày, nhám c ng n i trong lòng hai bàn tay ng i lính. Chú v i r t tay mình l i nh b phóng l a. lát sau, chú m i rón rén c m bàn tay ng i lính lên nhìn. "Tr i.." chú bu t mi ng kêu kh . Lòng bàn tay ng i lính chạy nhám h t. Tr h i s n s n tróc tr ng vì b ngâm n c lâu. Chú T t t buông tay ng i lính ra. Bàn tay c a chú b ng r ng r i, y u nh t. Chú l m nh m trong b ng: "mình đoán không sai.. Th ng này c m cây ít nh t cũng m i n m.. cái c c chai đó.."

Mãi sau chú m i mò m m kh p ng i anh ta. Không có th khí gi i nào c . Chú l i ra t túi áo anh ta m t cái "bóp" b ng da gi màu nâu, đã rách beng, đ l i m t m gi y t và r i r t m y đ ng b c in đ u Ngô Đình Di m t t x n. Trong hai cái túi đ y n i đuôi ng i lính cũng ch ng có gì, ngoài m t mi ng c m d a c ng c y đã nh t nh t.

Chú t ng i l ng tr c t thầy ng i lính. Chú th n th không c n thi t g i t i chuy n v t cá trong nò n a. M c dù trong đó còn có nhi u con cá l n, chú cũng không đ tâm t i ng n sóng luôn nh i l c chi c xu ng. Lòng chú gi c nh i lên, nh b r t nhi u mũi kim châm chích.

M y câu h i d n đ p đ n v i chú cùng m t lúc: "Đâu mà trôi vô nò mình? Ch t h i nào, tr n nào? Thi t kỳ quá! Nh ng coi b ch t ch a lâu, cao l m là hai ngày.. Đáng l thì sinh r i, ch c nh n c b i n m n..". Chú t l p v p nghĩ th và tính t i tính lui không bi t có nên ch cái xác v hay b i i bi n.

B ng chú s c nh t i đám lính hi n xóm: "Không, m ình không nên b cái xác xu ng bi n. Nên báo l i n cho thím Hai Thép hay.. s n có con M , đ kêu nó đi.."

Chú T b không xúc cá trong nò n a, v mái chèo, lái mũi xu ng h ng v phía nhà chòi, b i r i t. V a b i chú v a th m kêu:

"B t i lính b ru ng b đ ng, đ t đai c a t i b y nh à cũng đ ng b b n đ u trâu m t ng a l m le l y l i, sao không lo, còn theo t p b n nó đi gi t đ t bà con đ ch t cách th th m.. Đ lính ngu lính d i, tao ph i đem cái thầy này vô cho t i b y ngó th y m i đ c!".

Ch ng 6

4

Có ti ng gót chân gi m lên n p h m b p b p. Anh Tám Ch n nghe đúng là ba ti ng, l i n nhai ng i ra, ch i tay kh y mi ng h m. Ch Hai Thép ng i bên trên cúi xu ng, thì thảo:

- Báo cáo anh về a xảy ra một chuyện này..

- Chuyện gì?

- Cà Mè mới ở ngoài nhà nò chú Tí về cho tôi hay là có xác một tên lính trôi về nò, chú Tí mới đi về tìm nó.

- Lính gì? Chết rồi hay bị oan?

- Lính chết rồi, bị nê tay-di, bị thối rởn rồi bị ng. Tôi tôi nghi tên lính này bị máy bay chui đi xuống bị nê!

Nghe nói thế, anh Tám Chín ngồi đứng lên khỏi miêng hóm hóm:

- Về nò còn tìm cái xác đó ngoài nhà nò chú Tí à?

- Còn tìm ở ngoài

Anh Tám Chín im lặng một lát rồi nói:

- Hôm kia trước thắng có tôi chết lính bị thối rởn rồi, hay về tìm cái tên lính này ở nò thì đúng là trước thắng nó đứng rồi. Muốn biết chết hay còn, thím nên hỏi bà con họ hàng lính thì coi. Là lính chết rồi mà hỏi. Nếu binh sĩ họ xác nhận thì thím lập tức hủy di hài của bà con đem cái xác đó vô xóm, gây thành một sự xúc động và phần khích lệ trong binh sĩ, ra sức lôi kéo họ nhập cùng bà con đứng tranh chấp một M – Diêm, làm được với tôi chết hủy hành quân, qua đó mà đánh dẹp những tình hình chiến đấu của ta tại các đơn vị quân lính hiện nay trên Hòn, để chúng tôi mới có thể yên tâm.

Chị Hai Thép nói:

- Chết rồi cho tôi lính thì nhìn một cái thấy mới được!

- Thím hiểu sao cho nó đó thì làm. Phải sắp đặt cho êm, khéo thì nó giỏi tìm cái thấy!

- Tôi sắp đặt thì tìm êm. Báo anh biết, lúc tôi chết rồi đây, để cho nó đã thấy thì nó hùng hùng hóm hóm kéo đi lập hàng. Nghe đâu chính thì nghĩ ta có một điều làm về đó..

- Được rồi, thím cứ đi lo chuyện này. Không để gì lập hàng được đâu. Nếu phát triển đứng tranh chấp thì, thì nghĩ ta đó sẽ bị lỗi rồi về cho coi!

Trên khi đi, chị Hai Thép còn chết rồi bị bỏ quên gần như cái chết của anh Tám:

- Có sáng tôi ở ở đây, anh đi đi mà ăn. Trên ngày nay chết tôi buồn lắm không về được.

- Thím ăn cơm chưa?

- Có một cái gì nữa anh. Thôi tôi đi. Anh Tám ở nhà cũng chú ý coi chết rồi, hãy nghe âm thanh ở trên, anh đứng một hồi lên nghe!

Quả nhiên là chị Hai Thép về nói, sáng sớm thì nghĩ ta sẽ nghĩ đích thân chết rồi công lập hàng. Thấy ra họ cũng chết rồi xông vô. Họ nghĩ ở bên mé ngoài, chết rồi lính đi nê thì tuôn phóng qua phóng lại trên cái miêng hàng để liêng lên đứng. Rồi thay, hai thì nghĩ lính đứng tiên ngã về tuôn ngay vì súng trong hàng bị nổ ra. Và bị trái lên đứng MK3 trong tay chúng nó tung, làm cho bị thì nghĩ lính ngã quay lại. Tên thì nghĩ ta nghĩ cách đó mới có thể bị như lên đứng vắng chết, có nguyên cái chết của ba rêm đang đi. Thành ra cái đứng họ trên rên rồi. Bị lính nê thì sau nghĩ bao xi măng, nhập nhập không dám chết rồi ngang nê.

Tên thì nghĩ ta nghĩ tay sắp chết rồi. Hoàn hồn rồi, họ rung cây gõ gõ chết rồi lính tiếp tục công. Rồi họ lên rồi nê xoa tuôn chết rồi. Lên này bị lính liêng vô hàng để có năm sáu trái. Lên đứng nê bị ng đứng lên. Khó bị mù mù. Lên đứng sắp để đó, chúng bị đứng về ngang nghĩ thôi, liêng thêm lên đứng tiếp. Lên này thì nghĩ súng trong hàng im bị. Chết rồi có thì nghĩ lên đứng nê, kéo dài thì bị năm phút.

Tên thì nghĩ ta nhón lên, quỳ gối la:

- Tôi vô mau!

Bị lính liêng lên nghĩ nhào vô miêng hàng để khói. Chết rồi nghĩ chúng đâu nê. Chết rồi hàng loạt tằm-xông của chúng quét lia lịa trong đó.

Như trên rên rồi, anh em đã rồi nghĩ hàng ngoài để tránh lên đứng nê đứng p. Sáu tên giết tràn vào chết ngay để có ngã hàng y. Chúng đó bị nổ vào, không lui mà cũng không tiến. Có hai phía đứng không cho phép chúng tiến thoái.

Bên trong bị nổ ra đã đành, nghĩ nay bên ngoài bị nổ ác ôn cũng chĩa súng thúc đẩy chúng. Theo như tên thì nghĩ ta, bị lính ở ngoài xách tuôn nghĩ đào móng và xác xáo chuyện giết chết bị kín miêng hàng. Chúng sắp giết rồi. Trong thì nghĩ súng thì nghĩ chết, thì nghĩ giết ba lập một lúc một chết cao. Bị bị lính trong nghĩ hàng chết rồi nhào ra, xô bị lập p thì nghĩ mới chết. Tên thì nghĩ ta vùng gối p túi bị vào bị này. Họ nổ ra như một một tung lên đứng vào trong, một một xếp giết rồi.

Nghe lóu độn vớ còn nỏ, anh em nín im trong các ngách. Cuội cùng miêng hang bộp p kín. Bỏn gióc trái xi măng lên. Song các kờ hỏ hai bên rớt khó trát. Thợ y rỏm hôm đót hang còn vớ ợng vãi bên ngoài, chúng vớ guồn lỏ i trát chớt các kờ rỏ i trát xi măng lên. Muồn chớ c hỏn, chúng còn hẻ hỏ i xỏ p thêm mỏ p lỏ p gỏ ch nỏ a. Bỏn giỏ a lúc đó, tên Sanh, thiỏ u úy tâm lý chiẻn tẻ trong xóm chớ y ra thỏ hỏn hỏn báo cáo vớ i tên thiỏ u tá:

- Thiỏ u tá ỏ i, lính nó làm loẻn lên ỏ trong.. Nguy lỏ m!

Tên thiỏ u tá hỏ i giỏ t:

- Cái gì? Lính làm sao? Hỏ , hỏ ?

- Thỏ a.. Thỏ a..

- Nói mỏ ra đi, thỏ a thỏ a cái gì!

- Thỏ a thiỏ u tá, không biẻt dân chúng hỏ vớ t đâu ngo ài biẻn mỏ t cái thầy lính..

Tên thiỏ u tá giỏ t mình:

- Thầy lính à?

- Dỏ , lính.. lính chỏ lỏ c.. Hỏ .. hỏ vác vô xóm, bẻu tẻ đởu xóm tẻ i cuẻi xóm. Lính ủa ra coi. Tẻ i đỏ i đỏ i ba nhỏn ra là thỏ ng Sáu Hỏn. Tẻ i nó nói chiẻu hôm kia thỏ ng Sáu Hỏn bẻ thỏ ỏ ng đỏ c trỏ c thẳng chỏ đi cỏ sao bẻ a nay lỏ i chớt giỏ t ngo ài biẻn. Tẻ i nó la rỏm lên, bẻ o là sỏ bẻ thỏ ỏ ng hôm kia là trỏ c thẳng chỏ đi liẻng xuẻng biẻn hỏ t rỏ i.

Tên thiỏ u tá tái mỏ t:

- Anh ngỏ thỏ y cái xác không? Có đúng là thỏ ng Hỏn nào đó ỏ đỏ i đỏ i ba không?

- Có ngỏ thỏ y, đúng.. đúng là thỏ ng Hỏn ỏ đỏ i đỏ i ba.. kỳ quá!

Tên thiỏ u tá lỏ m lét liẻc nhìn chỏ khác:

- Rỏ i sao nỏ a!

- Dỏ tẻ i lính các đỏ i đỏ i khác thỏ y đỏ u la ó chỏ i rỏ a.. Tẻ i nó chỏ i ba thỏ ng Mỏ đem anh em liẻng biẻn, nỏ u không liẻng biẻn sao thỏ ng Sáu Hỏn trôi giỏ t vô nỏ..

- Trôi vô nỏ à?

- Dỏ trôi vô nỏ. Thỏ ng cha coi nỏ vớ t đỏ ỏ c.. à quên thiỏ u tá đã hay tin bẻn thỏ ng bẻ o an bẻ trỏ n đêm qua chỏ a?

- Chỏ a, lỏ i có vớ đó nỏ a sao?

- Dỏ , bẻn thỏ ng trỏ n mỏ t, không biẻt đi đâu!

- Đ.mỏ , chỏ đỏ quá!

- Thỏ a thiỏ u tá, vớ vớ cái thầy lính Hỏn, tẻ i lính nó làm đỏ lỏ m. Có thỏ ng chẳm lỏ a đỏ t tăng. Mỏ t sỏ vớ t súng suẻi nhỏ p vớ i dân chúng đi biẻu tình..

Tên thiỏ u úy nghiẻn bẻ mỏ t đỏ y mỏn, lỏ ng nghe và nói:

- Đó. Tẻ i nó đỏ ỏ ng la ì ì đó, thiỏ u tá không nghe sao?

Thiỏ u tá Sỏ ng không đáp, hỏn xây lỏ i bẻ o tên trung úy công binh:

- Ông Tẻ , ông đỏ đây đỏ c thúc lỏ p thêm gỏ ch cho chỏ c nghe!

Đỏn xây qua tên thiỏ u úy, hỏn quỏ gỏ y:

- Đi, tôi vớ i anh vớ trỏ ng coi sao?

Tên thiỏ u úy quẻ quẻ đi trỏ ỏ c. Thiỏ u tá Sỏ ng bẻ ỏ c theo sau, lo lỏ ng hỏ i:

- Thỏ ng cha giỏ nỏ vác xác đó vô xóm hỏ ?

- Nhiỏ u ngỏ ỏ i vác chỏ không riẻng gì thỏ ng chỏ ..

- Lúc đó anh ỏ đâu mà không ngăn tẻ i nó lỏ i, hỏ ?

- Thỏ a thiỏ u tá, tẻ i nó đem vô hỏ i nào tôi đâu có biẻt. Chỏ ng biẻt thì vớ lỏ ra hỏ t rỏ i!

- Đ.mỏ , chuyẻn này nhỏ t đĩnh có bản tay Viẻt t cỏ ng xúi giỏ c!

- Tôi cũng nghĩ vớ y, nhỏ ng thỏ a thiỏ u tá là có cái thầy đó thiỏ t, chỏ nỏ u không thì Viẻt t cỏ ng làm sao xúi giỏ c đỏ ỏ c!

- Thầy thỏ , mỏ t mũi còn nguyên không?

- Cũng bẻ trỏc da chút đĩnh, nhỏ ng ngỏ vô thì biẻt là thỏ ng Hỏn liẻn. Mỏ i bẻ t đỏ u sĩnh thôi. Gỏ p nỏ c mỏn lỏu sĩnh.

Thiỏ u tá Sỏ ng lỏ ng thĩnh. Chỏ c sau, hỏn hỏ ỏ i gỏ y vớ t cỏ sỏ y ngả rỏ p, vẻng tẻ c:

- Đ.mỏ , đánh giỏ c kiẻu này thì Ngỏ Tẻ ng thỏ ng đánh cũng thua nỏ a chỏ đỏ ng nói gì tôi.. Đánh phía trỏ ỏ c đỏ ng rỏ n rỏ n phía sau thì thỏ ng mỏ gỏ đỏ ỏ c. Hỏ i mỏ i xuẻng tôi đã nói là phỏ i giỏ kỏ đỏ ng cho dân chúng hỏ đỏ y lên, rỏ t cuẻ c cũng giỏ không nỏ i..

- Bậy giỏ cỏ lính cũng đỏ y ỏ rỏ i..

Tên thiỏ u tá tẻ c giỏ n rỏ ng lên:

- Đỏ ỏ c rỏ i. Thỏ ng nào liẻng súng tao xách đỏ u bẻn bẻ !

Tên thi u úy nín im. Lát sau, đi ngang cây dừa ngã, tên thi u tá ngó số i dây treo ch S hôm n còn ng ng:

- Th a thi u tá, t cái b a mình ch t đ u con cán b tóc dài n thì dân t i nó m i b t đ u làm đ .. Đáng ..

- Sao?

- Đáng l mình x ch m ch m m t chút thì hay h n. B i con nh đó đ c lòng ng i ta đây m. Nghe đâu kh p cái Hòn này ai cũng đ u yêu m n nó. Gi t b a đó mà trung úy Xăm không ch t nó thì có khi ng ch a ch t..

Tên thi u tá l c đ u:

- Tôi không tin, con m đ ng Th đó điên mà!

- Con m không điên đâu, th a thi u tá. Điên sao không ch t ng i i i xóm, sao không ch t Vi t c ng?

- Thì ch t con mình m i điên đ !

Mi ng nói th , ch b ng đ tên thi u tá S ng h t s c hoang mang. H n ng là chính tay bà Cà X i gi t th ng Xăm và mong sao vi c ng i i đàn bà Kh me gi t con th t s ch vì điên ch không có ý th c căm thù. H n không mu n nghĩ r ng đây là m t s báo thù, m c dù h n c m th y v n đ hình nh là th . B i n u m i t i ác đ u ph i tr nh v y thì b n thân h n s không tránh kh i cái ch t. H n không lo l m v nh ng món n cũ, vì r ng h n đã r i kh i các vùng đ t, i t mấu đ . Cái h n b n ch t ng i i lính t i tr ng h c hay nh vi c đ b n lính b th ng xu ng bi n mà h n đã bi t t tr c và th a thu n đ b n M làm vi c y. H n kéo lê cây ba-toong trên đ u ng n c , b ng r p s n: "Chuy n mình b n ch t lính t tr ng h c thì t i lính đ u bi t, nh ng chuy n mình nh ng b đ M đ xác lính xu ng bi n thì t i nó không bi t. N u nó có h i, mình ph i ch i phăng, nói không hay bi t gì c ...! Và mình ph i n i gi n ph i t ra u t c: "Tôi s cùng anh em tranh đ u t i cùng. Ph i v y m i đ c, ch không thì.."

H n và tên thi u úy Sanh l i qua su i, sang b bên kia. Các l u c a b n bi t kích thì có lính, còn các l u c a t i u đoàn ch l c v ng hoe không th y m t tên lính nào. B n bi t kích đang đ ng hai ba ch c kh u "ga-răng" t t n c tr c l u:

- Th a thi u tá, t i đ i đ i ba l ng súng xu ng su i anh em tôi m i m ò lên đó!

Thi u tá S ng ngó qua m y cây súng. Bây gi tại h n cũng đ ã nghe ti ng hò reo n i d y r t rõ.

H n nghĩ không th đi ra xóm m t mình, nên b o b n bi t kích:

- M y anh l y súng đi v i tôi. Đem c "ép" theo!

B n bi t kích vào l u l y súng, theo tên thi u tá, t i n vô xóm.

Lúc này n ng đã r i t i n a thân đ a. Đoàn ng i i khiêng anh lính ch t Sáu H n v a đ qua ngã Sĩ Lý. Tên thi u tá và l b i t kích m i ló ra t i đ ng đ t thì nghe bên kia ngã qu o vang lên ti ng thét chói lói c a ph n .

- Đ đ o b n M – Di m đ anh em binh sĩ b th ng xu ng bi n!

- Đ đ o!

Ti ng hô "đ đ o" h ng ng vang r n. K i i có ti ng la:

- M – Di m ph i đ n m ng cho anh em binh sĩ đ ã ch t!

- Ph i đ n m ng, ph i đ n m ng!

Nghe ti ng gào thét đ đ i và nhác th y b i b c mù ngã qu o, tên S ng th t lui tr vô v n.

H n l p b p nói v i tên thi u úy:

- Tôi v đ ng ch tôi, anh đây đón g p h b o h gi i tán, k êu lính ph i tr v n i đóng quân ngay. Có yêu c u gì thì c đ a lên tôi, tôi chuy n c p trên gi i quy t. Anh em bi t kích c gi i đây, đ ng cho h đi lung tung các ch khác n u n t quá x vài bằ "ép" đ gi i tán. Thôi tôi đi đây.

Tên S ng quay l ng, đi luôn vào v n

B n bi t kích v a dần ngang m t đ ng xong thì đoàn ng i i kéo t i. Tên thi u úy tâm lý chi n đ ng gi a đoàn ng i i và b n bi t kích, gi hai tay lên tr i:

- Anh em cô bác i, đ ng l i, đ ng l i đ tôi có vài l i!

- Nói cái gì, xê ra.

- M t ng i lính n t

- Thi u tá bi u tôi..

- Bi u cái gì..

T p bà con và anh em binh sĩ đi đ u đ ng l i. Tên thi u úy h gi ng:

- Thi u tá bi u bà con anh em đ ng kéo đi la ó, r t h i. T i Vi t c ng s th a n c đ c th câu.

Bà con anh em có yêu cầu gì không xin nói, thì thưa tá hơ a sớ chuyển vớ trên đờ trên giời quyết. Còn anh em lính ở đầu phải vớ đó, thì thưa tá không chầu trách nhiệm vớ hành động của anh em!

- Tôi thì không nói chuyển vớ anh. Thì thưa tá đâu?

Mỹ nghe ở lính xông lên, hùng hổ. Tên thì thưa úy vớ a bớ chân bớ c lụi vớ a nói:

- Thì thưa tá.. ông .. ở đờ ng nhà ngói..

- Kéo lên chỗ thì thưa tá đi anh em bà con ơi!

Mỹ nghe ở lính la hét, chửi sớ n lên. Đoàn người ủa theo. Bầy giở có khoẻng mốt trăm lính đi đờ u, còn bà con đờ u đi sau. Bớ n biểt kích ở mốt đờ ng chĩa súng vào đoàn người. Vớ n ghét bớ n biểt kích tở lâu, anh em càng sôi sớ c:

- Đ.m, thằng nào giở i thớ bớ n coi?

Một số đồng lính thuở c đờ i đờ i mốt c còn đeo súng thớ y thớ liở n lên đờ n rờ p rờ p, chửi sớ tở i. Họ chĩa súng vào bớ n biểt kích, sớ n sàng nhớ đờ n. Bớ n biểt kích cũng ghìm súng chĩa vào họ. Hai bên liể c nhìn nhau nhớ kờ đờ ch. Ngón tay họ đờ u đờ t lên cò súng, nín thớ, căng thớ ng. Giở a lúc ở y bớ ng thím Ba ú vớ t đờ đờ đờ đi tở i. Thím bình tĩnh đờ n trớ ở c mốt bớ n biểt kích, đờ a bàn tay phớ y nhớ mốt cái vào khoẻng không, ở y giở ng ôn tở n bày giở i vớ i cở đôi bên:

- Thôi mà.. Mỹ y cở u có oán thù gì vớ i nhau đâu mà hờ m hờ đờ i bớ n ở n nhau! Mỹ y cở u bớ n nhau thì cũng là ngở ở i mình đờ máu, ở i ích gì.. Nghe ở i bà con tở i tôi hờ súng xuở ng đi!..

Lính hai bên vớ n chớ a chầu hờ súng. Thím Ba ú đờ a tay nhớ nhàng đề mũi súng cở a hai ngở ở i lính chớ ở c đờ ng bên cở nh. Và thím nói vớ i bớ n biểt kích:

- Mỹ y cở u à, bà con vớ i anh em đây đâu có làm gì mỹ y cở u. Chờ ng qua Mỹ đã mang liở ng lính Viểt Nam mình xuở ng biể n, nên bà con anh em mớ i tranh đờ u.. Mỹ y cở u nghĩ coi anh em đi lính bớ thớ ở ng nó nhớ m không xà đờ ở c nó vớ t bớ cho gió đờ p sóng đờ i, cho cá rờ a quở ăn thớ đó..

Theo nhớ mỹ y cở u bớ vớ y, mỹ y cở u chầu nớ i không?

Bớ n biểt kích nín thính. Thím Ba ở i nói tở p:

- Xờ a nay loở i cở m thú nó còn biểt thớ ở ng nhau nớ a là con ngở ở i.. Tôi i Mỹ nó không bớ ng con thú, nó đâu có thớ ở ng gì anh em. Phớ i thớ ở ng thì nó chớ ng liở ng xuở ng biể n. Đây là bà con mớ i vớ t đờ ở c có mốt xác chớ còn bao nhiêu cở u lính giở không biểt bớ sớ ng xy nớ i nao, không chớ ng đã làm mớ i cho cá mớ p cá mú hớ t rờ i cũng nên..

Mỉở ng nói, tay thím Ba khoát đề các mớ i mũi súng cở a lính chớ ở c. Giở ng nói khi cở t cao, khi hờ thớ p, khi ngở t ngỏ, khi tở c giở n cở a thím Ba làm cho các mũi súng đôi bên ở n ở t chúc xuở ng đờ t hớ t. Tên chớ huy cánh biểt kích ở m thím Ba:

- Thôi bà nớ i ở i, tở i tôi đâu có ngu. Dờ y đờ i hoài!

Thím Ba vùng cở ở i, xờ i ở i:

- Tôi đờ n bà đờ t nát thớ y sao nói vớ y, chớ đâu dám đờ y đờ i. Mỹ y cở u mớ i thông hiở u hớ n tôi nhớ u chớ !

Nói chớ a đờ t câu, thím đi sớ n lên. Lính chớ ở c và bà con ủa theo. Có cở bóng mớ Sáu cở m khăn trớ u đờ chớ y tở i. Mớ tóc bớ c cở a mớ bớ i lên. Bớ n biểt kích xuở xở giở t qua. Thím Ba loảng thoảng nghe chúng bớ o nhau:

- Con mớ mớ y này lạnh quá, cái ở i nó nói đờ o quở o!

Thím Ba giở đờ c, lờ phờ ch đờ tở i. Bớ n biểt kích tở t sang ngở i hai bên mé vớ ở n, đờ mớ c đoàn ngở ở i kéo qua. Cái thớ ngở ở i lính đờ ở c đờ t trên chiở c cáng lỏt vớ i tre, do hai anh lính và hai anh lính và hai ngở ở i đàn ông khiêng. Chú Tở Rờu cũng ở trong tở p khiêng thớ, mớ i đờ ở c thay. Chú vớ a đi vớ a thớ phía sau. Thớ ngở ở i lính giở cũng nớ m giở ng lúc anh ta mớ i đờ ở c chú Tở vớ t lên xuở ng. Hai cánh tay anh vớ n co co nhớ thớ. Đôi mớ t cũng vớ n he hé, duy cở da mớ t cở a anh thì xám hờ n ở i và mớ tóc ở t ngở ở c ra sau cở a anh trông khô cở ng, xở ng lờ n, rờ c mớ t ở p bớ i hoe hoe.

Tỉở ng phớ nớ bầy giở ở i lạnh ở nh thét lên:

- Đờ đờ o Mỹ – Diở m đờ anh em binh sĩ bớ thớ ở ng xuở ng biể n!

Đoàn ngở ở i hô "đờ đờ o" vang trớ i

- Mỹ – Diở m phớ i đờ n mớ ng cho anh em binh sĩ đã chớ t!

- Phớ i đờ n mớ ng! Phớ i đờ n mớ ng!

Anh em binh lính ở i hô ở y ra tở ng tỉở ng mớ t:

- Chúng tôi không đi càn quét!

- Chúng tôi không đi càn quét!

Đoàn ngở ở i kéo tở i trớ ở c cái nhà nớ n đứ c – tên thì thưa tá Sớ ng ở. Anh em lính chớ ở c nói vớ i bớ n lính gác đờ ng đờ c theo các trớ đá hàng rào.

- Tôi bây giờ kêu thiêu u tá ra đây cho anh em cô bác nói chuyện coi!

Một tên lính đáp:

- Thiêu u tá đi đánh trong hang chớ a vô!

- Đ.m, nói láo h? Tôi tao biết thiêu u tá có nhà đi vô kêu không?

Một người lính chửi c vô a x c mũi súng tôi. Bốn lính gác nói:

- Thôi mà, anh em vô i nhau mà làm gì đồ vô y?

- Nếu muốn còn là anh em thì vô kêu thiêu u tá ra, bằng không thì chờ anh em gì h?

Bốn lính nhảy một vào phía trong nhà, xuống giường nh:

- Ng m i vô, ở trong ế.. Nh ng ng đ n t i tuổi nói là ông ch a vô

- C vô kêu đi!

Một tên lính kh b o

- Một cha "đ" vài phút súng.. chuo t i tôi có c vô kêu, k o sau này ng "đ ng" t i tôi!

Một người lính chửi c c mũi súng "ga-răng", bốn "b m b m" hai phát. Một tên lính gác vô a c i vô a ch y lu n vào trong. Anh em lính và bà con đ ng đ i tên thiêu u tá S ng. Đ i khá lâu mà chờ ng th y tằm h i h n đâu c . Anh em lính i n thêm năm sáu phát súng t đ ng n a. Lát sau, m i th y tên thiêu u tá ló đ u ra hành lang. H n c m cây g y qu qu , t t b c ra c ng. H n l y đáng đ r t oai vô , hai vai c nhích l n nhích xu ng. Đ n tr c m t anh em lính, h n qu c m t nhìn anh em, vô tr n áp.

Ch Hai Thép đ ng gi a đám bà con nhóng lên th y th li n l p t c hô các kh u hi u

Ti ng thét c a đoàn ng i l i vang lên. Tên thiêu u tá h i chùn l i, không dám gi ng m t hăm đ a n a. Bà con khiêng cái cáng đ ng i lính ch t, phăng phăng đi t i. Tên thiêu u tá khoát khoát tay:

- Thôi kh i, thôi kh i. Tôi biết h t r i, tôi có nghe nói

Thím Ba ú ch ng m nh tay n i s n, c i i i:

- , thì nh t đnh là ông ph i bi t ch . L nào t i M nó làm mà không bàn so n vô i ông!

Tên S ng h t ho ng, ch i lia:

- Không, không.. Tôi m i bi t đây thôi, tr c đó tôi ch bi t. Tôi M nó làm nó đâu cho ai hay..

Tôi, tôi cũng t c l .. tôi s cùng tranh đ u vô i anh em cô bác, lính c a tôi, tôi đau xót l m ch !..

Trong hàng lính, có ti ng xì xào to nh . Một người lính v t nói:

- Nh t đnh vô này ông có bản tính vô i t i M. Ông mà đau xót m gì. Tr c khi t i M ch anh em đi v t xu ng bi n thì ông đã b n ch t m t ng i r i.. Vô y nên anh em t i tôi đây không th đi vô i m y ông n a, n u đi cũng có ngày thành th ng ch ng ch t trời. Tôi tôi c ng quy t tr súng vô nhà làm ăn..

- Không đ c!

- Tên S ng kêu lên – Anh em đ ng làm vô y. Tôi, tôi s cùng anh em ký tên ki n ngh g i lên trên.

- Ký thì ký, nh ng t i tôi không !

- Tr i i, anh em đ ng m c m p m y con m đ n bà, chúng đang đánh Vi t c ng, chúng ta s p tiêu di t t i nó..

Anh em lính la át:

- Chúng tôi không c n đánh.. Ông muốn tiêu di t thì c i l i đây mà tiêu di t.

Tên thiêu u tá S ng v t đ a hai tay lên nh r n s c tr n i cái gì vô a vu t kh i:

- Tôi Vi t c ng đang ch t ngh t trong hang. Tôi đã cho l p kín mi ng hang l i r .. i!

5

Sau khi l u đ n ng ng n m t lúc, anh em tr ra m t lúc, anh em tr ra hang. H ph i mò m m l n vách đá mà đi, không còn th y m t r i sáng nào t ngoài h t vào mi ng hang. Đ t kêu lên:

- a, sao t i đ n vô y kìa!

Quyên và Ng n cũng kêu:

- , sao kỳ vô y?

Đ t vung cánh tay c n m i ng i i i:

- Một anh đ ng đây, khoan đi t i, đ em ra đ coi!

M i ng i d ng l i. Đ t th p xu ng, m t tay c u ta xách kh u "các -bin" đã lên đ n, m t tay qu qu , b t i. Đ t b r t ch m. Vô n không th y gì c . mỗi m t lát sau, thỉnh lnh tay c u ta qu ph i t m t ng b n gi c ngăn tr c m t. Đ t s kh p m t t ng. Tay c u ta r r , nh n ra hình thù nh ng viên g ch và các ch k còn b a vô a xi măng t t. Đ t ch i tay r n s c xô th b c t ng nh ng b c t ng không nhúc nhích. C u ta s quá, l m b m:

- Ch t r i, nó hàn mi ng hang l i r i!

Cô u vùi vùi vàng đi trèo vào kêu:

- Mày anh ơi!

- Sao đó?

- Tôi nó lộp kín miêng hang rồi!

- Cái gì, lộp miêng hang à?

- Đúng, nó lộp bọng gò ch, em rồi thây.

Anh Hai Thép xô tôi:

- Sao, nó lộp miêng hang hở. Cha ch, lúc này nó liêng lộp u độn độp lộp. Vầy thì cũng mõi thôi, đầu mình ra coi. Có gì thì phỉ phá sỡ m, độn lâu sỡ khó khăn.

Ngón bỡ:

- Anh đây, độn tôi ra!

Ngón cùng Quyên, anh Ba Rền theo Độn mò ra. Tôi nỉ, mõi ngỏ i sỡ sỡ ng thây qu có bỡ c tỡ ng đúng nhỡ i Độn nói. Anh Ba Rền bằn:

- Phỉ phá liêng mõi độn ng, độn lâu xi măng nó cộn ng i thì ch t cha!

- , nũ u độn vầy thì u không khí th, ch t ng t oan l m. Nh ng tôi th y không cộn phá h t có l mình mõi g ch độn tr ng vài l thối. Nh v y r t có l i mình v a có công sỡ che ch v a có l châu mai chia súng b n ra!

- Hay l m!

Độn h n h :

- Độn em mõi cho!

Cô u ta nói xong, b t độn u dùng ngón tay kh i xi-măng, r i rút t ng viên g ch. Xi-măng còn i t nên g ch rút ra không khó m y. Ngón r c coi ch Độn đang mõi tr c Ng n, nên lát sau cô u ta đã rút độn c viên g ch ngoài cùng. ánh sáng liêng h t vô, Độn thì thảo:

- Tôi rồi!

Gi a lúc y b ng m t lo t súng n v ang. Độn t kêu "i" m t ti ng. Ng i c u ta b ng t t tr t xu ng, độn vào chân Ng n. Ngón r t tay l i, cúi xu ng ôm x c l y Độn. Tay anh r vu t nh m m t Độn đ m đĩa nh ng máu. Anh g i:

- Độn, Độn!

Nh ng Độn không đáp. Ngón th c tay vào ng c áo Độn. Tim cô u ta không còn đ p n a. Ngón đau đ n nín l ng. B n đ ch v n liên ti p b n vào cái l c a Độn v a mõi. Gi a ti ng súng ch t chứa y. Ngón v t nghe văng v ng câu Độn nói v i anh hôm tr c:

- "Em khoái ăn g i đu độn tr n tôm xé l m. L n nào v , ngo i em cũng làm cho em ăn "đã" thôi!"

.. Quyên độn ng nép bên cái l , l ng ng i đi vì đau đ n. Cô qu ki m kh u "các-bin" c a Độn c m lên, coi l i độn. Không nói m t l i, cô nín th độn ng im. Độn i lo t súng đ ch v a b n đ t, cô b c nhích qua, ghé m t nhìn vào l . Quyên nhìn th y rõ m t th ng gi c đang còn nh c kh u tôm-xông dâm băng. Quyên l p t c chĩa mũi súng vào l g ch, bóp cò. Phát súng n "đoàng". M t ti ng kêu "tr i i" v ng lên, t bên ngoài, Quyên thu ngay súng v độn ng nép nguyên l i ch cũ. Không nghe m t lo t tôm-xông nào b n vào n a, cô t nh : "Th ng đó ch t r i. Ch c s c có th ng khác t i thay". Qu v y, lát sau n i lên ti ng "ga-răng" nh p "h m h m". G ch b b n tung tóe. Quyên nghĩ b ng: "Độn nó b n h t lam độn, mình n liêng, nh t đ nh là nó ph i ch t!". Quyên đ m t ng phát "ga-răng" m t. đ m t i phát th tám Quyên lách sang. Y nh lúc này, cô chĩa súng qua l g ch b n liêng m t phát. Ti ng b n gi c ngo ài vùng la lên, láo nháo. Sau đó Quyên không nghe chi h t. C ti ng súng cũng nín b t.

Anh Ba Rền nói:

- út Quyên gi i l m. Cái th ng b n t độn ng đó ch c ch t r i!

Quyên không đáp, l ng l ng khoác đai súng lên vai cúi xu ng y nh tay Ng n ra, giành ôm l y xác Độn nóng hôi h i, p vào lòng mình, vu t tóc, vu t máu. R i cô b ng Độn t t độn ng l lên, đi vào hang trong.

Anh Ba Rền sỡ ng s t nói v i Ng n:

- Nè, con út Quyên b a nay b n hai phát súng kỳ quá! Tôi không ng , thì t không ng ..

- Nh m có ch t th ng nào không? – Ng n h i

- Ch t ch , hai ti ng đó ch c ch n ch t. B n ki u đó th i th ng nào mà tránh kh i

Ngón th ra:

- Mình ch quan quá, không dè t i nó còn n p ngo ài!

- , b y quá!

- Bậy gì tính sao anh?

- Thôi, đừng nói nữa a, mọi người đi. Không chờ tôi đâu mà sợ. Khi nó, nó gặp nhau với cũng không ăn thua gì đâu!

- Ngươi mình không lìa ra ngoài đây chử ?

- Đẽu êm êm rút vô vậ n rừi mình phá, lo gì. Phá vậ a mậ t ngừ i chui lậ t thôi!

- Ồ .. Thôi vô trong đi!

Hai người đi vào trong hang. Anh em đang ngồi xúm quanh xác Đột và để các đồ vật trên bàn và ghế như một trò chơi. Năm Nhàn quỳ một gối, cầm cây nến cháy. Cũng đó, thỉnh thoảng quàng tay ôm cổ con bé Thúy để ngó. Anh Hai Thép xếp hàng sát bên, một mặt nhăn nhó nhìn bề mặt đã lau sạch máu của Đột. Ngay giữa trán của ta in rõ ba lỗ đạn tôm-xông bồng đứu ngón tay, đâm vào nhau, nhòe máu. Quyên nãy giờ vẫn ngồi bất động và để tay luôn vuốt đôi chân đen mẫm của Đột. Anh Hai Thép cười mỗi nói:

- Chi n đ u mà ch t là chuy n th ̣ ng, không nói chi. Ng t sau đây g p bà ngo i nó m i kh .

Bà nói sao cho người nó người ngoài. Bà chỉ có một mình nó bà chỉ nó là mẹ!

Chú Tí Nghi p ch c l i:

- Ti c quá. Tui ch a th y chú em nào b nh nh v y? T b a vô trong hang t i nay, t tay chú em đó b n ch t ngó th y t n m t là sáu th ng. Cái hôm khát n c d , chú em cũng c gi n hoài, không hé mi ng than t i ng nào..

Anh Hai Thép nói nhỏ nh:

- Xếp ng cật cạ ba nó giở cũng ở trong hang đây. Cỏ cha lỏn con đỏu hy sinh..

Chú Tí Nghiệp nói gì ng nghiêm trang:

- Đ... đ... nay tôi ... ng m... t bài kinh cho linh h... n chú em đ... c thăng thẳng nh... thu... chú em còn s... ng.

- Không cần – anh Ba Ren nói – Nên làm một bộ quần áo khá như bộ n cho chú, rồi ichin thêm "ni-lông" nào rồing và lành lặn như tđó góighep chú là đóc rồi!

Quyên nghĩ n ngàο nói gĩ p:

- Ð em.. d em lo!

Anh Hai Thép tr¶ vào vách hang:

- Cái ba-lô Đ t đ kia, út Quyên so n coi có b nào lành l n đem b n cho chú Năm Nh c m cây n n đ ng lên

- Thôi mĩ y anh cĩ lo ngoài miĩng hang, đĩ tĩ em lo gói ghĩm cho Đĩ tĩ

Quyên cũng đứng lên theo. Hai chị em đi vào vách hang. Năm Nhị soi đèn cho Quyên mò kiếng ba lô của Đổng. Quyên lôi túi trong hộc vách đá ra mở cái ba lô nhún nhún cái túi đựng mấy bông tơ càng nhuốm màu già. Quyên sờ sờ làn tơ thô sần sùi, rồi ngẫm nghĩ bỗng: "Chắc của ngoại nó đựng" cô mở nắp ba lô, lôi ra mấy cái gói vuông vức bọc vải nhũn nhũn. Trong gói vải nhũn ngoài bọc quần phồng vải bông xám tro còn có mấy tờ bìa ba đen đã vá và mấy quyển sổ nhỏ. Quyên lật quyển sổ. Trang đầu dán bìa như Họa Chi Bích, bên dưới có dòng chữ viết tay nói: "Bác Họa" Quyên lấy bọc quần phồng rồi gói cái gói vải, đút trở vào ba-lô. Bỗng tay Quyên chạm phải gì cứng cứng dưới đáy ba-lô. Cô lôi vớ tay lên. Hóa ra là mấy cái nõng giàn thun bông cứng cứng lại đen mun. Quyên cầm cái nõng giàn thun lên coi rồi thì thò thò nhét vào

Hai cô ròi i hóc đá đi trờ i bên xác Đ t. M i ng i đã kéo ra mi ng hang. Ch còn i th ng út ôm con Thúy i ng i đ ng bên. Quyên b o chúng:

- Thôi mầy đi a vô trong chành Thơm mồi ăn Bế chớ đi! – thò ngút "d". Con Thúy nói nhõng nhõng:

-Anh út cũng em..

Thỏ ng út v n c ng con Thúy nên nó khom ng cho con Thúy leo lên, c ống x c đi. Con m c ngoe ngu y đuôi ch y theo hai đ a. Năm Nh trao cây n n cho Quyên nói:

- Đ¹ tao đi ² y cái kh³ n r⁴ p n⁵ ⁶ c lau cho Đ⁷ t r⁸ i h⁹ ng b¹⁰ n qu¹¹ n áo

Quyên giũ t đĩ u. Trong lúc Năm Nhĩ chĩ y đi, Quyên cũ m cĩy nĩn cũi xuĩng. Cô dĩa dĩa nhìn ba vĩt đĩn nĩ giũ a trĩa Đĩt, dũ dĩa dĩa đĩt ngĩn tay lĩn đó. Nghĩ tĩ hai phĩt sũng bĩn trĩ ban nĩ y lòng cĩn nĩng nĩ đĩi chũt. Rĩ rĩang Quyẽn nghe tĩi nĩ kũu "trĩ i i i". Đũng là cĩi thĩng đĩ giũt Đĩt. Nghĩ iĩ, Quyẽn mĩ i thĩ y nguy hiĩm. Nũu chĩ m mĩt chũt rĩt cĩ thĩ cĩ cũng bĩnhĩng viẽn đĩn 12 ly xũyẽn thĩng trĩa hĩt nhĩ Đĩt và rĩ i cĩ cũng nĩ m đĩy, đĩ mĩ i ngĩ iĩ gĩi iĩ.

Nhĩ ng đó là bầy giĩ cõ mĩ i nghĩ ra, chĩ lúc nầy cõ chĩ ng nghĩ thĩ . Lúc nầy trĩ c mĩ t cõ chĩ là Đĩ t ngĩ xuĩ ng, là chĩ Sĩ bĩ treo lĩ ng lĩ ng, là cái lu máĩ chĩ a đĩ y xĩ ng trĩ ng. Và không có gì len vào ngoài ý muĩ n trĩ thù đĩ giĩ c cõ vĩ lĩ y khĩ u "các-bin", bĩ n ra. Lúc đó cõ chĩ có mĩ i ý nghĩ là mình bĩ n trũng, phĩ i trũng.

.. Năm Nhỏ trở lại với cái khăn sọc đen đã rửa sạch. Quyên cùng Năm Nhỏ tháo cúc áo Đọt, cởi hết quần áo Đọt ra. Không chút ngại, hai cô lau khô người Đọt, cởi quần và trườn mình nhón lau tắm cho đứa em trai ruột của mình. Bàn tay của hai cô gái dẫu đang vuột sạch máu, bẩn và mồ hôi suốt buổi ngày nay không ngừng tuôn chảy trên người Đọt. Các ngón tay của hai cô gái lúc run rẩy lên ngấm trên thân nâu rám nắng.

Hai cô bắt đầu mặc cho Đọt bộ quần áo màu tro già nua, bộ quần áo mà khi còn sống cô ư ta hàng ngày thích. Quyên vuột các nếp nhăn trên tay áo, cúc áo Đọt.

Lúc hai cô sắp sửa bắt Đọt vào vớ thì Ngọt từ ngoài miêng hang đi vô. Anh bắt cóc từ ôm lấy xác Đọt, nhìn Đọt một lúc.. Rồi chậm chậm quỳ xuống nhặt cạo lên trên vớ và nhón a màu hàng nhét trong suốt.

Quyên và Năm Nhỏ cúi bịt Đọt lên. Quyên và Năm Nhỏ đi theo anh.. Tội lỗi phiến đá phẳng mặt, Ngọt bắt Đọt nằm lên đó. Anh đứng im một lúc, đoan người cạo cạo mặt để hoe bèo Quyên và Năm Nhỏ :

- Thôi đi ra hang đi!

Ba người ra từ ngoài thì anh em hãy còn hì hục, chực phá miêng hang. Ai cũng nhét trí nên phá vỡ để mặt người cúi chui lọt thôi.

Xi măng còn ướt, nên anh em tháo gạch ra cũng dễ. Lúc này, kinh nghiệm hẳn, anh em vỡ phá phá gạch chốt thì dễ dàng lắm, nhón nghe. Anh Ba Rền cởi áo để Ngọt cầm giùm:

- Thôi anh em xê ra, không cần mai nữa, để tôi dọn mặt cái là đủ hết..

- Coi chừng trời nó rình nhón lúc này nữa đó!

- Không sao!

Anh Ba Rền khom lưng chui vào. Anh mở mò trong đó mặt chực, rồi bắt thành linh anh chui công đờp mặt nhét cái. Lúc tiếp người vỡ để nhón, anh bò thoắt vào hang, xô mồ hôi người nép qua bên. Quên nhiên khi mồ hôi người vỡ a nép vào các hốc đá thì bắt lính bắt nạt vào chực tiếp người vỡ a bắt phá trống. Anh Ba Rền cười ha ha. Bắt dịch bắt mặt lúc thì ngừng không bắt nữa. Anh Ba Rền cười chí:

- Anh em thấy chưa, rút cuốc thì gà ai này bắt ăn thua mặt giá

Anh Hai Thép nói:

- Hỡi này mình chớ quan thành ra chú Đọt mặt hy sinh chực thì ra nó lợp hang kiêu này càng hời cho nó.

- Bây giờ tiếp tục công người đây rình, hờn thừng nào chun vô là nhón, không thêm bắt nữa!

- Hay lắm, cũng sắp hết rồi!

Cái ngừng khàn khàn của chú Tội Nghịch p cọt lên:

- Nói không phải mê tín chực kéo ngay ra thì tiếp có để mình đó mở y cha. Không để sao lúc hết nhón, cháy khô thì ngừng mở a cho mặt tiếp. Còn bây giờ hết rồi, ngừng lại xui khi nhón tiếp giờ cạo đờp công sắp giùm mình..

Anh em nghe chú Tội nói đâu phải dễ. Anh Hai Thép thấy anh em có mặt ở đây gần đây nên nói:

- Anh em mình phải cẩn thận giác ngộ. Khi mà bị bắt a nay tiếp nó đã để để ác hiềm, nào là tiếp trung tâm công bằng lâu u đến, nào là bắt thu cạo cạo xuống xuôi, rồi xông khói t, chiểu phim tác động, lợp hang.. Sắp tiếp coi chừng nó để thêm âm mưu mồi, để ác hiềm. Rồi có thể nó xit chực để hóa hức vô hang, hoặc đánh thu cạo hoặc gì thì đó..

Anh dọn mặt giấy, rồi nói tiếp:

- Nói để phòng chực xit chực để hóa hức thì mình rút vô sâu không để gì nó xit tiếp, còn đánh chực tiếp thì để khái nhón ngừng mặt ngàn trái MK3 thôi. Tiếp bắt a nay tính ra đã bắt tiếp tám ngày rồi, mình hy sinh hai, bắt tiếp hai, tiếp nó chực và bắt tiếp ngừng cho ít gì cũng cạo mặt trăm.

Mình cũng mặt nhón ngừng tiếp nhón vô ngừng, tiếp nó tiếp chỉ làm rồi. Bây giờ chính là lúc mình phải kiên trì. Giữ lại nó rán thêm năm hôm nữa rồi cũng phải bắt cuốc. Tình hình đâu tranh trong công tình bây giờ không cho phép nó giam quân mặt nhón nào quá nữa tháng đâu, nhón tiếp là vỡ sạch quân nay đã lên tiếp mặt ngàn rồi. Hỡi đêm tôi nghe đài tiếp nó để a tin mình đang đánh các bắt mặt Thép.

Chú Tội gật đầu:

-Hay quá, nhón tiếp mặt chực khác mình đâu để nó yên!

Quyên có ý kiến:

- Báo cáo các anh sắp giờ đây là hết rồi. Chực còn hai chực lít Cà Mè đem vô bắt a nữa. Mở y em để ngừng tiếp tiếp đi mặt người chực ăn mặt lon trong ngày.

- Hai chực lít.. Cho mặt tiếp chín người – Anh Thép làm bóm: - Nhón ăn mặt lon thì chực để cạo ba

ngày. Gay đờy, nhồng thôi cớ tởm thối nhứt cái đả.. đờ cho tăng cớ ồng đi bở đả, bở mít..
Ngờn nói:

- Bở đả a thì may ra, chớ bở mít không đờ c. Hôm nờ tởi tôi cũng tính vô kiểm mít chín, nhồng vô
chớ a tởi đã đờng. Tởi nó đóng dầy nghứt, không vô đờ c!

Anh Hai Thép suy nghĩ rởi bở o:

- Chuyển đó đờ rởi coi coi.. nhứt đờnh phởi tìm cách lờn ra hái mít ăn chớ chớ ng lờ khoanh tay
chầu chớ t dói?

Nói tởi đây, anh Hai Thép hít hít mũi, cớ i:

- Không biểt mớ y ông có nghe mùi mít chín bay vô không, chớ tôi nghe tôi thềm quá!

Anh Ba Rền thởi anh Hai Thép:

- Thôi đi ông, làm gì mà mùi mít bay vô tởi đây?

Anh Hai Thép cớ i cớ i, hỏi thêm anh em:

- Còn có vớ gì nờ a không.. Anh em bở thớ ồng có gì đáng ngỏ i không?

Năm Nhỏ đáp:

- Vớ t thớ ồng cớ a em Bé và anh Thờm có đờ đờn

Nhồng em khờ quá..

Ngờn lo lờng hỏi:

- Sao, cái gì khờ. Năm Nhỏ ?

- Anh Thờm mớ nh cớ than vắn là chớ a chi đã bở thớ ồng làm cớ c anh em. Mớ i lờn tởi nó tởn công,
nh cớ nhỏ p nhỏ m núu kéo đòi em phởi điều nh ra ngoài này đờ nh chiển đờ u. Em không chầu,
sau đó nh giển em cớ buỏ i..

Ngờn cớ i:

- Tởi ồng gì chớ chuyển đó không sao.. Vớ i vớ t thớ ồng y, kờ ra Thờm có thớ chiển đờ u đờ c.

Nhồng chớ a cớ n, chúng ta chớ a hỏt ngỏ i. Đờ tôi nói vớ i Thờm.

Nói tởi đây, chớ t Ngờn ngỏ c nhìn Quyển hỏi:

- à, còn vớ chớ ng Ba Phi nó ra sao?

- Em vớ n tởi đó phát gờo rang và nờ c. Lờn nào mớ vớ cũng khốc. Hôm qua, lúc em vào, mớ ta
vùng khốc rờng lên rởi sỏ p xuểng đờ p đờ p đờ u đờ i chân em, nói hỏn ha hỏn hỏn: - "Đờ ng giểt
vớ chớ ng tôi, tôi xin ăn năn, tở nay tôi không dám làm đờ u gì quỏ y nờ a..". Em mớ i bở o: "thôi
đờ ng có khốc.."

Mớ ta hỏ a hỏn thớ bở i là sỏ ăn năn hỏ i cớ i, mớ nói: - "Vớ chớ ng tôi mà còn làm quỏ y nờ a thì vớ
chớ ng tôi chớ t không phởi đờng tay..". Rỏ i mớ ta kêu xin đờ c mớ trỏi, em không mớ ..

Anh Hai Thép nói:

- Chớ a mớ trỏi đờ c đờu.. thôi nghe, bây giớ còn có gì mình tiểp tở c giớ i quyểt sau. Tở nào gác
hang ờ lời gác, còn anh em vô nghểng ờ i lờy sỏ c..

Anh Ba Rền đồng đờ c hô:

- Tở Ba Rền ờ i nghe!

Lúc Ngờn sỏ p đi vào hang, bở ng anh Ba Rền bở c tở i, chớ p tay anh đờ t lên cây đờ u vuông cớ nh
anh đang cớ m:

- Chú coi cây này ngon không! Thờng nào cớ gan thờ đờ u vô, tôi xáng cho mớ t cây là chớ t tở!

Ngờn cớ m cây đờ u vuông lên nâng nâng trong tay, gỏ t gủ:

- Cây này cớ m nờng tay, đờ p rỏ t sỏ ng. Ông kiểm đờ c ờ đờu hay quá!

Ba Rền đờ c ý cớ i khin khít, không đáp.

6

Bỏ a nay đã hai mớ i tháng chớ p ta rỏ i.. còn có chớ c ngày nờ a là Tở t..

Tên thiểu tá Sỏ ng nờ m ngỏ a trên chiể c vớng đờn bở ng dây dù, miểng lờ m nhỏ m nhỏ thớ . Chiểu
đã xuểng. Sau mớ t ngày tranh đờ u, cớ Hòn Đờ t nhỏ hỏy còn vang tiểng thét. Trên mớ t đờ c ng,
bở i cũng chớ a lờng xuểng hỏt. Đó đây vớng lên tiểng trâu nghể ngỏ gỏ i bở y, tiểng súng nờ lờ tở
"bỏ c chất" và tiểng sóng biển đờng bở n mớ i!

Tên Sỏ ng nờ m giớ a buỏ i chiểu y, thân thớ rỏ rỏ i. Hỏn cớ m thớ y không yên tâm. Hỏ i xỏ hỏn buỏ c
lòng phởi ký chung vào lá đờ n cớ a nhỏ ng ngỏ i lính đòi mớ cuể c đờ u tra vớ sỏ phỏn cớ a ngót
năm mớ i đờng đờ i bở thớ ồng cớ a hỏ. Sau khi đờ t bút ký rỏ i hỏn thớ y nờn lòng và mớ t nhiểu tin
tở ng. Cái hang Hòn có vớ n vớ n mớ i chín ngỏ i cớ thớ này chiểu nay đờ i vớ i hỏn càng trờ nên
kiền cớ, hỏc hiểm. Nờm đây, hỏn nhìn thớ y đờnh Hòn xanh rỏ, trỏ trỏ, sỏ ng sỏ ng ra đó mớ t cách
đáng ngán. Ban trỏ a, giớ a lúc hỏn còn kỷ kèo chớ a chầu ký vào lá đờ n thì tên trung úy Tở trỏ vớ

- Đêm nay anh lo đi ngủ đêm mai bây giờ thu xếp nó đó vô đánh hang. Còn thiếp ủy Sanh, anh cho sắp sẵn loa phóng thanh. Hôm nào đánh miêng hang là anh loan tin khắp xóm cho dân chúng họ biết.

- Thưa thầy, bây giờ kỳ kết quả ra sao, chúng ta cũng loan tin?

Tên Sĩ nói:

- Lúc nào vậy bây giờ nhiều thu xếp nó đó mà không đem lại kết quả gì hay sao?

Tên trung úy công binh là T nói:

- Miêng hang thì có thể phá sắp. Nhưng Viết công nó không làm, tôi e nó rút vô sâu như mấy lần trước thì cũng không ăn thua!

Tên Sĩ nói chớ bàn tay xuống bàn:

- Cũng đánh cho tôi!

Và hỏi đi ngủ bây giờ:

- Chúng ta công có một tiếng vang trước khi rút khỏi chỗ này!

- Thầy nói đúng, công phải cho tôi nó biết là không phải mình yếu!

Một số tên trong đám sĩ quan nghe họ nói theo, đứng vào đưa. Chúng đứng nói thêm vài câu chuyện với tên thầy nói rồi lại kéo nhau ra khỏi ngôi nhà nhỏ đó.

Tên thầy nói và tên thầy nói Sanh hãy còn ở đây. Tên T hỏi:

- Thưa thầy, bây giờ nào khỏi?

- Tùy anh, khi nào cũng được. Nhưng.. có lẽ đêm khuya khuya, thưa lúc tôi nó một mình buồn ngủ mà đánh thì hay hơn!

- Tôi cũng tính vậy.. Nhưng phải cho chuyện thu xếp vô sẵn!

- Phải, anh cho chuyện vô ngay bây giờ là vào đêm đánh sắp mà cũng đứng trước. Đúng năm giờ sáng là rút quân anh tính sao thì tính. Có lẽ nên đánh lại một hai giờ. Giờ đó tôi viết công gác hang thì nào cũng có tiếng nổ.

Tên thầy nói:

- Vậy đúng một hai giờ tôi sẽ đánh!

Thầy nói Sĩ nói " " rồi đi sang tên thầy nói Sanh nói:

- Còn anh, giấc đó đứng có ngủ quên nghe!

- Đợi tôi thấy chỗ đầu ngủ được. Loa phóng thanh tôi sẽ phát giờ đêm khuya. Tôi đi dân chúng chờ sẵn rồi khi nghe tin hang Hòn bắt phá hủy. Giờ ra cái phim chiếu đêm qua cũng không đến nơi vô ích đâu thầy nói!

Tên Sĩ nói nhún vai:

- Cái phim của anh thì ăn thua một gì mà nhún vai!

- Thưa thầy, cái phim đó và những tiếng nổ đêm nay khiến họ vào nhau làm chứ!

Tên Sĩ nói cười:

- Anh còn "nai" lắm. Đợi tôi đã sắp hai thứ tóc, tôi hiểu Viết công, hiểu dân chúng họ anh hiểu mà. Cái giờ nghe họ khó bắt lung lắm. Anh đứng khuya nay anh phát loa nói đi rồi tôi nó đi dân chúng họ tin lắm sao. Đâu có dễ vậy?.. Tôi đã nói, trước khi rút khỏi đây, chúng ta công có một tiếng vang. Vậy thôi!

Tên thầy nói Sanh còn rần rần:

- Một tiếng vang vô nghĩa sao?

- Sao lại vô nghĩa, anh thầy là ngu..

Tên thầy nói nói, và lúc đó họ nghĩ ngay tới những người mà họ sắp sẵn báo cáo lên cấp trên. Nhưng họ chỉ nghĩ tới thôi chứ không nói ra.

.. Tên trung úy T đã đi làm nhiệm vụ

Y không gặp một trái mìn nào trong việc đi ngủ bọn lính vác những bình thuốc vào miêng hang. May mà những tên lính thuốc đến vào cửa và chờ đợi ở cửa tranh chấp đi ban sáng cuối theo. Chỉ có một số người ra sau cùng là lúc chúng vào sát miêng hang thì tên lính vác bình phá bình té đánh phách một cái.

Do đó, tên anh em gác miêng hang nghe thấy. Tên này gọi có Trung và hai anh du kích. Một anh tên L, còn anh kia tên là Hai Cá Trên. Cả ba đứng giữ mình. Trung nói:

- Cái gì giờ nghe nhai té?

- , coi chừng tôi nó mò vô ghen!

Trung chớ bàn tay, bấm đèn. Tôi là miêng hang vào như thế. Ngoài những miêng ngủ đến MK3 rồi rắc lúc nhúc như còi trùng, tình không có gì khác. Trung tắt đèn, L thì thào:

- Hôm nay tôi gác thì êm rồi, có gì đâu?

Trợ ng bảo:

- Hỡi này khác, bây giờ khác. Có khi xê xích một phút là thay đổi rồi, phải thôi kìa mà đi đi c. Rõ ràng tôi nghe như có tiếng nào vỗ p té!

Nói xong, Trợ ng nhích hàng súng tôm-xông tui sát l hang d n:

- Bằng đến tôi chỉ còn chỉ n mà i viên. H có chuy n tôi b n v a d t thì m y cha chém li n nghe. Tiếng nào chun vô, c bình tĩnh b a d u nó cho tôi!

Hai anh du kích lăm lăm mắt u trong tay:

- , anh v n h t đ n r i c nánh qua m t bên, đ t i tôi!

Ba ng i i bàn v i nhau nh th và s n sàng ch đ i. H rún chân, đ ng d m trong bóng t i.

M y phút trôi qua, h v n không th y gì. R i c m y m i phút sau, cũng không có gì x y đ n.

Đ ng r i t m i chân h ng i xu ng. Có t i m t ti ng đ ng h mà m i s v n bình yên. Hai Cá Tr nói:

- Hỡi này ch c là ch n ch y!

- Ch n đâu đây. – Trợ ng th c m c

Hai Cá Tr n c i, v thông th o:

- Trên Hòn thi u gì.. Anh ít đây nên không bi t ch các th ch n, kh, r n h mây, không thi u th chi.. Có c con vích n a, con vích l n thì b ng cái nia, con nh nh t cũng c thú ng gi .

- Ch ng tan tr n này v t i mình ki m vãi con r n h đ t n u cháo ăn ch i.

- Cha, th h đ t bây giờ có h i "khi m khuy t". Đ ra con nào đ u b dân ki m b t s ch tr n.

Anh ăn trần không, con trần l t thua h đ t xa, nh ng n u mình không ham l t da bán l y ti n, c đ nguyên da n u ca-ri thì ăn cũng đ ng t l m..

Hai Cá Tr n b t đ u nói thao thao. Anh ta th y Tr ng a chuy n, nên càng cao h ng:

- Anh bi t con vích nó đ ra làm sao không?

Ch ng đ i Tr ng đáp, Hai Cá Tr n nói ti p: - Th đó đ ng l m. Tháng n ng đi ki m ăn ba đ ng b y đ i ngoài bi n, lúc tr i g m g mu n sa m a nó m i bò v Hòn lo đ . Nó đ tr ng b b ng trái đu đ , b i đ t thành h , i lần tr ng xu ng h r i lần k nh ra dùng mai n n lág l c. Xong r i nó l i b Hòn ra bi n. H tr i m a xu ng là n tr ng n t đ t, vích con đ i đ t ngoi lên, lóp ngóp bò ra bi n t ki m ăn..

- Ng quá ha! – Trợ ng kêu lên

Hai Cá Tr n g t đ u, th n nhiên:

- Còn nhi u th ng n a ch .. Gi t nh con nhím, Hòn đây cũng nhi u. Cái th này kỳ c c nh t trên đ i, nó v a gi ng đ c v a gi ng cái..

- Sao?

- Nghĩa là nó t ăn ng l y, r i có ch a, r i đ ..

- Cha, cha!

Hai Cá Tr n b o:

-Hòn này có nhi u con thú quý l m. Tôi tính t i ch ng gi i phóng m i n Nam r i tôi r ng i b n ăn ý, lâu lâu đi săn b t các loài thú trên Hòn cũng đ h t b c!

Anh L t h i xeo:

- T i ch ng đó r tôi đi không?

- Không, mày hay x o s quá, đi theo h h t. Ng i i săn thú ph i có tánh ý, ph i đàng hoàng..

Anh L t c i ré, b o Tr ng:

- Anh ít v đây nên anh không bi t danh th ng Hai Cá Tr n. Nó th y anh l , nó đ y đ c anh đó..

Ch h i cha m tôi sanh tôi ra Hòn Đ t t i gi tôi có th y nó b t đ c m t con nhen con sóc nào, ch ch a nói t i ch n, kh, rùa, r n chỉ cho m t..

Hai Cá Tr n nín im m t lát, đ n nói:

- Ê L n, v y hôm r m tháng b y m y hay th ng nào vác m t t i nhà tao ăn cháo r n h đó?

- Con r n đó th ng út đ p cho m y, mà m y dám nói là m y đào b t, dóc quá, b a đó có m t v m y nên tao không nói, s m y m t m t v i v m y t i nghi p..V y mà bây giờ m y còn khui ra!

Hai Cá Tr n c :

- Th ng út nào đ p, th ng út nào đ p?

- Th ng út con chú T Râu ch th ng út nào n a. Nó có đây, đ r i tao kêu nó ra đ i ch t lo gì!

Hai Cá Tr n nín thinh. Tr ng c i, nói v l cho anh ta đ ng ng:

- Cái gì ch loài thú thì trên Hòn tôi tin ch c có nhi u:

L n đáp:

- Có, thú thì có!

Vừa lúc ấy trong hang có tiếng chân đi ra. Hai Cá Trèn đứng dậy phẩy dít bụi:

- Tôi anh Ngọn ra thay kia rồi. Thôi mình vô làm một giờ coi. Bùn ngấy quá!

Ngọn đã ra đứng ngoài. Cùng đi với anh có chú Tỏi Nghiệp và Quyên. Ngọn nói:

- Thôi anh em vô nghe, tôi giờ rồi!

- Một giờ giờ hè? – Lợn nói – Ngọn nghe Hai Cá Trèn nói dốt hết giờ hè này không hay!

Trên nói với Ngọn:

- Tình hình không có gì. Cách đây một tiếng rồi tôi có nghe một tiếng đứng bên ngoài, giờ ngẫm lại với phải phải một cái..

- Với hè?

- Nghe ngẫm đó tôi giờ thì vẫn không xảy ra chuyện chi.

- Nghe giờ tiếng ngẫm tôi với phải ngẫm à?

- Phải, nghe ngẫm cũng có thể là chuyện chuyện..

- Thôi đừng c, đừng a đèn pin cho tôi!

Ngọn nghe xong bèn đèn. Anh nghe cách làm miêng hang chèn một thỏi c, sau lưng anh là Quyên, rồi tôi chú Tỏi Nghiệp. Ngọn dùng khuỷu tôm-xông. Quyên nay giờ cây các-ben của Đọt. Riêng chú Tỏi Nghiệp thì thây cây đu vuông c nh của anh Ba Rền mới đưa cho. Ngọn yên tôi chỉ của mình, chú Tỏi Nghiệp mới thu c ra với n:

- Nhé, bà con bà n tôi p tôi nên bà a nay đâu còn mý đu u. Tôi có đ ý mý chùm rán bay trên vách đá. Chén ng nào hết thu c, giờ rán bay đó đem sủy hút c m c đ đ c.

Ngọn nói:

- Cái đêm đó.. thì tôi là nhé, bà con lạnh trí tôi p tôi cho chén không thì bà a nay mình nguy rồi. Thu c chén có hút mà giờ cũng không có ăn, nghe với Cà Mỡ, Thì tôi i..

Sau câu nói của Ngọn, ba người đi xuống im lặng. Hình như bên ngoài, trời bắt đầu nổi gió. Vì một người nghe gió lùa qua miêng hang mát lạnh chân. Đến lúc bên ngoài dậy lên tiếng rào rào, hu hú thì ai ný biết là gió nổi thì c s rồi. Quyên có cảm giác bình mý lúc một vào vào g n n. Cái âm ba rì rào ấy nay cảm như mý lên đ n, mý nh mý lên mãi. Rồi tiếng sóng đổ vào hang bắt đầu nghe rùng rùng như đổ.

- Bình tôi đứng – Quyên khẽ kêu và chép miêng nói với Ngọn:

- Trên i.. Không biết mý b a rý y ngoài ra sao.. Em lo quá. Em lo cho má quá.. Chén Ba chén.. má có chầu qua rồi không?

- Chén má s chầu rồi i.. Nghe ngẫm tôi nghiệp cho má. Phải nói là chén Ba hay em, má đu c ng hết, nghe ng má c ng em cách b ng b t, còn với chén Ba thì má c ng cách đ m th m. Có lẽ n nghe má nói: 'Đu phẩy đ m i năm, con S nó cũng đ đ c.. Tao chén lo tôi chén đó tôi nó gì à hết rồi..'

Quyên nín im một lúc rồi thì t:

- Thì t.. em là con nhé, chén tu chén b c to c chén không đ c nh chén Ba..

Chú Tỏi chén t c i, ghé chuy n:

- út nê, tao hỏi thì t bây cái này, trên tôi th tao ghen?

- Chú Tỏi hỏi chi?

Chú Tỏi Nghiệp rút thêm hỏi thu c n a, giờ tôi cái tàn thu c:

- Nói con S dám đi thì tao tin.. Còn giờ đ nh bây giờ Đ ng xu ng nh đi u chú Ngọn đi công tác xa chén m i, hai m i năm thì con út bây tính sao?

- Đâu có chuy n đi biết luôn nh v y! – Quyên b o

- y, nói giờ đ nh v y mà!

Quyên nín thính

Chú Tỏi Nghiệp giờ c:

-Sao? Nói tao nghe coi?

Quyên chén t ngậy mý ra trong bóng tối. Cô nghĩ: "Chuy n mình ít nghĩ tôi thì t đó!" Song cô thì t rồi nhanh:

- Cháu không đ i! – Rồi cô b m miêng c i

Chú Tỏi Nghiệp b o:

- Đó, chú Ngọn nghe con Quyên nó nói chén a?

- Nghe chén!

Và Ngọn c l y giờ ng m a mai:

- Cháu biết mà, cháu đâu có n c non gì mà ng i ta đ i

.. Thở ng Quyên và anh gợn bó vùi nhau không phôi cớ nh thoải mái vui chơi nh ng ở khác mà là trong hòm, trong cũi, và giờ đây trong hang mờ mịt phút phút giây đau căng thở ng, sôi sục, thiêng liêng. Giờ đây thấy mình có đủ cớ sớ kớ vai sát cánh đỡ đỡ quá, từ đỡ ng chí, đỡ ng đỡ, từ Quyên..

Anh vùi a chột nghe có tiếng gì sột soạt rớt khò, nhò là gió thổi đùa lá vào lổ hang. Túc khóc, anh bấm đèn "pin" chiếu xuống miêng hang, rồi cho ba ngón tay vào cái bịch vùi mồm vào xám vuông dài buột thót nhieu đủ ng dây đang nhui vào. Có một ngón sào tre ở phía sau chĩa cái bịch đó. Và ở mép bịch, một sợi dây mảnh đang ngoe nguẩy cháy ngùn, xít khói. Cờ Ngọn, Quyên và chú Tờ Nghiếp trở một kinh sợ nhìn cái mảnh cháy rồi nhanh vào. Ngọn sào vùi a đỡ gói bịch phá quá khò ở miêng hang, liến rớt lổ. Ngọn cầm đèn và súng chĩa kẹp xoay xoay ra sao thì Quyên đã đủ khò u cac-bin xuống, nhay chồm tui. Cô chớp chớp gói bịch phá liến trở ra khò ở hang. Khi cô lần mình lùi lại, nếm rộp xuống, thì Ngọn đã a cánh tay đỡ lấy ngực cô. Bịch phá nổ một tiếng lổn. Đột đại hang đỡ ng nhò bẻ ng lên hột. Ba ngón tay bẻ nhò c khò ở một đọt, rồi rớt xuống. Quyên nhò Ngọn nâng ngực nên không bẻ đứt tui c. Cô còn tỉnh trí, quơ tay chớp lấy khò u "cac-bin". Ngọn vùi i thét:

- Vô trong mau!

Anh bấm đèn rồi cho Quyên và chú Tờ Nghiếp chạy trốn c. Rồi anh luồn theo. Vào tui ngách hang trong, ba ngón tay đỡ ng lổ. Chú Tờ Nghiếp ngoi xuống, thấy hột nhon:

- Thì u chút nếm a ba đỡ a mình biến thành bẻ i hột rồi! Mồm, sợi dây mảnh cháy coi thì tui n!

Anh em từ trong hang đỡ xô ra. Anh Hai Thép hỏi:

- Ngọn đâu? Anh em có sao không?

- Tôi đây anh, không sao.. Nó chuôi bịch phá vô, tôi tôi phát hiến kẹp, Quyên ôm vùi gói bịch phá ra ngoài!

- Bị tui thổi nào nó cũng "chui" thu c nếm mà!

Anh Hai Thép rồi đèn ra miêng hang. Không thấy có gì, anh báo:

- Thôi cũi tránh đây.. Đỡ phòng đánh tui đỡ tui nhộp. Ba Rền đâu?

- Có tôi

- Tờ anh cũng lo giờ đây!

- Đỡ ng ý!

Anh Ba Rền bẻ c tui. Anh mò kiếm chú Tờ Nghiếp, rồi rồm khộp ngoi tay chú, cũi i hà hà:

- May quá, ông già còn nguyên ta!

Đỡ n anh liến tay chú Tờ, rón lấy cây đỡ u vuông:

- Thôi, đỡ a cái cây cho tôi, ông vô ngh!

Giờ a lúc đó ngoài miêng hang liến nếm mọt tiếng. Mồm ng ở đang đỡ ng đỡ đỡ ng bẻ xóc nhòm gót lên. Đá bẻ i tung rào rào. Bẻ địch đã đánh tui bịch phá thối hai. Luồng ánh sáng rồi cho mồm ng ở tay mọt vũng khói đen xôm, dày đỡ c. Khộp hang rung rinh mãi hột lâu vùn còn nghe thấy tiếng kêu rằng róc nhò đá đang bẻ nọt. Anh Hai Thép nói:

- Tôi rồi đèn, anh em tui cũi súng lên vai, chú ý theo dõi thở ng nào liến vô đây dứt ngay thở ng đó! Ngọn gác khò u tôm-xông lên mọt mồm đá. Anh chĩa cho Quyên mọt mồm đá kớ đó. Quyên đỡ tui khò u cac-bin lên tui áp báng vào vai. Anh em khác cũng ghìm súng đỡ i. ánh đèn pin tay anh Hai Thép vùn rồi thở ng ra hang. Quyên nhìn thấy trở c mũi súng chĩa mình, vũng khói tui ra và bịch tui ng mọt biến mọt nếm a. Mọt nếm a còn liến chĩa đỡ ng gộp vùn liến nhon. ánh đèn pin bẻ ng vọt tui t. Mọt giây sau, khi anh Hai Thép chiếu đèn trở liến thì trong quầng ánh sáng chĩa đèn xuống hiến rõ mọt thở ng địch đang ôm thu lu gói bịch phá nhay qua chĩa gộp vùn.. Ba bẻ phát súng n vang lên cùng mọt lúc.

Thở ng địch đỡ ng sợ ng, buông gói bịch phá rớt xuống. Nó khu u tui chĩa, ngho o đỡ u, mà hai tay vùn ôm vòng cái gói có sợi dây ngòi đang cháy ngùn. Quyên mồm miêng kêu "á" lên mọt tiếng. Cô vùi a nép vào ngách hang thì bịch phá nổ m.

Anh Hai Thép bấm đèn rồi ra. Miêng hang liến này cũng dày đỡ c khói đen nhò liến trở c. Lúc khói tan, không thấy thở ng địch đâu nếm a. Hai bên vách, đá tuông đỡ rào rào. Ở trên miêng hang bẻ phá rớt toác, còn bên dưới đá gộp vọt dùn lên.

ánh đèn pin tay anh Hai Thép vùn chiếu sáng róc. Anh em vùn ghìm súng đỡ i, hy vũng sợ cho tái diến cái cớ nh y liến liến nếm a. Nhò ng mọt phút trôi qua. Rồi năm phút. Mồm mãi đỡ n khi ánh đèn pin lu đi cũng không thấy tên địch nào ôm bịch phá nhay vô ki u đó nếm a.

Đỡ i quá lâu, anh Hai Thép tui đèn. Nhò ng không yên tâm, anh liến bấm đèn lên. Cũi bẻ m cũi tui mọt y liến t, vùn không thấy gì.

- Chọc nó rút ròi – anh Ba Rền nói

Chú Tí Nghiếp ngăn:

- Khoan! Cọc ròi đèn. Trăng gõn mọc ròi!

Bên ngoài gió vùn dũy ào ào. Đôi lúc gió lùa qua miêng hang sẹp lẹ, kêu hu hú. Và sóng biển vùn rừng rừng nhọtینگ trینگ chũu đũ hũ, không dũt.

Các tay súng vùn giở nguyên tũ thũ sũn sàng nhũ đũn. Quyên sũt ruũt vì ánh đèn pin khi nhá sáng, khi tũt ngũm. Ngón tay trũ cũ a cô đũt nũ i cò súng thũ ra, cò vào không biũt mũy lũ t.

Nhũng mũt cò lúc nào cũng mũ to trũ nhìn cái miêng hang chũt sáng chũt tũ i y. Thũ rũ i mũt lát sau, khi ánh đèn tũt khá lâu Quyên vùn nhũn ra miêng hang. Đúng nhũ chú Tí Nghiếp nói, trăng đã lên. Miêng hang không tũ i nhũ trũ c nũ a. ũ đó, bóng tũ i ngũ sang mũu xanh sũm, nhũt thêm mũt chũt, rũ i rũng biũc.

Quyên đã có thũ phân biũt rõ đũng gũch đen lũ lũn nhũn kia vũ i ánh trắng sáng hũng miêng hang.

Anh Hai Thếp thôi không rũ i đèn nũ a.

Anh phân công Ba Rền ũ lũ i gác nhũ bình thũ ũng và cho anh em vào nghũ. Quảng đêm còn lũ i y trôi qua mũt cách yên tĩnh, yên tĩnh hũn cũ nhũng đêm hôm trũ c. Bũc phá không còn gũm lên, và anh em cũng chũng nghe thũ y tũng súng bũn "bóc đũng" ũ ngoài xóm nhũ mũ i đêm.

Tũ gác miêng hang đã trũ ra ngũ i gác sau đũng gũch vũn.

Ngũ ũ i tũ trũ ũng phiên gác cũ i cùng là anh Hai Thếp, lũn đũu tiên nhìn thũ y ánh bình minh đũ ũ c nũ i rũng hũn trũ c, qua cái miêng hang vũ a bũ thuũ c nũ công phá hũ i đêm. Khi anh kêu: 'sáng rũ i!' thì lúc đây đêm đã nhũt đũn, nhòa đi. Biũn cũng đã lũng. Anh nghe thũ y tũng chim kêu rũu rít. Rũ i anh bũt đũu nhũn ra nhũng ngũn cũ ngo ài hang ũ n ũ t hũ i sũ ũng. ánh gnày mát rũ i và dũu dãng lũ t trên nhũng ngũn cũ đó, lan ra mãi. Bũy giũ thì anh lũ i nhìn thũ y bãi cũ bũ nhiũ đũu giày xéo nát, và anh giũt mình thũ y anh ngay trũ c mũt có mũt khúc chân bê bũt máu. Anh nói vũ i anh em du kích cùng tũ:

- Chọc cũ a thũng hũ i hôm!

Lúc đó anh nghe sau lũng có tũng cũ ũ i hũ hí.

Anh quay lũ i. Thì ra thũng ứt mũ i ngũ đũy, mò ra. Nó vũ a giũ i ghẽn xong, hai tay vũn gũ i chân đũng rũn rũn, trũ mũt nhìn cái khúc cũng. Thũng ứt lũ ũ i nói:

- Coi lũn quá hẽn chú Hai?

- ũ, nó lãnh nguyên bao bũc phá mà vũ a gì! Còn đũ ũ c cái cũ m cũng đó là may..

Anh Hai Thếp hũ i:

- Hũ i đêm hôm tũ i nó đánh hang, mảy hay không ứt?

Thũng ứt không đáp. Nó đang lo nhìn cái gì ũ ngoài, ngũ ũ i nhũm tũ i.

- Chọc là lúc đó mảy ngũ khỏ chũ hay biũt cái gì hũ ứt? – Anh Hai Thếp lũ i hũ i.

Thũng ứt vũn lo nhũ ũ mũt nhìn. Bũng nó lảo đảo:

- Trũ i i.. tũ i nó, tũ i nó vô.

Nó vũt trũ tay ra phía ven vũ ũn:

- Kìa kìa, tũ i nó kéo đũn nghũt kìa kìa, chú Hai ũ i!

- Đâu, đâu?

Theo ngón tay thũng ứt, anh Hai Thếp thũ y quũ có mũt đám lính kéo tũ i rũt đũng. Hũnh nhũ chúng đang chũ y tũ i. Anh thết:

- Núp vô, chuũn bũ

Cũ ba anh nhũn nhác nũ a tin nũ a ngũ. Thũng ứt chũchũ reo:

- Ba tôi đó, ũng chũ y tũ i chũ ai!

Anh Hai Thếp lũm bũm:

- Kỳ qua, hay là tũ i nó lùa bà con chũ y trũ c làm bia đũ đũn?

- Không, đâu có lính!

- Cũ nũp sát vô!

Ngoài kia, đám ngỗng i mồi lúc mọt tọt i gợn. Họ đã chụy qua quá nũa vọt đọt trờng. Hiên nhiên là phía sau họ không có mọt thỏng lính nào. Anh Hai Thếp bọt đọt u nhũn ra đọt cọt ngỗng i. Mồ Sáu, vồ Ba Rền, chú Tồ Rầu, anh Tồ m Chồ n, thím Ba ú. Trồ i i, đồ họt. Có cồ vồ anh, thím Tồ Nghiồ p, vồ thỏng Lồ n. Cồ Hồn Đọt không thườ mọt ai. Ngỗng i lồ n, trồ nhồ, mồ nhai nồ y chồ y nhào tọt i, tọt tọt i. Có ngỗng i vồ p tể chúi, lồ i gồ ng đồ y, lồ i chồ y. Còn cách miồ ng hang vài chồ c bồ c, mồ y ngỗng i chồ y đổng đọt u đổng lồ i, đọt bàn tay lên miồ ng, hồ n hồ n kêu lồ n:

- Anh em i...i, tọt i nó rút rồ...i!

Thỏy trong hang vồ n im lìm, giồ a đám ngỗng i vút ó tồ ng khóc òa lên. Chú Tồ Rầu đang khom lồ ng chồ y tọt i, rần sồ c gào:

- Bồ anh em! Còn sồ ng khô..ông?

Nghe rõ tồ ng kêu, anh Hai Thếp lách mình, xách súng nhồ y qua đổng gồ ch đá vồ n. Kồ đó thỏ ng út vồ i hai anh du kích cũng phóng vọt theo.

Anh Hai Thếp cồ m khồ u "ga-răng" vồ a chồ y lồ i phía bà con. Chú Tồ Rầu ôm chồ m lồ y anh. Anh Tám Chồ n chồ y tọt i chồ p vai Hai Thếp lồ c lồ c, cồ i i nói:

- Cha chồ, tồ ng ông không còn vồ gồ p má bồ y trồ nũa rồ i chồ!

Mồ i ngỗng i vây quanh anh, vây quanh thỏ ng út, chồ p hai du kích mầ đổng mầ thườ thườ i, nườ kéo lẳng xằng, kồ cồ i, ngỗng i khóc. Chồ Hai Thếp không cồ i, chồ ngồ nhìn anh Hai, rồ ng rồ ng nồ c mầ t. Chồ thỏ y mầ t chồ ng mình nay xồ m trông hồ c hắc hồ n đi. Anh Hai báo cho bà con biồ t mầ i ngỗng i còn đồ, trồ Sồ và chú Đọt. Anh đổng bên vồ khồ hồ i:

- Sồ p nhồ đầu rồ i mình?

Chồ Hai Thếp đáp:

- Tôi gồ i nó i trong xóm

Giồ a lúc đó, thỏ ng út vùng vuồ t ra khồ i tay mồ y ngỗng i đang ôm nó, chồ y trồ vô hang. Anh Hai Thếp đổng mầ t tìm kiồ m mầ Sáu. Anh thỏ y mầ Sáu đang đổng sồ ng gồ n đó. Đồi mầ t mầ trầ trầ nhìn tọt i trồ c, ráo hoồ nh. Khi anh chồ y đổng bên mầ thì mầ chồ ng nói gì cồ, bồ c đi. Mồ bồ c chồ m chồ m vồ phía hang, tay phồ i vồ chồ t chồ c khần rồ n đổng đổng a lên miồ ng.

Anh em trong hang đổng c thỏ ng út vào cho hay, giồ đã ùa ra. Hai bên gồ p nhau trồ c mầ ng hang, la hét, cồ i khóc. Trong khi đó con chó mầ c cồ a thỏ ng út chồ y loẩng quẩng, kêu sồ a mồ ng rồ. Mồ i ngỗng i xô tọt i ôm ghề lồ y nhau trên khoồ ng đổng bồ đổng n cào bồ y. Anh du kích Hai Cá Trầ cồ thỏ ng Bé trên vai, Quyên cồ con Thúy tồ trong cũng vồ a lồ n ra. Tọt i đổng gồ ch đổng, cô nhồ c mũi súng "cá-bin" đeo nườ i vai, rồ n bồ c qua. Mồ Sáu lồ p cồ p chồ y tọt i, run rồ y dang hai tay ôm cồ Quyên lồ n con Thúy vào lòng, òa khóc. Con Thúy thỏ y ngoồ i nó khóc thì cũng khóc theo, rồ i nó nhồ n nhấc đổng mầ t tìm kiồ m. Hàng trăm cồ p mầ t đổng u nhìn đổng vào Thúy. Chồ t con Thúy la:

- Ngoồ i, ngoồ i, má con đâu, má con đâu ngoồ i?

Mồ Sáu không đáp. Con Thúy vùng ra khồ i lòng ngoồ i nó kêu lồ n:

- Má.. Má i!

Con bé vồ a kêu vồ a chồ y kiồ m. Nó chồ y tồ đám ngỗng i này tọt i đám ngỗng i khác, ai cũng hoồ ng sồ, nhìn nó bồ ng đồi mầ t đau đổng lồ ng đi. Trong tồ ng kêu xồ ruồ t cồ a con Thúy, tồ p ngồ i i trong hang vồ n tồ p tồ c đi ra.

Năm Nhồ xồ c diu anh Thồ m. Cái chân bồ thồ ng cồ a Thồ m cồ cà nhồ c, bồ c thồ y bồ c cao.

Ngỗng i thồ mồ i bồ y và là ngỗng i ra khồ i hang sau cùng là Ngồ n. Anh bồ trên tay mình cái bó vồ i nhồ a trong suồ t đó lồ mồ đổng lồ ra khuôn mầ t cồ a Đọt. Anh Tám Chồ n xồ tọt i. Anh đổng sồ ng trồ c Ngồ n hồ i lâu rồ i lồ ng lồ bồ c tọt i đổng a tay đổng lồ y thân Đọt. Anh nghồ trầ trầ khuôn mầ t Đọt hồ ng lên sau lồ n vồ i nhồ a mồ ng. Đồi mầ t anh mồ to, đổng tồ mầ t không đổng, chồ c mầ t anh sau đổng hoe, rần rồ n. Không khác chi nhồ ng anh em khác, khuôn mầ t Ngồ n nhồ sồ t lồ i, hồ c hắc, dính đổng bồ i.

Ngỗng i nào cũng thồ. Trên mình hồ, chồ ng có cái quồ n cái áo nào còn lành. Tọt cồ đổng u bồ rách lồ ng, rách vai hoồ c toồ c hồ lồ ng. Giồ hồ đã đổng i sồ c, bồ ng đổng lồ i cồ n cào, cồ cháy bồ ng. Chồ ng nhồ bầy giồ hồ mồ i thồ m mầ t, rồ rồ i.

Bồ c chân cồ a hồ đi hồ i lồ ng choồ ng trong buồ i sồ m nồ ng hồ ng. Và đây là nhồ ng tia nồ ng đổng u tiên mà hồ bồ t gồ p lồ i, Nồ ng chiồ u lổng lảnh các giồ t sồ ng đổng trên ngồ n cồ. ánh nồ ng chồ m sáng ven vồ n, rồ i rồ c rồ các vòm lá. Hòa vào trong nồ ng y là làn gió đổng ng xuần, hầy hồ y, lao rao. Ngoài kia, sau nhồ ng thân tre vàng óng đang chồ i vồ i đổng đổng a, sóng biồ n đổng m nồ ng vồ rồ i rít và ngoan ngoãn trồ n nhồ vào bãi.

Đang đi, Ngọn chọt dẹt ng chân, ngoảnh lại. Trộm cộm t anh, mép miệng hang như vờ a bộm t con quái vọt khéng lẽ nào cộp cho lẽ lói. Vách đá trộm c vờn là màu xanh rêu nay ám khói đen xít. Ở hai bên mép miệng hang, xi măng đã đùn đét ng, vung vãi. Đi hén chực bực, Ngọn hãy còn nghe mùi máu tanh tởm, mùa xác chết đây đây, và rõ rệt hơn cả là mùi khói thuộc nỏ phọt lên mũi anh nằng nặc.

Viết xong hồi tháng 5 - 1965.